

Karty przedmiotów – rok akademicki 2024/2025

1. Anatomia	2
2. Fizjologia	6
3. Patologia	10
4. Genetyka	14
5.1. Biochemia i biofizyka I	17
5.2. Biochemia i biofizyka II	20
6. Mikrobiologia i parazytologia	23
7. Farmakologia	27
8. Radiologia	31
9. Psychologia	34
10. Socjologia	38
11. Pedagogika	43
12. Prawo medyczne	46
13. Zdrowie publiczne	50
14. Język angielski	54
15./40./53. Podstawy pielęgniarstwa	59
16. Etyka zawodu pielęgniarki	70
17./41. Promocja zdrowia	74
18./42./54. Podstawowa opieka zdrowotna	78
19. Dietetyka	84
20. Organizacja pracy pielęgniarstwa	87
21. Badanie fizykalne	90
22. Zakażenia szpitalne	95
23. System informacji w ochronie zdrowia	98
24.1. Język migowy	101
24.2. Współpraca w zespołach opieki zdrowotnej	104
25./45./57. Choroby wewnętrzne i pielęgniarstwo internistyczne	107
26./44./56. Pediatria i pielęgniarstwo pediatryczne	116
27./46./58. Chirurgia i pielęgniarstwo chirurgiczne	124
28./43./55. Położnictwo, ginekologia i pielęgniarstwo położniczo-ginekologiczne	132
29./50./62. Psychiatria i pielęgniarstwo psychiatryczne	137
30./51./63. Anestezjologia i pielęgniarstwo w zagrożeniu życia	143
31./47./59. Pielęgniarstwo opieki długoterminowej	150
32./49./61. Neurologia i pielęgniarstwo neurologiczne	156
33./48./60. Geriatria i pielęgniarstwo geriatryczne	162
34./52./64. Opieka paliatywna	168
35. Podstawy rehabilitacji	175
36. Podstawy ratownictwa medycznego	179
37. Badania naukowe w pielęgniarstwie	184
38. Seminarium dyplomowe	187
65. Wychowanie fizyczne	192

1.

KARTA PRZEDMIOTU

Nazwa przedmiotu/modułu:		Anatomia			
Nazwa angielska:		Anatomy			
Kierunek studiów:		Pielęgniarstwo			
Tryb/Poziom studiów:		Stacjonarne/I-go stopnia			
Profil studiów		praktyczny			
Jednostka prowadząca:		Karkonoska Akademia Nauk Stosowanych w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych			
Prowadzący przedmiot:		dr Paweł Pośluszny			
Status przedmiotu:		obowiązkowy			
I Formy zajęć, liczba godzin z planu nauczania					
Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Praca własna	Łącznie	ECTS
1	30	30	20	80	4
II Cel przedmiotu:					
C1 Zapoznanie studenta z budową makroskopową i topograficzną ciała ludzkiego.					
C2 Zapoznanie studenta z nazewnictwem medyczno-anatomicznym.					
C3 Nauczenie studenta analizy i interpretacji nadrzędnej działalności centralnego układu nerwowego, układu autonomicznego, układu hormonalnego na pozostałe układy.					
III Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji:					
brak					
IV Oczekiwane efekty uczenia się					
W zakresie wiedzy zna i rozumie:					
A.W1. - budowę ciała ludzkiego w podejściu topograficznym (kończyny górna i dolna, klatka piersiowa, brzuch, miednica, grzbiet, szyja, głowa) oraz czynnościowym (układ kostno-stawowy, układ mięśniowy, układ krążenia, układ oddechowy, układ pokarmowy, układ moczowy, układy płciowe, układ nerwowy i narządy zmysłów, powłoka wspólna)					
A.W3. - udział układów i narządów organizmu w utrzymaniu jego homeostazy					
W zakresie umiejętności potrafi:					
A.U1. - posługiwać się w praktyce mianownictwem anatomicznym oraz wykorzystywać znajomość topografii narządów ciała ludzkiego					
V Treści programowe:					
Forma zajęć: wykłady					Liczba godzin
W.1	Definicja anatomii, miejsce anatomii wśród nauk biologicznych. Historia anatomii. Sens uczenia się anatomii. Osie i płaszczyzny ciała ludzkiego, okolice ciała. Charakterystyka tkanki łącznej, rodzaje połączeń ciągłych kości				2
W.2	Ogólna budowa kości, czynności kości, skład, kształt, budowa wewnętrzna, właściwości fizyczne i biologiczne, okostna, ochrzęstna, szpik kostny, naczynia i nerwy kości, rodzaje połączeń kości, budowa i rodzaje stawów. Rozwój czaszki, połączenia kości czaszki, staw skroniowo-żuchwowy, miejsca przejścia nerwów czaszkowych.				2
W.3	Klatka piersiowa jako całość, różnice płciowe klatki piersiowej, mechanika klatki piersiowej i kręgosłupa, funkcje kręgosłupa, krzywizny żeber, związek mięśni grzbietu i miednicy z prawidłową podstawą ciała.				2
W.4	Podział mięśni, zasada działania mięśnia, naczynia i nerwy mięśni, narządy pomocnicze				3

	mięśni, biologiczne i fizyczne właściwości mięśni, rodzaje pracy mięśniowej. Łańcuch kinematyczny kończyny górnej. Łańcuch kinematyczny kończyny dolnej	
W.5	Położenie, budowa i czynność serca. Ogólna budowa układu krążenia. Przegląd wielkich naczyń. Charakterystyka krążenia małego i dużego.	3
W.6	Żyła wrotna. Żyły kończyn górnych i dolnych. Charakterystyka układu chłonnego. Główne pnie zbiorcze. Śledziona	2
W.7	Układ wewnątrzwydzielniczy. Przysadka mózgowa, szyszynka, tarczyca, przytarczyce, grasicca, trzustka, nerki, nadnercza.	2
W.8	Otrzewna. Położenie narządów wewnętrznych <i>in situ</i> .	3
W.9	Wprowadzenie do układu nerwowego. Tkanka nerwowa, rodzaje komórek. Łuk odruchowy	2
W.10	Komory mózgu, krążenie płynu rdzeniowo-mózgowego.	2
W.11	Nerwy czaszkowe. Położenie jąder w mózgowiu, miejsca przejścia przez czaszkę, podział na gałęzie.	2
W.12	Charakterystyka układu autonomicznego.	1
W.13	Ogólna charakterystyka poszczególnych narządów zmysłów. Szczegółowa budowa narządu wzroku.	2
W.14	Szczegółowa budowa narządu przedsionkowo-ślimakowego.	2
Suma godzin		30
Forma zajęć: ćwiczenia		Liczba godzin
Ćw. 1	Budowa kostna klatki piersiowej – mostek i żebra. Połączenie w obrębie klatki piersiowej i ich mechanika	1
Ćw. 2	Ogólny opis budowy kości mózgowcowej z szczególnym uwzględnieniem podstawy czaszki – dół przedni, środkowy i tylny. Podział kości twarzoczaszki. Ogólna budowa kości twarzoczaszki. Czaszka jako całość. Połączenia kości czaszki.	2
Ćw. 3	Kości obręczy i kości kończyny górnej wolnej. Połączenia w obrębie kończyny górnej.	1
Ćw. 4	Kości obręczy biodrowej i kończyny dolnej wolnej. Połączenia w obrębie kończyny dolnej.	1
Ćw. 5	<i>Praca pisemna obejmująca całość zagadnień z układu ruchu biernego.</i>	1
Ćw. 6	Podział mięśni szkieletowych na grupy topograficzne z uwzględnieniem ich działania na okoliczne stawy. Mięśnie kończyn - grupy czynnościowe, unerwienie. Mięśnie mimiczne - cechy charakterystyczne. Mięśnie szyi, mięśnie dna miednicy	4
Ćw. 7	<i>Praca pisemna obejmująca całość zagadnień z układu czynnego ruchu.</i>	1
Ćw. 8	Ośrodkowy układ nerwowy - pień mózgu, mózdzek, przodomózgowie.	2
Ćw. 9	Obwodowy układ nerwowy - sploty.	2
Ćw. 10	<i>Praca pisemna obejmująca całość zagadnień z układu nerwowego</i>	1
Ćw. 11	Serce-opis zewnętrzny. Budowa wewnętrzna serca (przedsionki, komory, zastawki, ściany i szkielet serca). Położenie serca (miejsca osłuchiwania zastawek, lokalizacja elektrod w badaniu EKG). Naczynia głowy i szyi. Aorta -główne odgałęzienia części piersiowej i brzusznej. Żyły główne i żyła wrotna. Naczynia głowy, szyi i kończyn (typowe miejsca typowe wykonywania wkłuc dożylnych i dotętnicznych)	4
Ćw. 12	Układ oddechowy: topografia, drogi oddechowe i płuca – budowa.	2
Ćw. 13	Układ pokarmowy. Budowa i topografia poszczególnych odcinków przewodu pokarmowego. Różnice w budowie poszczególnych odcinków jelita. Duże gruczoły przewodu pokarmowego. Budowa wątroby i dróg żółciowych. Trzustka – struktura i funkcja	4
Ćw. 14	Układ moczowo-płciowy. Nerka. Aspekty morfologiczno-czynnościowe. Drogi wyprowadzające mocz. Narządy płciowe męskie i żeńskie	3
Ćw. 15	<i>Praca pisemna obejmująca całość zagadnień z narządów wewnętrznych</i>	1
Suma godzin		30
VI Narzędzia dydaktyczne:		
1	prezentacje multimedialne	
2	filmy	
3	atlasy i plansze anatomiczne, modele anatomiczne	
VII Metody dydaktyczne		
1.	wykład informacyjny	
2.	wykład konwersatoryjny	
3.	dyskusja dydaktyczna	

VIII Sposoby oceny (F – formująca, P – podsumowująca)					
F1.	Kolokwium cząstkowe				
P1.	Egzamin. Test jednokrotnego wyboru i pytania otwarte sprawdzające wiedzę i umiejętności.				
IX Obciążenie pracą studenta					
Forma aktywności	Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności				
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć)	60				
Praca własna	20				
Przygotowanie do zajęć	10				
Przygotowanie do egzaminu	10				
SUMA	100				
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	4				
X Literatura podstawowa i uzupełniająca					
Literatura podstawowa:					
1. Bochenek A., Reicher M.: Anatomia człowieka, t. I-V. PZWL, Warszawa 2010.					
2. Schünke, M., Schulte, E., Schumacher, U., Voll, M., & Wesker, K. . Prometeusz, atlas anatomiczny człowieka. Tom I. Redakcja wydania polskiego Gielecki A. St., Żurada A. Wrocław: MedPharm Polska 2020.					
Literatura uzupełniająca:					
1. Ignasiak Z.: Anatomia narządów wewnętrznych i układu nerwowego człowieka, Urban &Partner, Wrocław 2014					
2. Gilroy, A. M., MacPherson, B. Atlas anatomii. MedPharm Polska 2018.					
3. Moore, K., Dalley, A., & Agur, A. Anatomia kliniczna. wyd. MedPharm Polska, Wrocław 2015.					
4. Domaradzki, J., & Zaleski, A. Anatomia praktyczna układu ruchu. Edra Urban&Partner 2021.					
5. Netter F.H., Atlas anatomii człowieka: polskie mianownictwo anatomiczne, Edra Urban&Partner Wrocław 2020					
6. Rohen J.W., Lütjen-Drecoll E., Gack A.: Anatomia człowieka: tablice, PZWL, Warszawa 2012					
XI TABLICA POWIĄZAŃ EFEKTÓW PRZEDMIOTOWYCH I KIERUNKOWYCH Z CELAMI PRZEDMIOTU W ODNIESIENIU DO METOD ICH WERYFIKACJI					
Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
A.W1 A.W3	C1, C2, C3	W1-14; Ćw. 1-15	1,2	1,2	F, P
A.U1	C1, C2, C3	Ćw. 1-15	1,2,3	1,2,3	F, P
XII ZASADY WERYFIKACJI OCZEKIWANYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ					
Przedmiot kończy się <u>egzaminem</u> obejmującym tematykę wykładów i ćwiczeń. Podstawę do przystąpienia do egzaminu stanowi uzyskanie zaliczenia z ćwiczeń.					
Forma egzaminu: - test pisemny jednokrotnego wyboru i/ lub z pytaniami półotwartymi i otwartymi obejmujący zagadnienia z poszczególnych modułów cząstkowych					
Skala punktowa do oceny z egzaminu: ocena bardzo dobry 91%-100% ocena dobry plus 81%-90% ocena dobry 71%-80% ocena dostateczny plus 61%-70% ocena dostateczny 51%-60% ocena niedostateczny 50% i poniżej					
Wykłady warunkiem zaliczenia jest obecność studenta na wykładach (zasady obecności studenta na wykładach prowadzący podaje do wiadomości studentów na pierwszych zajęciach.), aktywne w nich uczestnictwo.					
Ćwiczenia: warunkiem zaliczenia jest obecność studenta na ćwiczeniach, aktywne w nich uczestnictwo oraz zaliczenie pisemnych					

kolokwiów cząstkowych .

Sprawdziany cząstkowe w formie testu. Warunkiem zaliczenia sprawdzianu cząstkowego jest uzyskanie co najmniej 60% punktów. Warunkiem zaliczenia jest uzyskanie pozytywnej oceny (minimum 3,0) z zaliczenia każdego efektu uczenia się realizowanego w ramach ćwiczeń.

Kryteria oceny:

- 5,0 – student zaliczył efekty uczenia się na poziomie 92-100%
- 4,5 – student zaliczył efekty uczenia się na poziomie 84- >91%
- 4,0 – student zaliczył efekty uczenia się na poziomie 76 - >83%
- 3,5 – student zaliczył efekty uczenia się na poziomie 68- >75%
- 3,0 – student zaliczył efekty uczenia się na poziomie 60%- >67%
- 2,0 – student zaliczył efekty uczenia się poniżej 60%

Praca własna (PW) studenta pod kierunkiem nauczyciela akademickiego

Zasady zaliczenia PW prowadzący podaje do wiadomości studentów na pierwszych zajęciach.

- opracowanie we własnym zakresie zagadnień przewidzianych w tej formie kształcenia,
- sprawdzenie przyswojonej wiedzy w trakcie odpowiedzi ustnej na ćwiczeniach.

A.W1	Student pisze prace pisemne z poszczególnych działów anatomii. Na ich podstawie otrzymuje ocenę końcową: Bardzo dobry – Student zna podstawowe pojęcia stosowane w anatomii. Potrafi podać miejsca przyczepów i ich czynność w poszczególnych stawach, potrafi podać zestawienia czynnościowe mięśni antagonistycznych i synergistycznych. Zna unerwienie i unaczynienie mięśni. Zna topografię i budowę narządów wewnętrznych, potrafi wskazać je na modelu. Zna nomenklaturę łacińską. Dobry plus – student potrafi wymienić mięśnie w grupach topograficznych oraz podać miejsca przyczepów i ich czynność w poszczególnych stawach, potrafi podać zestawienia czynnościowe mięśni antagonistycznych i synergistycznych. Zna topografię i budowę narządów wewnętrznych, potrafi wskazać je na modelu. Dobry –Student zna podstawowe pojęcia stosowane w anatomii. Potrafi wymienić określenia dotyczące położenia struktur w organizmie oraz główne formy struktur na kości. Potrafi wskazać przykładowe struktury na kościach i w stawach. Zna rozmieszczenie i funkcję mięśni. Potrafi wskazać i omówić budowę narządów wewnętrznych. Dostateczny plus – student wymaga ukierunkowania po czym potrafi wymienić kości i miejsca przyczepu mięśni na nich oraz stawy i ich składowe w poszczególnych częściach ciała. Potrafi wymienić i wskazać grupy mięśni określić topografię i budowę narządów wewnętrznych. Dostateczny - Student wymaga wielu ukierunkowań i dodatkowego czasu po czym podaje podstawowe pojęcia stosowane w anatomii. Potrafi wymienić określenia dotyczące położenia struktur w organizmie oraz główne formy struktur na kości. Niedostateczny - Student nie zna schematów poszczególnych układów narządów organizmu. Student nie zna topografii i budowy narządów wewnętrznych i nie potrafi wskazać ich na modelu.
A.U1	warunkiem zaliczenia jest obecność studenta na ćwiczeniach, aktywne w nich uczestnictwo oraz zaliczenie pisemnych kolokwiów cząstkowych
A.W1 A.U1	Egzamin. Test jednokrotnego wyboru i pytania otwarte sprawdzające wiedzę i umiejętności. Skala punktowa do egzaminu: ocena bdb 91%-100% ocena db plus 81%-90% ocena db 71%-80% ocena dst plus 61%-70% ocena dst 51%-60%

XIII DODATKOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

1. Informacje na temat miejsca odbywania się zajęć – sala 8, parter, budynek nr 3
2. Informacje na temat terminu zajęć (dzień tygodnia/godzina) – zgodnie z planem zajęć umieszczonym na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych.
3. Informacja na temat konsultacji (godziny + miejsce) – informacja w tablicy informacyjnej i na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych

2.

KARTA PRZEDMIOTU

Nazwa przedmiotu/modułu:	FIZJOLOGIA				
Nazwa angielska:	PHYSIOLOGY				
Kierunek studiów:	Pielęgniarstwo				
Tryb/Poziom studiów:	Stacjonarne/I-go stopnia				
Profil studiów	praktyczny				
Jednostka prowadząca:	Karkonoska Akademia Nauk Stosowanych w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych				
Prowadzący przedmiot:	dr Ewa Bakońska – Pacoń				
Status przedmiotu:	obowiązkowy				
I. Formy zajęć, liczba godzin z planu nauczania					
Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Praca własna	Łącznie	ECTS
1	15	20	15	45	2
2	15	20	15	70	2
Razem	30	40	30	100	4
II. Cel przedmiotu					
<p>C1 – Zapoznanie studentów z fizjologicznymi procesami zachodzącymi na poziomie komórkowym, tkankowym, układowym i ogólnoustrojowym w organizmie człowieka.</p> <p>C2 - Zapoznanie studentów z podstawami teoretycznymi i praktycznymi wybranymi testami fizjologicznymi</p> <p>C3 – Zaznajomienie studentów z zakresem norm fizjologicznych i umiejętnością określania zmian funkcjonowania poszczególnych układów i całego organizmu w odniesieniu do tych norm</p> <p>C4 - Umiejętność interpretowania określonych parametrów i procesów fizjologicznych w odniesieniu do stanu zdrowia pacjenta</p>					
III. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji					
brak					
IV. Oczekiwane efekty uczenia się					
W zakresie wiedzy:					
A.W1. - absolwent zna i rozumie budowę ciała ludzkiego w podejściu topograficznym oraz czynnościowym (układ kostno-stawowy, układ mięśniowy, układ krążenia, układ oddechowy, układ pokarmowy, układ moczowy, układy płciowe, układ nerwowy i narządy zmysłów, powłoka wspólna)					
A.W2. – absolwent zna i rozumie neurohormonalną regulację procesów fizjologicznych i elektrofizjologicznych zachodzących w organizmie					
A.W3. – absolwent zna i rozumie udział układów i narządów organizmu w utrzymaniu jego homeostazy					
A.W4. – absolwent zna i rozumie fizjologię poszczególnych układów i narządów					
A.W5. – absolwent zna i rozumie podstawy działania układów regulacji (homeostaza) oraz rolę sprzężenia zwrotnego dodatniego i ujemnego					
A.W16. - wpływ na organizm czynników zewnętrznych, takich jak temperatura, grawitacja, ciśnienie, pole elektromagnetyczne oraz promieniowanie jonizujące;					
W zakresie umiejętności:					
A.U1. – absolwent potrafi posługiwać się w praktyce mianownictwem anatomicznym oraz wykorzystywać znajomość topografii narządów ciała ludzkiego					
W zakresie kompetencji społecznych:					
K.S.5 –absolwent jest gotów do rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki					

V. Treści programowe		
Forma zajęć: WYKŁADY semestr I		Liczba godzin
W.1	Wprowadzenie do fizjologii. Homeostaza ustrojowa. Termoregulacja	2
W.2	Fizjologia układu nerwowego – ośrodkowy układ nerwowy	2
W.3	Obwodowy układ nerwowy	4
W.4	Fizjologia układu krążenia. Serce	2
W.5	Układ kontroli ruchu	2
W.6	Wydzielanie wewnętrzne. Hormony. Cząsteczki sygnałowe	3
Suma godzin		15
Forma zajęć: ĆWICZENIA semestr I		Liczba godzin
Ćw. 1	Elektrofizjologia. Wprowadzenie, omówienie warunków zaliczania przedmiotu Czynność bioelektryczna komórki. Transport błonowy Pompa jonowa Potencjał spoczynkowy, czynnościowy. Pobudliwość i jej miary.	2
Ćw. 2	Fizjologia układu nerwowego Fizjologia neuronu Glej i jego czynność. Rodzaje synaps. Układ piramidowy i pozapiramidowy. Podział budowa i właściwości włókien nerwowych	2
Ćw. 3	Odruch jako podstawowa forma działania układu nerwowego Rdzeń kręgowy – nerwy i sploty rdzeniowe. Analiza łuku odruchowego. Podział odruchów pod względem różnych kryteriów. Odruchy warunkowe, bezwarunkowe, nawyki ruchowe.	2
Ćw. 4	Fizjologia narządów zmysłu. Budowa, właściwości receptorów i ich podział. Fizjologia zmysłu wzroku, słuchu, równowagi. Zmysł węchu, smaku. Zmysł dotyku, czucie temperatury, bólu. Dermoleksja i stereognozja. Czucie trzewne. Badanie czucia proprioceptywnego	4
Ćw. 5	Fizjologia układu krążenia Budowa serca . Właściwości fizjologiczne mięśnia serca Automatyzm serca. Tętno serca. Cykl pracy serca. EKG. Regulacja pracy serca Funkcje układu krążenia	2
Ćw. 6	Fizjologia układu krążenia – układ krwionośny. Rodzaje naczyń krwionośnych - budowa, funkcja naczyń krwionośnych. Opór naczyniowy. Ciśnienie tętnicze krwi i tętno, cechy, regulacja, pomiar.	2
Ćw.7	Krew i jej funkcje Właściwości fizyko-chemiczne krwi. Skład krwi -Osocze i elementy morfotyczne. Hematopoeza. Hemostaza. Grupy krwi .	2
Ćw.8	Fizjologia limfy i płynu mózgowo-rdzeniowego Limfa, skład, wytwarzanie i jej rola Płyn mózgowo-rdzeniowy, skład, wytwarzanie, funkcje	2
Ćw.9	Fizjologia mięśni – budowa mięśni szkieletowych i gładkich. Mechanizm i energetyka skurczu. Rodzaje skurczów mięśni. Zmęczenie i znużenie mięśni. Zaliczenie ćwiczeń	2
Suma godzin		20
Forma zajęć: WYKŁADY semestr II		Liczba godzin
W.7	Fizjologia układu oddechowego	3
W.8	Fizjologia układu pokarmowego	3
W.9	Fizjologia układu wydalniczego	3
W.10	Fizjologia odporności organizmu człowieka.	3
W.11	Fizjologia bólu.	3
Suma godzin		15
Forma zajęć: ĆWICZENIA semestr II		Liczba godzin
Ćw. 10	Układ oddechowy Oddychanie zewnętrzne i wewnętrzne. Dyfuzja gazów i wymiana gazowa. Transport gazów oddechowych. Mechanizm wdechu i wydechu Pomiar pojemności i objętości płuc (spirometria i spirografia). Wentylacja płuc i rytm oddechowy Całkowita i życiowa pojemność płuc.	4
Ćw. 11	Trawienie i wchłanianie. Funkcje gruczołów trawiennych. Ślinianki, wątroba, trzustka.	4

Ćw.12	Metabolizm – katabolizm, anabolizm. Przemiana materii. Kontrola bilansu energetycznego. Metody pomiaru wydatku energetycznego.				4
Ćw. 13	Równowaga wodno-elektrolitowa Procesy fizjologiczne związane z regulacją rozmieszczenia wody i elektrolitów w organizmie.				2
Ćw. 14	Układ rozrodczy Fizjologia układu rozrodczego, rozwój i czynność, ontogeneza, fizjologia ciąży i porodu				4
Ćw. 15	Fizjologia pamięci. Podsumowanie wiedzy, umiejętności i kompetencji uzyskanych podczas realizacji przedmiotu.				2
Suma godzin					20
VI. Metody dydaktyczne					
1.	prezentacje multimedialne				
2.	Filmy, wirtualne laboratorium				
3.	atlasy i plansze procesów fizjologicznych, ciśnieniomierze, młoteczki neurologiczne, spirometr, analizatory składu ciała				
VII. Narzędzia dydaktyczne					
1.	wykład informacyjny				
2.	wykład konwersatoryjny				
3.	dyskusja dydaktyczna				
VII. Sposoby oceny (F – formująca, P – podsumowująca)					
F1	Kolokwium cząstkowe				
P1	Egzamin. Test jednokrotnego wyboru i pytania otwarte sprawdzające wiedzę i umiejętności.				
IX. Obciążenie pracą studenta					
Forma aktywności					Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć)					70
Praca własna w tym: Przygotowanie do zajęć i zaliczeń i egzaminu					30
SUMA GODZIN					100
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU					4
X. Literatura podstawowa i uzupełniająca					
Literatura podstawowa:					
1. Konturek S. Fizjologia człowieka, wyd. U. J. Kraków 2013, 2016					
2. Traczyk W., Trzebski A.: Fizjologia człowieka z elementami fizjologii stosowanej i klinicznej, Wyd. PZWL Warszawa 2010					
3. Ganong W. F. Fizjologia, PZWL 2007, 2009					
Literatura uzupełniająca:					
1. Dee Unglaub Silverthorn red. B. Ponikowska: Fizjologia człowieka Zintegrowane podejście. PZWL Warszawa 2018					
2. Konturek S.: Fizjologia człowieka, tom IV Neurofizjologia, Wyd. UJ Kraków 2018					
3. Hansen J. T. , B. M. Koepfen, F. H. Netter: Atlas fizjologii człowieka Nettera, Urban & Partner Wrocław 2008					
XI. Tablica powiązań efektów przedmiotowych i kierunkowych z celami przedmiotu w odniesieniu do metod ich weryfikacji					
Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu (PEK)	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
A.W1.	C1-2; C4	W1-3;W6-7; Ćw.1-6; Ćw.8-9	1,2,3	1,2	F; P
A.W2.	C1-4	W1-4; Ćw.1-3; Ćw.7	1,2,3	1,2	F; P

A.W3.	C1-4	W2-9; Ćw.1-9	1,2,3	1,2,3	F; P
A.W4.	C1-4	W1-10; Ćw. 1-15	1,2,3	1,2,3	F,P
A.W5.	C1,-4	W2-4; Ćw. 2-3; Ćw. 6-8	1,2,3	1,2,3	F; P
A.W19.		W3,;W5	1	1	F,P
A.U1.	C1-2	W1-2; W6; Ćw. 1; Ćw.5	1,2,3	1,2,3	F,P
K.S5	C1-4	W1-11,Ćw.1-15	1-3	1-3	-

XII. Zasady weryfikacji oczekiwanych efektów uczenia się

Efekt	Zasady weryfikacji
A.W1.	<p>Przedmiot kończy się <u>egzaminem</u> - w semestrze 2. Warunkiem przystąpienia do egzaminu jest uzyskanie pozytywnej oceny (co najmniej dst) zaliczenia ćwiczeń z obu semestrów oraz zaliczenie wykładów w semestrze 1.</p> <p>Pierwszy termin odbywa się w formie testu zamkniętego jednokrotnego wyboru plus pytania otwarte, drugi termin w postaci pisemnej odpowiedzi na 4 pytania przekrojowe. Egzamin jest zdany w przypadku uzyskania minimum 50% + 1 pkt z pytań zamkniętych i pytań otwartych.</p> <p>Skala punktowa egzaminu: ocena bdb 91%-100% ocena db plus 81%-90% ocena db 71%-80% ocena dst plus 61%-70% ocena dst 51%-60%</p> <p><u>Kryteria zaliczenia ćwiczeń:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Obecność na zajęciach, nieobecność usprawiedliwiona odrobiona i zaliczona 2. Zaliczenie kartkówek na co najmniej 1,5 pkt 3. Pisemna praca samokształceniowa wg ustalonych kryteriów 3 pkt 4. Pisemny sprawdzian wiadomości. Kolokwia oceniane od 0-3 punktów. Punktacja do oceny z semestru (8 kartkówek x 3 pkt + 3 pkt referat): 26 – 27 punktów – bardzo dobry 25 – 23 – dobry plus 22 – 20 punktów – dobry 19 – 17 dostateczny plus 14 – 16 punktów dostateczny 14 i poniżej punktów – niedostateczny <p><u>Warunkiem zaliczenia wykładów semestr 1</u> jest zaliczenie testu zamkniętego wyboru. Skala punktowa adekwatna jak przy egzaminie.</p>
A.W2.	
A.W3.	
A.W4.	
A.W5.	
A.W19	
A.U1.	

XIII. Dodatkowe informacje o przedmiocie

Informacje na temat miejsca odbywania się zajęć – sala 11, parter, budynek nr 3
Informacje na temat terminu zajęć (dzień tygodnia/godzina) – zgodnie z planem zajęć umieszczonym na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych
Informacja na temat konsultacji (godziny + miejsce) – informacja w tablicy informacyjnej i na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych

3.

KARTA PRZEDMIOTU

Nazwa przedmiotu/modułu:	PATOLOGIA
Nazwa angielska:	PATHOOGY
Kierunek studiów:	Pielęgniarstwo
Poziom studiów:	Stacjonarne, I-go stopnia
Profil studiów	Praktyczny
Jednostka prowadząca:	Karkonoska Akademia Nauk Stosowanych w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych
Prowadzący przedmiot:	prof.dr hab.n.med Rajmund Adamiec
Status przedmiotu	obowiązkowy

I. Formy zajęć, liczba godzin z planu nauczania

Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Praca własna	Zajęcia Praktyczne	Praktyka Zawodowa	Łącznie	ECTS
2	30	30	15	-	-	75	3

II. Cel przedmiot

- C 1** Wprowadzenie do przedmiotu spełniającego fundamentalne znaczenie w poznaniu morfologii stanów patologicznych najczęściej spotykanych w praktyce medycznej. Zapoznanie z definicjami podstawowych zmian chorobowych przypisanymi patofizjologii ogólnej.
- C2** Przedstawienie zasadniczych mechanizmów etiopatogenetycznych określonych jednostek chorobowych w ramach patofizjologii szczegółowej.
- C3** Przedstawienie symptomatologii klinicznej następujących po sobie etapów rozwoju choroby aż po niewydolność wielonarządową w szczególności układu krążenia, oddechowego, trawiennego, moczowo-płciowego i nerwowego. Wyjaśnienie wiodących mechanizmów kompensacyjnych i obronnych uruchamianych w sytuacjach stanu chorobowego.

III. Wymagania wstępne w kategoriach wiedzy, umiejętności i innych kompetencji:

Znajomość podstaw w zakresie: anatomii i fizjologii (w zrealizowanym zakresie)

IV. Oczekiwane efekty uczenia się

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

- A.W.6.** podstawowe pojęcia z zakresu patologii ogólnej oraz patologii poszczególnych układów
- A.W.7** wybrane zagadnienia z zakresu patologii narządowej układu krążenia, układu oddechowego, układu trawiennego, układu hormonalnego, układu metabolicznego, układu moczowo-płciowego i układu nerwowego
- A.W.8** czynniki chorobotwórcze zewnętrzne i wewnętrzne, modyfikowalne i niemodyfikowalne

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

A.U.2 łączyć obrazy uszkodzeń tkankowych i narządowych z objawami klinicznymi choroby, wywiadem i wynikami badań diagnostycznych

W zakresie kompetencji społecznych:

- K.S.2** Absolwent jest gotów do kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania jego godności, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną;
- K.S5** Absolwent jest gotów do rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki;

V. Treści programowe

Forma zajęć: WYKŁAD		Liczba godzin
W.1	Definicje, podział i zakres patologii. Zmiany wsteczne, postępujące, procesy zapalne i naprawcze. Etiopatogeneza nowotworów. Proces karcinogenezy. Niewydolność krążenia i układu oddechowego – przyczyny i następstwa kliniczne.	6

W.2	Patogenetyczne mechanizmy miażdżycy. Patofizjologia chorób niedokrwiennych ze szczególnym uwzględnieniem choroby niedokrwiennej serca (niewydolność wieńcowa, zawał), zaburzeń przepływu mózgowego (udar niedokrwienny, zespół podkradania), zaburzeń przepływu obwodowego (miażdżycza zarostowa).	6
W.3	Zawał mięśnia sercowego: etiopatogeneza i następstwa ogólnoustrojowe niewydolności lewo- i prawo komorowej serca. Zaburzenia przewodnictwa elektrycznego serca.	3
W.4	Patofizjologia wstrząsu – rodzaje. Nadciśnienie tętnicze: podział, mechanizmy rozwoju, powikłania. Czynniki ryzyka choroby nadciśnieniowej. Przerost włóknisto-mięśniowy tętnicy nerkowej, wskazania do PTA.	6
W.5	Czynność trzustki: zewnątrz- i wewnątrzwydzielnicza. Zaburzenia metabolizmu glukozy, insulinooporność tkankowa. Powikłania choroby: mikro- i makroangiopatia cukrzycowa (nefropatia, neuropatia, retinopatia, stopa cukrzycowa).	6
W.6	Starzenie się organizmu. Śmierć.	3
Suma godzin		30
Forma zajęć: ĆWICZENIA		Liczba godzin
Ćw. 1	Patofizjologia zapaleń. Ostre i przewlekłe stany zapalne. Wolne rodniki tlenowe, chemokiny, cytokiny, czynniki wzrostu. Błony komórkowe – transport, wzrost nowotworowy, receptory komórkowe i ich rola w odpowiedzi tkankowej.	2
Ćw. 2	Elementy immunopatologii: układ HLA, komórki odpornościowe i wspomagające, antygen, synteza przeciwciał, komplementu, krążące i zdeponowane kompleksy immunologiczne. Autoimmunizacja. Tolerancja immunologiczna a przeszczepy tkankowe i narządowe. Komórkowy i humoralny typ reakcji odpornościowej.	3
Ćw. 3	Mechanizm czucia bólu: korzystne i niekorzystne zjawisko bólu. Podział bólu. Układ opioidowy mózgu. Zaburzenia termoregulacji organizmu	3
Ćw. 4	Żyłaki, przewlekła niewydolność żylna kończyn dolnych. Żylna choroba zakrzepowo-zatorowa – z uwzględnieniem ciężkich powikłań płucnych. Niewydolność układu limfatycznego.	3
Ćw. 5	Patogeneza niewydolności układu oddechowego. Czynniki środowiskowe i infekcyjne dla rozwoju chorób układu oddechowego: astma oskrzelowa, rozedma, niedodma, odma opłucnowa, POCHP. Nowotwory płuc.	2
Ćw. 6	Patofizjologia nerek: <i>glomerulonephritis, pyelonephritis, syndroma nephroticum</i> . Ostra i przewlekła niewydolność nerek, kamica nerkowa. Wielotorbielowate zwyrodnienie nerek.	3
Ćw. 7	Patologie układu pokarmowego. Choroby żołądka i jelit jako następstwo zakażeń bakteryjno-wirusowych. Choroby z autoagresji. Zaburzenia trawienia i wchłaniania. Wpływ zmiany ekosystemu jelita grubego na stan zdrowia i rozwój nowotworów. Choroby wątroby i dróg żółciowych.	3
Ćw. 8	Patologia narządów płciowych żeńskich i męskich. Patologia gruczołu piersiowego	2
Ćw. 9	Patofizjologia zaburzeń układu piramidowego i pozapiramidowego. Nowotwory OUN. Patologie synapsy. Procesy otepienne – choroba Alzheimera.	3
Ćw.10	Choroby krwi i układu krwiotwórczego. Układ czerwonokrwinkowy: niedokrwistości, nadkrwistości i ich podział. Patologia układu białokrwinkowego: białaczki ostre i przewlekłe, szpiczak mnogi, ziarnica złośliwa, chłoniaki. Skazy naczyniowe i krwotoczne. DIC, badania diagnostyczne.	3
Ćw.11	Choroby układu endokrynnego. Dysfunkcja przysadki mózgowej, nadnerczy, gruczołów płciowych, tarczycy i przytarczyc. Ogólnoustrojowe następstwa nieprawidłowej kontroli wydzielania hormonów – diagnostyka endokrynologiczna.	3
Suma godzin		30
VI. Narzędzia dydaktyczne		
1.	Atlasy i plansze anatomiczne	
2.	Prezentacje multimedialne	
VII. Metody dydaktyczne		
1.	Wykład informacyjny	
2.	Opis	

3.	Dyskusja związana z wykładem				
4.	Dyskusja panelowa				
VIII. Sposoby oceny (F – formująca, P – podsumowująca)					
F1	Testy, sprawdziany cząstkowe sprawdzające opanowanie materiału z wykładu				
F2	Pytania, testy sprawdzające przygotowanie do tematyki ćwiczeń oraz zajęć praktycznych				
F3	Aktywność podczas zajęć				
P1	Test podsumowujący tematykę ćwiczeń				
P2	Egzamin pisemny				
IX. Obciążenie pracą studenta					
Forma aktywności	Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności				
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć)	60				
Praca własna w tym: przygotowanie do zajęć i egzaminu	15				
SUMA GODZIN	75				
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	3				
X. Literatura podstawowa i uzupełniająca					
Literatura podstawowa:					
1. Domagała W., Chosia M., Urańska E.: Podstawy patologii, PZWL, Warszawa 2014					
2. Kumar V., Abbas A. K., Aster J., (red. wyd. pol. Włodzimierz T. Orzechowski): Robbins patologia, Wyd. Edra Urban&Partner, Wrocław 2019					
Literatura uzupełniająca:					
1. Kruś S., Patologia. Podręcznik dla licencjackich studiów medycznych. PZWL Wydawnictwo Lekarskie, 2011 (dostęp https://libra.ibuk.pl/reader/patologia-podrecznik-dla-licencjackich-studiow-medycznych-stefan-krus-136619)					
XI. Tablica powiązań efektów przedmiotowych i kierunkowych z celami przedmiotu w odniesieniu do metod ich weryfikacji					
Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu (PEK)	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
A.W.6	C1	W1	1,2	1	F1,F2,F3; P2
A.W6, A.W7, A.W.8 A.U2,	C2	W2-5	1,2	1,2	F1,F2,F3; P2
A.W6, A.W7, A.W.8 A.U2,.	C2-3	Ćw. 1-12	1,2	3,4	F1,F2,F3
A.W6, A.W7, A.W.8 A.U2,.	C3	Ćw. 1-12	1,2	3,4	F1,F2,F3; P1
K.S2,K.S5	C1-C3	W, Ćw	1,2	3,4	-
XII. Zasady weryfikacji oczekiwanych efektów uczenia się					
Przedmiot kończy się egzaminem – sem.2.					
EGZAMIN					
Warunkiem dopuszczenia do egzaminu jest pozytywne zaliczenie ćwiczeń. Pierwszy i drugi termin egzaminu jest pisemny – test jednokrotnego wyboru. Warunkiem zaliczenia testu jest uzyskanie co najmniej 60% punktów					
Czas egzaminu 45 minut. Termin egzaminu – sesja letnia (sem 2)					
<u>Skala ocen</u>					
Bardzo dobry – 91% - 100%					
Dobry plus – 86% - 90%					

Dobry – 81% - 85%

Dostateczny plus – 76% - 80%

Dostateczny – 60% - 75%

Niedostateczny – poniżej 60%

Do otrzymania zaliczenia **ćwiczeń** konieczne jest:

- obecność na ćwiczeniach
- zaliczenie ćwiczeń i uzyskanie pozytywnej oceny
- zaliczenie samokształcenia
- uzyskanie sumy punktów z kolokwiiów powyżej 50% z wyniku najlepszego studenta

XIII. Dodatkowe informacje o przedmiocie

1. Informacje na temat terminu zajęć (dzień tygodnia/godzina) oraz miejsca odbywania się zajęć – (sala /budynek)– zgodnie z planem zajęć umieszczonym na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych
2. Informacja na temat konsultacji (godziny + miejsce) – informacja w tablicy informacyjnej i na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych

4.

KARTA PRZEDMIOTU

Nazwa przedmiotu/modułu:	GENETYKA				
Nazwa angielska:	GENETICS				
Kierunek studiów:	Pielęgniarstwo				
Tryb/Poziom studiów:	Stacjonarne/I-go stopnia				
Profil studiów	praktyczny				
Jednostka prowadząca:	Karkonoska Akademia Nauk Stodowanych w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych				
Prowadzący przedmiot:	dr Wiktor Dźyżgóra				
Status przedmiotu:	obowiązkowy				
I. Formy zajęć, liczba godzin z planu nauczania					
Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Samokształcenie	Łącznie	ECTS
1	20	15	15	50	2
II. Cel przedmiotu					
<p>C1 Zapoznanie z przedmiotem, metodami badań cytogenetycznych i najważniejszymi osiągnięciami z genetyki oraz podstawową terminologią i pojęciami. Przedstawienie organizacji chromosomów w aspekcie chemicznym i strukturalnym. Zapoznanie z pojęciem i charakterystyką kariotypu człowieka oraz znaczeniem homeostazy genetycznej. Omówienie typów determinacji płci u zwierząt i człowieka, mechanizmu dziedziczenia płci i cech sprzężonych z płcią.</p> <p>C2 Omówienie gametogenezy oraz wpływu czynników wpływających na jej przebieg. Zapoznanie z cyklem komórkowym, dyferencjacją komórek, histo- i organogenezą oraz czynnikami zakłócającymi ich przebieg (mutageny i teratogeny). Zapoznanie z komórkami macierzystymi, ich rodzajami i znaczeniem w medycynie współczesnej.</p> <p>C3 Omówienie praw dziedziczności G. Mendla na przykładach. Przedstawienie chromosomowej teorii dziedziczności T. Morgana. Poznanie mechanizmów dziedziczenia na przykładach. Zapoznanie z rodzajami i mechanizmami regulacji funkcji genów oraz przebiegiem biosyntezy białka.</p> <p>C4 Przedstawienie zjawiska zmienności i jej rodzajów na przykładach. Zapoznanie z pojęciem i rodzajami mutacji oraz mechanizmami mutagenyzy. Omówienie występujących w środowisku mutagenów i ich wpływu na aparat genetyczny. Scharakteryzowanie najczęściej występujących chromosomopatii i genopatii. Zapoznanie z diagnostyką prenatalną i jej znaczeniem.</p> <p>C5 Zapoznanie z głównymi etapami ontogenezy człowieka, momentami krytycznymi w przebiegu rozwoju oraz wpływem czynników mutagennych i teratogennych na rozwój człowieka. Zapoznanie z elementami eko- i farmakogenetyki. Omówienie mechanizmów obronnych wraz z profilaktyką.</p>					
III. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji					
brak					
IV. Oczekiwane efekty uczenia się					
<u>W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:</u>					
A.W.9. uwarunkowania genetyczne grup krwi człowieka oraz konfliktu serologicznego w układzie Rh					
A.W.10 problematykę chorób uwarunkowanych genetycznie					
A.W.11 budowę chromosomów oraz molekularne podłoże mutagenyzy					
A.W.12 zasady dziedziczenia różnej liczby cech, dziedziczenia cech ilościowych, niezależnego dziedziczenia cech oraz dziedziczenia pozajądrowej informacji genetycznej					
<u>W zakresie umiejętności absolwent potrafi:</u>					
A.U.3 szacować ryzyko ujawnienia się danej choroby w oparciu o zasady dziedziczenia i wpływ czynników środowiskowych					
A.U.4 wykorzystywać uwarunkowania chorób genetycznych w profilaktyce chorób					
<u>W zakresie kompetencji społecznych:</u>					
K.S.5 Absolwent jest gotów do rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki;					
V. Treści programowe					

Forma zajęć: WYKŁADY		Liczba godzin
W.1	Wprowadzenie do genetyki człowieka. Podstawowa terminologia i aparatura pojęciowa.	1
W.2	Organizacja chromosomów w aspekcie chemicznym i strukturalnym.	1
W.3	Pojęcie i charakterystyka kariotypu ze szczególnym uwzględnieniem kariotypu człowieka. Homeostaza genetyczna i jej znaczenie.	1
W.4	Przebieg oogenezy i spermatogenezy. Zakłócenia przebiegu gametogenezy, przyczyny i następstwa.	1
W.5	Komórki macierzyste, ich rodzaje i znaczenie w medycynie współczesnej. Aspekty etyczno-moralne związane z wykorzystaniem komórek macierzystych w praktyce medycznej.	1
W.6	Prawa dziedziczności G. Mendla na wybranych przykładach.	2
W.7	Chromosomowa teoria dziedziczności T. Morgana.	2
W.8	Pojęcie i rodzaje genów na wybranych przykładach. Mechanizm regulacji funkcji genów.	2
W.9	Przebieg biosyntezy białka.	2
W.10	Zjawisko zmienności i jej rodzaje na wybranych przykładach.	2
W.11	Pojęcie i rodzaje mutacji oraz mechanizm mutagenezy.	2
W.12	Czynniki mutagenne w środowisku i ich wpływ na aparat genetyczny człowieka.	2
W.13	Kolokwium końcowe z zakresu wykładowych treści programowych.	1
Suma godzin		20
Forma zajęć: ĆWICZENIA		Liczba godzin
Ćw. 1	Charakterystyka wybranych chromosomopatii i genopatii.	6
Ćw. 2	Diagnostyka prenatalna i jej znaczenie. Diagnostyka molekularna, terapia genowa	4
Ćw. 3	Inżynieria genetyczna w medycynie i diagnostyce	4
Ćw. 4	Kolokwium końcowe z zakresu ćwiczeń	1
Suma godzin		15
VI. Narzędzia dydaktyczne		
1.	Prezentacje multimedialne, filmy	
2.	Plansze, atlasy, modele, schematy, foliogramy, mikroskopy + preparaty mikroskopowe i in.	
3.	Materiały dydaktyczne: miesięczniki i kwartalniki medyczne, podręczniki akademickie genetyki medycznej, ekogenetyki, farmakogenetyki i inne źródła informacji związane z genetyką człowieka	
VII. Metody dydaktyczne		
1.	Wykład informacyjny	
2.	Wykład problemowy	
3.	Wykład konwersatoryjny	
4.	Metoda problemowa/problemowo-laboratoryjna	
5.	Dyskusja panelowa	
VIII. Sposoby oceny (F – formująca, P – podsumowująca)		
F	Oceny cząstkowe podczas zajęć – rozwiązywanie zadań problemowych w trakcie głównie ćwiczeń, ale również wykładów problemowych; zadania badające poziom przygotowania się studentów do zajęć („wejściówki”).	
P1	Kolokwium pisemne obejmujące treści programowe wykładów z wykorzystaniem zaprojektowanych zadań badających poziom wiadomości i umiejętności (Zal. 1).	
P2	Kolokwium pisemne końcowe (luty) obejmujące treści programowe ćwiczeń z wykorzystaniem zaprojektowanych zadań badających poziom wiadomości i umiejętności (Zal. 2).	
IX. Obciążenie pracą studenta		
Forma aktywności		Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć)		35
Praca własna w tym:		
Przygotowanie do zajęć		10
Przygotowanie do egzaminu		5
SUMA GODZIN		50
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU		2
X. Literatura podstawowa i uzupełniająca		

Literatura podstawowa:

1. Bradley J. i wsp.: Genetyka medyczna, PZWL 2008
2. Bal J.: Biologia molekularna w medycynie. Elementy genetyki klinicznej, PWN, 2011

Literatura uzupełniająca:

1. Brown T. A., red. wyd. pol. P. Węgleński: Genomy, PWN 2009
2. Winter P.C., Hickey G.I., Fletcher H.L.: Genetyka - krótkie wykłady, PWN 2010.
3. Bartel H.: Embriologia dla studentów medycyny, PZWL, Warszawa 2004.

XI. Tablica powiązań efektów przedmiotowych i kierunkowych z celami przedmiotu w odniesieniu do metod ich weryfikacji

Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu (PEK)	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
A.W9	C1-2	W5	1,2,3	1,2,4	F
A.W10.	C1-5	W1-5, W8-9; Ćw. 1	1,2,3	1,2,3,4,5,6	F
A.W11.	C2-4	W4-W10	1,2	2,3,4	F
A.W12.	C3	W3-W10	1,2,3	2,4	P1
A.U3	C1-4	W4,6; Ćw. 1-4	1,2,3	4,5	F
A.U4	C3-C4	W10-12, Ćw. 1-4	1,2,3	4,5	F; P1,P-2
K.S.5	C1-5	W; Ćw.	1,2,3	2,3,4	-

XII. Zasady weryfikacji oczekiwanych efektów uczenia się

Zasady weryfikacji

Dokonywanie doraźnej, systematycznej oceny cząstkowej podczas rozwiązywania problemów związanych z treściami programowymi podczas realizowanych zajęć; zadania badające poziom przygotowania się studentów do zajęć („wejściówki”). Pozytywne oceny cząstkowe są warunkiem dopuszczenia do kolokwium końcowego. Kolokwium pisemne obejmujące treści programowe wykładów i ćwiczeń z wykorzystaniem zaprojektowanych zadań badających poziom wiadomości i umiejętności. Zadania problemowe/testowe są punktowane zależnie od ich poziomu trudności (od 1 - max. 3 pkt.).

Kryteria oceny:

bdb – 90-100%

plus dobry – 80-89%

db – 70-79%

plus dst – 69-60%

dst – 50-59%

ndst – poniżej 50% poprawnie rozwiązanych zadań

Zadania są skategoryzowane i uwzględniają efekty uczenia się

XIII. Dodatkowe informacje o przedmiocie

1. Termin odbywania zajęć zgodny z planem/semestr.
2. Konsultacje realizowane są zgodnie z przyjętym harmonogramem .

5.1.

KARTA PRZEDMIOTU

Nazwa przedmiotu/modułu:	BIOCHEMIA I BIOFIZYKA I
Nazwa angielska:	BIOCHEMISTRY AND BIOPHYSICS I
Kierunek studiów:	Pielęgniarstwo
Tryb/Poziom studiów:	Stacjonarne/I-go stopnia
Profil studiów	praktyczny
Jednostka prowadząca:	Karkonoska Akademia Nauk Stosowanych w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych
Prowadzący przedmiot:	dr Ewa Bakońska-Pacoń
Status przedmiotu:	obowiązkowy

I. Formy zajęć, liczba godzin z planu nauczania

Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Praca własna	Łącznie	ECTS
1	10	15	5	30	1

II. Cel przedmiotu

C1 Wyposażenie studentów w wiedzę dotyczącą budowy związków chemicznych występujących w organizmie ludzkim oraz umiejętności w określeniu ich roli w funkcjonowaniu komórek, tkanek i narządów.

C2 Wyposażenie studentów w wiedzę i umiejętności z zakresu przemian biochemicznych podstawowych związków organizmu ludzkiego i mechanizmów w utrzymaniu homeostazy ustrojowej.

C3 Wyposażenie studentów w wiedzę i umiejętności niezbędne do interpretacji zaburzeń przemian biochemicznych prowadzących do powstania stanów patologicznych.

III. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji

Znajomość podstawowych pojęć z chemii i biologii z zakresu szkoły średniej

IV. Oczekiwane efekty uczenia się

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

A.W.13 podstawy fizykochemiczne działania zmysłów wykorzystujących fizyczne nośniki informacji (fale dźwiękowe i elektromagnetyczne)

A.W14.zna i określa budowę związków chemicznych występujących w organizmie w tym: witamin, aminokwasów, nukleozydów, monosacharydów, kwasów karboksylowych i ich pochodnych, wchodzących w skład makrocząsteczek obecnych w komórkach, macierzy zewnątrzkomórkowej i płynach ustrojowych,

A.W15. mechanizmy regulacji i biofizyczne podstawy funkcjonowania metabolizmu w organizmie człowieka

A.W16 wpływ na organizm czynników zewnętrznych, takich jak temperatura, grawitacja, ciśnienie, pole elektromagnetyczne oraz promieniowanie jonizujące;

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

A.U5 współuczestniczyć w doborze metod diagnostycznych w poszczególnych stanach klinicznych z wykorzystaniem wiedzy z zakresu biochemii i biofizyki

W zakresie kompetencji społecznych:

K.S5 Absolwent jest gotów do rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki;

V. Treści programowe

Forma zajęć: WYKŁADY

Liczba godzin

W1	Wprowadzenie do biochemii. Podstawowe prawa chemiczne.	2
W2	Pojęcie homeostazy organizmu.	2
W3	Równowaga wodno-elektrolitowa ustroju - regulacja bilansu wodnego, typy zaburzeń równowagi wodno-elektrolitowej.	2
W4	Równowaga kwasowo-zasadowa organizmu. Bufory krwi i tkanek	2
W5	Znaczenie płuc i nerek w regulacji równowagi kwasowo-zasadowej. Podział zaburzeń równowagi kwasowo-zasadowej.	2
Suma godzin		10
Forma zajęć: ĆWICZENIA		Liczba godzin
Ćw. 1	Aminokwasy, peptydy – budowa, podział, funkcje w organizmie. Podstawowe przemiany aminokwasów, pochodne biologicznie czynne aminokwasów. Wiązanie peptydowe.	2
Ćw. 2	Białka – podział ze względu na budowę, funkcje w organizmie. Struktury białek, denaturacja. Przemiany białek – trawienie wchłanianie aminokwasów. Enzymy – reakcja enzymatyczna. Pojęcie proteomu.	2
Ćw. 3	Węglowodany – występowanie, podział, budowa. Izomeria cukrowców. Znaczenie cukrowców w organizmie.	1
Ćw. 4	Przemian węglowodanowe w organizmie, trawienie, wchłanianie, transport cukrowców. Regulacja i energetyka przemian. Zaburzenia przemian węglowodanowych.	2
Ćw. 5	Lipidy – podział, budowa, występowanie. Kwasy tłuszczowe. Energetyka i regulacja przemian lipidowych. Lipoproteiny krwi. Zaburzenia gospodarki lipidowej organizmu.	2
Ćw. 6	Nukleotydy – skład, funkcje. ATP i jego przemiany. Integracja metabolizmu - cykl kwasu cytrynowego, fosforylacja oksydacyjna. Witaminy.	2
Ćw. 7	Hormony w regulacji metabolizmu. Budowa, podział, mechanizm działania. Regulacja wydzielania wybranych hormonów. Czynniki wzrostowe.	2
Ćw. 8	Wybrane zagadnienia diagnostyki biochemicznej. Materiał biologiczny oraz podstawowe parametry i metody stosowane w diagnostyce biochemicznej wybranych schorzeń. Podsumowanie wiedzy, umiejętności i kompetencji personalnych uzyskanych podczas kursu.	2
Suma godzin		15
VI. Narzędzia dydaktyczne		
1.	Prezentacje multimedialne	
2.	Filmy	
VII. Metody dydaktyczne		
1.	wykład informacyjny	
2.	wykład konwersatoryjny	
3.	dyskusja dydaktyczna	
4.	napisanie i wygłoszenie referatu (indywidualnie lub w zespole)	
VIII. Sposoby oceny (F – formująca, P – podsumowująca)		
F1	Odpowiedzi ustne	
P1	Zaliczenie na ocenę. Test jednokrotnego wyboru i pytania otwarte sprawdzające wiedzę i umiejętności.	
IX. Obciążenie pracą studenta		
Forma aktywności		Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć)		25
Praca własna w tym: przygotowanie do zajęć i zaliczenia		5
SUMA GODZIN		30

SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU					1
X. Literatura podstawowa i uzupełniająca					
Literatura podstawowa:					
1. Bańkowski E., Biochemia. Podręcznik dla studentów uczelni medycznych, Edra Urban& Partner 2013, 2017, 2019					
2. Biochemia Harpera. Ilustrowana. Rodwell V.W. i wsp. Wyd. Lek. PZWL Warszawa, 2012, 2018					
Literatura uzupełniająca:					
1. Biochemia. Berg J.M., Stryer L. i wsp. PWN, Warszawa 2000					
2. Dembińska-Kieć, J.Naskalski. Diagnostyka laboratoryjna z elementami biochemii klinicznej. Wyd. Med. Urban&Partner. Wrocław 2017					
3. Hames B.D., N.M. Hooper: Biochemia-krótkie wykłady. PWN, Warszawa, 2012					
XI. Tablica powiązań efektów przedmiotowych i kierunkowych z celami przedmiotu w odniesieniu do metod ich weryfikacji					
Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu (PEK)	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
A.W5.	C2	W1-2	1	1, 4	F; P
A.W13	C1-C3	W1-2; Ćw. 1-5	1	1,4	F
A.W14.	C1	W1-2; Ćw. 1-5	1	1,2,3	F;P
A.U5.	C1-3	W1-2, Ćw. 6,7	1,2	1,4	F
D.K2.	C2-3	Ćw. 4, Ćw. 7-8	1	4	F; P
XII. Zasady weryfikacji oczekiwanych efektów uczenia się					
Efekty	Zasady weryfikacji				
A.W13,15,16	<p>Student może uzyskać zaliczenie przedmiotu na podstawie sprawdzianów pisemnych obejmujących zagadnienia:</p> <p>budowa i funkcja podstawowych związków chemicznych organizmu ludzkiego, metabolizm tych związków, przyczyny zaburzeń tkankowych, narządowych i homeostazy.</p> <p>Odbędzie się 6 sprawdzianów obejmujący tematy ćwiczeniowe i wykładowe. Z każdego sprawdzianu może otrzymać w zależności od przygotowania od 0 do 3 punktów. W sumie można uzyskać od 0 do 18 punktów. Wybrane tematy mogą być zrealizowane przez studentów przygotowujących referaty (szczegółowe tematy będą podane z wyprzedzeniem) i maksymalnie 3 punkty za referat złożony w formie pisemnej lub elektronicznej. Maksymalna liczba punktów uzyskanych w ciągu semestru wynosi 21. Suma zdobytych punktów odpowiada następującej ocenie: poniżej 11 – niedostateczna; 11 - 13 – dost; 14 - 15 + dst; 16 - 17 – dobra; 18 - 19 + dobra; 20 - 21- b. dobra</p> <p>W przypadku nieuzyskania zaliczenia na podstawie cząstkowych sprawdzianów student rozwiąże test jednokrotnego wyboru: Test składa się z 20 pytań zamkniętych po 1 pkt i 3 pytań otwartych po 3 pkt - w sumie 29 pkt. Ocena w zależności od liczby punktów:</p> <p>bardzo dobra – 29 - 28 punktów, dobra plus – 27 - 26 punktów; dobra – 25 - 23 punktów; dostateczna plus – 22 - 19 punktów; dostateczny – 15 - 18 punktów; niedostateczny – 14 lub mniej punktów.</p>				
A.W14	W pracy samokształceniowej student opisze i przedstawi wybrany szlak metaboliczny oraz jego zaburzenia - możliwe przyczyny i metody diagnostyki biochemicznej w ocenie zaburzeń				
A.U5.	Student analizuje przedstawione wyniki podstawowych badań biochemicznych i określa kierunek zmian.				
D.K2.	Student przedstawi pracę samokształceniową na wybrany temat. Tematy pracy aktualizowane są każdego roku akademickiego i podawane do wiadomości studentów na pierwszych zajęciach. Kryteria oraz zasady pisania pracy samokształceniowej są przedstawiane studentom na pierwszych zajęciach.				
XIII. Dodatkowe informacje o przedmiocie					
<p>Informacja gdzie można zapoznać się z prezentacjami do zajęć, instrukcjami do ćwiczeń itp.</p> <p>Konспекty z prezentacji multimedialnych są wysyłane na grupowy adres e-mail studentów.</p> <p>Informacje na temat terminu zajęć (dzień tygodnia/godzina) – zgodnie z planem zajęć umieszczonym na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych</p> <p>Informacja na temat konsultacji podawana na pierwszych zajęciach.</p>					

5.2.

KARTA PRZEDMIOTU

Nazwa przedmiotu/modułu:		BIOCHEMIA I BIOFIZYKA II			
Nazwa angielska:		BIOCHEMISTRY AND BIOPHYSICS II			
Kierunek studiów:		Pielęgniarstwo			
Tryb/Poziom studiów:		Stacjonarne/I-go stopnia			
Profil studiów		praktyczny			
Jednostka prowadząca:		Karkonoska Akademia Nauk Stosowanych w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych			
Prowadzący przedmiot:		dr Andrzej Teisseyer			
Status przedmiotu:		obowiązkowy			
I. Formy zajęć, liczba godzin z planu nauczania					
Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Samokształcenie	Łącznie	ECTS
2	15	5	10	30	1
II. Cel przedmiotu					
<p>C1 Wyposażenie studentów w wiedzę związaną z budową i właściwościami błon biologicznych oraz z ich składem zależnym od pełnionej funkcji, a także z aktywnym i biernym transportem substancji przez błony.</p> <p>C2 Wyposażenie studentów w wiedzę dotyczącą znaczenia napięcia powierzchniowego i lepkości cieczy rzeczywistej w układach krążenia i oddechowym oraz z wpływem siły ciężkości na pracę układu krążenia w pionowej i poziomej pozycji ciała.</p> <p>C3 Wyposażenie studentów w wiedzę dotyczącą podstaw fizykochemicznego działania zmysłów wykorzystujących fizyczne nośniki informacji – fale elektromagnetyczne i fale dźwiękowe.</p> <p>C4 Wyposażenie studentów w wiedzę na temat ruchu drgającego oraz negatywnego wpływu na tkanki i narządy zjawiska rezonansu, a także wpływu ultradźwięków na organizmy i ich zastosowanie w diagnostyce i terapii medycznej.</p> <p>C5 Wyposażenie studentów w wiedzę na temat właściwości promieniowania jonizującego jego wpływu na organizm i wykorzystania w diagnostyce i terapii medycznej oraz z warunkami BHP przy pracy z substancjami promieniotwórczymi.</p>					
III. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji					
Znajomość podstawowych pojęć z biologii, chemii i fizyki z zakresu szkoły średniej					
IV. Oczekiwane efekty uczenia się					
W zakresie wiedzy:					
<p>A.W13. zna oraz rozumie podstawy fizykochemiczne działania zmysłów wykorzystujących fizyczne nośniki informacji (fale dźwiękowe i elektromagnetyczne)</p> <p>A.W14. zna witaminy, aminokwasy, nukleozydy, monosacharydy, kwasy karboksylowe i ich pochodne, wchodzące w skład makrocząsteczek obecnych w komórkach, macierzy zewnątrzkomórkowej i płynach ustrojowych</p> <p>A.W16 zna wpływ na organizm czynników zewnętrznych, takich jak: temperatura, grawitacja, ciśnienie, pole elektromagnetyczne oraz promieniowanie jonizujące</p>					
W zakresie umiejętności:					
A.U5. potrafi współuczestniczyć w doborze metod diagnostycznych w poszczególnych stanach klinicznych z wykorzystaniem wiedzy z zakresu biochemii i biofizyki					
W zakresie kompetencji społecznych:					
K.S.5 – absolwent jest gotów do rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki					
V. Treści programowe					
Forma zajęć: WYKŁADY					Liczba godzin

W.1	Struktura i funkcje błony biologicznej. Model płynnej mozaiki. Zawartość procentowa lipidów i białek w różnych błonach biologicznych. Asymetria strukturalna i funkcjonalna białek i lipidów. Płynność błony – dyfuzja lateralna i rotacyjna. Mechanizmy odpowiedzialne za asymetrię lipidową. Domeny, jako obszary o specyficznej budowie i funkcji. Transport aktywny i bierny substancji przez błony biologiczne. Transmisja synaptyczna.	4
W.2	Ciecz idealna i rzeczywista – układ krążenia. Napięcie powierzchniowe, zjawisko włoskowatości, ciśnienie kapilarne, czynniki wpływające na zmianę napięcia. Przepływ cieczy lepkiej przez przewody. Wpływ siły ciężkości na pracę układu krążenia wynikających ze zmiany pozycji ciała. Wpływ przyspieszeń i zmiennych ciśnień na organizm (hipobaria i hiperbaria).	4
W.3	Ruch drgający i falowy. Ruch drgający – cechy charakterystyczne, przykłady fizyczne i biologiczne – bicie serca i oddychanie. Ruch harmoniczny – równanie ruchu. Drgania gasnące w ośrodku materialnym i drgania wymuszone – rezonans. Zjawisko rezonansu w układach biologicznych, jego negatywny wpływ na tkanki i narządy. Ruch falowy, rodzaje fal i ich właściwości, równanie fali harmonicznej płaskiej. Fale podłużne i poprzeczne. Klasyfikacja i prędkość rozchodzenia się dźwięków w różnych ośrodkach. Źródła ultradźwięków i infradźwięków oraz ich wpływ na organizmy. Zastosowanie ultradźwięków w diagnostyce i terapii medycznej.	4
W.4	Biofizyka narządu słuchu – fale dźwiękowe. Biofizyka narządu wzroku – fale elektromagnetyczne.	3
Suma godzin		15
Forma zajęć: ĆWICZENIA		Liczba godzin
Ćw.1	Promieniowanie jonizujące – rodzaje i właściwości promieniowania jonizującego. Promieniowanie jądrowe, aktywność izotopów promieniotwórczych. Prawo rozpadu promieniotwórczego – stała rozpadu i okres półrozpadu. Reguła przesunięć pierwiastków w układzie okresowym. Detektory promieniowania. Wpływ promieniowania jądrowego na organizm na poziomie molekularnym i komórkowym, oraz na poziomie całego organizmu. Hormeza. Dawka ekspozycyjna, pochłonięta oraz równoważnik dawki. Metoda atomów znaczących i jej wykorzystanie w diagnostyce medycznej. Ochrona organizmu przed promieniowaniem jonizującym – warunki BHP przy pracy z substancjami promieniotwórczymi.	5
Suma godzin		5
VI. Narzędzia dydaktyczne		
1.	Prezentacje multimedialne	
VII. Metody dydaktyczne		
1.	Wykład informacyjny	
2.	Dyskusja dydaktyczna	
VIII. Sposoby oceny (F – formująca, P – podsumowująca)		
F1	Test uzupełnień i jednokrotnego wyboru	
F2	Aktywność na zajęciach	
P1	Zaliczenie na ocenę. Test uzupełnień i jednokrotnego wyboru.	
IX. Obciążenie pracą studenta		
Forma aktywności		Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć)		20
Praca własna w tym przygotowanie do kolokwium zaliczeniowego		10
SUMA GODZIN		30
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU		1
X. Literatura podstawowa i uzupełniająca		
Literatura podstawowa:		

1. Jaroszyk F., Biofizyka, PZWL, 2008
 2. Przestalski S., Elementy fizyki, biofizyki i agrofizyki, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 2009
- Literatura uzupełniająca:**
1. Zatoń M., Jastrzębska A., Testy fizjologiczne w ocenie wydolności fizycznej, PWN, 2010

XI. Tablica powiązań efektów przedmiotowych i kierunkowych z celami przedmiotu w odniesieniu do metod ich weryfikacji

Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu (PEK)	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
A.W13.	C3, C4	W3,W4	1	1,2	F1,F2,P1
A.W14.	C1,C2	W1	1	1,2	F1,F2,P1
A.W16	C3,C4,C5	Ćw.1,W3,W4	1	1,2	F1,F2,P1
A.U5.	C4,C5	Ćw.1,W3,W4	1	1,2	F1,F2,P1
K.S.	C1-5	W1-5,Ćw.1	1	1,2	-

XII. Zasady weryfikacji oczekiwanych efektów uczenia się

W celu pełnej orientacji studenta, co do stawianych mu wymagań oraz zakresu sprawdzania opanowanych przez niego wiadomości i umiejętności, na pierwszych zajęciach przedstawiane są przez prowadzącego zajęcia szczegółowe informacje precyzujące, jaką ocenę można otrzymać w zależności od stopnia opanowania danego efektu.

Przedmiot kończy się zaliczeniem wykładów oraz ćwiczeń w formie pisemnej (test mieszany - test uzupełnień i jednokrotnego wyboru; maksymalna ilość punktów 20)

Kryteria oceny:

Bardzo dobry	19-20 punktów
Dobry plus	17-18 punktów
Dobry	15-16 punktów
Dostateczny plus	12-14 punktów
Dostateczny	10-11 punktów
Niedostateczny	9 lub mniej punktów

Kryteria zaliczenia wykładów:

- obecność na zajęciach
- test mieszany podsumowujący tematykę wykładów wraz z kryteriami

Kryteria zaliczenia ćwiczeń:

- obecność na zajęciach
- aktywność podczas zajęć
- sprawdziany ustne z tematyki ćwiczeń sprawdzające przygotowanie do zajęć
- test mieszany podsumowujący tematykę ćwiczeń wraz z kryteriami

XIII. Dodatkowe informacje o przedmiocie

1. Informacje na temat miejsca odbywania się zajęć - zgodnie z planem zajęć
2. Informacje na temat terminu zajęć (dzień tygodnia/godzina) - zgodnie z planem zajęć umieszczonym na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych
3. Informacja na temat konsultacji (godziny + miejsce)

6.

KARTA PRZEDMIOTU

Nazwa przedmiotu/modułu:	Mikrobiologia i parazytologia
Nazwa angielska:	Microbiology i parasytology
Kierunek studiów:	Pielęgniarstwo
Tryb/Poziom studiów:	Stacjonarne/I-go stopnia
Profil studiów	praktyczny
Jednostka prowadząca:	Karkonoska Akademia Nauk Stosowanych w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych
Prowadzący przedmiot:	dr Wiktor Dżygóra
Status przedmiotu:	obowiązkowy

I Formy zajęć, liczba godzin z planu nauczania

Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Praca własna	Łącznie	ECTS
3	15	25	15	55	2

II Cel przedmiotu:

C1 Zapoznanie z przedmiotem badań z mikrobiologii i parazytologii, klasyfikacją oraz podstawowymi pojęciami i terminami.

C2 Poznanie budowy i fizjologii bakterii, dokonanie przeglądu ważniejszych bakterii chorobotwórczych. Przedstawienie najczęściej występujących chorób bakteryjnych w Polsce i na świecie. Zapoznanie z pojęciem chorobotwórczości na wybranych przykładach oraz drogami szerzenia się zarazków. Scharakteryzowanie ważniejszych bakterii i chorób przez nie wywoływanych. Omówienie czynników etiologicznych wybranych chorób zakaźnych.

C3 Poznanie pojęcia szczepionki i surowicy, ich rodzajów, mechanizmu ich działania oraz powszechnie stosowanych szczepionek i surowic. Omówienie podstaw immunologii i epidemiologii chorób zakaźnych.

C4 Przedstawienie ogólnej klasyfikacji i budowy wirusów wraz z przeglądem najważniejszych wirusów chorobotwórczych i chorobami przez nie wywoływanych. Zapoznanie z budową i biologią wirusa HIV oraz przebiegiem choroby AIDS. Omówienie klasyfikacji, budowy i funkcji grzybów oraz dokonanie przeglądu grzybów chorobotwórczych i chorobami przez nie wywoływanych. Zapoznanie z taksonomią i biologią pierwotniaków, robaków, pierścienic i stawonogów pasożytniczych i chorobami przez nie wywoływanych.

C5 Zapoznanie z zakażeniami szpitalnymi i opornością bakterii na antybiotyki. Omówienie procedury pobierania i wysyłania materiału do badań mikrobiologicznych. Omówienie leków przeciwbakteryjnych – założeń ogólnych i podziału na podstawie mechanizmów działania.

III Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji:

brak

IV Oczekiwane efekty uczenia się**W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:**

A.W.8 czynniki chorobotwórcze zewnętrzne i wewnętrzne, modyfikowalne i niemodyfikowalne

A.W17 klasyfikację drobnoustrojów z uwzględnieniem mikroorganizmów chorobotwórczych i obecnych w mikrobiocie fizjologicznej człowieka

A.W18 podstawowe pojęcia z zakresu mikrobiologii i parazytologii oraz metody stosowane w diagnostyce mikrobiologicznej

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

A.U.6 rozpoznawać najczęściej spotykane pasożyty człowieka na podstawie ich budowy, cykli życiowych oraz wywoływanych przez nie objawów chorobowych

W zakresie kompetencji społecznych:

K.S5 Absolwent jest gotów do rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki;

V Treści programowe:		
Forma zajęć: wykłady		Liczba godzin
W.1	Przedmiot badań mikrobiologii (wirusy, bakterie, grzyby) i parazytologii. Podstawowe pojęcia i terminologia w mikrobiologii i parazytologii.	2
W.2	Budowa i fizjologia bakterii. Taksonomia i przegląd najważniejszych bakterii chorobotwórczych.	3
W.3	Ogólna charakterystyka grzybów. Przegląd najważniejszych grzybów chorobotwórczych u człowieka.	2
W.4	Taksonomia i przegląd pasożytniczych pierwotniaków, płazińców, obleńców, pierścienic (pijawki) i stawonogów (pajęczaki, owady).	2
W.5	Ogólna budowa i klasyfikacja wirusów. Przegląd wirusów chorobotwórczych.	3
W.6	Budowa i biologia wirusa HIV. Choroba AIDS i jej objawy.	2
W.7	Kolokwium końcowe.	1
Suma godzin		15
Forma zajęć: ćwiczenia		Liczba godzin
Ćw. 1	Zagrożenia chorobami zakaźnymi w Polsce i na świecie.	1
Ćw. 2	Chorobotwórczość, drogi szerzenia się zarazków w ustroju.	1
Ćw. 3	Profilaktyka chorób zakaźnych (szczepionki, surowice).	2
Ćw. 4	Elementy immunologii i epidemiologii chorób zakaźnych.	2
Ćw. 5	Charakterystyka ważniejszych bakterii i chorób przez nie wywoływanych. Analiza mikrografii i preparatów mikroskopowych.	2
Ćw. 6	Charakterystyka najczęściej występujących grzybic u człowieka. Analiza mikrografii, preparatów mikroskopowych.	2
Ćw. 7	Czynniki etiologiczne wybranych chorób zakaźnych.	2
Ćw. 8	Choroby zakaźne przewodu pokarmowego.	1
Ćw. 9	Leki przeciwbakteryjne – założenia ogólne i podział na podstawie mechanizmów działania.	2
Ćw. 10	Zakażenia szpitalne. Oporność bakterii na antybiotyki.	2
Ćw. 11	Charakterystyka pasożytów wywołujących choroby u człowieka. Obserwacja mikroskopowa i makroskopowa.	2
Ćw. 12	Wirusy chorobotwórcze i choroby przez nie wywoływane. Analiza mikrografii.	2
Ćw. 13	Pobieranie i wysyłanie materiału do badań mikrobiologicznych.	2
Ćw. 14	Prezentacja projektu edukacyjnego. Kolokwium końcowe.	2
Suma godzin		25
VI Narzędzia dydaktyczne:		
1	prezentacje multimedialne	
2	Plansze, foliogramy, atlasy, modele, mikroskopy + preparaty mikroskopowe i in.	
3	Materiały dydaktyczne: czasopisma, miesięczniki i kwartalniki medyczne, podręczniki akademickie i inne źródła informacji związane z mikrobiologią i parazytologią.	
VII Metody dydaktyczne		
7. wykład informacyjny		
8. wykład konwersatoryjny		
9. Wykład problemowy		
10. Metoda problemowa/problemowo-laboratoryjna		
11. dyskusja panelowa		
12. metoda projektów		
VIII Sposoby oceny (F – formująca, P – podsumowująca)		
F1.	Oceny cząstkowe podczas zajęć – rozwiązywanie zadań problemowych w trakcie głównie ćwiczeń, ale również wykładów problemowych.	
F2.	Ocena projektu śródsesemestralnego,	
F3.	Kolokwium pisemne śródsesemestralne (grudzień) obejmujące treści programowe I części ćwiczeń z wykorzystaniem zaprojektowanych zadań badających poziom wiadomości i umiejętności.	
P1.	Zaliczenie na ocenę. Kolokwium pisemne końcowe (luty) obejmujące treści programowe wykładów i II części ćwiczeń z wykorzystaniem zaprojektowanych zadań badających poziom wiadomości i umiejętności.	
IX Obciążenie pracą studenta		
Forma aktywności		Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie

	aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć)	40
Praca własna studenta, w tym:	
Przygotowanie projektu	7
Przygotowanie do zajęć, studiowanie zalecanej literatury	8
Przygotowanie do zaliczenia końcowego	5
SUMA	60
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	2

X Literatura podstawowa i uzupełniająca

Literatura podstawowa:

1. red. nauk. tł. Piotr Heczko, Agata Pietrzyk: *Mikrobiologia lekarska* / Fritz H. Kayser [et al.] ; Warszawa : Wydawnictwo Lekarskie PZWL, 2007
2. Maria Wojtatowicz [et al.]: *Mikrobiologia ogólna* / Wrocław : Wydawnictwo Uniwersytetu Przyrodniczego, 2008

Literatura uzupełniająca

1. Anusz Z. – Mikrobiologia i parazytologia lekarska. PZWL, Warszawa 1990.
2. Fiedurek J.: Mikrobiom a zdrowie człowieka, Wyd. UMCS, 2014.
3. Baj J., Markiewicz Z.: Biologia molekularna bakterii, Wyd. PWN, 2015
4. Dźygora W. – Wirusy jako patogeny człowieka. KPSW 2018.
5. Dźygora W. – Bakterie jako patogeny człowieka. KPSW 2020

XI TABLICA POWIĄZAŃ EFEKTÓW PRZEDMIOTOWYCH I KIERUNKOWYCH Z CELAMI PRZEDMIOTU W ODNIESIENIU DO METOD ICH WERYFIKACJI

Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
A.W8	C1	W1	1,2,3	1,2	F
A.W17	C2	W2; Ćw.1-2	1,2,3	2,3, 4,5,6	F
A.W18	C2-4	W2-3,5; Ćw. 3-7,12	1,2,3	2,4,5	F
A.U6	C5	W4,Ćw. 11	1,2,3	4	F
K.S5	C1-5	W, Ćw.	1,2,3	3,4	-

XII ZASADY WERYFIKACJI OCZEKIWANYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Wykłady

warunkiem zaliczenia jest:

- obecność studenta na wykładach (zasady obecności studenta na wykładach prowadzący podaje do wiadomości studentów na pierwszych zajęciach.),
- zaliczenie w formie pisemnej (test końcowy z progami punktowymi), warunkiem zaliczenia jest uzyskanie 60% punktów możliwych do zdobycia.

Ćwiczenia:

warunkiem zaliczenia jest obecność studenta na ćwiczeniach, aktywne w nich uczestnictwo oraz zaliczenie pisemnych kolokwiiów cząstkowych .

Kolokwia cząstkowe w formie testu. Warunkiem zaliczenia kolokwiiów jest uzyskanie co najmniej 60% punktów. Warunkiem zaliczenia jest uzyskanie pozytywnej oceny (minimum 3,0) z zaliczenia każdego efektu uczenia się realizowanego w ramach ćwiczeń.

Kryteria oceny:

- 5,0 – student zaliczył efekty uczenia się na poziomie 92-100%
- 4,5 – student zaliczył efekty uczenia się na poziomie 84- >91%
- 4,0 – student zaliczył efekty uczenia się na poziomie 76 - >83%
- 3,5 – student zaliczył efekty uczenia się na poziomie 68- >75%
- 3,0 – student zaliczył efekty uczenia się na poziomie 60%- >67%
- 2,0 – student zaliczył efekty uczenia się poniżej 60%

Praca własna (PW) studenta pod kierunkiem nauczyciela akademickiego

Zasady zaliczenia PW prowadzący podaje do wiadomości studentów na pierwszych zajęciach.

- opracowanie we własnym zakresie projektu, zagadnień przewidzianych w tej formie kształcenia,
- sprawdzenie przyswojonej wiedzy w trakcie odpowiedzi ustnej na ćwiczeniach.

XIII DODATKOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

1. Informacje na temat miejsca odbywania się zajęć – sala 8, parter, budynek nr 3
2. Informacje na temat terminu zajęć (dzień tygodnia/godzina) – zgodnie z planem zajęć umieszczonym na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych.
3. Informacja na temat konsultacji (godziny + miejsce) – informacja w tablicy informacyjnej i na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych

7.

KARTA PRZEDMIOTU

Nazwa przedmiotu/modułu:		FARMAKOLOGIA			
Nazwa angielska:		PHARMACOLOGY			
Kierunek studiów:		Pielęgniarstwo			
Poziom studiów:		Stacjonarne, I-go stopnia – licencjackie			
Profil studiów		Praktyczny			
Jednostka prowadząca:		Karkonoska Akademia Nauk Stosowanych w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych			
Prowadzący przedmiot:		prof. dr hab. n. med. Rajmund Adamiec			
Status przedmiotu		obowiązkowy			
I. Formy zajęć, liczba godzin z planu nauczania					
Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Samokształcenie	Łącznie	ECTS
3	15	30	10	55	2
II. Cel przedmiot					
<p>C 1 Zapoznanie z podstawowymi pojęciami farmakologicznymi oraz charakterystyką poszczególnych grup leków z uwzględnieniem mechanizmu ich działania, wskazań, przeciwwskazań i działań niepożądanych.</p> <p>C2 Znajomość regulacji prawnych w zakresie ordynowania i kontynuacji zlecenia leków i wyrobów medycznych oraz środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego.</p> <p>C3 Specjalistyczną wiedzę w zakresie wskazań, przeciwwskazań i skutków ordynowania wybranych produktów leczniczych, wyrobów medycznych i środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego.</p> <p>C 4 Uświadomienie konieczności systematycznego uzupełniania i uaktualniania wiedzy na temat działań leków i możliwych skutków ubocznych.</p>					
III. Wymagania wstępne w kategoriach wiedzy, umiejętności i innych kompetencji					
brak					
IV. Oczekiwane efekty uczenia się					
<u>W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:</u>					
A.W19. poszczególne grupy środków leczniczych, główne mechanizmy ich działania oraz powodowane przez nie przemiany w ustroju i działania uboczne					
A.W20. podstawowe zasady farmakoterapii					
A.W21. poszczególne grupy leków, substancje czynne zawarte w lekach, zastosowanie leków oraz postacie i drogi ich podawania					
A.W22. wpływ procesów chorobowych na metabolizm i eliminację leków					
A.W23. ważniejsze działania niepożądane leków, w tym wynikające z ich interakcji oraz procedurę zgłaszania działań niepożądanych leków,					
A.W24 zasady wystawiania recept w ramach realizacji zleceń lekarskich					
A.W25 zasady leczenia krwią i środkami krwiozastępczymi					
<u>W zakresie umiejętności absolwent potrafi:</u>					
A.U7. szacować niebezpieczeństwo toksykologiczne w określonych grupach wiekowych oraz w różnych stanach klinicznych					
A.U8. posługiwać się informatorami farmaceutycznymi i bazami danych o produktach leczniczych					
A.U9. wystawiać recepty na leki niezbędne do kontynuacji leczenia w ramach realizacji zleceń lekarskich					
A.U10. przygotowywać zapis form recepturowych substancji leczniczych i środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego zleconych przez lekarza					
<u>W zakresie kompetencji społecznych:</u>					

K.S.2 Absolwent jest gotów do kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania jego godności, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną;		
K.S5 Absolwent jest gotów do rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki;		
V. Treści programowe		
Forma zajęć: WYKŁAD		Liczba godzin
W.1	Farmakologia ogólna. Podstawy farmakokinetyki i farmakodynamiki. LADME. Działania niepożądane i toksyczne leków. Lekozależność. Interakcje leków. Źródła informacji o lekach.	2
W.2	Podstawy receptariusza. Zasady wypisywania recept na produkty lecznicze i środki spożywcze oraz zleceń na wyroby medyczne będące w kompetencji pielęgniarki do samodzielnego ordynowania i kontynuacji leczenia.	1
W.3	Farmakologia ośrodkowego i obwodowego układu nerwowego. Terapia bólu: Opioidowe i nieopiodowe leki przeciwbólowe, leki znieczulenia miejscowego i ogólnego.	2
W.4	Leki układu sercowo-naczyniowego. Zasady leczenia niewydolności krążenia, choroby niedokrwiennej serca. Leki moczopędne. Zasady leczenia nadciśnienia tętniczego i podstawowych zaburzeń rytmu serca. Leki stosowane w zaburzeniach lipidowych osocza.	2
W.5	Leki stosowane w chorobach układu oddechowego. Astma, POCHP, leki przeciwalergiczne, leki przeciwkaszlowe, leki wykrztuśne, mukolityczne.	1
W.6	Leki stosowane w chorobach przewodu pokarmowego, wątroby i trzustki. Substancje lecznicze i środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego.	2
W.7	Farmakologia gruczołów wydzielania wewnętrznego. Zasady leczenia cukrzycy.	2
W.8	Zasady chemioterapii zakażeń drobnoustrojami. Leki przeciwwirusowe, przeciwgrzybicze, przeciwgruźlicze i przeciw pasożytnicze. Środki antyseptyczne i odkażające.	2
W.9	Krew i środki krwiozastępcze, zasady leczenia krwią i środkami krwiozastępczymi Leki w hematologii.	1
Suma godzin		15
Forma zajęć: ĆWICZENIA		Liczba godzin
Ćw. 1	Wpływ wieku na farmakoterapię. Farmakoterapia wieku podeszłego. Farmakoterapia pediatryczna. Farmakoterapia okresu ciąży i laktacji. Niebezpieczeństwo toksykologiczne w określonych grupach wiekowych oraz w różnych stanach klinicznych	4
Ćw. 2	Zasady bezpiecznego dawkowania leków niezbędnych do kontynuacji leczenia; precyzja w obliczaniu dawki leku.	3
Ćw. 3	Wypisywanie recept i ordynowanie wyrobów medycznych i leków przez pielęgniarkę. Zasady zawierania umów z NFZ. Podstawy prawne refundacji produktów leczniczych i środków spożywczych. Wystawianie recept w zakresie kontynuacji zlecenia leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego. Przygotowanie recepty posługując się informatorami i bazami danych o lekach.	6
Ćw. 4	Przygotowywanie form recepturowych na substancje lecznicze oraz środki spożywcze specjalnego przeznaczenia.	2
Ćw. 5	Praktyczne przykłady ordynowania leków przez pielęgniarki: Studium przypadku sześciu pacjentów, u których pielęgniarka na podstawie charakterystyki produktu leczniczego podejmuje decyzje w sprawie drogi podania leku, dawki i postaci oraz uzasadniania ordynację leku w dokumentacji pacjenta.	4
Ćw. 6	Praktyczne przykłady ordynowania leków przez pielęgniarki: Sześć przykładów równoczesnego stosowania innych leków - studenci ustalają, czy istnieje możliwość wystąpienia interakcji lekowej, jak również podają propozycje sposobów na zminimalizowanie ryzyka takiej interakcji (inna droga podania leku, zmiana pory podawania leku, itd.).	6
Ćw. 7	Praktyczne przykłady ordynowania leków przez pielęgniarki: Studenci posługując się informatorami farmaceutycznymi i bazami danych o produktach leczniczych wystawiają receptę na leki niezbędne do kontynuacji leczenia, w ramach realizacji zlecenia lekarskiego, uwzględnia przy tym wszelkie ulgi należne choremu.	4
Ćw. 8	Podsumowanie umiejętności ordynowania leków przez pielęgniarkę.	1

VI. Narzędzia dydaktyczne

1.	Rzutnik multimedialny, prezentacje multimedialne
2.	Plansze poglądowe
3.	Opisy przypadku
4.	Informatory farmaceutyczne, opakowania leków, ulotki dotyczące leków
5.	Druki recept
6.	Testy z instrukcją rozwiązywania, zasady przyznawania oceny

VII. Metody dydaktyczne

1.	Wykład informacyjny
2.	Opis
3.	Dyskusja związana z wykładem
4.	Dyskusja panelowa
5.	Studium przypadku

VIII. Sposoby oceny (F – formująca, P – podsumowująca)

F1	Testy, sprawdziany cząstkowe sprawdzające opanowanie materiału z wykładu
F2	Pytania, testy sprawdzające przygotowanie do tematyki ćwiczeń
F3	Aktywność podczas zajęć
F4	Studium przypadku pacjentów
P	Egzamin

IX. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności	Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć)	45
Praca własna w tym:	
Przygotowanie do zajęć, zaliczeń, studiowanie zalecanej literatury	6
Przygotowanie prezentacji multimedialnej lub referatu	3
Przygotowanie się do egzaminu	6
SUMA GODZIN	60
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	2

X. Literatura podstawowa i uzupełniająca**Literatura podstawowa:**

Rajtar-Cynke G. (red.): Farmakologia. Podręcznik dla studentów i absolwentów wydziałów pielęgniarstwa i nauk o zdrowiu akademii medycznych, Wyd. Czelej Sp. z o.o., Lublin 2016

Rajtar-Cynke G. (red.): Recepty. Zasady wystawiania, PZWL, Warszawa 2016

Literatura uzupełniająca:

Orzechowska-Juzwenko K. (red.): Farmakologia kliniczna: znaczenie w praktyce medycznej, Górnicki Wydawnictwo Medyczne, Wrocław 2006

XI. Tablica powiązań efektów przedmiotowych i kierunkowych z celami przedmiotu w odniesieniu do metod ich weryfikacji

Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu (PEK)	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
A.W19, A.U7, A.U8	C1-4	W1-9; Ćw.1; Ćw. 2	1	1,2,4	F1, P
A.W20, A.W21; A.U7-10	C1-4	W 3-9, Ćw. 2-8	1,2, 3,4,5,6	1,2,3,4,5	F1, F2, F3, F4,P
A.W22, A.U7	C1-4	W 3-9; Ćw. 2-8	1,2, 3,4,5,6	1,2,3,4,5	F1, F2, F3, F4,P
A.W23; A.U8	C1-4	W 1 -9; Ćw. 4- 8	1,2, 3,4,5,6	1,2,3,4,5	F1, F2, F3, F4,P
A.W24, A.U 7-10	C1-4	W 2; Ćw. 2-8	1,2, 3,4,5,6	1,2,3,4,5	F1, F2, F3, F4,P
A.W25	C1-4	W 9	1,2	1,3	F1,P

K.S2,K.S5	C1-4	W, 1-9 Ćw. 1-8	3,4	1-5	-
XII. Zasady weryfikacji oczekiwanych efektów uczenia się					
<p>Warunkiem zaliczenia przedmiotu i dopuszczenia do egzaminu jest aktywne uczestnictwo w zajęciach a także zaliczenie testów cząstkowych sprawdzających stopień opanowania poszczególnych etapów treści dydaktycznej. Zasady obecności studenta na wykładach prowadzący podaje do wiadomości studentów na pierwszych zajęciach.</p> <p>EGZAMIN KOŃCOWY - sprawdzenie wiedzy i umiejętności na poziomie znajomości materiału oraz rozwiązywania problemów w obszarze farmakologii. Egzamin końcowy odbędzie się po zakończeniu III semestru w sesji egzaminacyjnej. Egzamin składa się z dwóch części: teoretycznej - testu jednokrotnego wyboru i praktycznej - samodzielne napisanie recepty oraz umiejętność wyszukiwania danych farmakologicznych i wyliczania dawek leków. Z testu student za prawidłową odpowiedź student otrzymuje 1 punkt, za błędną 0 punktów</p> <p><u>Kryteria oceny z testu:</u> Bardzo dobry – 93-100% Dobry plus –poziomie 85-92% Dobry – 77-84% Dostateczny plus –69-76% dostateczny –60%-68% niedostateczny –poniżej 60%</p> <p><u>Wystawienie recepty:</u> Za wypisanie recepty studentowi zaznacza się: „zaliczono” lub „nie zaliczono” Zaliczenie otrzymuje student, który wypełnił receptę prawidłowo zgodnie z zasadami Prawidłowo wypełniona recepta powinna zawierać:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. pełną nazwę podmiotu wystawiającego np. ZOZ, 2. imię i nazwisko pacjenta, 3. adres pacjenta 4. PESEL pacjenta 5. nr Oddziału NFZ (np. dolnośląskiego 01R) 6. uprawnienia dodatkowe (jeżeli występują) 7. symbol odpłatności 8. nazwę leku 9. postać leku 10. liczbę opakowań 11. dawkę leku 12. datę wystawienia 13. dane świadczeniodawcy <p><u>Egzamin z przedmiotu uznaje się za zdany wówczas, gdy student otrzyma pozytywną ocenę z testu (zgodnie z kryteriami) oraz uzyska zaliczenie za wystawioną receptę.</u> Czas przeznaczony na egzamin – 1,5 godziny</p> <p>Zaliczenie ćwiczeń – - uzyskanie pozytywnych ocen ze wszystkich zajęć, przewidzianych do realizacji w ramach programu ćwiczeń. - Obecność na ćwiczeniach jest obowiązkowa. W razie nieobecności nieusprawiedliwionej student powinien uzupełnić braki w terminie uzgodnionym z prowadzącym zajęcia. - zaliczenie na ostatnich zajęciach w formie pisemnej lub ustnej z zapisywania recept oraz wiedzy obejmującej zagadnienia omawiane na ćwiczeniach.</p> <p><u>Praca własna studenta:</u> Zasady zaliczenia pracy własnej studenta prowadzący podaje do wiadomości studentów na pierwszych zajęciach. Podstawę do uzyskania zaliczenia stanowi: - opracowanie tematu w formie prezentacji multimedialnej lub streszczenia artykułu dotyczącego farmakoterapii wybraną grupą leków.</p>					
XIII. Dodatkowe informacje o przedmiocie					
<p>Informacje na temat miejsca odbywania się zajęć Informacje na temat terminu zajęć (dzień tygodnia/godzina) – zgodnie z planem zajęć umieszczonym na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych Informacja na temat konsultacji (godziny + miejsce) – informacja w tablicy informacyjnej i na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych</p>					

8.

KARTA PRZEDMIOTU

Nazwa przedmiotu/modułu:	RADIOLOGIA
Nazwa angielska:	RADIOLOGY
Kierunek studiów:	Pielęgniarstwo
Tryb/Poziom studiów:	Stacjonarne/I-go stopnia
Profil studiów	praktyczny
Jednostka prowadząca:	Karkonoska Akademia Nauk Stosowanych w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych
Prowadzący przedmiot:	dr hab. n. med. Paweł Gać
Status przedmiotu:	obowiązkowy

I. Formy zajęć, liczba godzin z planu nauczania

Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Praca własna	Łącznie	ECTS
3	15	5	5	25	1

II. Cel przedmiotu

C1 Zapoznanie studenta z możliwościami i zasadami diagnostyki obrazowej.

C2 Przedstawienie roli diagnostycznej pielęgniarki w badaniach z zakresu diagnostyki obrazowej.

III. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji

Znajomość anatomii i fizjologii człowieka;

IV. Oczekiwane efekty uczenia się

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

A.W16 wpływ na organizm ludzki czynników zewnętrznych, takich jak: temperatura, grawitacja, ciśnienie, pole elektromagnetyczne oraz promieniowanie jonizujące

A.W26. określa metody obrazowania i zasady przeprowadzania obrazowania tymi metodami oraz zasady ochrony radiologicznej

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

A.U11 stosować zasady ochrony radiologicznej.

W zakresie kompetencji społecznych:

K.S.5 – Absolwent jest gotów do rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki

V. Treści programowe

Forma zajęć: WYKŁADY		Liczba godzin
W.1	Podstawy fizyczne rentgenologii. Podstawy techniczne rentgenodiagnostyki. Środki cieniujące. Zastosowanie izotopów promieniotwórczych. Ryzyko związane z narażeniem na promieniowanie jonizujące i zasady ochrony radiologicznej w badaniach obrazowych z jego zastosowaniem.	1
W.2	Radiologia klasyczna - radiografia, fluoroskopia- cele, zasady przygotowania pacjenta, rola pielęgniarki.	1
W.3	Poznanie nowoczesnych technik obrazowania- rodzaje, wskazania i ich przydatność w diagnostyce klinicznej w praktyce pielęgniarskiej.	2
W.4	Mammografia i ultrasonografia – znaczenie diagnostyczne, rola pielęgniarki w opiece nad pacjentem.	3
W.5	Angiografia i radiologia zabiegowa.	3
W.6	Tomografia komputerowa – rola pielęgniarki w procesie diagnozowania pacjenta.	2
W.7	Rezonans magnetyczny – rola pielęgniarki w procesie diagnozowania pacjenta.	2

W.8	Kolokwium zaliczeniowe.				1
			Suma godzin		15
Forma zajęć: ĆWICZENIA					Liczba godzin
Ćw. 1	Zadania i rola pielęgniarki w realizacji badań kontrastowych.				1
Ćw. 2	Zasady przygotowania pacjentów do poszczególnych do badań obrazowych, przeciwwskazania, możliwe powikłania po badaniach.				4
			Suma godzin		5
VI Narzędzia dydaktyczne					
1.	prezentacje multimedialne				
2.	program komputerowy „Imaging atlas of Human Anatomy”				
3.	opisy przypadków, prezentacja wyników obrazowania				
VII. Metody dydaktyczne					
1.	wykład informacyjny				
2.	wykład konwersatoryjny				
3.	dyskusja dydaktyczna				
4.	opisy przypadków - metoda sytuacyjna				
VIII. Sposoby oceny (F – formująca, P – podsumowująca)					
F1	odpowiedź ustna				
P1	zaliczenie na ocenę – test końcowy				
IX. Obciążenie pracą studenta					
Forma aktywności				Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności	
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć)				20	
Praca własna, w tym:					
Przygotowanie projektu				5	
Przygotowanie do zajęć i zaliczenia				5	
SUMA GODZIN				30	
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU				1	
X. Literatura podstawowa i uzupełniająca					
Literatura podstawowa:					
1. Pruszyński B., Cieszanowski A., Radiologia – diagnostyka obrazowa, Rtg, TK, USG, MR, wyd. PZWL, 2014					
Literatura uzupełniająca:					
2. Siskin G. P., red. wyd. pol. G. Bręborowicz, Radiologia interwencyjna w leczeniu chorób u kobiet, Wyd. PZWL Warszawa 2011					
3. Daniel B., Pruszyński B.: Anatomia radiologiczna: Rtg, TK, MR, USG, SC; PZWL, Warszawa 2011					
XI. Tablica powiązań efektów przedmiotowych i kierunkowych z celami przedmiotu w odniesieniu do metod ich weryfikacji					
Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu (PEK)	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
A.W.16	C1	W1-7	1,2	1,2	F, P
A.W.26.	C1	W1-7	1,2	1,2	F; P
A.U11.	C2	Ćw. 1-2	1,2,3	1,2,3,4	F; P
K.S5	C1-2	W1-7, Ćw. 1-2	1-3	1-4	-
XII. Zasady weryfikacji oczekiwanych efektów uczenia się					
Przedmiot kończy się <u>zaliczeniem na ocenę</u>					
Kryteria zaliczenia:					
Wykład					
zaliczenie w formie pisemnej (test jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru), warunkiem zdania egzaminu jest uzyskanie 60% punktów możliwych do zdobycia. Test obejmujący efekty wiedzy i umiejętności.					

Skala ocen:

Bardzo dobry – 91% - 100%
Dobry plus – 86% - 90%
Dobry – 81% - 85%
Dostateczny plus – 76% - 80%
Dostateczny – 60% - 75%
Niedostateczny – poniżej 60%

Ćwiczenia:

- obecność na zajęciach
- odpowiedź ustna z tematyki ćwiczeń sprawdzająca przygotowanie do zajęć i interpretacja przedstawionego scenariusza

Praca własna:

Warunkiem zaliczenia jest przygotowanie projektu w zakresie materiałów informacyjnych dla pacjenta na temat wybranej jednostki chorobowej i uzyskanie pozytywnej oceny z projektu samodzielnie przygotowanego przez studenta.

Kryteria zaliczenia:

- wykazanie wiedzy i zrozumienia tematyki z zakresu realizowanego przedmiotu, potwierdzających osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się : 0-6 pkt.,
- klarowność opracowania tekstu – poprawna terminologia i język : 0-3 pkt.,
- prawidłowy układ tekstu : 0-3 pkt.,
- właściwy dobór piśmiennictwa polskiego i zagranicznego : 0-3 pkt.

Warunkiem zaliczenia jest uzyskanie min 60% punktów (max: 15 pkt - min: 9 pkt (60%))
poniżej 9 pkt. – brak zaliczenia

XIII. Dodatkowe informacje o przedmiocie

1. Informacje na temat miejsca odbywania się zajęć – sala 8, parter, budynek nr 3
2. Informacje na temat terminu zajęć (dzień tygodnia/godzina) – zgodnie z planem zajęć umieszczonym na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych
3. Informacja na temat konsultacji (godziny + miejsce) – informacja w tablicy informacyjnej i na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych

9.

KARTA PRZEDMIOTU

Nazwa przedmiotu/modułu:	PSYCHOLOGIA
Nazwa angielska:	PSYCHOLOGY
Kierunek studiów:	Pielęgniarstwo
Tryb/Poziom studiów:	Stacjonarne/I-go stopnia
Profil studiów	Praktyczny
Jednostka prowadząca:	Karkonoska Akademia Nauk Stosowanych w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Humanistycznych i Społecznych, Katedra Nauk Społecznych
Prowadzący przedmiot:	dr Beata Miedzińska mgr Małgorzata Gorzelak
Status przedmiotu:	obowiązkowy

I. Formy zajęć, liczba godzin

Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Praca własna	Łącznie	ECTS
1	20	30	25	75	3

II. Cel przedmiotu

C1 Przygotowanie studenta do poznania i interpretowania podstaw zachowania człowieka, uwarunkowań rozwoju psychicznego człowieka.

C2 Kształtowanie umiejętności oceny stanu psychicznego, analizy zachowania, sposobu radzenia sobie w sytuacjach trudnych, rozpoznawania potrzeb i problemów psychicznych, znaczenia komunikacji interpersonalnej.

C3 Rozwijanie zainteresowań współczesnymi problemami psychologicznymi oraz poszukiwanie metod i sposobów ich rozwiązywania, rozpoznania znaczenia wiedzy psychologicznej w praktyce pielęgniarstwa.

III. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji

brak

IV. Oczekiwane efekty uczenia się

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

B.W1. psychologiczne podstawy rozwoju człowieka, jego zachowania prawidłowe i zaburzone

B.W2. problematykę relacji człowiek – środowisko społeczne i mechanizmy funkcjonowania człowieka w sytuacjach trudnych

B.W3. etapy rozwoju psychicznego człowieka i występujące na tych etapach prawidłowości

B.W4. pojęcie emocji i motywacji oraz zaburzenia osobowościowe

B.W5. istotę, strukturę i zjawiska zachodzące w procesie przekazywania i wymiany informacji oraz modele i style komunikacji interpersonalnej

B.W6. techniki redukcji lęku, metody relaksacji oraz mechanizmy powstawania i zapobiegania zespołowi wypalenia zawodowego

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

B.U1. rozpoznawać zachowania prawidłowe, zaburzone i patologiczne

B.U2. oceniać wpływ choroby i hospitalizacji na stan fizyczny i psychiczny człowieka

B.U3. funkcjonowanie człowieka w sytuacjach trudnych (stres, frustracja, konflikt, trauma, żaloba) oraz przedstawić elementarne formy pomocy psychologicznej

B.U4. identyfikować błędy i bariery w procesie komunikowania się;

B.U5. wykorzystywać techniki komunikacji werbalnej i pozawerbalnej w opiece pielęgniarstwa

B.U7. wskazywać i stosować właściwe techniki redukcji lęku i metody relaksacyjne

B.U8. stosować mechanizmy zapobiegania zespołowi wypalenia zawodowego

W zakresie kompetencji społecznych:

K.S.2 Absolwent jest gotów do kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania jego godności, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną;

K.S.5 Absolwent jest gotów do rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki;

V Treści programowe:		
Forma zajęć: WYKŁADY		Liczba godzin
W.1	Psychologia jako nauka. Przedmiot i cel psychologii. Kierunki, nurty i działy współczesnej psychologii.	2
W.2	Mózgowa organizacja czynności psychicznych. Struktura osobowości, rozwój i mechanizmy rozwoju osobowości. Fizjologiczne mechanizmy regulacji zachowania.	2
W.3	Zależności psychosomatyczne w zdrowiu i chorobie. Specyficzne problemy w sytuacji choroby i niepełnosprawności.	2
W.4	Choroba jako sytuacja trudna. Zachowanie człowieka w sytuacjach trudnych. Pomoc psychologiczna w chorobie i niepełnosprawności.	4
W.5	Teorie, modele, koncepcje komunikacji międzyludzkiej, style komunikowania, przekazywanie i przyjmowanie informacji. Sytuacje jatrogenne w relacjach pielęgniarka – pacjent.	5
W.6	Procesy motywacyjne	2
W6	Stres i wypalenie zawodowe	2
Suma godzin		20
Forma zajęć: ĆWICZENIA		Liczba godzin
Ćw. 1	Rozwój psychiczny człowieka. Charakterystyka rozwoju człowieka w poszczególnych okresach życia.	2
Ćw. 2	Procesy poznawcze, wrażenia, spostrzeżenia. Uwaga w poznaniu rzeczywistości. Uczenie się i pamięć, rodzaje pamięci, procesy pamięciowe.	2
Ćw. 3	Świadomość i jej rola w poznaniu rzeczywistości. Myślenie i rozwiązywanie problemów. Pojęcie wypalenia zawodowego.	2
Ćw. 4	Zaburzenia osobowości, mechanizmy działania zaburzeń osobowości, mechanizmy obronne osobowości w różnych sytuacjach zdrowotnych. Specyfika pracy z pacjentem z osobowością nieprawidłową.	2
Ćw. 5	Emocje i uczucia. Działanie mózgowych systemów emocjonalnych. Rola uczuć i emocji w życiu człowieka. Zaburzenia procesów emocjonalnych. Lęk, funkcje lęku, zdarzenia życiowe.	3
Ćw. 6	Sytuacja trudna w życiu człowieka. Sytuacja trudna a zachowanie człowieka. Choroba jako sytuacja trudna. Choroba w życiu dziecka, osoby dorosłej, osoby w wieku starszym, osobie z niepełnosprawnością.	4
Ćw. 7	Choroby psychosomatyczne, zależności psychosomatyczne. Biomedyczny i biopsychospołeczny model zdrowia, choroby, zachowań zdrowotnych (astma, nadciśnienie tętnicze, choroba nowotworowa, zaburzenia odżywiania, choroby skóry).	8
Ćw. 8	Metody psychoterapeutyczne, treningi, zajęcia terapeutyczne, psychoterapeutyczne indywidualne i grupowe i inne.	4
Ćw. 9	Problemy psychologiczne pacjenta w kontakcie z ochroną zdrowia. Błędy jatrogenne w pracy pielęgniarskiej i ich psychologiczne konsekwencje.	2
Ćw. 10	Zaliczenie końcowe ćwiczeń, podsumowanie wiadomości.	1
Suma godzin		30
VI. Narzędzia dydaktyczne		
1.	Prezentacje multimedialne, filmy dydaktyczne, tablica	
2.	Teksty źródłowe	
3.	Karty testowe	
VII. Metody dydaktyczne		
1.	Wykład informacyjny	
2.	Wykład aktywizujący	

3.	Dyskusja dydaktyczna				
4.	Projekt				
VIII. Sposoby oceny (F – formująca, P – podsumowująca)					
F1	Rozmowa – ustne sprawdzanie wiadomości i umiejętności				
F2	Przygotowanie prezentacji multimedialnej na wybrany temat programowy				
P1	Przedmiot kończy się zaliczeniem na ocenę. Zaliczenie pisemne standaryzowane				
IX. Obciążenie pracą studenta					
Forma aktywności	Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności				
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć)	50				
Praca własna	25				
SUMA GODZIN	75				
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	3				
X Literatura podstawowa i uzupełniająca					
Literatura podstawowa:					
1. Sęk H., Psychologia kliniczna T. 1-2, Wyd. PWN 2019					
2. Trempała J. red., Psychologia rozwoju człowieka, Wyd. PWN Warszawa 2022					
3. Włodarczyk D. Jakubowska –Wienecka A., Psychologia w praktyce medycznej, Wyd. PZWL Warszawa 2018					
Literatura uzupełniająca:					
1. Bryan L., Hall R., Reynolds E., Psychologia dla początkujących Wyd. PWN, Warszawa, 2018					
2. Formański J. Psychologia środowiskowa, Wyd. PZWL Warszawa 2018					
3. Hesznel i., Sęk H., Psychologia zdrowia, PWN, Warszawa 2021					
4. Herszen I., Psychologia stresu, Wyd. PWN, Warszawa 2019					
5. Jakubik A., Zaburzenia osobowości, Wyd. PZWL Warszawa 2009					
6. Oleś P., Psychologia człowieka, PWN, Warszawa 2018					
7. Owczarek K., Fijałkowska I. Psychologia, Medycyna, Zdrowie PWN Warszawa 2018					
8. Zimbardo P., Gerrig R., Psychologia i życie Wyd. PWN Warszawa 2018					
XI. Tablica powiązań efektów przedmiotowych i kierunkowych z celami przedmiotu w odniesieniu do metod ich weryfikacji					
Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu (PEK)	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
B.W1	C1-3	W1; Ćw. 1	1, 2	1, 2	F1
B.W2	C1-3	W2; Ćw. 2-3	1,2,	1,2,3	F1
B.W3	C1-3	W3-4; Ćw. 1,4,6-7	1, 2	1,3	F1
B.W4	C1-3	W2; Ćw. 1	1,2	1,2,3,4	F1
B.W5	C1-3	W2; Ćw.2-5	1, 2	1,3	F1
B.W6	C1-3	W5; Ćw. 3,8-9	1,2	1,2,3	F1,F2
B.U1	C1-3	W3; Ćw. 4,	1, 2	1,2,3	F1
B.U2	C1-3	Ćw.6, Ćw. 7-9	1,2	1,2,	F1
B.U3	C1-3	W.4, Ćw.6	1,2	1,2	F1
B.U4	C1-3	Ćw.6, Ćw. 7-8	1, 2	1,2,4	F2
B.U5	C1-3	W2-5; Ćw. 3	1,2	1,2,3,4	F1
B.U7	C1-3	Ćw. 3,9	1,2	2, 3, 4	F1

B.U8	C1-3	W2; Ćw. 1,3	1,2	1,2,3,4	F3,P
K.S2, K.S5	C1-3	W1-6, Ćw.1-10	3	2,3,4	-

XII. Zasady weryfikacji oczekiwanych efektów uczenia się

Przedmiot kończy się w semestrze 1 zaliczeniem na ocenę.

Wykład forma i warunki zaliczenia:

Zasady obecności studenta na wykładach prowadzący podaje do wiadomości studentów na pierwszych zajęciach.

Podstawę do uzyskania zaliczenia stanowi:

Warunki zaliczenia przez studenta przedmiotu uwzględniają następujące elementy:

1. Frekwencja na zajęciach
2. Grupowa aktywność na zajęciach w rozwiązywaniu zadanego problemu
3. Przygotowanie prezentacji multimedialnej
4. Karty pracy studenta
5. Pisemny sprawdzian wiadomości.

Kryteria oceny

Warunkiem zaliczenia sprawdzianu jest uzyskanie przez studenta pozytywnych odpowiedzi wg ustalonej punktacji:

30 – 28 punktów – **bardzo dobry**

27 – 25 punktów – **dobry plus**

24 – 22 punktów – **dobry**

21 – 19 punktów – **dostateczny plus**

18 – 16 punktów – **dostateczny**

15 i poniżej punktów – **niedostateczny**

Ćwiczenia forma i warunki zaliczenia

Zaliczeniem ćwiczeń jest uzyskanie pozytywnej oceny z kolokwium końcowego w formie testu wyboru. Kolokwium jest sprawdzeniem wiedzy programowej z przedmiotu: Psychologia.

Ocena z kolokwium końcowego jest obliczana procentowo w następujący sposób:

- ocena bardzo dobra: 100% – 91% właściwych odpowiedzi,
- ocena dobra+: 90% – 81% właściwych odpowiedzi,
- ocena dobra: 80% – 71% właściwych odpowiedzi,
- ocena dostateczna+: 70% – 61% właściwych odpowiedzi,
- ocena dostateczna: 60% – 51% właściwych odpowiedzi.

Praca własna studenta - ćwiczenia

1. Przygotowanie się do zajęć: studiowanie literatury, przygotowanie np. projektu prezentacji multimedialnej
2. Przygotowanie się do kolokwium końcowego: utrwalenie wiedzy i podstawowych pojęć, studiowanie literatury

XIII. Dodatkowe informacje o przedmiocie

Informacje na temat terminu zajęć (dzień tygodnia/godzina) – zgodnie z planem zajęć umieszczonym na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych Informacje na temat miejsca odbywania się zajęć zostaną określone w planie zajęć.

Terminy konsultacji podawane są na pierwszych zajęciach

10.

KARTA PRZEDMIOTU

Nazwa przedmiotu/modułu:		SOCJOLOGIA			
Nazwa angielska:		SOCIOLOGY			
Kierunek studiów:		Pielęgniarstwo			
Tryb/Poziom studiów:		Stacjonarne I-go stopnia			
Profil studiów		praktyczny			
Jednostka prowadząca:		Karkonoska Akademia Nauk Stosowanych w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Humanistycznych i Społecznych, Katedra Nauk Społecznych			
Prowadzący przedmiot:		mgr Kornel Musiał			
Status przedmiotu:		obowiązkowy			
I. Formy zajęć, liczba godzin z planu nauczania					
Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Praca własna	Łącznie	ECTS
1	15	10	25	50	2
II. Cel przedmiotu					
C1 Zapoznanie studentów z podstawowymi teoriami, pojęciami oraz metodami badawczymi stosowanymi w socjologii i które jednocześnie są przydatne w pracy zawodowej i naukowej w pielęgniarstwie.					
C2 Wyjaśnienie społeczno-kulturowych uwarunkowań zachowań zdrowotnych.					
C3 Wyjaśnienie relacji między strukturami i funkcjami różnych grup społecznych a stanem zdrowia i przyczynami chorób.					
C4 Przedstawienie i analiza modeli komunikacji oraz zaufania społecznego w relacji personel medyczny – pacjent.					
C5 Przedstawienie zjawiska dyskryminacji oraz nierówności społecznych we współczesnym świecie.					
C6 Ukazanie problemów i zjawisk z perspektywy interdyscyplinarnej – współpraca socjologii z medycyną.					
III. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji					
Ogólna wiedza o społeczeństwie uzyskana w toku edukacji szkolnej.					
IV. Oczekiwane efekty uczenia się					
W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:					
B.W.7 pojęcia oraz zasady funkcjonowania grupy, organizacji, instytucji, populacji, społeczności i ekosystemu .					
B.W.8 wybrane obszary odrębności kulturowych i religijnych					
B.W.9 zakres interakcji społecznej i proces socjalizacji oraz działanie lokalnych społeczności i ekosystemu					
B.W.10 pojęcia dewiacji i zaburzenia, ze szczególnym uwzględnieniem patologii dziecięcej					
B.W.11 zjawisko dyskryminacji społecznej, kulturowej, etnicznej oraz ze względu na płeć					
B.W.15 podstawowe pojęcia z zakresu prawa i rolę prawa w życiu społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem praw człowieka i prawa pracy					
W zakresie umiejętności absolwent potrafi:					
B.U5 wykorzystywać techniki komunikacji werbalnej i pozawerbalnej w opiece pielęgniarstwiej					
B.U6 Tworzyć warunki do prawidłowej komunikacji z pacjentem i członkami zespołu opieki					
B.U9 Proponować działania zapobiegające dyskryminacji i rasizmowi oraz dewiacjom i patologiom wśród dzieci i młodzieży					
W zakresie kompetencji społecznych:					
K.S.5 – Absolwent jest gotów do rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki					
V. Treści programowe					
Forma zajęć: WYKŁADY					Liczba godzin
W.1	Geneza i teoria socjologii. Metody badań socjologicznych przydatnych w medycynie.				2
W.2	Teorie społeczeństwa. Jednostka a społeczeństwo				2
W.3	Ład i zmiana społeczna. Przeobrażenia demograficzne w społeczeństwie				1

W.4	Kultura. Religia. Etniczność.	1
W.5	Socjalizacja i kontrola społeczna	1
W.6	Interakcje społeczne, stosunki społeczne i więzi społeczne	1
W.7	Grupa społeczna. Organizacje i instytucje	1
W.8	Rodzina jako grupa i instytucja społeczna. Przeobrażenia rodziny.	1
W.9	Definicje zdrowia i choroby. Rola rodziny w zdrowiu i chorobie	2
W.10	Relacja personel medyczny – pacjent (modele komunikacyjne, bariery w komunikacji)	2
W.11	Podsumowanie wiedzy	1
Suma godzin		15
Forma zajęć: ĆWICZENIA		Liczba godzin
Ćw. 1	Socjologia medycyny jako przykład interdyscyplinarnej współpracy.	2
Ćw. 2	Dewiacja w ujęciu socjologicznym.	2
Ćw. 3	Nierówności społeczne. Zdrowie jako jedno z dóbr będących źródłem nierówności społecznych. Przyczyny nierówności w zdrowiu	
Ćw. 4	Społeczeństwo ryzyka. Wyzwania dla socjologii i promocji zdrowia	
Ćw. 5	Internet jako źródło informacji o zdrowiu	
Ćw. 6	Podsumowanie zdobytej wiedzy i umiejętności	1
Suma godzin		10
VI. Narzędzia dydaktyczne		
1.	Rzutnik multimedialny, prezentacje multimedialne.	
VII. Metody dydaktyczne		
1.	wykład informacyjny	
2.	wykład konwersatoryjny	
3.	dyskusja dydaktyczna	
4.	Studium przypadku	
VIII. Sposoby oceny (F – formująca, P – podsumowująca)		
F1	Test jednokrotnego wyboru oraz pytania otwarte sprawdzające opanowanie materiału z wykładu.	
F2	Uczestnictwo w dyskusji opierającej się na literaturze przedmiotu – ćwiczenia (minimum jedna aktywność merytoryczna).	
F3	Zaliczenie przygotowanego studium przypadku i krótka prezentacja tego studium.	
F3	Pozytywne zaliczenie pracy własnej studenta – przygotowanie pracy zaliczeniowej na wybrany temat.	
P1	Zaliczenie z oceną na podstawie wyniku testu sprawdzającego wiedzę.	
IX. Obciążenie pracą studenta		
Forma aktywności		Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć)		25
Praca własna		25
SUMA GODZIN		50
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU		2
X. Literatura podstawowa i uzupełniająca		
Literatura podstawowa:		
Wybrane rozdziały z następujących monografii:		
1. Giddens A. (2017). <i>Socjologia</i> , Wyd. Naukowe PWN, Warszawa.		
2. Szacka B. (2008). <i>Wprowadzenie do socjologii</i> , Oficyna Naukowa, Warszawa.		
3. Sztompka P. (2021). <i>Socjologia. Wykłady o społeczeństwie</i> , Wyd. Znak Horyzont, Kraków.		
Artykuły (ogólnodostępne):		
1. Cianciara D. (2015). <i>Przyczyny i przyczyny przyczyn nierówności w zdrowiu</i> , „Hygeia Public Health”, 50(3), s. 435-440. http://www.h-ph.pl/pdf/hyg-2015/hyg-2015-3-435.pdf		
2. Domaradzki J. (2013). <i>O definicjach zdrowia i choroby</i> , „Folia Medica Lodziensia”, 40, s. 5-29.		

<https://bibliotekanauki.pl/articles/1032735.pdf>.

3. Doroszevska A., Sadowska A. (2013). *Mosty zamiast murów – socjologia medycyny przykładem udanej (?) interdyscyplinarnej współpracy*, „Półrocznik Nauka i Szkolnictwo Wyższe” 1/41, s. 57-68.
<https://pressto.amu.edu.pl/index.php/nsw/article/view/1655>
4. Dudkowski-Sadowska A. (2021). *Spoleczeństwo ryzyka i zdrowotne implikacje pierwszej fali epidemii COVID-19 w Polsce – wyzwania dla socjologii i promocji zdrowia*, „Władza Sądzenia”, 21, s. 66-76.
<https://dSPACE.uni.lodz.pl/bitstream/handle/11089/42364/spoleczenstwo-ryzyka-i-zdrowotne-implikacje-pierwszej-fali-epidemii.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
5. Knol-Michałowska K. (2014). *Internet jako źródło informacji o zdrowiu – wady i zalety dla relacji lekarz-pacjent. Perspektywa pacjentów*, „Hygeia Public Health” 49(3), s. 389-397. <http://www.h-ph.pl/hyg.php?opc=AR&lng=pl&art=370>
6. Ostolski A. (2022). *Rola wyobraźni socjologicznej w komunikacji lekarza z pacjentem*, „Przegląd Socjologiczny”, 71(2), s. 169-191. <https://journals.ltn.lodz.pl/Przegląd-Socjologiczny/article/view/1769/1576>
7. Zembala A. (2015). *Modele komunikacyjne w relacjach lekarz – pacjent*, „Zeszyty Naukowe Towarzystwa Doktorantów UJ Nauki Ścisłe, Nr 11, s. 35-50. <https://depot.ceon.pl/handle/123456789/12753>.

Wybrane komunikaty i raporty z badań:

1. CBOS: <https://www.cbos.pl/PL/home/home.php>
2. GUS: <https://stat.gov.pl>
3. IBRiS: <https://ibris.pl>

Literatura uzupełniająca:

1. Sztompka P. (2020). *Słownik socjologiczny. 1000 pojęć*, Wyd. Znak Horyzont, Kraków.

XI. Tablica powiązań efektów przedmiotowych i kierunkowych z celami przedmiotu w odniesieniu do metod ich weryfikacji

Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu (PEK)	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
B.W7	C3	W7-11; Ćw. 2-4	1	1,2,3	F
B.W8	C2	W4-5	1	1,2	F
B.W9	C3	W5-6; W10; Ćw. 5.	1	1,2,3	F
B.W10	C3	W8-9, Ćw.2	1	1,2,3	F
B.W11.	C1-3	W4; Ćw. 3	1	1,2,3	F
B.W15	C1-3	W1-7	1	1,2,3	F
B.U.5	C1-3	W1-11	1	1,2,3	F
B.U6	C1-3	W1-11, Ćw. 1	1	1,2,3	F
B.U9	C1-3	W1-11, Ćw. 2	1	1,2,3	P1
K.S.5	C1-3	W1-11, Cw.1-6	1	1,2,3	-

XII. Zasady weryfikacji oczekiwanych efektów uczenia się

Efekt	Zasady weryfikacji
B.W7.	Wykład: Warunkiem uzyskania zaliczenia jest: 1. Obecność na zajęciach. 2. Uzyskanie pozytywnej oceny z kolokwium pisemnego.
B.W8.	
B.W9.	
B.W10.	
B.W11.	
B.W15.	Wykład: Test pisemny sprawdzający wiedzę i umiejętności z treści programowych. Ocena z testu pisemnego jest obliczana procentowo w następujący sposób: - ocena bardzo dobra: 100% – 91% właściwych odpowiedzi, - ocena dobra+: 90% – 81% właściwych odpowiedzi,
B.U5.	
B.U6	

- ocena dobra: 80% – 71% właściwych odpowiedzi,
- ocena dostateczna+: 70% – 61% właściwych odpowiedzi,
- ocena dostateczna: 60% – 51% właściwych odpowiedzi.

Ćwiczenia:

Warunkiem uzyskania zaliczenia jest:

1. Obecność na zajęciach.
2. Uzyskanie pozytywnej oceny z pracy zaliczeniowej.
3. Co najmniej jedna aktywność w trakcie zajęć – dyskusja na podstawie literatury przedmiotu.
4. Uzyskanie zaliczenia (ZAL – bez oceny) z przeglądu i krótkiej analizy wybranego forum internetowego/grupy społecznościowej w zakresie informacji oraz problemów o zdrowiu

Praca własna Studenta:

Student przygotowuje pracę zaliczeniową (studium przypadku) - do wyboru a) lub b):

- a) Analiza wybranego zjawiska lub problemu społecznego w oparciu o wyniki badań socjologicznych oraz kluczowe debaty we współczesnej nauce;
- b) Przegląd/analiza wybranego problemu/problemów z obszaru socjologii medycyny.

Kryteria oceny pracy zaliczeniowej:

1. Prawidłowe określenie tematu pracy (0 – 1 pkt)
2. Logicznie uporządkowana struktura pracy (0 – 2 pkt)
3. Spełnienie technicznych aspektów pracy (0 – 2 pkt)
4. Wartość merytoryczna pracy (0 – 5 pkt)
5. Język (0 – 2 pkt)
6. Zakres doboru literatury socjologicznej oraz innych źródeł (0 – 2 pkt)

Mniej niż dwie pozycje naukowe: 0 pkt

2 – 3 pozycje naukowe: 1 pkt

4 i więcej: 2 pkt

7. Odpowiedni dobór literatury oraz innych źródeł (0 – 2 pkt)

Uzasadniony dobór literatury: 2 pkt

Uzasadniony, ale wymaga uszczegółowienia i odwołania się do innych źródeł: 1 pkt

Maksymalnie: 16 punktów

15 – 16: 5,0

13 – 14: 4,5

11 – 12: 4,0

9– 10: 3,5

8: 3,0

Kryteria zaliczenia godzin bez udziału nauczyciela:

- zaliczenie pracy samokształceniowej na wybrany temat. Tematy prac aktualizowane są każdego roku akademickiego i podawane do wiadomości studentów na pierwszych zajęciach. Przykładowe treści programowe: Współczesne społeczeństwo. Jednostka a społeczeństwo; Globalizacja i zmieniający się świat; Globalne nierówności; Rasa, etniczność i migracja; Miasta i życie miejskie; Kultura i socjalizacja; Rodziny i związki intymne; Ubóstwo, wykluczenie społeczne i państwo opiekuńcze; Seksualność i płć; Religia; Przystępczość i dewiacja; Polityka i rżądzenie; Ruchy społeczne; Grupy społeczne; Więzi społeczne. Instytucje i kontrola społeczna; Dewiacja i dezorganizacja społeczna; Zachowania zbiorowe i masowe; Definicje zdrowia i choroby w socjologii i innych naukach społecznych; Społeczne podstawy zdrowia. Zróźnicowania społeczne i nierówności w zdrowiu; Socjologiczne teorie choroby. Jakość życia w chorobie; Rola rodziny w zdrowiu i chorobie; Socjologia niepełnosprawności. Niepełnosprawność, rehabilitacja i integracja społeczna osób z niepełnosprawnościami; Modele relacji pacjent – lekarz – rodzina; Substancje psychoaktywne w perspektywie socjologicznej; Śmierć i umieranie. Śmierć jako zjawisko społeczne. Umieranie i śmierć w instytucjach medycznych – instytucjonalizacja śmierci; Szpital jako instytucja społeczna. Funkcjonalność i dysfunkcjonalność instytucji medycznych; Szpital jako instytucja totalna; Badania socjologiczne zawodu lekarza; Lecznictwo niemedyczne; Medykalizacja (perspektywa socjologiczna, antropologiczna, medykalizacja a społeczeństwo).

B.U9

XIII. Dodatkowe informacje o przedmiocie

Informacje na temat miejsca odbywania się zajęć

Informacje na temat terminu zajęć (dzień tygodnia/godzina) – zgodnie z planem zajęć umieszczonym na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych.

Informacja na temat konsultacji (godziny + miejsce) – informacja w tablicy informacyjnej i na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych

11.

KARTA PRZEDMIOTU

Nazwa przedmiotu/modułu:		PEDAGOGIKA					
Nazwa angielska:		PEDAGOGICS					
Kierunek studiów:		Pielęgniarstwo					
Tryb/Poziom studiów:		Stacjonarne/I-go stopnia					
Profil studiów		Praktyczny					
Jednostka prowadząca:		Karkonoska Akademia Nauk Stosowanych w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Humanistycznych i Społecznych					
Prowadzący przedmiot:		dr Celina Witkowska dr Dzikomska-Kaczan Anna					
Status przedmiotu:		obowiązkowy					
I. Formy zajęć, liczba godzin z planu nauczania							
Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Praca własna	Zajęcia praktyczne	Praktyka zawodowa	Łącznie	ECTS
1	15	10	25	-	-	50	2
II. Cel przedmiotu							
C1 Przygotowanie do pełnienia zadań pedagogicznych w działalności zawodowej pielęgniarki. C2 Zrozumienie relacji między procesem wychowania a edukacją zdrowotną. C3 Rozwijanie zainteresowań współczesnymi problemami pedagogicznymi oraz alternatywnymi sposobami ich rozwiązywania							
III. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji							
brak							
IV. Oczekiwane efekty uczenia się							
W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:							
B.W12. podstawowe pojęcia i zagadnienia z zakresu pedagogiki jako nauki stosowanej i procesu wychowania w aspekcie zjawiska społecznego (chorowania, zdrowienia, hospitalizacji, umierania);							
B.W13. problematykę procesu kształcenia w ujęciu edukacji zdrowotnej;							
B.W14. metodykę edukacji zdrowotnej dzieci, młodzieży i dorosłych;							
W zakresie umiejętności absolwent potrafi:							
B.U4. identyfikować błędy i bariery w procesie komunikowania się;							
B.U5. wykorzystywać techniki komunikacji werbalnej i pozawerbalnej w opiece pielęgniarskiej;							
B.U6. tworzyć warunki do prawidłowej komunikacji z pacjentem i członkami zespołu opieki;							
B.U9. proponować działania zapobiegające dyskryminacji i rasizmowi oraz dewiacjom i patologiom wśród dzieci i młodzieży;							
W zakresie kompetencji społecznych:							
K.S5 – Absolwent jest gotów do rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki							
V. Treści programowe							
Forma zajęć: wykłady							Liczba godzin
W.1	Geneza i struktura wiedzy pedagogicznej. Rola Janusza Korczaka w rozwoju myśli pedagogicznej						2
W.2	Podstawowe pojęcia pedagogiki – wychowanie, kształcenie, nauczanie, uczenie się. Zadania zawodowe i szczegółowe cele kształcenia						2
W.3	Biologiczne i społeczne uwarunkowania rozwoju człowieka – znaczenie środowiska w procesie wychowania						1
W.4	Aksjologiczne podstawy wychowania – otwarte i ukryte założenia						1
W.5	Proces wychowania społeczno-moralnego- fazy i stadia rozwoju moralnego,						1
W.6	Błąd w wychowaniu – przyczyny i skutki						1
W.7	Rodzaje oraz przyczyny zaburzeń zachowania jako egzo- i endogenne uwarunkowania						2

	problemów wychowawczych .Udział pracowników ochrony zdrowia w diagnozowaniu i zapobieganiu.	
W.8	Alternatywne koncepcje edukacji – antypedagogika, pedagogika inkluzyjna.	1
W.9	Pedagogika zdrowia – podstawy edukacji zdrowotnej	1
W.10	Psychospołeczne kompetencje zawodowe nauczyciela (emocjonalne, społeczne, kompetencje w zakresie prawidłowej samooceny, radzenia sobie ze stresem)	1
W.11	Proces komunikowania się i style konwersacji jako podstawa relacji międzyludzkich.	1
W.12	Podsumowanie wiedzy, umiejętności i kompetencji personalnych uzyskanych podczas kursu.	1
Suma godzin		15
Forma zajęć: ćwiczenia		Liczba godzin
Ćw. 1	Podstawowe style, metody, zasady i środki wychowania	1
Ćw.2	Warunki skutecznego wychowania	1
Ćw. 3	Główne czynniki i mechanizmy socjalizacji dzieci i młodzieży	1
Ćw. 4	FAS – Alkoholowy Zespół Płodowy – przyczyny, przejawy, zapobieganie	1
Ćw. 5	Postępowanie wychowawcze z dzieckiem przewlekle chorym	1
Ćw. 6	Praca z dzieckiem z niepełnosprawnością intelektualną i motoryczną	1
Ćw. 7	Edukacja zdrowotna w systemie współczesnej szkoły – istota i zadania pielęgniarki.	2
Ćw. 8	Podsumowanie wiedzy, umiejętności i kompetencji uzyskanych podczas kursu	1
Suma godzin		10
VI. Narzędzia dydaktyczne		
1.	Prezentacje multimedialne, filmy	
2.	Teksty źródłowe	
VII. Metody dydaktyczne		
1.	Wykład z zastosowaniem środków wizualnych	
2.	Pogadanka	
3.	Dyskusja	
4.	Praca z literaturą przedmiotu	
5.	Projekt pisemny	
VIII. Sposoby oceny (F – formująca, P – podsumowująca)		
F1	Rozmowa – ustne sprawdzanie wiadomości i umiejętności	
F2	Przygotowanie prezentacji multimedialnej na wybrany temat programowy	
F3	Karty pracy studenta	
F3	Praca samokształceniowa – indywidualna praca pisemna w formie eseju wzbogacona o pozycje z literatury	
P1	Zaliczenie na ocenę. Zaliczenie pisemne standaryzowane	
IX. Obciążenie pracą studenta		
Forma aktywności		Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć)		25
Praca własna w tym:		
Przygotowanie prezentacji multimedialnej na wybrany temat		15
Przygotowanie studenta do zajęć i zaliczenia		10
SUMA GODZIN		50
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU		2
X. Literatura podstawowa i uzupełniająca		
Literatura podstawowa:		
1. Friedrich W. Kron (przekł: E.Cieślík) Pedagogika: kluczowe zagadnienia: podręcznik akademicki, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne Sopot 2012		
2. Śliwerski B.: Pedagogika ogólna: podstawowe prawidłowości, Oficyna wydawnicza „Impuls”, Kraków 2012.		
Literatura uzupełniająca:		

1. Krajewska-Kułak E. (red.), Komunikowanie interpersonalne w pielęgniarstwie, Wyd. Czelej, Lublin 2003.
2. Woynarowska B. Edukacja zdrowotna, PWN, Warszawa 2012.

XI. Tablica powiązań efektów przedmiotowych i kierunkowych z celami przedmiotu w odniesieniu do metod ich weryfikacji

Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu (PEK)	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
B.W12, B.W13, B.W14, B.U4, B.U5, BU6, BU9	C1, C3	W1-11; Ćw. 1-7	1, 2	1, 2, 3,4	F
B.W12 B.W13, B.W14, B.U4, B.U5, B.U6	C1-2	W6; Ćw. 3,5	1, 2	1,2,3,4,5	F
B.U4, B.U5, B.U6,	C1-2	W8; Ćw. 4,6	1, 2	1,3,4	F
B.W12, B.W13 B.W14, B.U4 B.U5, B.U6, B.U9,	C1-3	W12; Ćw.8	1, 2	5	P
K.S5	C1-3	W1-12,Ćw.1-8	1,2	1-5	-

XII. Zasady weryfikacji oczekiwanych efektów uczenia się

Forma i warunki zaliczenia przedmiotu

Przedmiot kończy się w semestrze 1 zaliczeniem na ocenę. Warunki zaliczenia przez studenta przedmiotu uwzględniają następujące elementy:

1. Frekwencja na zajęciach
2. Indywidualny udział w dyskusji
3. Grupowa aktywność na zajęciach w rozwiązywaniu zadanego problemu
4. Przygotowanie prezentacji multimedialnej wg ustalonych kryteriów (**zał.4** w teczce przedmiotowej)
5. Karty pracy studenta (**zał.1** w teczce przedmiotowej)
6. Pisemny sprawdzian wiadomości. Warunkiem zaliczenia sprawdzianu jest uzyskanie przez studenta 60% pozytywnych odpowiedzi wg ustalonej punktacji (**zał.2** w teczce przedmiotowej)

Pisemna praca samokształceniowa wg ustalonych kryteriów (**zał.3** w teczce przedmiotowej)

XIII. Dodatkowe informacje o przedmiocie

Propozycje tematów do pracy samokształceniowej:

1. Wychowawcza rola pielęgniarki w opiece nad dziećmi przewlekle chorymi
2. Postawy wobec śmierci pielęgniarek hospicyjnych i anestezjologicznych
3. Współczesne dylematy wyboru zawodu pielęgniarki
4. Opracowanie scenariusza zajęć z zakresu edukacji zdrowotnej dla wybranej grupy podopiecznych

Terminy konsultacji podawane są na pierwszych zajęciach

Nazwa przedmiotu/modułu:	Prawo medyczne
Nazwa angielska:	Medical law
Kierunek studiów:	Pielęgniarstwo
Poziom studiów:	Stacjonarne/I-go stopnia
Profil studiów	Praktyczny
Jednostka prowadząca:	Karkonoska Akademia Nauk Stosowanych w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych
Prowadzący przedmiot:	dr n. med. / dr n. prawnych Leszek Malkiewicz
Status przedmiotu:	obowiązkowy

I. Formy zajęć, liczba godzin

Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Praca własna	Łącznie	ECTS
2	20	25	5	50	2

II. Cel przedmiotu

C1 – Znajomość podstawowych zagadnień z zakresu prawa (źródła prawa, system źródeł prawa z uwzględnieniem aktów prawa powszechnie obowiązującego w Polsce, pojęcie i elementy systemu prawa). Prawo cywilne - pojęcie, cechy specyficzne, części składowe, zdolność prawna, zdolność do czynności prawnych. Odpowiedzialność prawna za wyrządzoną szkodę i za czyny niedozwolone.

C2 – Przekazanie wiedzy dotyczącej prawnych źródeł ochrony zdrowia w Polsce, obowiązków władz publicznych w zakresie ochrony zdrowia, reformy ochrony zdrowia (lata 1999-2003), aktualnej organizacji i funkcjonowania systemu ochrony zdrowia, jak również prawnej regulacji praw pacjenta oraz działalności Rzecznika Praw Pacjenta. Zapoznanie Studentów z regulacjami prawnymi dotyczącymi wykonywania zawodów lekarza, lekarza dentystry, pielęgniarki oraz położnej.

C3 – Ukazanie relacji między przepisami prawa a wykonywaniem zawodu i ponoszeniem odpowiedzialności za realizację praktyki zawodowej.

III. Wymagania wstępne w kategoriach wiedzy, umiejętności i innych kompetencji:

Wymagana jest podstawowa wiedza z zakresu: wiedzy o społeczeństwie, w tym dotycząca zasad organizacji oraz funkcjonowania instytucji życia publicznego (na poziomie szkoły ponadpodstawowej), jak również filozofii i etyki zawodu pielęgniarki.

IV. Oczekiwane efekty uczenia się

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

B.W15. zna podstawowe pojęcia z zakresu prawa i rolę prawa w życiu społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem praw człowieka i prawa pracy;

B.W16. podstawowe regulacje prawne z zakresu ubezpieczeń zdrowotnych obowiązujące w Polsce i w państwach członkowskich Unii Europejskiej oraz wybrane trendy w polityce ochrony zdrowia w Polsce i w państwach członkowskich Unii Europejskiej

B.W17. podstawy prawne wykonywania zawodu pielęgniarki, w tym prawa i obowiązki pielęgniarki, organizację i zadania samorządu zawodowego pielęgniarek i położnych oraz prawa i obowiązki jego członków

B.W18. zasady odpowiedzialności karnej, cywilnej, pracowniczej i zawodowej związanej z wykonywaniem zawodu pielęgniarki

B.W19. prawa człowieka, prawa dziecka i prawa pacjenta.

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

B.U12. stosować przepisy prawa dotyczące praktyki zawodowej pielęgniarki.

W zakresie kompetencji społecznych:

K.S.2 Absolwent jest gotów do kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania jego godności, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną

K.S.5 Absolwent jest gotów do rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki;

V. Treści programowe:

Forma zajęć: WYKŁADY		Liczba godzin
W 1	Wykład wprowadzający. Przedstawienie treści programowych, źródeł, których znajomość jest wymagana oraz zasad weryfikacji efektów kształcenia. Pojęcie źródeł prawa. Sposoby tworzenia prawa.	2
W 2	Pojęcie systemu źródeł prawa. Źródła prawa powszechnie obowiązującego w Polsce.	2
W 3	Pojęcie systemu prawa i jego części składowych. Prawo cywilne - pojęcie, cechy charakterystyczne, pojęcie zdolności prawnej i zdolności do czynności prawnych. Odpowiedzialność cywilnoprawna.	2
W 4	Wybrane kierunki polityki ochrony zdrowia w Polsce i w państwach członkowskich Unii Europejskiej;	2
W 5	Aktualna organizacja polskiego systemu opieki zdrowotnej. Obowiązki organów administracji publicznej w zakresie ochrony zdrowia.	2
W 6	Prawa pacjenta i Rzecznik Praw Pacjenta.	2
W 7	Zawody lekarza, lekarza dentystry, pielęgniarki i położnej oraz odpowiedzialność prawna związana z ich wykonywaniem.	2
W8	Porównanie common law a system prawa kontynentalnego	2
W9	Obowiązki wynikające z kodeksu etyki zawodowej; Omówienie przypadków błędów medycznych	2
W10	Analiza prawna konkretnych przypadków medycznych	2
	Suma godzin:	20
Forma zajęć: ĆWICZENIA		Liczba godzin
ĆW 1	Zajęcia wprowadzające. Przedstawienie celu zajęć, literatury, jak również zasad otrzymania oceny i związanych z nimi wymagań.	2
ĆW 2	Prawo cywilne – zagadnienia podstawowe. Normy prawa cywilnego. Stosunek cywilnoprawny i jego elementy. Czynności prawne – znaczenie i istota, rodzaje, treść, forma, wady oświadczenia woli i skutki wadliwości czynności prawnych.	2
ĆW 3	Zawód lekarza i lekarza dentystry. Zawód pielęgniarki i położnej.	2
ĆW 4	Regulacja prawna ubezpieczeń zdrowotnych w Polsce i w Unii Europejskiej. Formy organizacyjno-prawne udzielania świadczeń zdrowotnych.	2
ĆW 5	Prawo do świadczeń zdrowotnych. Świadczenia finansowane ze środków publicznych. Lecznictwo uzdrowiskowe. Dokumentacja medyczna;	2
ĆW 6	Odpowiedzialność w zawodach medycznych. Regulacje prawne dotyczące przerywania ciąży.	2
ĆW 7	Państwowe ratownictwo medyczne. Publiczna służba krwi.	2
ĆW 8	Podsumowanie. Pisemny sprawdzian wiedzy – dla osób zainteresowanych podwyższeniem oceny lub nie spełniających wymagań pozwalających na otrzymanie oceny pozytywnej.	1
	Suma godzin:.	25
VI. Narzędzia dydaktyczne		
1.	Podręczniki, akty prawne.	
2.	Foliogramy, prezentacje multimedialne, materiały audio-wizualne.	
VII. Metody dydaktyczne		
1.	Wykład, opis, wyjaśnienie przedstawianych zagadnień.	
2.	Zadania audiowizualne	
3.	Dyskusja dydaktyczna (w ramach ćwiczeń).	
4.	Prezentacja.	
VIII. Sposoby oceny (F – formująca, P – podsumowująca)		
Ćw/F1	Mniejsze formy pisemne – napisanie referatu – eseju, praca indywidualna i w grupach.	
W/P1	Test sprawdzający wiedzę i umiejętności.	
Ćw/P2	Analiza wybranych przypadków.	
IX. Obciążenie pracą studenta		

Forma aktywności	Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć)	45
Praca własna	20
Przygotowanie pracy samokształceniowej	5
Przygotowanie do zajęć	5
Przygotowanie do zaliczenia	5
SUMA GODZIN	60
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	2

X. Literatura podstawowa i uzupełniająca

Literatura podstawowa:

R. Kubiak, Prawo medyczne, wyd. C.H. Beck 2017,

R. Kędziora, Odpowiedzialność karna lekarza w związku z wykonywaniem czynności medycznych, Wolters Kluwer Polska, 2009

Literatura uzupełniająca:

B.Sygit, D.Wąsik, Leksykon prawa medycznego, Wolters Kluwer, 2017 Warszawa

D.Karkowska, Prawo medyczne dla pielęgniarek, Wolters Kluwer Polska, 2013 Warszawa.

Nowacki J., Tobor Z., Wstęp do prawoznawstwa, W-wa 2016 Wyd. Wolter Kluwer

S. Wronkowska, Podstawowe pojęcia prawa i prawoznawstwa, Poznań 2005,

M.R. Bombicki, Konstytucje Polski : nowy podział administracyjny kraju, Polski Dom Wydawniczy "Ławica" 1998

XI. Tablica powiązań efektów przedmiotowych i kierunkowych z celami przedmiotu w odniesieniu do metod ich weryfikacji

Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu (PEK)	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
B.W15	C1-C3	W1-W8, ĆW 1-8	1,2	3,4	F1,F2
B.W16	C2	W. 4-5, Ćw. 4	1, 2	2, 3, 4	F1, P2
B.W17	C2	W. 5, W. 7, Ćw. 3-4, Ćw. 6	1, 2	1, 2, 3, 4	F1, P1, P2
B.W18	C1, C3	W. 3, W. 7, Ćw. 6	1, 2	1, 2, 3, 4	F1, P1, P2
B.W19	C1, C2	W. 6, Ćw. 4-5	1, 2	1	P1, P2
B.U12	C2, C3	W. 7, Ćw. 3, Ćw. 6	1, 2	1, 2, 3, 4	P1, P2
KS.2,K.S.5	C1-C3	W.1-8, Ćw.1-8	1,2	1-4	-

XII. ZASADY WERYFIKACJI OCZEKIWANYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Zasady weryfikacji efektów uczenia się prowadzący podaje na pierwszych zajęciach.

Podstawą oceny z wykładu jest test pisemny obejmujący całość materiału przewidzianego do realizacji. Test składa się z 11 pytań

Przełożenie osiągniętej punktacji na oceny:

5-5,5 pkt – 3,0,

6-6,5 pkt – 3,5,

7-7,5 pkt – 4,0,

8-9 pkt – 4,5,

10-11 pkt – 5,0.

Studenci, którzy nie pojawią się w terminie sprawdzianu testowego albo otrzymają z niego ocenę niedostateczną, mają możliwość przystąpienia do weryfikacji (poprawki) ustnej, w ramach której zadawane są dwa pytania z zakresu materiału objętego programem wykładu.

Ocenę bardzo dobrą otrzymują osoby, które wyczerpująco odpowiedzą na oba zadane pytania.

Odpowiedź niepełna, w zależności od jej kompletności, powoduje otrzymanie oceny plus dobrej, dobrej lub plus dostatecznej.

Pobieżna odpowiedź na oba zadane pytania albo bardziej kompletna odpowiedź na tylko jedno pytanie powoduje otrzymanie przez Studenta oceny dostatecznej. W innych przypadkach ocena jest niedostateczna.

Elementem mogącym poprawić ocenę o pół stopnia jest czynny udział i aktywność Studenta na wykładzie – odpowiedź na

zadane pytania, zadawanie pytań uzasadnionych przebiegiem wykładu, dyskusja wpisująca się w przebieg wykładu.

Kryteria zaliczenia ćwiczeń:

Ocena z ćwiczeń jest składową kilku elementów (możliwości):

1) Przedstawienie na zajęciach opracowania (prezentacji) wybranego tematu (obligatoryjne),

Opracowanie odczytane z następującą po jego przedstawieniu odpowiedzią prelegenta na pytania i dyskusją – ocena plus dobra (4,0),

Opracowanie przedstawione z pamięci lub w postaci materiałów wyświetlonych na ekranie z użyciem komputera (z następującą potem odpowiedzią na pytania i dyskusją) – ocena plus dobra (4,5),

2) Czynny udział w rozwiązywaniu zadań związanych z omawianym tematem - możliwość poprawienia oceny o pół stopnia,

3) Odpowiedź na pytania zadane przez prowadzącego – dla najaktywniejszych osób możliwość poprawienia oceny o pół stopnia,

4) Ocena ulega obniżeniu w wypadku przekroczenia wskazanego limitu dozwolonych nieobecności (2 razy):

trzy, cztery nieobecności – pół oceny, więcej razy – cała ocena.

Studenci, którzy nie spełnią kryteriów pozwalających na uzyskanie oceny pozytywnej, podchodzą do pisemnego sprawdzianu wiedzy. Taką samą możliwość mają Osoby aspirujące do oceny wyższej. Sprawdzian obejmuje dwa pytania otwarte z zakresu materiału objętego programem ćwiczeń.

Ocenę bardzo dobrą otrzymują osoby, które wyczerpująco odpowiedzą na oba zadane pytania.

Odpowiedź niepełna, w zależności od jej kompletności, powoduje otrzymanie oceny plus dobrej, dobrej lub plus dostatecznej.

Pobieżna odpowiedź na oba zadane pytania albo bardziej kompletna odpowiedź na tylko jedno pytanie powoduje otrzymanie przez Studenta oceny dostatecznej. W innych przypadkach ocena jest niedostateczna.

Kryteria zaliczenia pracy własnej - samokształcenia:

- zaliczenie pracy samokształceniowej na wybrany temat. Tematy prac aktualizowane są każdego roku akademickiego i podawane do wiadomości studentów na pierwszych zajęciach.

Ocenie podlega:

- zawartość merytoryczna (zgodna z tematem; dostosowana do możliwości odbiorców i potencjału tematu) - maks. 5 pkt;

- oryginalność prezentacji (forma, wykorzystanie środków audiowizualnych) - maks. 5 pkt;

- udokumentowanie wykorzystanych źródeł - maks. 5 pkt;

- język prezentacji (poprawność językowa) - maks. 5 pkt;

- umiejętność zaprezentowania projektu - maks. 5 pkt;

- staranność - maks. 5 pkt.

Uzyskana ilość punktów (maks. 30) przeliczana jest na ocenę:

Sposób oceny prezentacji

Ilość uzyskanych punktów:

od 28 do 30 student uzyskuje ocenę - bardzo dobrą – 5,0;

od 25 do 27 student uzyskuje ocenę - dobrą plus – 4,5,

od 22 do 24 student uzyskuje ocenę - dobrą – 4,0;

od 19 do 21 student uzyskuje ocenę – dostateczną plus – 3,5;

od 15 do 18 student uzyskuje ocenę - dostateczną – 3,0;

W przypadku uzyskania ilości punktów poniżej 15 student otrzymuje ocenę niedostateczną - 2,0

XIII. DODATKOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Zajęcia odbywają się w salach dydaktycznych budynków nr 3 Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych zgodnie z zapisami w planie zajęć.

Terminy konsultacji podawane są na pierwszych zajęciach.

Informacje na temat terminu zajęć (dzień tygodnia/godzina) – zgodnie z planem zajęć umieszczonym na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych

Nazwa przedmiotu/modułu:	ZDROWIE PUBLICZNE
Nazwa angielska:	PUBLIC HEALTH
Kierunek studiów:	Pielęgniarstwo
Tryb/Poziom studiów:	Stacjonarne/I-go stopnia
Profil studiów	praktyczny
Jednostka prowadząca:	Karkonoska Akademia Nauk Stosowanych w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych
Prowadzący przedmiot:	dr n. med. Jolanta Pietras
Status przedmiotu:	obowiązkowy

I. Formy zajęć, liczba godzin z planu nauczania

Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Praca własna	Łącznie	ECTS
1	20	30	25	75	3

II. Cel przedmiotu

C1 Zapoznanie studenta z czynnikami warunkującymi zdrowie publiczne.

C2 Zapoznanie studenta z możliwościami oceny stanu zdrowia ludności na podstawie danych epidemiologicznych i demograficznych.

C3 Wyposażenie studentów w niezbędne umiejętności służące do rozpoznawania społecznych i środowiskowych uwarunkowań sytuacji zdrowotnej człowieka.

C4 Zapoznanie studentów z podstawowymi formami rozpoznawania zagrożeń zdrowotnych występujących w środowisku zamieszkania, nauki i pracy.

C5 Kształtowanie umiejętności służących do realizowania i koordynowania działań promujących zdrowie, szczególnie w zakresie chorób cywilizacyjnych i zakaźnych.

C6 Kształtowanie umiejętności wiązania teorii zdobytej na wykładach z praktyką prowadzoną na ćwiczeniach i w rzeczywistych warunkach pracy pielęgniarki.

III. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji

brak

IV. Oczekiwane efekty uczenia się

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

B.W20 zadania z zakresu zdrowia publicznego

B.W21 kulturowe, społeczne i ekonomiczne uwarunkowania zdrowia publicznego

B.W22. zna podstawowe pojęcia dotyczące zdrowia i choroby

B.W23. istotę profilaktyki i prewencji chorób

B.W24. zasady funkcjonowania rynku usług medycznych w Polsce oraz w wybranych państwach członkowskich Unii Europejskiej

B.W25. swoiste zagrożenia zdrowotne występujące w środowisku zamieszkania, edukacji i pracy

B.W26. międzynarodowe klasyfikacje statystyczne: w tym chorób i problemów zdrowotnych (ICD-10), procedur medycznych (ICD-9) oraz funkcjonowania, niepełnosprawności i zdrowia (ICF)

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

B.U10. rozpoznawać potrzeby edukacyjne w grupach odbiorców usług pielęgniarstwa

B.U11. opracowywać programy edukacyjne w zakresie działań prozdrowotnych dla różnych grup odbiorców

B.U13. oceniać globalne trendy dotyczące ochrony zdrowia w aspekcie najnowszych danych epidemiologicznych i demograficznych

B.U14. analizować i oceniać funkcjonowanie różnych systemów opieki medycznej oraz identyfikować źródła ich finansowania

B.U15. stosować międzynarodowe klasyfikacje statystyczne: chorób i problemów zdrowotnych (ICD-10), procedur medycznych (ICD-9) oraz funkcjonowania niepełnosprawności i zdrowia (ICF)		
W zakresie kompetencji społecznych:		
K.S.5. Absolwent jest gotów do rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki.		
V. Treści programowe		
Forma zajęć: WYKŁADY		Liczba godzin
W.1	Systemy opieki zdrowotnej (struktura organizacyjna systemów opieki zdrowotnej, cele systemów opieki zdrowotnej, zadania systemów opieki zdrowotnej, różne modele rozwiązań systemowych w opiece zdrowotnej).	2
W.2	Rynek usług zdrowotnych (rys historyczny rozwoju usług zdrowotnych, zakres usług pielęgniarstwa w świecie współczesnym, zakres refinansowanych usług zdrowotnych).	2
W.3	Źródła finansowania opieki zdrowotnej (zasady reformy opieki zdrowotnej w Polsce, modele systemów ubezpieczeń społecznych).	2
W.4	Ekonomiczne uwarunkowania zdrowia (stan zdrowotny społeczeństw świata, podział ludzkości ze względu na dochody jako czynnik warunkujący zdrowie społeczne, choroby związane ze statusem ekonomicznym społeczeństw, choroby cywilizacyjne).	2
W.5	Zachowania zdrowotne i zdrowie (aktywność fizyczna, odżywianie, picie alkoholu, palenie tytoniu, dopalacze i narkotyki).	2
W.6	Higiena człowieka i środowiska (wpływ czynników środowiska na zdrowie fizyczne i psychiczne człowieka, wybrane cechy narażenia na szkodliwe czynniki środowiskowe, ocena narażenia na czynniki środowiskowe, monitoring środowiskowy).	2
W.7	Ekologia człowieka (etapy oddziaływania człowieka na biosferę, wybrane zagrożenia ekologiczne, aktualny stan środowiska w Polsce).	2
W.8	Ksenobiotyki (zanieczyszczone powietrze atmosferyczne, zanieczyszczona woda, żywność, powietrze pomieszczeń zamkniętych, zanieczyszczona gleba, odpady, hałas, promieniowanie jonizujące i niejonizujące).	2
W.9	Higiena żywności i żywienia (zasady wytwarzania żywności, zasady prawidłowego żywienia, wartość odżywcza pożywienia, zbilansowana dieta w zależności od zapotrzebowania organizmu, zasady tworzenia diety w zależności od stanu zdrowotnego organizmu).	2
W.10	Higiena nauki i pracy (zasady ergonomii w miejscu nauki i pracy, zasady wypoczynku i regeneracji, przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy, higiena psychiczna w miejscu nauki i pracy, zasady asertywności w kontaktach międzyludzkich).	2
Suma godzin		20
Forma zajęć: ĆWICZENIA		Liczba godzin
Ćw. 1	Zdrowie publiczne, kulturowe i społeczne. Zagrożenia zdrowotne współczesnych społeczeństw świata.	3
Ćw. 2	Programowe działania na rzecz Zdrowia (polityka prozdrowotna państwa, programy profilaktyczne, aktywność fizyczna jako metoda prewencji chorób cywilizacyjnych).	3
Ćw. 3	Zagrożenia ekologiczne i zdrowotne występujące w środowisku zamieszkania, nauki i pracy.	3
Ćw. 4	Profilaktyka i prewencja chorób – cele, zadania, formy (profilaktyka chorób cywilizacyjnych, profilaktyka uzależnień, nikotynizm i choroby odtytoninowe).	3
Ćw. 5	Analiza występowania wybranych chorób społecznych: choroby układu sercowo – naczyniowego, układu ruchu, cukrzyca, depresja, niepłodność, AIDS.	3
Ćw. 6	Analiza występowania wybranych chorób cywilizacyjnych (udary, ostre zespoły wieńcowe, miażdżyca, choroby układu ruchu: bóle grzbietu, zespoły korzeniowe, cukrzyca).	3
Ćw. 7	Epidemiologia wybranych chorób zakaźnych i toksykoinfekcji.	3
Ćw. 8	Higiena wieku podeszłego. Fizjopatologia starości, higiena otoczenia i styl życia, profilaktyka geriatryczna.	3
Ćw. 9	Struktura i zasoby pielęgniarstwa. Organizacje pielęgniarstwa krajowe i zagraniczne.	3
Ćw. 10	System kształcenia i doskonalenia zawodowego pielęgniarstwa.	3
Suma godzin		30
VI. Narzędzia dydaktyczne		
1.	Rzutnik multimedialny, prezentacje multimedialne, filmy.	
2.	Plansze, foliogramy, tablica.	

VII. Metody dydaktyczne					
1.	wykład informacyjny				
2.	wykład konwersatoryjny				
3.	dyskusja dydaktyczna				
4.	film				
5.	projekt				
VIII. Sposoby oceny (F – formująca, P – podsumowująca)					
F1	Praca samokształceniowa w formie prezentacji multimedialnej				
P1	Egzamin pisemny w formie testu				
IX. Obciążenie pracą studenta					
Forma aktywności					Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć)					50
Praca własna w tym:					30
Przygotowanie projektu					25
Przygotowanie do zajęć					10
Przygotowanie do egzaminu					5
SUMA GODZIN					90
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU					3
X. Literatura podstawowa i uzupełniająca					
Literatura podstawowa:					
1. Bdęga I, Gębska A. – Epidemiologia w zdrowiu publicznym. PZWL, 2018					
2. Sygit M. – Zdrowie publiczne. Warszawa 2017.					
Literatura uzupełniająca:					
1. Wiśniewska M.: Jakość usług medycznych, Wyd. CeDeWu 2016					
2. Jabłońska-Chmielewska M., Jarosz M., Horoch M.: Zdrowie publiczne, Wyd. PZWL Warszawa 2014					
3. Wojtczak A.: Zdrowie publiczne, Wyd. PZWL 2012					
XI. Tablica powiązań efektów przedmiotowych i kierunkowych z celami przedmiotu w odniesieniu do metod ich weryfikacji					
Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
B.W20.	C1-2	W1-3, Ćw.1	1,2	1,2	F
B.W21.	C1-3	W3-5	1,2	1,2,4	F
B.W22.	C2-4	W5-8	1,2	1,2	F
B.W23.	C3,5	W5, Ćw.5	1,2	1,2	F
B.W24.	C3	W1-2,7	1,2	1,2	F
B.W25.	C1-2	W1-2	1,2	1,2	F
B.W26.	C2-4	Ćw. 3-6	1,2	1,2	F
B.U10.	C1-2	W1-2	1,2	1,2,4	F
B.U11.	C1	ĆW. 1,5	1,2	3,4	F
B.U13.	C2	ĆW. 7	1,2	3,4	F
B.U14.	C1-2	ĆW. 1-2	1,2	3,4	F
B.U15.	C1-2	W2; ĆW. 1-2	1,2	3,4	F, P1
K.S5.	C1-6	W1-10; ĆW.1-10	1,2	3,4,5	-
XII. Zasady weryfikacji oczekiwanych efektów uczenia się					

Egzamin końcowy – w formie pisemnej – test jednokrotnego wyboru, składający się z 30 pytań.

Bardzo dobry – 30 - 29 punktów

Dobry plus – 28 – 26 punktów

Dobry – 25 - 23 punktów

Dostateczny plus – 22 – 20 punktów

Dostateczny – 19 – 16 punktów

Niedostateczny – 15 lub mniej punktów

Kryteria zaliczenia ćwiczeń

1. Obecność na zajęciach
2. Student przedstawi pracę samokształceniową na wybrany przez siebie temat w formie prezentacji multimedialnej. Tematy pracy aktualizowane są każdego roku akademickiego i podawane do wiadomości studentów na pierwszych zajęciach. Kryteria oraz zasady pisania pracy samokształceniowej stanowią **załącznik nr 1**.
3. Podczas zajęć ćwiczeniowych zachowanie studenta jest monitorowane przez prowadzącego zajęcia. Ocena kompetencji społecznych odbywa się na podstawie samooceny studenta oraz oceny nauczyciela akademickiego (**załącznik nr 2**)

XIII. Dodatkowe informacje o przedmiocie

1. Informacje na temat terminu zajęć (dzień tygodnia/godzina) oraz miejsca odbywania się zajęć – (sala /budynek)– zgodnie z planem zajęć umieszczonym na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych
2. Informacja na temat konsultacji (godziny + miejsce) – informacja w tablicy informacyjnej i na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych

Nazwa przedmiotu/modułu:	JĘZYK ANGIELSKI
Nazwa angielska:	ENGLISH LANGUAGE COURSE
Kierunek studiów:	Pielęgniarstwo
Tryb/Poziom studiów:	Stacjonarne/I-go stopnia – licencjackie
Profil studiów	praktyczny
Jednostka prowadząca:	Karkonoska Akademia Nauk Stosowanych w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Humanistycznych i Społecznych, Katedra Nauk Humanistycznych
Prowadzący przedmiot:	mgr Marta Mędrak
Status przedmiotu:	obowiązkowy

I. Formy zajęć, liczba godzin z planu nauczania

Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Samokształceni	Praktyka Zawodowa	Łącznie	ECTS
2	-	60	-	-	60	2
3	-	60	-	-	60	3
Razem	-	120	-	-	120	5

II. Cel przedmiotu

C1 Utrwalenie i rozwijanie umiejętności leksykalnych w czterech sprawnościach językowych, ze szczególnym uwzględnieniem języka medycznego.

C2 Usystematyzowanie wiedzy i rozwijanie umiejętności zastosowania struktur gramatycznych zawartych w treściach programowych.

C3 Doskonalenie umiejętności korzystania z różnych źródeł informacji w celu poszerzenia wiedzy językowej oraz podniesienia kompetencji komunikacyjnych w zakresie czterech sprawności językowych.

C4 Doskonalenie umiejętności samokształcenia nakierowanej na podnoszenie kompetencji językowych.

III. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji

Semestr 2 - znajomość języka angielskiego na poziomie A2

Semestr 3 – uzyskanie zaliczenia z przedmiotu *Język angielski* w semestrze 2

Warunkiem przystąpienia do egzaminu jest zaliczenie kursu semestralnego.

IV. Oczekiwane efekty uczenia się

W zakresie umiejętności:

B.U16 analizuje piśmiennictwo w języku angielskim

B.U17 porozumiewa się w języku angielskim na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego

V. Treści programowe

Forma zajęć: ĆWICZENIA		Liczba godzin
Semestr 2, 3		
Ćw. 1 Ćw. 2 Ćw. 3	Rola zawodów medycznych i paramedycznych we współczesnym świecie. Charakterystyka wybranych zawodów. Relacje pomiędzy pacjentami a przedstawicielami zawodów medycznych. Czasowniki opisujące czynności wykonywane przez personel medyczny. Czasy Present Simple i Present Continuous.	6
Ćw. 4 Ćw. 5	Części ciała, narządy, układy: krwionośny, trawienny, nerwowy, oddechowy, mięśniowy, kostny. Opisywanie układów i ich podstawowych funkcji. Gramatyka –	6

Ćw. 6	przymyki określające miejsce i czas.	
Ćw. 7	Organizacja szpitala. Omówienie zawodu sanitariusza i recepcjonistki. Przymyki miejsca i ruchu. Opis i udzielanie informacji na temat położenia obiektów.	2
Ćw. 8	Powtórzenie materiału i test sprawdzający z ćwiczeń 1 – 6.	2
Ćw. 9 Ćw. 10	Aparatura medyczna i sprzęt wspomagający niepełnosprawnych (budowa i zasady stosowania). Historia powstania wózka inwalidzkiego. Czasy Present Perfect i Past Simple.	4
Ćw. 11 Ćw. 12	Procedury przyjęcia do szpitala, udzielania pierwszej pomocy. Pytania o występujące dolegliwości, udzielanie informacji o okolicznościach, w wyniku których pacjent znalazł się w szpitalu. Relacjonowanie zdarzeń – czasy Past Simple i Past Continuous. Uzupełnianie dokumentacji medycznej.	4
Ćw. 13 Ćw. 14	Nagle wypadki, powody i skutki. Udzielanie pierwszej pomocy poza szpitalem. Gramatyka – polecenia, nakazy i zakazy.	4
Ćw. 15	Powtórzenie materiału z ćwiczeń 9 – 13. Test.	2
Ćw. 16 Ćw. 17	Mechanizm powstawania bólu, rodzaje i sposoby uśmierzania bólu. Ból jako system obronny organizmu. Rola bólu w stosowaniu wybranych zabiegów fizjoterapeutycznych. Stopień wyższy i najwyższy przymiotników i przysłówków.	4
Ćw. 18 Ćw. 19 Ćw. 20	Symptomy charakterystyczne dla wybranych dolegliwości. Funkcja doradcy w infolinii medycznej. Zadawanie pytań i udzielanie odpowiedzi w odniesieniu do przeszłości, teraźniejszości i przyszłości. Pytania o podmiot. Wykorzystanie medycyny niekonwencjonalnej typu Zetsushin w określaniu objawów chorobowych.	6
Ćw. 21	Powtórzenie materiału z ćwiczeń 16 - 20. Test.	2
Ćw. 22 Ćw. 23	Ocena i pomiar zakresu ruchu w stawach kończyn dolnych i górnych – na podstawie literatury fachowej.	4
Ćw. 24 Ćw. 25 Ćw. 26	Opieka nad osobami starszymi, rehabilitacja pacjentów w wieku podeszłym. Choroba Alzheimera i Parkinsona. Sprzęt rehabilitacyjny w opiece nad pacjentami starszymi. System opieki nad osobami starszymi w Polsce i na świecie. Stosowanie <i>will</i> w opisywaniu przyszłości, przewidywań, wyrażania nadziei na przyszłość, składania ofert, prośb i obietnic.	6
Ćw. 27 Ćw. 28	Analiza ogłoszeń w sprawie pracy. Formułowanie pisma w sprawie uzyskania dodatkowych informacji dotyczących oferty pracy. Formułowanie listu motywacyjnego i CV.	4
Ćw. 29	Test podsumowujący materiał z ćwiczeń 24 - 26.	2
Ćw. 30	Prezentacja projektów z sem. 2.	2
Ćw. 31 Ćw. 32 Ćw. 33	Zasady prawidłowego odżywiania. Substancje odżywcze i witaminy, ich źródła i wpływ na zdrowie i kondycję. Zaburzenia w odżywianiu i ich konsekwencje – otyłość, bulimia i anoreksja. Zasady diety stosowanej przy cukrzycy i innych chorobach cywilizacyjnych. Udzielanie rad (<i>should, shouldn't</i>). Określanie ilości przy rzeczownikach policzalnych i niepoliczalnych (<i>much, many, some, a few, a little, a lot of, lots of</i>).	6
Ćw. 34 Ćw. 35	Rola krwi i krwiodawstwa we współczesnej medycynie. Budowa krwi, serca. Przypomnienie zasad działania układu krążenia. Zabiegi fizjoterapeutyczne stosowane u pacjentów ze schorzeniami układu krążenia. Okresy warunkowe: zerowy i pierwszy.	4
Ćw. 36	Test podsumowujący materiał z ćwiczeń 31 – 35.	2
Ćw. 37	Słownictwo związane z wykonywaniem zabiegów pielęgnacyjnych.	2
Ćw. 38 Ćw. 39	Hospicjum – miejsce godnego umierania. Zabiegi pielęgnacyjne stosowane w przypadku pacjentów nieuleczalnie chorych. Obrzędy pogrzebowe zgodne z zasadami różnych religii. Wyrażanie przypuszczeń – <i>may, might, could</i> .	4
Ćw. 40 Ćw. 41	Zasady zachowania higieny w domu, gabinecie zabiegowym i szpitalu. Sytuacje sprzyjające zakażeniom wirusowym i bakteryjnym. Środki i sprzęt służące utrzymaniu czystości. Stosowanie: <i>must, have to, don't have to, mustn't, need to, need + czas-ing</i> .	4
Ćw. 42	Test podsumowujący materiał z ćwiczeń 38 -41	2
Ćw. 43 Ćw. 44 Ćw. 45	Zachowania graniczące z zaburzeniami psychicznymi. Rola pielęgniarki/pielęgniarsza w opiece nad pacjentów z zaburzeniami psychicznymi.. Stres – źródła i sposoby radzenia sobie z jego objawami. Elementy medycyny niekonwencjonalnej stosowanej w zaburzeniach emocjonalnych. Zastosowanie czasu Present Perfect przy opisie doświadczeń, powiązania przeszłości i teraźniejszości (użycie <i>for, since, never, already, yet, just</i>)	6
Ćw. 46	Monitorowanie pacjenta (zapis funkcji życiowych), dokonywanie pomiarów	4

Ćw. 47	(badanie tętna, pomiar ciśnienia itd.). Opis czynności wykonywanych przy dokonywaniu pomiarów i badań (np. prześwietleń, rezonansu itd.). Zasady postępowania pacjenta będącego w śpiączce. Strona bierna.	
Ćw. 48 Ćw. 49	Rodzaje środków farmakologicznych. Zasady i skutki stosowania. Epidemie XX i XXI wieku. Czas PresentContinuous i forma <i>going to ...</i> - dla wyrażenia przewidywań, planów na przyszłość oraz czynności zapisanych w grafikach.	4
Ćw. 50 Ćw. 51	Terapie alternatywne (akupunktura, refleksoterapia, reiki, dogoterapia, hipnoterapia, homeopatia) – historia, pochodzenie i zastosowanie. Ziołolecznictwo jako forma wspierająca medycynę współczesną. Struktury: <i>for + rzeczownik, for +-ing, to + bezokolicznik, ... sothat..., because, so</i> stosowane do wyrażania powodów. Formułowanie listu mailowego nieformalnego z poradą.	4
Ćw. 52	Test podsumowujący materiał z ćwiczeń 46 - 51.	2
Ćw. 53 Ćw. 54	Ćwiczenia typu Pilates, Cantienica, yoga w utrzymaniu sprawności fizycznej w każdym wieku. Zadanie typu brainstorming – gromadzenie słownictwa związanego z wykonywaniem ćwiczeń. Praca ze słownikiem jedno- i dwujęzycznym. Wyszukiwanie informacji w Internecie.	4
Ćw. 55 Ćw. 56	Sport (dyscypliny olimpijskie, sporty letnie i zimowe, sporty ekstremalne). Reguły uczestnictwa. Kontuzje i urazy, sposoby ich leczenia. Mowa zależna (zdania twierdzące, przeczące, pytania, zakazy i nakazy).	4
Ćw. 57	Podróże, delegacje i konferencje. Sytuacje na lotnisku, rezerwacja miejsca w hotelu, pytanie o drogę, dialogi w restauracji/kawiarni itd. Pisanie sprawozdania.	2
Ćw. 58	Hi-tech w medycynie. Najnowsze światowe osiągnięcia techniki i ich zastosowanie w diagnostyce i usługach pielęgnacyjnych.	2
Ćw. 59	Biografie postaci związanych z pielęgniarstwem. Przypadki niezwykłych schorzeń i sposobów ich leczenia. Przegląd wiadomości medycznych on-line. Test z ćwiczeń 55 i 56.	2
Ćw. 60	Prezentacje projektów z semestr 3.	2
Suma godzin		120
VI. Narzędzia dydaktyczne:		
1.	Tablica szkolna, podręczniki, ćwiczenie i teksty przedmiotowo-metodyczne, fotografie, rysunki i ilustracje, słowniki, leksykony.	
2.	Wykresy, diagramy, foliogramy, przeźrocza, nagrania magnetofonowe, nagrania MP3, nagrania radiowe i telewizyjne, audycje radiowe.	
3.	Urządzenia interkomunikacyjne (tablica interaktywna, rzutnik multimedialny), internet multimedialne programy komputerowe	
VII. Metody dydaktyczne		
1.	Metoda ekspozycyjno - interakcyjna – elementy różnych metod zależnie od potrzeb, np. dyskusja, dryl, kooperacja uczniów, rozmowa S i S oraz S i N, projekt, burza mózgów, analiza i interpretacja tekstów źródłowych.	
VIII. Sposoby oceny (F – formująca, P – podsumowująca)		
F1	Semestr 2 Testy pisemne sprawdzające umiejętności leksykalne, gramatyczne, czytanie i słuchanie ze zrozumieniem na poziomie A2: testy wielokrotnego wyboru, test typu prawda/fałsz, uzupełnianie tekstu słowami i zwrotami (<i>cloze test</i>), transformacje zdań (np. układanie pytań), podawanie synonimów lub antonimów słów, korekta błędów, ćwiczenia słotwórcze (np. podawanie przymiotnika pochodzącego od danego rzeczownika), tłumaczenia wyrazów w kontekście na język angielski.	
	Semestr 3 Testy pisemne sprawdzające umiejętności leksykalne, gramatyczne, czytanie i słuchanie ze zrozumieniem na poziomie B1: testy wielokrotnego wyboru, test typu prawda/fałsz, uzupełnianie tekstu słowami i zwrotami (<i>cloze test</i>), transformacje zdań (np. układanie pytań, tworzenie strony biernej), podawanie synonimów lub antonimów słów, korekta błędów, ćwiczenia słotwórcze (np. podawanie przymiotnika pochodzącego od danego rzeczownika), definiowanie słów i fraz, tłumaczenia wyrazów w kontekście na język angielski.	
	Zdobyte na testach punkty odpowiadają ocenie wg następującego przelicznika:	
	1. ocena bardzo dobra - 100% -92% 2. ocena dobra plus - 91% - 83% 3. ocena dobra - 82% - 74%	

	<p>4. ocena dostateczna plus - 73 %- 63%</p> <p>5. ocena dostateczna - 62% - 52%</p> <p>6. ocena niedostateczna - 51% i poniżej</p>
P1	<p>Projekt indywidualny lub w parach.</p> <p>Semestr 2 Do wyboru projekt: 1. pt. <i>Safety rules</i> (zasady bezpieczeństwa). Student przygotowuje w formie pisemnej zestaw rad określających, czego unikać i jak przygotować otoczenie dla np. małego dziecka lub osoby niepełnosprawnej, aby zachować zasady bezpieczeństwa (w domu, na ulicy, w pracy itd.) Praca powinna liczyć minimum 200 słów. Student ustnie prezentuje wybrane części pracy i potrafi odpowiedzieć na związane z nią pytania (ten projekt może być zaprezentowany również w postaci multimedialnej) lub 2. pt. <i>Interview</i> (wywiad) polegający na przeprowadzeniu w języku polskim wywiadu z osobą ze środowiska zawodowego i przetłumaczeniu go na język angielski. Wywiad powinien zawierać co najmniej 10 pytań oraz informację o osobie pytanej (minimum 5 zdań). Student potrafi zaprezentować wyniki wywiadu ustnie w języku angielskim.</p> <p>Semestr 3 Projekt pt. Promoting healthy lifestyle (promowanie zdrowego stylu życia). Projekt ten może obejmować takie aspekty jak: diety, formy aktywności ruchowej, wykorzystanie najnowszych zdobyczy współczesnej medycyny oraz medycyny niekonwencjonalnej. Praca, w formie pisemnej, powinna liczyć minimum 200 słów. Student ustnie prezentuje wybrane części pracy i potrafi odpowiedzieć na związane z nią pytania. Projekt może być również zaprezentowany w formie multimedialnej.</p> <p>Kryteria oceny: a) język, styl, kompozycja (0 - 5 punktów) b) strona merytoryczna (0 – 5 punktów) c) kreatywność (0 – 5 punktów) d) umiejętność prezentacji ustnej (0 - 5 punktów).</p> <p>Przeliczenie punktów na oceny wygląda następująco: 19-20 pkt - bdb 17-18 pkt - db plus 15-16 pkt - db 13-14 pkt - dost plus 11-12 pkt - dost 10-0 pkt - ndst</p>
P2	<p>Egzamin sprawdzający wiedzę, umiejętności i kompetencje personalno – społeczne z całego przedmiotu.</p> <p>Egzamin składa się ze sprawdzenia poziomu kompetencji następujących umiejętności:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. czytanie – (<i>reading</i>). Pytania mają na celu sprawdzenie poszczególnych umiejętności związanych z rozumieniem czytanego tekstu. Pytania mogą występować jako test wielokrotnego wyboru – czyli tekst a później odpowiedzi do niego (a, b, c, d) czy uzupełnianie tekstu lub zadania typu <i>prawdafałsz</i>. Na tę część przewiduje się 10 pkt. 2. zastosowanie struktur leksykalno-gramatycznych: (<i>English in Use</i>) – zadania obejmują uzupełnianie pustych miejsc w tekście na zasadzie własnych odpowiedzi studenta (<i>cloze test</i>), transformacje (<i>sentencetransformations</i>) lub uzupełnienie jedną z wielu podanych możliwości (<i>multiple choice test</i>). Innymi zadaniami są np.: korekta błędów, słowotwórstwo, podanie form synonimicznym lub antonimów, zdefiniowanie słów, fraz, idiomów lub, analogicznie, wyjaśnienie znaczenia ww. za pomocą podania definicji, synonimu, antonimu . Na tę część przewiduje się 20 pkt. 3. słuchanie – (<i>listening</i>). Materiał jest odsłuchany dwukrotnie. Zadania do słuchanego tekstu to: wypełnianie luk w formularzu, dopasowanie prawidłowej odpowiedzi, wybranie poprawnej odpowiedzi z podanych, zadania typu <i>prawda</i> lub <i>fałsz</i> itp. Teksty użyte to np.: dialogi, komunikaty, przemówienia, audycje radiowe, wiadomości na sekretarce. Na tę część przewiduje się 10 pkt. 4. mówienie – (<i>speaking</i>). W zadaniu pierwszym student omawia wylosowany przez siebie temat. W zadaniu drugim student omawia i interpretuje wylosowaną fotografię lub obrazek. Student oceniany jest przez komisję. Na tę część przewiduje się 10pkt. <p>Ocena z egzaminu jest średnią arytmetyczną z wszystkich części egzaminu i jest obliczana w następujący</p>

sposób:					
ocena bardzo dobra	- 100% -92%				
ocena dobra plus	- 91% - 83%				
ocena dobra	- 82% - 74%				
ocena dostateczna plus	- 73 % - 63%				
ocena dostateczna	- 62% - 52%				
ocena niedostateczna	- 51% i poniżej				
IX. Obciążenie pracą studenta					
Forma aktywności	Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności				
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć)	120				
Praca własna w tym:					
Przygotowanie do zajęć	20				
Przygotowanie do egzaminu	10				
SUMA GODZIN	150				
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	5				
X. Literatura podstawowa i uzupełniająca					
Literatura podstawowa:					
<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Nursing 1</i>, Tony Grice, Oxford University Press 2. <i>English for Nurses</i>, Ewa Donesh-Jeżo, Wydawnictwo Przegląd Lekarski 3. <i>English In Medicine</i>, Joanna Ciecierska, Barbara Jenie, Państwowy Zakład Wydawnictw Lekarskich 4. <i>English In Medicine</i>, Erich Glendinning, Beverly Holmstrom, Cambridge University Press 					
Literatura uzupełniająca:					
<ol style="list-style-type: none"> 1. English File Pre-Intermediate 3rd edition, Clive Oxenden, Oxford University Press 2. English File Intermediate 3rd edition, Clive Oxenden, Oxford University Press 					
Strony internetowe:					
www.englishmed.com www.medicinemed.com www.medline.com www.thelancet.com www.bmj.com www.nursesinternet.com www.workingnurse.com					
XI. Tablica powiązań efektów przedmiotowych i kierunkowych z celami przedmiotu w odniesieniu do metod ich weryfikacji					
Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu (PEK)	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
B.U16.	C1-4	Ćw. 1-60	1, 2, 3	1	F; P
B.U17.	C1-4	Ćw. 1-60	1, 2, 3	1	F; P
XII. Zasady weryfikacji oczekiwanych efektów uczenia się					
Na zajęciach rozpoczynających kurs studentom przedstawione są informacje dotyczące wymagań oraz zakresu sprawdzania opanowanych przez nich wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz zasady oceniania i zaliczania kursu w zależności od stopnia opanowania efektu. Opisane one są w rozdziale VIII.					
XIII. Dodatkowe informacje o przedmiocie					
<ol style="list-style-type: none"> 1. Informacje na temat miejsca odbywania się zajęć (budynek/sala) oraz terminu (dzień tygodnia/godzina) - wg harmonogramu zajęć. 2. Informacja na temat konsultacji (godziny + miejsce) – wg harmonogramu konsultacji. 					

15/40/53**KARTA PRZEDMIOTU**

Nazwa przedmiotu/modułu:	PODSTAWY PIELĘGNIARSTWA
Nazwa angielska:	FUNDAMENTALS OF NURSING
Kierunek studiów:	Pielęgniarstwo
Forma studiów/ Poziom studiów:	Stacjonarne/ I-go stopnia – licencjackie
Profil studiów	Praktyczny
Jednostka prowadząca:	Karkonoska Akademia Nauk Stosowanych w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych
Prowadzący przedmiot:	dr n. med. Jolanta Pietras mgr Maria Bąk mgr Joanna Dudek mgr Teresa Gola mgr Renata Wysocka mgr Iwona Joks-Wilimek
Status przedmiotu	obowiązkowy

I. Formy zajęć, liczba godzin z planu nauczania

Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Praca własna	Zajęcia praktyczne	Praktyka zawodowa	Łącznie	ECTS
1	15	95	25	-	-	135	5
2	15	95	30	80	120	340	13
Razem	30	190	55	80	120	475	18

II. Cel przedmiotu

- C1** – Wyposażenie studentów w wiedzę niezbędną do profesjonalnego pełnienia roli zawodowej, zgodnie z kompetencjami pielęgniarki.
- C2** – Zapoznanie studenta z teoretycznymi podstawami pielęgniarstwa, głównymi pojęciami stosowanymi w pielęgniarstwie oraz jego historią.
- C3** – Przedstawienie wybranych modeli opieki i przygotowanie do ich praktycznego zastosowania.
- C4** – Wzbudzenie zainteresowania i motywacji do pełnienia nowoczesnej roli społeczno-zawodowej pielęgniarki dzięki zapoznaniu z uwarunkowaniami rozwoju praktyki pielęgniarstwa.
- C5** – Przygotowanie do określenia stanu pacjenta i wynikających z niego problemów pielęgnacyjnych w schorzeniach dotyczących poszczególnych układów oraz przedstawienie zakresu celowej opieki z uwzględnieniem właściwych metod pielęgnacyjnych w określonych stanach.
- C6** – Kształtowanie umiejętności wykonywania zabiegów pielęgnacyjno – profilaktyczno i diagnostyczno – leczniczych niezbędnych do świadczenia opieki pielęgniarstwa wobec chorych zgodnie z obowiązującymi algorytmami i procedurami.
- C7** – Wdrażanie do rozpoznawania problemów pielęgnacyjnych dotyczących poszczególnych układów oraz przedstawienie zakresu celowej opieki z uwzględnieniem właściwych metod pielęgnacyjnych w określonych stanach u pacjentów hospitalizowanych.
- C8** – Formułowanie diagnoz i interwencji pielęgniarstwa stosownie do stanu pacjenta.
- C9** – Wdrażanie i kształtowanie nabytych umiejętności: profilaktycznych, pielęgnacyjnych, zabiegowo-diagnostycznych i leczniczych niezbędnych do świadczenia opieki pielęgniarstwa wobec chorych. Przestrzeganie obowiązujących regulaminów, przepisów BHP oraz zasad zapobiegania zakażeniom.
- C10** – Kształtowanie wrażliwości na potrzeby podopiecznych, umiejętności komunikowania się z chorym i jego rodziną.
- C11** – Kształtowanie poczucia sumienia i odpowiedzialności za wykonywane zadania oraz współpracy w zespole terapeutycznym.

III. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji

sem.1 - brak

sem.2 pozytywne zaliczenie ćwiczeń w semestrze 1

IV. Oczekiwane efekty uczenia się

W zakresie wiedzy:

C.W1 – wskazuje uwarunkowania rozwoju pielęgniarstwa na tle transformacji opieki pielęgniarstwiej i profesjonalizacji współczesnego pielęgniarstwa;

C.W2 – definiuje pielęgnowanie, w tym wspieranie, pomaganie i towarzyszenie;

C.W3 – charakteryzuje funkcje i zadania zawodowe pielęgniarki oraz rolę pacjenta w procesie realizacji opieki pielęgniarstwiej;

C.W4 – opisuje proces pielęgnowania (istota, etapy, zasady) i primarynursing (istota, odrębności) oraz wpływ pielęgnowania tradycyjnego na funkcjonowanie praktyki pielęgniarstwiej;

C.W.5 – zna klasyfikacje diagnoz pielęgniarstwiej;

C.W6 – określa istotę opieki pielęgniarstwiej opartej o wybrane założenia teoretyczne (Florence Nightingale, Virginia Henderson, Dorothea Orem, Callista Roy i Betty Neuman);

C.W7 – opisuje istotę, cel, wskazania, przeciwwskazania, powikłania, obowiązujące zasady i technikę wykonywania podstawowych czynności pielęgniarstwiej, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych;

C.W8 – różnicuje zadania pielęgniarki w opiece nad pacjentem zdrowym, zagrożonym chorobą, chorym i o niepomysłnym rokowaniu;

C.W9 – zna zakres i charakter opieki pielęgniarstwiej w wybranych stanach pacjenta, sytuacjach klinicznych, w deficycie samoopieki, zaburzonym komforcie, zaburzonej sferze psychoruchowej;

C.W10 – zna zakres opieki pielęgniarstwiej i interwencji pielęgniarstwiej w wybranych diagnozach pielęgniarstwiej;

C.W11 – różnicuje udział pielęgniarki w zespole interdyscyplinarnym w procesie promowania zdrowia, profilaktyki, diagnozowania, leczenia i rehabilitacji;

W zakresie umiejętności:

C.U1 – stosuje wybraną metodę pielęgnowania w opiece nad pacjentem;

C.U2 – gromadzi informacje metodą wywiadu, obserwacji, pomiarów, badania przedmiotowego, analizy dokumentacji w celu rozpoznawania stanu zdrowia pacjenta i sformułowania diagnozy pielęgniarstwiej;

C.U3 – ustala cele i plan opieki pielęgniarstwiej oraz realizuje ją wspólnie z pacjentem i jego rodziną;

C.U4 – monitoruje stan zdrowia pacjenta podczas pobytu w szpitalu lub innych jednostkach organizacyjnych systemu ochrony zdrowia;

C.U5 – dokonuje bieżącej i końcowej oceny stanu zdrowia pacjenta i podejmowanych działań pielęgniarstwiej;

C.U6 – wykonuje testy diagnostyczne dla oznaczenia ciał ketonowych i glukozy we krwi i w moczu oraz cholesterolu we krwi oraz inne testy paskowe;

C.U7 – prowadzi, dokumentuje i ocenia bilans płynów pacjenta;

C.U8 – wykonuje pomiar temperatury ciała, tętna, oddechu, ciśnienia tętniczego krwi, ośrodkowego ciśnienia żylnego, obwodów, saturacji, szczytowego przepływu wydechowego oraz pomiary antropometryczne (pomiar masy ciała, wzrost, wskaźnika BMI, wskaźników dystrybucji tkanki tłuszczowej: WHR, WHtR, grubości fałdów skórno-tłuszczowych);

C.U9 – pobiera materiał do badań laboratoryjnych i mikrobiologicznych oraz asystuje lekarzowi przy badaniach diagnostycznych;

C.U10 – stosuje zabiegi przeciwzapalne;

C.U11 – przechowuje i przygotowuje leki zgodnie z obowiązującymi standardami;

C.U12 – podaje pacjentowi leki różnymi drogami, zgodnie z pisemnym zleceniem lekarza lub zgodnie z posiadanymi kompetencjami oraz obliczać dawki leków;

C.U13 – wykonuje szczepienia przeciw grypie, WZW i tężcowi;

C.U14 – wykonuje płukanie jamy ustnej, gardła, oka, ucha, żołądka, pęcherza moczowego, przetoki jelitowej i rany;

C.U15 – zakłada i usuwa cewnik z żył obwodowych, wykonuje kroplowe wlewy dożylnie oraz monitoruje i pielęgnuje miejsce wkłucia odwodowego, wkłucia centralnego i portu naczyniowego;

C.U16 – wykorzystuje dostępne metody karmienia pacjenta (doustnie, przez zgłębnik, przetoki odżywcze);

C.U17 – potrafi przemieszczać i pozycjonować pacjenta z wykorzystaniem różnych technik i metod;

C.U18 – wykonuje gimnastykę oddechową i drenaż ułożeniowy, odśluzowuje drogi oddechowe i wykonuje inhalacje;

C.U19 – wykonuje nacieranie, oklepywanie, ćwiczenia czynne i bierne;

C.U20 – wykonuje zabiegi higieniczne;

C.U21 – pielęgnuje skórę i jej wytwory oraz błony śluzowe z zastosowaniem środków farmakologicznych i materiałów medycznych, w tym stosuje kąpiele lecznicze;

C.U22 – dokonuje oceny ryzyka rozwoju odleżyn i stosuje działania profilaktyczne;

C.U23 – wykonuje zabiegi doodbytnicze;

C.U24 – zakłada cewnik do pęcherza moczowego, monitoruje diurezę i usuwa cewnik;

C.U25 – zakłada zgłębnik do żołądka oraz monitoruje i usuwa zgłębnik;

C.U26 – prowadzi dokumentację medyczną oraz posługuje się nią.

C.U49 - stosować środki ochrony własnej, pacjentów i współpracowników przed zakażeniami

<p>C.U51 -posługiwać się w praktyce dokumentacją medyczną oraz przestrzegać zasad bezpieczeństwa i poufności informacji medycznej oraz prawa ochrony własności intelektualnej;</p> <p>W zakresie umiejętności opieki specjalistycznej:</p> <p>D.U1 – gromadzi informacje, formułuje diagnozę pielęgniarską, ustala cele i plan opieki pielęgniarskiej, wdraża interwencje pielęgniarskie oraz dokonuje ewaluacji opieki pielęgniarskiej;</p> <p>D.U6 – dobiera technikę i sposoby pielęgnowania rany, w tym zakłada opatrunki;</p> <p>D.U12 – przygotowuje pacjenta fizycznie i psychicznie do badań diagnostycznych;</p> <p>D.U15 – dokumentuje sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian i realizowaną opieką pielęgniarską, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych;</p> <p>D.U22 – przekazuje informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta;</p> <p>D.U23 – asystuje lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych;</p> <p>D.U26 – przygotowuje i podaje pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza;</p> <p>W zakresie kompetencji społecznych:</p> <p>K.S.5 –Absolwent jest gotów do rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki</p>		
V. Treści programowe		
Forma zajęć: WYKŁAD		Liczba godzin
Semestr 1		
Wykl.1	Uwarunkowania historyczne i kierunki rozwoju zawodu.	2
Wykl.2	Pielęgniarstwo nowożytne. Florencja Nightingale i jej działalność reformatorska, pierwsza szkoła pielęgniarska.	2
Wykl.3	Pielęgniarstwo nowoczesne na świecie. Pierwsze organizacje zawodowe pielęgniarek. Rozwój praktyki zawodowej i kształcenie w Ameryce Północnej i w Europie.	2
Wykl.4	Pielęgniarstwo współczesne. Zdrowie, choroba i opieka zdrowotna. Współpraca międzynarodowa w dziedzinie opieki zdrowotnej.	2
Wykl.5	Podstawowe wyjaśnienia terminologiczne (zawodowość, profesjonalizm, naukowość w pielęgniarstwie). Pielęgniarstwo jako sztuka. Determinanty w rozwoju zawodu. Czynniki wpływające na rozwój praktyki pielęgniarskiej.	2
Wykl.6	Charakterystyka podstawowych teorii i modeli pielęgniarstwa i opieki.: F. Nightingale, V. Henderson, D. Orem, C. Roy, B. Neuman.	3
Wykl.7	Holistyczna opieka nad człowiekiem chorym. Definiowanie choroby i jej znaczenie dla celów świadczonej opieki pielęgniarskiej.	2
Suma godzin		15
Semestr 2		
Wykl.8	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania, leczenia i rehabilitacji. Zasady i techniki postępowania przy wykonywaniu czynności pielęgniarskich. Ocena ryzyka rozwoju odleżyn. Rola pielęgniarki w zespole interdyscyplinarnym.	3
Wykl.9	Metody gromadzenia informacji: wywiad, obserwacja, pomiar, analiza dokumentacji. Klasyfikacja diagnoz i praktyk pielęgniarskich.	3
Wykl.10	Proces pielęgnowania jako metoda pracy pielęgniarki. Istota i odrębności primary nursing. Ogólne zasady zarządzania jakością w opiece pielęgniarskiej. Standaryzacja w pielęgniarstwie	3
Wykl.11	Specyfika i uwarunkowania funkcji zawodowych współczesnego pielęgniarstwa. Rola społeczno-zawodowa pielęgniarki.	3
Wykl.12	Podstawowe zadania pielęgniarki podczas wykonywanych badań diagnostycznych.	3
Suma godzin		15
Łączna liczba godzin		30
Forma zajęć: ĆWICZENIA w MCSM		Liczba godzin
Semestr 1		
Ćw. 1	Wprowadzenie do zajęć w pracowni umiejętności pielęgniarskich. Profilaktyka zakażeń w pracy pielęgniarki. - aseptyka i antyseptyka w czynnościach pielęgniarskich, - środki dezynfekcyjne i segregacja odpadów, - dekontaminacja rozlanych płynów ustrojowych i wydaliny, - higieniczne mycie rąk,	5

	<ul style="list-style-type: none"> - zakładanie i zdejmowanie rękawic jednorazowego użycia - zasady wykonywania zabiegów pielęgniarских. 	
Ćw. 2	<p>Technika bandażowania.</p> <ul style="list-style-type: none"> - opatrunki bandażowe na różne okolice ciała, - opatrunki chustowe, - opatrunki unieruchamiające, - opatrunki przylepcowe 	10
Ćw. 3	<p>Ocena podstawowych czynności życiowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - stan świadomości, - pomiar oddechu, - pomiar tętna, - pomiar temperatury, - pomiar ciśnienia tętniczego krwi, - analiza, obserwacja, ocena uzyskanych pomiarów, - prowadzenie dokumentacji (karta gorączkowa) 	5
Ćw. 4	<p>Wykonywanie pomiarów oceniających stan pacjenta.</p> <ul style="list-style-type: none"> - ocena: słuchu, ostrości wzroku, stanu powłok skórnych, włosów, stanu jamy ustnej i narządu żucia pacjenta, - pomiary antropometryczne: pomiar masy ciała, wzrostu, wskaźnik BMI, wskaźnik dystrybucji tkanki tłuszczowej (WHR, WHtR), grubość fałdów skórno-tłuszczowych, - pomiar i ocena: obrzęków, OCŻ, saturacji, szczytowego przepływu wydechowego, kapnometria <p>Dokumentowanie wyników pomiarów.</p>	5
Ćw. 5	<p>Higiena osobista i zabiegi ogólnopielęgnacyjne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sianie łóżka pustego i z chorym, - zmiana bielizny pościelowej i osobistej u chorego, - toaleta i kąpiel chorego w łóżku, - toaleta chorego zanieczyszczonego, - mycie głowy ciężko choremu w łóżku, - toaleta jamy ustnej u ciężko chorego i nieprzytomnego, - kąpiel lecznicze, - technika zabiegów p/wszawicznych, - profilaktyka p/oparzeniowa i p/ odleżynowa. 	25
Ćw. 6	<p>Czynności wiążące się z zaspakajaniem potrzeb biologicznych dziecka:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ważenie, kąpiel noworodka i niemowlęcia, - technika podmywania, przewijania, 	5
Ćw. 7	<p>Zapewnienie aktywności i bezpieczeństwa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przemieszczenie pacjenta z wykorzystaniem różnych technik i metod oraz stosowanie pozycji złożeniowych, - przemieszczanie i transport chorego, - uruchamianie pacjenta, ćwiczenia bierne, czynne i ogólnousprawniające. 	3
Ćw. 8	<p>Zapewnienie potrzeby odżywiania i wydalania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - techniki karmienia i pojenia, - DZM, bilans płynów, - zgłębnikowanie żołądka, obarczanie treści, karmienie przez zgłębnik założony do żołądka, - karmienie przez PEG, - wykonanie zabiegów dorektalnych: wlewka doodbytnicza, kroplowy wlew doodbytniczy, lewatywa, założenie suchej rurki do odbytu, irygacja stomii, - podanie kaczki, basenu. - wymiana worka stomijnego 	12
Ćw. 9	<p>Wykonanie zabiegów p/zapalnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - okłady rozgrzewające i chłodzące, wysychające, worek z lodem, termofor. - bańki lekarskie. 	3
Ćw. 10	<p>Technika wybranych zabiegów ułatwiających oddychanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - gimnastyka oddechowa, drenaż ułożeniowy, - oklepywanie, nacieranie pleców, - podanie tlenu, - inhalacje, - odśluzowywanie. 	5
Ćw. 11	<p>Przygotowanie chorego do podstawowych badań diagnostycznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pobieranie wymazów, płwociny, - pobieranie moczu na badanie ogólne, mikrobiologiczne, na poziom glukozy i ciał ketonowych, 	2

	- pobieranie kału na krew utajoną, jaja pasożytów i badanie toksykologiczne.	
Ćw. 12	Podawanie leków drogą: - doustną, - podjęzykową, - okołopoliczkową, - przez zgłąbnik, - do oka, - do ucha i nosa, - doodbytniczo, - na skórę.	5
Ćw. 13	Zaopatrywanie ran: - techniki i sposoby pielęgnowania rany, - opracowanie ran „czystych” i „brudnych”. Przygotowanie pielęgniarki i sprzętu do instrumentowania.	10
Suma godzin		95
Semestr 2		
Ćw. 14	Udział pielęgniarki w zabiegach diagnostyczno-leczniczych: - płukanie jamy ustnej, gardła, oka, ucha, żołądka, pęcherza moczowego, przetoki jelitowej i rany, - asystowanie przy nakłuciach: jamy brzusznej, opłucnej, pobieranie szpiku kostnego, punkcja lędźwiowa, - cewnikowanie pęcherza moczowego i usuwanie cewnika z pęcherza moczowego.	10
Ćw. 15	Przygotowanie do wykonywania wstrzyknięć: - profilaktyka zakażeń przenoszonych drogą krwi, - rodzaje iniekcji, - sprzęt niezbędny do iniekcji, - manipulacja sprzętem do wstrzyknięć, nabieranie leku z ampułki i fiolki, - sporządzanie roztworów w strzykawce, środki ostrożności podczas wykonywania wstrzyknięć, - obliczanie dawek leku.	10
Ćw. 16	Wstrzyknięcia śródskórne. Zasady wykonywania prób uczuleniowych.	5
Ćw. 17	Podawanie leków drogą podskórną (przeciwzakrzepowe, przeciwbólowe) Wykonanie szczepienia przeciw grypie, WZW i tężcowi. Wstrzyknięcia przez igłę typu motylek. Nawadnianie podskórne.	10
Ćw. 18	Zasady podawania insuliny przy użyciu igły i strzykawki, pena, pompy insulinowej. Zasady stosowania insulinoterapii.	5
Ćw. 19	Podawanie leków domięśniowo	10
Ćw. 20	Kaniulacja naczyń obwodowych - rodzaje kaniul dożylnych, dobór kaniul dożylnych. - oznaczenie miejsca wkłucia, - wstrzyknięcia dożylnie, - zakładanie i usuwanie cewników dożylnych do długotrwałego użytkowania, - kroplowy wlew dożylny, rodzaje płynów infuzyjnych Monitorowanie i pielęgnowanie wkłucia dożylnego, centralnego i portu naczyniowego. Farmakoterapia dożylna przy użyciu pompy infuzyjnej.	25
Ćw. 21	Pobieranie materiału do badań. 1. Testy diagnostyczno-paskowe: - dla oznaczenia ciał ketonowych i glukozy we krwi i moczu, - dla oznaczenia cholesterolu we krwi, 2. Pobieranie krwi do badań biochemicznych. 3. Pobieranie krwi na gazometrię.	15
Ćw. 22	Dobór zabiegów pielęgnacyjnych w zależności od stanu pacjenta	5
Suma godzin		95
Łączna liczba godzin		190
Forma zajęć: ZAJĘCIA PRAKTYCZNE (Zakład/oddział pielęgnacyjno-opiekuńczy)		Liczba godzin

Semestr 2		
ZP.1	Zapoznanie ze specyfiką funkcjonowania oddziału. Zapobieganie zakażeniom szpitalnym. Uczestniczenie w przyjęciu chorego w oddział oraz jego adaptacji do warunków szpitalnych. Udział pielęgniarki w pomiarze, interpretacji i dokumentowaniu podstawowych parametrów życiowych. Ocena ryzyka rozwoju odleżyn. Udział pielęgniarki w procesie diagnostyczno - leczniczym pacjenta. (MCSM – 5 godz.)	10
ZP.2	Pielęgnowanie pacjentów i pomoc w zaspokajaniu potrzeb fizjologicznych pacjentom okresie choroby, nieprzytomnych, cierpiących ból i o niepomyślnym rokowaniu. (MCSM – 5 godz.)	10
ZP.3	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania, pielęgnowania i leczenia pacjentów z zaburzeniami funkcjonowania układu termoregulacji i ze zmianami na skórze. (MCSM – 5 godz.)	10
ZP.4	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania, pielęgnowania i leczenia pacjentów z zaburzeniami funkcjonowania układu oddechowego. (MCSM – 5 godz.)	10
ZP.5	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania, pielęgnowania i leczenia pacjentów z zaburzeniami funkcjonowania serca i układu krążenia. (MCSM – 5 godz.)	10
ZP.6	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania, pielęgnowania i leczenia pacjentów z zaburzeniami funkcjonowania układu moczowego i pokarmowego. (MCSM – 5 godz.)	10
ZP.7	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania, pielęgnowania i leczenia pacjentów z zaburzeniami funkcjonowania narządów zmysłu oraz narządu ruchu. (MCSM – 5 godz.)	10
ZP.8	Działania profilaktyczno – edukacyjne pielęgniarki wobec chorego i jego rodziny. (MCSM – 5 godz.)	10
Suma godzin		80
Forma zajęć: PRAKTYKA ZAWODOWA		Liczba godzin
Semestr 6		
PZ	<p>Poznanie topografii szpitala. Struktura organizacyjna oddziału w wybranej przez studenta placówce. Zadania członków zespołu terapeutycznego. Zasady prowadzenia dokumentacji oddziału i chorego. Przepisy BHP, modele opieki pielęgniarskiej standardy i procedury obowiązujące w oddziale. Sprzęt i aparatura w oddziale. Rola pielęgniarki wobec pacjenta hospitalizowanego i jego rodziny. Zasady przyjęcia pacjenta w oddział. Udział pielęgniarki w pomiarze, interpretacji i dokumentowaniu podstawowych parametrów życiowych. Udział pielęgniarki w procesie diagnostyczno - leczniczym pacjenta.</p> <p>Wykonywanie podstawowych zabiegów pielęgnacyjnych i leczniczych w zakresie higieny osobistej i otoczenia, zabiegi ogólnopielęgnacyjne, zapewnienie aktywności i bezpieczeństwa pacjenta (przemieszczenie i ułożenie chorego w łóżku w różnych pozycjach z zastosowaniem udogodnień, przemieszczanie i transport chorego, uruchamianie pacjenta), zapewnienie potrzeby odżywiania i wydalania (karmienie i pojenie, karmienie przez sondę, PEG, DZM, bilans płynów, wykonanie zabiegów dorektalnych). Wykonanie zabiegów p/zapalnych: okłady rozgrzewające i chłodzące, wysychające, worek z lodem. Wykonywanie wybranych zabiegów ułatwiających oddychanie (gimnastyka oddechowa, drenaż ułożeniowy, oklepywanie, nacieranie pleców, podanie tlenu, inhalacje, odśluzowywanie)</p> <p>Przygotowanie chorego do podstawowych badań diagnostycznych: pobieranie wymazów, płwociny, moczu na badanie ogólne, mikrobiologiczne, na poziom glukozy i ciał ketonowych, pobieranie kału na krew utajoną, jaja pasożytów i badanie toksykologiczne. Podawanie leków drogą: doustną, przez zgłębnik, na błony śluzowe, skórę. Zaopatrywanie ran.</p> <p>Wdrażanie nabytych wiadomości i umiejętności z zakresu podstaw pielęgniarstwa w procesie samodzielnego diagnozowania stanu zdrowia pacjenta, formułowania diagnoz pielęgniarskich, planowania i realizowania opieki nad pacjentem z zaburzeniami ze strony układu termoregulacji, z zmianami na skórze, z zaburzeniami ze strony układu oddechowego, serca i układu krążenia.</p> <p>Udział pielęgniarki w procesie diagnostyczno – leczniczym: podawanie leków dotkankowo, obserwacja i uczestniczenie w przygotowaniu pacjenta do badań</p>	120

	<p>diagnostycznych, współudział w badaniach i zabiegach diagnostycznych oraz leczniczych (testy diagnostyczno – paskowe, nakłucia jam ciała, cewnikowanie pęcherza moczowego)</p> <p>Wdrażanie nabytych wiadomości i umiejętności z zakresu podstaw pielęgniarstwa w procesie samodzielnego diagnozowania, określenia celów i planowania opieki oraz oceny wdrożonej opieki pielęgniarstwa z uwzględnieniem edukacji zdrowotnej u pacjentów z zaburzeniami ze strony układu pokarmowego, moczowego, narządu zmysłu i ruchu.</p> <p>Prowadzenie działań profilaktyczno-edukacyjnych wobec chorego i jego rodziny: poradnictwo w zakresie samo opieki pacjentów w zależności od wieku, stanu zdrowia dotyczących wad rozwojowych, chorób i uzależnień; profilaktyka powikłań występujących w przebiegu chorób, ocena ryzyka rozwoju odleżyn i stosowanie działań profilaktycznych; przygotowanie pacjenta (fizyczne i psychiczne) do badań diagnostycznych i asystowanie oraz rozpoznawanie powikłań. Edukacja pacjenta i jego rodziny/opiekuna odnośnie doboru i użytkowania sprzętu pielęgnacyjno-rehabilitacyjnego, wyrobów medycznych, a także zastosowania izolacji w miejscach publicznych i warunkach domowych.</p> <p>Współpraca z członkami zespołu terapeutycznego. Prowadzenie dokumentacji zdrowotnej pacjenta z uwzględnieniem dynamiki jej zmian oraz informatycznych narzędzi do gromadzenia danych.</p> <p>Udzielanie pierwszej pomocy w stanach bezpośredniego zagrożenia życia i samodzielne lub na zlecenie lekarza podanie leków różnymi drogami.</p>	
Suma godzin		120
VI. Narzędzia dydaktyczne		
1.	Rzutnik, projektor multimedialny, prezentacje multimedialne, plansze poglądowe, filmy dydaktyczne	
2.	Studium przypadku	
3.	Sprzęt zabiegowy i aparatura będąca wyposażeniem Monoprofilowego Centrum Symulacji Medycznej	
4.	Metoda sytuacyjna	
5.	Dokumentacja pacjenta i oddziału	
6.	Sprzęt i aparatura będąca na wyposażeniu oddziału szpitalnego	
7.	Standardy i procedury obowiązujące w oddziale	
8.	Kryteria oceny umiejętności praktycznych w przebiegu zajęć praktycznych w oddziale	
9.	Kryteria oceny procesu pielęgnowania prowadzonego przez studentów w ramach zajęć praktycznych w oddziale	
10.	Kryteria oceny postawy studenta na zajęciach praktycznych w oddziale	
11.	Kryteria oceny końcowej z zajęć praktycznych w oddziale	
VII. Metody dydaktyczne		
1.	Wykład informacyjny	
2.	Wykład konwersatoryjny	
3.	Opis, objaśnienie i wyjaśnienie	
4.	Metoda sytuacyjna	
5.	Pokaz, ćwiczenia	
6.	Dyskusja dydaktyczna	
7.	Metoda przypadków	
8.	Analiza dokumentacji medycznej	
9.	Obserwacja	
10.	Proces pielęgnowania	
11.	Raport ustny	
VIII. Sposoby oceny		
F1	Testy, sprawdziany cząstkowe sprawdzające opanowanie materiału z ćwiczeń	
F2	Aktywność podczas ćwiczeń i/lub odpowiedź ustna	
F3	Aktywność podczas zajęć praktycznych/ Ocena wykonanego zadania – mini-OSCE	

F4	Zaliczenie pracy własnej
P1	Test podsumowujący tematykę ćwiczeń w sem. 1 i 2
P2	Test podsumowujący tematykę wykładów w sem. 1
P3	Egzamin

IX. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności	Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem (wykłady, ćwiczenia)	220
Praca własna pod kierunkiem nauczyciela	55
Zajęcia praktyczne	80
Praktyka zawodowa	120
Przygotowanie do zajęć	50
Przygotowanie do egzaminu	15
SUMA GODZIN	540
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS PRZEDMIOTU	18

X. Literatura podstawowa i uzupełniająca

Literatura podstawowa:

1. *Podstawy pielęgniarstwa* : podręcznik dla studentów i absolwentów kierunków pielęgniarstwo i położnictwo. T. 1, Założenia teoretyczne / red. nauk. Barbara Ślusarska, Danuta Zarzycka, Kazimiera Zahradniczek ; [aut. Anna Abramczyk et al.]. Wyd. 2 (dodruk). - Warszawa : Wydawnictwo Lekarskie PZWL, 2014
2. *Podstawy pielęgniarstwa* : podręcznik dla studentów i absolwentów kierunków pielęgniarstwo i położnictwo. T. 2, Wybrane działania pielęgniarckie / red. nauk. Barbara Ślusarska, Danuta Zarzycka, Kazimiera Zahradniczek ; [aut. Iwona Adamska-Kuźmicka et al.]. Wyd. 2 (dodruk). - Warszawa : Wydawnictwo Lekarskie PZWL, 2011

Literatura uzupełniająca:

1. Bandażowanie : podręcznik desmurgii dla studentów *pielęgniarstwa* / Małgorzata Fedak, Marzena Jaciubek ; red. Andrzej Krupienicz. Wrocław : Edra Urban & Partner, 2020
2. Podstawowe czynności medyczne i pielęgnacyjne / red. nauk. Krystyna Klimaszewska, Anna Baranowska, Elżbieta Krajewska-Kułał. Wyd. 1 - 3 dodruk. - Warszawa : PZWL Wydawnictwa Lekarskie, 2020
3. *Podstawy pielęgniarstwa*. Tom 2, Wybrane umiejętności i procedury opieki pielęgniarckiej / red. nauk. Barbara Ślusarska, Danuta Zarzycka, Anna Majda. Wyd. 1 - 4 dodruk. - Warszawa : PZWL Wydawnictwo Lekarskie, 2020
4. *Podstawy pielęgniarstwa* : repetytorium przedegzaminacyjne / red. Andrzej Krupienicz ; autorzy Ewelina Chmielewska-Kowalska, Józefa Czarnecka, Małgorzata Fedak, Marzena Jaciubek, Iwona Kluczek, Anna Zera. Wyd. 1 - 1 dodruk. - Wrocław : Edra Urban & Partner, 2019
5. *Pielęgniarstwo* : ćwiczenia / Wiesława Ciechaniewicz. Warszawa : Wydawnictwo Lekarskie PZWL, 2001
6. *Procedury pielęgniarckie* : podręcznik dla studiów medycznych / red. nauk. Maria Kózka, Lucyna Płaszewska-Żywko ; [aut. Bogusława Baran-Osaka et al.]. Warszawa : Wydawnictwo Lekarskie PZWL, 2009

XI. Tablica powiązań efektów przedmiotowych i kierunkowych z celami przedmiotu w odniesieniu do metod ich weryfikacji

Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu (PEK)	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny	
C.W1	C1,2,4	W1-3	1,2	1-4	F	
C.W2	C2,4	W3,4			F	
C.W3	C1,5,7,9-11	W8,10,12,; ZP1-8	1-7		F	
C.W4	C1,5,7,9,10	W7,8,12,; ZP1-8			F	
C.W5	C1,2,5,7,9,10,11	W7,8,12,; ZP1-8			F	
C.W6	C1-3,7,10,11	W10,11,; ZP1-8			F	
C.W7	C6	W8; Ćw1,3-19			1,3-11	3-5,9
C.W8	C7,10,11	ZP1-8	3-11		6-9,11	F

C.W9	C6,9,10	Ćw3-22; ZP1-8		3-11	F	
C.W10	C1,2,5,7,8,10,11	W9,10,; ZP1-8	1-4,6,7	1-4,6-11	F	
C.W11	C7,9-11	W8;ZP1-8	1,3-11	6-9,11	F	
C.U1	C1,2,5,6,7,10,11	W10,11,; ZP1-8	1-11	1-4	F	
C.U2	C5,7,10,11	Ćw2; ZP1-8	3-11	3-11	F	
C.U3	C7,9-11	ZP1-8		6-11	F	
C.U4	C5,7-11	ZP1-8			F	
C.U5, C.U7	C7,10,11	Ćw5; ZP1-8			F	
C.U6, C.U8	C6,9,11	Ćw1,11-22		3-11	F	
C.U9		Ćw1,12-22			F	
C.U10		Ćw1,5; ZP1-8; PZ			F	
C.U11-C.U14		Ćw3,5,9,10,12-22;ZP1-8			F	
C.U15		Ćw1,13-19;ZP1-8;PZ			F	
C.U16, C.U25		Ćw1,5; ZP1-8;PZ			3,4,5,9	F
C.U17		Ćw4; ZP1-8; PZ				F
C.U18	C6	Ćw1,7; ZP1-8; PZ		F		
C.U19		Ćw4; ZP1-8; PZ		F		
C.U20	C6,9-11	Ćw1,3; ZP1-8; PZ		6-11	F	
C.U21	C6,9,11	Ćw1,3; ZP1-8			F	
C.U22	C6,9	Ćw1,10; ZP1-8			F	
C.U23	C6,9,11	Ćw1,5; ZP1-8; PZ			F	
C.U24	C6,9,11	Ćw1,5,12; ZP1-8; PZ			F	
C.U26	C6-11	W9, Ćw2; ZP1-8; PZ			1, 3-11	F, P
Opieka specjalistyczna (określa informacje/dokumentację; edukację/profilaktykę; udział w specjalistycznych badaniach i leczeniu farmakologicznym; zasady I pomocy; zasady izolacji pacjentów)						
D.U1, D.U6, D.U15, D.U22	C1,3,5,7,8,10,11	W9,10; Ćw2, ZP1-8; PZ		1-11	1-11	F, P
D.U2, D.U3, D.U6	C1,4,5,7,10,11	W11,; ZP1-8; PZ		1,2,4-11	1,2,3,4,6-11	
D.U8, D.U12, D.U23, D.U26	C1,5,6,7,8-11	W8; Ćw12-22; ZP1-8; PZ		1-11	1,3-11	
D.U27	C1,5-9	Ćw12-22; ZP1-8; PZ			1,3-10	
D.U4	C1,5,6,8-11	;Ćw1; ZP1-8, PZ			1,3-11	
K.S.5	C1-11	C1-22,ZP, PZ		1-11	1-11	
Przedmiot kończy się egzaminem – semestr 2 sesja letnia.						
Warunki dopuszczenia do egzaminu jest uzyskanie zaliczenia z: - wykładów. - ćwiczeń - zajęć praktycznych.						
Egzamin obejmujący dwie części:						
1. teoretyczną - test uwzględniający – 60 pytań jednokrotnego wyboru sprawdzający wiedzę z zakresu treści uczenia się realizowanej na wykładach, ćwiczeniach i zajęciach praktycznych.						
2. praktyczną (egzamin OSCE – 10 stacji w MCSM wg. „Regulaminu egzaminu OSCE z Podstaw pielęgniarstwa”.						
Średnia ocen z części teoretycznej i praktycznej egzaminu jest oceną końcową z przedmiotu Podstawy pielęgniarstwa. Niedostateczna ocena z części praktycznej lub/i teoretycznej skutkuje niezaliczeniem egzaminu jako całości.						
Skala ocen %						
Bardzo dobry – 94 – 100%						

Dobry plus – 85 - 93%

Dobry – 76 - 84%

Dostateczny plus – 68 - 75%

Dostateczny – 60 - 67%

Niedostateczny – poniżej 60%

Kryteria zaliczenia wykładów semestr 1 zaliczenie z oceną

1. zaliczenia z pracy pisemnej dotyczącej realizacji efektów uczenia się
2. zaliczenie testu podsumowującego tematykę wykładów zawierającego 30 zadań, w skład których wchodzi pytania: jednokrotnego wyboru, dopasowania oraz uzupełnień– test mieszany, aby uzyskać pozytywną ocenę z testu student powinien udzielić 60% poprawnych odpowiedzi. Za poprawną odpowiedź student otrzymuje 1 pkt, za błędną lub brak odpowiedzi 0 pkt.

Bardzo dobry – 30 - 28 punktów

Dobry plus – 27- 26 punktów

Dobry – 25 - 23 punktów

Dostateczny plus – 22 - 21 punktów

Dostateczny – 20 - 18 punktów

Niedostateczny – 17 i mniej punktów

Kryteria zaliczenia wykładów semestr 2 zaliczenie z oceną

1. zaliczenia z pracy pisemnej dotyczącej realizacji efektów uczenia się
2. zaliczenie testu podsumowującego tematykę wykładów zawierającego 30 zadań, w skład których wchodzi pytania: jednokrotnego wyboru, dopasowania oraz uzupełnień– test mieszany, aby uzyskać pozytywną ocenę z testu student powinien udzielić 60% poprawnych odpowiedzi. Za poprawną odpowiedź student otrzymuje 1 pkt, za błędną lub brak odpowiedzi 0 pkt.

Skala ocen:

Bardzo dobry – 30 - 28 punktów

Dobry plus – 27- 26 punktów

Dobry – 25 - 23 punktów

Dostateczny plus – 22 - 21 punktów

Dostateczny – 20 - 18 punktów

Niedostateczny – 17 i mniej punktów

Kryteria zaliczenia ćwiczeń w MCSM sem 1 i 2

- 100% obecność na zajęciach

- testy /sprawdziany ustne z tematyki ćwiczeń sprawdzające przygotowanie do zajęć (zał. nr 1)

- pozytywne zaliczenie ćwiczeń przewidzianych programem nauczania.

Podstawą przystąpienia do ćwiczeń jest zaliczenie materiału w zakresie teoretycznym, jako przygotowanie do zajęć w pracowni umiejętności. Zaliczenie w formie zadań testowych następuje po uzyskaniu przez studenta min. 60 % odpowiedzi prawidłowych.

Zakres ocen:

Bardzo dobry – 94 – 100%

Dobry plus – 85 - 93%

Dobry – 76 - 84%

Dostateczny plus – 68 - 75%

Dostateczny – 60 - 67%

Niedostateczny – poniżej 60%

- test podsumowujący tematykę ćwiczeń wraz z kryteriami (zał. nr 2)

- zaliczenie wylosowanego zadania (mini OSCE) ocena wg check listy

Do zaliczenia końcowego w semestrze I może przystąpić student, który uzyskał pozytywne oceny z wiedzy i umiejętności przewidzianych w danym semestrze.

Zaliczenie uzyskuje się na podstawie średniej ważonej z następujących elementów:

Średnia arytmetyczna ocen z wiedzy - waga 4 punkty

Średnia arytmetyczna ocen z ćwiczeń (w tym ocena z mini OSCE) – waga 6 punktów

Suma wag = 10

Sposób obliczania:

Ocena X waga/sumę wag = ocena końcowa

Brak zaliczenia jednego z zabiegów uniemożliwia wystawienie oceny pozytywnej

Zaliczenie godzin bez udziału nauczyciela:

- zaliczenie pracy własnej pod kierunkiem nauczyciela na wybrany przez siebie temat. Tematy prac aktualizowane są każdego roku akademickiego i podawane do wiadomości studentów na pierwszych zajęciach.

Kryteria oraz zasady pisania pracy/ tworzenia prezentacji stanowią (zał. nr 3)

Kryteria zaliczenia zajęć praktycznych:

I. Zajęcia praktyczne MCSM- zaliczanie umiejętności zdobywanych podczas realizacji ćwiczeń, 100% obecność na zajęciach i aktywny udział w ćwiczeniach, zaliczenie ról w scenariuszach, prebriefing, debriefing, zaliczenie umiejętności praktycznych/efektów uczenia się przewidzianych w czasie zajęć.

II. Zajęcia praktyczne w oddziale szpitalnym

- przestrzeganie regulaminu zajęć praktycznych (zał. nr 4)

- obowiązkowa 100% obecność na zajęciach

- zaliczenie procesu pielęgnowania (zał. nr 5)

- zaliczenie tematyki zajęć praktycznych (zał. nr 6)

- zaliczenie umiejętności praktycznych przewidzianych programem nauczania (zał. nr 7)

- ocena kompetencji społecznych w czasie zajęć praktycznych odbywa się na zasadzie obserwacji studenta przez nauczyciela akademickiego i zespół terapeutyczny. Kryterium oceny postawy studenta (zał. nr 8)

- ocena końcowa z zajęć praktycznych (zał. nr 9)

Na ocenę końcową wyliczaną wg poniższego wzoru składa się średnia ocena w zakresie wiedzy, umiejętności i postawy z zajęć w MCSM i zajęć w placówce.

30% oceny wiedzy + 45% oceny umiejętności + 5% oceny postawy studenta + 20% oceny procesu pielęgnowania

Ocena końcowa:

5,0 – 4,90 – bardzo dobry

4,89 – 4,50 – plus dobry

4,49 – 4,0 – dobry

3,99 – 3,50 plus dostateczny

3,49 – 3,0 – dostateczny

< 3,0 - niedostateczny

Kryteria zaliczenia praktyki zawodowej:

- 100% obecność na zajęciach

- przestrzeganie regulaminu praktyk zawodowych

- zaliczenie umiejętności praktycznych w „Dzienniczku umiejętności pielęgniarskich” przewidzianych programem nauczania

- zaliczenie procesu pielęgnowania (zał. nr 1 – Kryteria oceny procesu pielęgnowania)

- pozytywna ocena postawy studenta w czasie praktyk zawodowych, która jest monitorowana przez opiekuna praktyki, pacjenta oraz zespół terapeutyczny.

XIII. Inne przydatne informacje o przedmiocie

Tematyka samokształcenia do podawana przez prowadzącego na pierwszych zajęciach

Zajęcia odbywają się w salach Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych Wykład – s.202, ćwiczenia s. 205, 208, 209, 212 piętro II, budynek nr 3 MCSM

Terminy konsultacji podawane są na pierwszych zajęciach.

Informacje na temat terminu zajęć (dzień tygodnia/godzina) – zgodnie z planem zajęć umieszczonym na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych

Zajęcia praktyczne i praktyki zawodowe odbywają się w oddziałach /zakładach opiekuńczo- leczniczych

Na zajęciach obowiązuje regulamin „praktyk”.

Nazwa przedmiotu/modułu:	ETYKA ZAWODU PIEŁĘGNIARKI
Nazwa angielska:	PHILOSOPHY AND ETHICS OF NURSING
Kierunek studiów:	Pielęgniarstwo
Tryb/Poziom studiów:	Stacjonarne/I-go stopnia – licencjackie
Profil studiów	Praktyczny
Jednostka prowadząca:	Karkonoska Akademia Nauk Stosowanych w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych
Prowadzący przedmiot:	dr n.med. Jolanta Pietras
Status przedmiotu:	obowiązkowy

I. Formy zajęć, liczba godzin z planu nauczania

Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Samokształcenie	Łącznie	ECTS
1	15	15	10	40	2

II. Cel przedmiotu

- C1 Zapoznanie studenta z wiedzą z zakresu różnych kierunków filozoficznych.
 C2 Zapoznanie studenta z podstawową terminologią etyczną w aspekcie etyki zawodowej pielęgniarstwa.
 C3 Wdrożenie studentów do samodzielnego podejmowania decyzji w aspekcie etyki zawodowej pielęgniarstwa.

III. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji

brak

IV. Oczekiwane efekty uczenia się

W zakresie wiedzy:

- C.W12. zna i rozumie przedmiot etyki ogólnej i zawodowej
 C.W13. zna i rozumie istotę podejmowania decyzji etycznych i rozwiązywania dylematów moralnych w pracy pielęgniarstwa
 C.W14. zna i rozumie problematykę etyki normatywnej, w tym aksjologii wartości, powinności i sprawności moralnych istotnych w pracy pielęgniarstwa
 C.W15. zna i rozumie kodeks etyki zawodowej pielęgniarstwa i położnej

W zakresie umiejętności:

- C.U27. potrafi rozwiązywać dylematy etyczne moralne w praktyce zawodowej pielęgniarstwa

W zakresie kompetencji społecznych:

- K.S.5 – Absolwent jest gotów do rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki

V. Treści programowe

Forma zajęć: WYKŁADY		Liczba godzin
W.1	Przedmiot filozofii. Zmienność pojęcia filozofii w rozwoju historycznym. Główne ośrodki narodzin i kształtowania się refleksji filozoficznej. Relacja filozofia – nauka – pogląd na świat.	1
W.2	Pytanie o sens filozofowania. Prawda w etyce. Sprawiedliwość i dobro. Historyczne podejście do moralności.	1
W.3	Człowiek jako centralny punkt odniesienia dla refleksji filozoficznej. Wybrane koncepcje filozoficzne człowieka. Etyka jako teoria moralności.	1
W.4	Zasady deontologii zawodu pielęgniarstwa. Empiryzm i realizm: dwa nurty w myśleniu medycznym. Pojęcie przyczynowości w naukach medycznych.	2
W.5	Etyka medyczna jako dyscyplina filozoficzna. Pochodzenie moralności. Struktura myślenia etycznego w pielęgniarstwie. Szeroka równowaga intelektualna w pielęgniarstwie.	2

W.6	Etyczne aspekty decyzji medycznych. Etyka i badania kliniczne. Definicja śmierci mózgu. Decyzja o pobraniu narządów. Ustawa transplantacyjna. Problem zgody na pobranie narządów	2
W.7	Główne typy teorii etycznych. Bioetyka jako współczesna postać refleksji moralnej nad założeniami teoretycznymi i praktyką opieki zdrowotnej. Podstawowe zasady moralne we współczesnej opiece nad zdrowiem.	2
W.8	Moralność i rozwój moralny. Różne nurty moralności. Normy moralne nurtu społecznego. Moralność indywidualna.	1
W.9	Informowanie o chorobie. Tajemnica zawodowa. Filozofia prawdy w ujęciu medycznym. Godność człowieka. Prezentacja wybranych praw kodeksu etyki Lekarskiej i Pielęgniarskiej. Karty praw człowieka i dziecka.	2
W.10	Współczesne koncepcje etyczne w praktyce pielęgniarskiej. Kodeks etyki pielęgniarskiej. Bioetyka i etyka pielęgniarska.	1
Suma godzin		15
Forma zajęć: ĆWICZENIA		Liczba godzin
Ćw. 1	Etyka sytuacyjna. Prawa człowieka jako prawa moralne. Ideały etyczne.	3 2
Ćw. 2	Wolność a odpowiedzialność. Różne sytuacje odpowiedzialności.	3
Ćw. 3	Ostateczna decyzja. Eutanazja, aborcja: problemy etyczno- moralne i karne.	3
Ćw. 4	Pielęgniarka wobec problemów współczesnej medycyny. Dylematy moralne i ich rozwiązywanie.	3 1
Suma godzin		15
VI. Narzędzia dydaktyczne		
1.	Rzutnik multimedialny, prezentacje multimedialne, filmy.	
2.	Plansze, foliogramy, tablica.	
VII. Metody dydaktyczne		
1.	wykład informacyjny	
2.	wykład konwersatoryjny	
3.	dyskusja dydaktyczna	
4.	film	
5.	Projekt pisemny	
6.	„Burza mózgów”	
VIII. Sposoby oceny (F – formująca, P – podsumowująca)		
F1	Formy pisemne – indywidualna forma wypowiedzi pisemnej (rozprawka)	
F2	Projekt wypowiedzi pisemnej na zadany temat	
P1	Zaliczenie na ocenę. Test wielokrotnego wyboru.	
IX. Obciążenie pracą studenta		
Forma aktywności		Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć) Wykł. + Ćwicz.		30
Samokształcenie		10
Przygotowanie do zajęć		10
Przygotowanie do zaliczenia		10
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU		2
X. Literatura podstawowa i uzupełniająca		

Literatura podstawowa:

Łuków P., Pasierski T.: Etyka medyczna z elementami filozofii, Wyd. PZWL Warszawa 2014

Literatura uzupełniająca:**Kwerenda czasopism medycznych dostępnych w bibliotece KANS**

- Magazyn Pielęgniarki i Położnej
- Pielęgniarstwo XXI wieku
- Pielęgniarstwo Polskie
- Problemy Pielęgniarstwa
- Medycyna Praktyczna

XI. Tablica powiązań efektów przedmiotowych i kierunkowych z celami przedmiotu w odniesieniu do metod ich weryfikacji

Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu (PEK)	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
C.W12.	C1-2	W1	1,2	1,2,3,4,5,6	F
C.W13.	C1	W2-7,10, Ćw. 2-4	1,2	1,2,3,4,5,6	F
C.W14.	C1-2	W8-10, Ćw. 2-4	1,2	1,2,3,4,5,6	F
C.W15.	C3	W8-10; Ćw. 1-4	1,2	1,2,3,4,5,6	F
C.U27.	C1-2	W2-3,6, Ćw. 1-4	1,2	1,2,3,4,5,6	F
K.S.5	C1-2	W1-6, Ćw. 1-4	12,	1,2,3,4,5,6	F

XII. Zasady weryfikacji oczekiwanych efektów uczenia się

Efekt	Zasady weryfikacji
C.W12.	<p>Na zaliczenie wykładów student rozwiąże test (w tym pytania wielokrotnego wyboru) obejmujący zagadnienia: etyki ogólnej i zawodowej, koncepcji filozoficzno-etycznych, dylematów moralnych w medycynie, etyki normatywnej i kodeksu etyki zawodowej pielęgniarki i położnej składający się z 20 pytań.</p> <p>1 pyt. pełne pytanie = 1 pkt., brak odpowiedzi lub odpowiedź niepełna = 0 pkt.</p> <p>Bardzo dobry – 20 - 19 punktów Dobry plus – 18 - 17 punktów Dobry – 16 – 15 punktów. Dostateczny plus – 14- 13 punktów Dostateczny – 12 - 11 punktów. Niedostateczny - 10 lub mniej punktów.</p>
C.W13.	
C.W14.	
C.W15.	
C.U27.	<p>Ćwiczenia:</p> <p>Student przygotowuje prezentację multimedialną do wybranego przez siebie i uzgodnionego z prowadzącym tematu dotyczącego tematyki ćwiczeń.</p> <p>Sposób /regulamin/ oraz kryteria oceny pracy ćwiczeniowej (zaliczenie z oceną):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zgodność treści pracy z obranym tematem - 0-2 pkt, 2. Piśmiennictwo. Ilość pozycji (minimum 5). Trafność i poprawność w doborze literatury (rodzaj publikacji, źródła). Różnorodność. Aktualność literatury (z ostatnich 5 lat) - 0-2 pkt, 3. Ujęcie problemu zgodne z najnowszą wiedzą oraz poprawność merytoryczna treści - 0-2 pkt., 4. Interpretacja własna tematu, przemyślenia własne - 0-2 pkt, 5. Sposób prezentacji, szata graficzna, estetyka, liczba slajdów (minimum 20) - 0 - 2 pkt. <p>Kryterium spełnione całkowicie – 2 pkt, częściowo – 1 pkt, wcale/brak – 0 pkt.</p> <p>Skala ocen: 10 pkt. - bdb 9 pkt, - p.db 8 pkt. - db 7 pkt. – p.dst. 6 pkt. – dst, 5 i ↓ - ndst</p>

C.U27.	<p>Samokształcenie Student przedstawi pisemną pracę samokształceniową na wybrany przez siebie temat spośród wskazanych przez osobę prowadzącą zajęcia. Tematy pracy aktualizowane są każdego roku akademickiego i podawane do wiadomości studentów na pierwszych zajęciach. Zal. samokształcenia jest zaliczeniem bez oceny.</p> <p>Sposób /regulamin/ oraz kryteria oceny pracy ćwiczeniowej (zaliczenie bez oceny): 1. Zgodność treści z tematem, poprawność i aktualność wiedzy - (tak/nie). 2. Piśmiennictwo. Ilość. Trafność i poprawność w doborze literatury (rodzaj, źródło). Aktualność literatury - (tak/nie). 3. Sposób prezentacji opisu zagadnienia, estetyka, liczba stron pracy pisemnej (minimum 5 stron A4) – (tak/nie)</p> <p>Do zaliczenia samokształcenia (zaliczenie bez oceny) uprawnia spełnienie przynajmniej 2 z 3 powyżej podanych kryteriów.</p>
C.U27.	<p>Podczas zajęć ćwiczeniowych zachowanie studenta jest monitorowane przez prowadzącego zajęcia. Ocena kompetencji społecznych odbywa się na podstawie samooceny studenta oraz oceny nauczyciela akademickiego. Obowiązuje 100% obecność na zajęciach. Dopuszczalna jest 1 nieobecność usprawiedliwiona, którą student winien odrobić w ramach konsultacji z prowadzącym zajęcia.</p>
XIII. Dodatkowe informacje o przedmiocie	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Tematyka samokształcenia podawana przez prowadzącego na pierwszych zajęciach 2. Zajęcia odbywają się w salach Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych I i II piętro, budynek nr 3 3. Terminy konsultacji podawane są na pierwszych zajęciach. 4. Informacje na temat terminu zajęć (dzień tygodnia/godzina) – zgodnie z planem zajęć umieszczonym na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych 	

17/41**KARTA PRZEDMIOTU**

Nazwa przedmiotu/modułu:	PROMOCJA ZDROWIA
Nazwa angielska:	HEALTH PROMOTION
Kierunek studiów:	Pielęgniarstwo
Tryb/Poziom studiów:	Stacjonarne/I-go stopnia – licencjackie
Profil studiów	praktyczny
Jednostka prowadząca:	Karkonoska Akademia Nauk Stosowanych w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych
Prowadzący przedmiot:	dr n. med. Jolanta Pietras mgr Dorota Orłowska
Status przedmiotu:	obowiązkowy

I. Formy zajęć, liczba godzin z planu nauczania

Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Praca własna	Zajęcia praktyczne	Praktyki zawodowe	Łącznie	ECTS
1	10	10	10	20	-	50	2

II. Cel przedmiotu

C1 Wyposażenie studentów w wiedzę i umiejętności dotyczące promocji zdrowia, różnego rodzaju zachowań zdrowotnych, założeń promocji zdrowia wg WHO i NPZ w Polsce.

C2 Wyposażenie studentów w wiedzę i umiejętności dotyczące roli i zadań pielęgniarki promującej zdrowie w środowisku rodzinnym, szkolnym, w środowisku pracy, w placówkach ochrony zdrowia.

C3 Kształtowanie umiejętności studentów w zakresie rozpoznawania zagrożeń zdrowotnych w różnych środowiskach, diagnozowania potrzeb zdrowotnych, podejmowania działań zdrowotnych na rzecz pacjentów w różnych okresach życia.

III. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji

brak

IV. Oczekiwane efekty uczenia się**W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:**

C.W16 zasady promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej

C.W17 zasady konstruowania programów promocji zdrowia;

C.W18 strategię promocji zdrowia o zasięgu lokalnym, krajowym i światowym

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

C.U28 oceniać potencjał zdrowotny pacjenta i jego rodziny z wykorzystaniem skal, siatek i pomiarów

C.U29 rozpoznawać uwarunkowania zachowań zdrowotnych pacjenta i czynniki ryzyka chorób wynikających ze stylu życia;

C.U30 dobierać metody i formy profilaktyki i prewencji chorób oraz kształtować zachowania zdrowotne różnych grup społecznych

C.U31 uczyć pacjenta samokontroli stanu zdrowia

C.U32 opracowywać i wdrażać indywidualne programy promocji zdrowia pacjentów, rodzin i grup społecznych

D.U3 prowadzić profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób

D.U22 przekazywać informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta

V. Treści programowe

Forma zajęć: WYKŁADY		Liczba godzin
W.1	Podstawy teoretyczne promocji zdrowia.	2
W.2	Zachowania zdrowotne: prozdrowotne i antyzdrowotne	2

W.3	Założenia koncepcji promocji zdrowia zalecanej przez WHO i NPZ w Polsce.	2
W.4	Promocja zdrowia jako zadanie dla opieki zdrowotnej.	2
W.5	Rola pielęgniarki w promocji zdrowia w różnym środowisku i wobec pacjentów w różnym wieku.	2
Suma godzin		10
Forma zajęć: ĆWICZENIA		Liczba godzin
Ćw. 1	Pojęcie zdrowia i jego uwarunkowania. Paradygmaty zdrowia.	2
Ćw. 2	Główne zagrożenia zdrowotne i sposoby ich zwalczania.	2
Ćw. 3	Promocja zdrowia w poszczególnych okresach życia.	2
Ćw. 4	Planowanie edukacji zdrowotnej. Etapy działania w procesie edukacji zdrowotnej	2
Ćw. 5	Zadania pielęgniarki wynikające z funkcji profilaktycznej i funkcji promującej zdrowie. Zasady budowania konspektu do promocji zdrowia.	2
.Suma godzin		10
Forma zajęć: ZAJĘCIA PRAKTYCZNE		Liczba godzin
ZP.1	Przygotowanie materiałów do realizacji programu zdrowotnego	5
ZP.2	Działania pielęgniarki obejmujące współpracę z dziećmi i młodzieżą szkolną , kadrą pedagogiczną ,rodzicami w zakresie promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej. Identyfikacja potrzeb zdrowotnych w zależności od wieku i stanu zdrowia.	5
ZP.3	Rozpoznawanie problemów wybranych środowisk. Ustalenie i zrealizowanie programu promocji zdrowia.	5
ZP.4	Realizacja projektu z zakresu promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej w placówce oświatowo-wychowawczej.	5
Suma godzin		20
VI. Narzędzia dydaktyczne		
1.	Rzutnik multimedialny, prezentacje multimedialne, tablica	
2.	Dokumentacja placówki medycznej, programy zdrowotne,	
3.	Konspekt do zajęć	
4.	Film dydaktyczny	
VII. Metody dydaktyczne		
1.	Wykład informacyjny	
2.	Wykład aktywizujący	
3.	Dyskusja dydaktyczna	
4.	pogadanka	
5.	analiza literatury	
6.	Projekt	
7.	Studium przypadku	
VIII. Sposoby oceny (F – formująca, P – podsumowująca)		
F1	Testy, sprawdziany cząstkowe sprawdzające opanowanie materiału z zajęć teoretycznych	
F2	Konspekt do przeprowadzenia zajęć w ramach promocji zdrowia	
F3	Aktywność podczas zajęć	
P	ZALICZENIE NA OCENĘ	
IX. Obciążenie pracą studenta		
Forma aktywności		Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
		aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć- wykłady, ćwiczenia)		20
Praca własna		10
Zajęcia praktyczne		20

Przygotowanie do zajęć, zaliczenia	10
SUMA GODZIN	60
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	2

X. Literatura podstawowa i uzupełniająca

Literatura podstawowa:

Andruszkiewicz A., Banaszekiewicz red.: Promocja zdrowia dla studentów studiów licencyjnych kierunku pielęgniarstwa i położnictwa. Promocja zdrowia w praktyce pielęgniarki i położnej. Wydawnictwo Lekarskie PZWL Warszawa 2010r.

Karski J., Praktyka i teoria promocji zdrowia, Wyd. CeDeWu Warszawa 2011

Woynarowska B. Edukacja zdrowia. Podręcznik akademicki, Wyd. PWN Warszawa 2007

Literatura uzupełniająca:

Cianciara D., Zarys współczesnej promocji zdrowia, Wyd. PZWL 2010

Banaszkiewicz M., Andruszkiewicz A.: Promocja zdrowia T. 1 Teoretyczne podstawy promocji zdrowia, Wyd. Czelej Lublin 2008

Jacennik B.: Komunikowanie społeczne w promocji i ochronie zdrowia Vizja Press&IT, Warszawa 2010;

XI. Tablica powiązań efektów przedmiotowych i kierunkowych z celami przedmiotu w odniesieniu do metod ich weryfikacji

Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu (PEK)	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
C.W16	C1,C2,C3	W	1,2	1,2,4	F1,F3
C.W17	C2,C3	W,ĆW.,ZP	1,2,3	1,2,5	F2,F3,P
C.W18	C1	W	1	1	F1
C.U28	C2,C3	ĆW.,ZP	1,2,3	1,2,3	F1
C.U29	C3	ZP	2,3	1,5	F1,F3
C.U30	C2,C3	ĆW.,ZP	2,3	4,5	F1,F2,F3P
C.U31	C3	ZP	3	4,5	F3
C.U32	C2,C3	ZP	1,3	4,5	F2,F3,P
D.U3	C2,C3	ĆW.	1,4	2,3	F1
D.U22	C2,C3	ĆW.,ZP	2,3	4,5	F1,F3
K.S5	C2,C3	ĆW.,ZP	2,3	4,5	-

XII. Zasady weryfikacji oczekiwanych efektów uczenia się

Efekt	Zasady weryfikacji
C.W16	Student rozwiąże test jednokrotnego wyboru obejmujący zagadnienia: systemów opieki zdrowotnej, ich finansowania, promocji zdrowia, działań profilaktycznych, prozdrowotnych oraz roli pielęgniarki w edukacji pacjentów składający się z 30 pytań. Bardzo dobry – 30 - 28 punktów Dobry plus – 27 – 25 punktów dobry – 24 – 21 punktów Dostateczny plus – 20 -18 punktów Dostateczny – 17 – 15 punktów. Niedostateczny – 14 lub mniej punktów
C.W18	
C.W28	
C.U29	
C.U30	
D.U3	
D.U22	Student przygotowuje konspekt i przeprowadzi zajęcia z zakresu promocji zdrowia w wybranej grupie pacjentów.
C.W17	zaliczenie umiejętności praktycznych w „Dzienniczku umiejętności pielęgniarskich" przewidzianych programem nauczania.
C.U30	
C.U32	

Kryteria oceny końcowej z zajęć praktycznych

Warunki zaliczenia zajęć praktycznych

- 100% frekwencja na zajęciach;

Terminowe przygotowanie (napisanie) konspektu do lekcji z edukacji zdrowotnej na wybrany temat

Czynności przygotowawcze do lekcji w ramach promocji zdrowia.

Realizacja indywidualnego programu promocji zdrowia (przeprowadzenie lekcji z edukacji zdrowotnej)

Złożenie pełnej dokumentacji wraz z opisanymi załącznikami

Pozytywna ocena kompetencji społecznych:

- Postawa wobec uczestników programu promocji
- Postawa wobec zawodu i nauki
- Postawa wobec regulaminu

Na ocenę końcową składa się :

30 % oceny z wiedzy teoretycznej / wybór tematu, czynności przygotowawcze, konspekt/ **50 %** oceny z umiejętności praktycznych / przeprowadzenie zajęć/. **20 %** oceny kompetencji społecznych

Podczas zajęć praktycznych student podlega ciągłej obserwacji przez nauczyciela prowadzącego. Zachowanie, działanie podejmowane wobec pacjentów jest monitorowane.

Ocena kompetencji społecznych odbywa się na podstawie samooceny studenta oraz oceny nauczyciela prowadzącego.

Ocena końcowa:

Bardzo dobry – 5,0 – 4,8

Dobry plus – 4,79 – 4,4

dobry – 4,39 – 3,9

Dostateczny plus – 3,85 – 3,4

Dostateczny – 3,39 – 3,0

Niedostateczny – < 3,0

XIII. Dodatkowe informacje o przedmiocie

Informacje na temat miejsca odbywania się zajęć oraz terminu zajęć (dzień tygodnia/godzina) – zgodnie z planem zajęć umieszczonym na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych
Informacja na temat konsultacji (godziny + miejsce) – informacja w tablicy informacyjnej i na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych

18/42/54**KARTA PRZEDMIOTU**

Nazwa przedmiotu/modułu:	PODSTAWOWA OPIEKA ZDROWOTNA
Nazwa angielska:	PRIMARY HEALTH CARE
Kierunek studiów:	Pielęgniarstwo
Poziom studiów:	Stacjonarne, I-go stopnia
Profil studiów	Praktyczny
Jednostka prowadząca:	Karkonoska Akademia Nauk Stosowanych w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych
Prowadzący przedmiot:	prof. dr hab. n. med. Rajmund Adamiec mgr Teresa Gola mgr Iwona Joks-Wilimek mgr Ewa Gajewska mgr Elżbieta Grabowska mgr Martyna Muszyńska mgr Dorota Orłowska mgr Paulina Ryś
Status przedmiotu	obowiązkowy

I. Formy zajęć, liczba godzin z planu nauczania

Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Praca własna	Zajęcia praktyczne	Praktyka zawodowa	Łącznie	ECTS
1	15	-	15	-	-	30	1
2	-	-	-	80	80	160	6
5	15	-	15	40	80	150	5
Razem	30	-	30	120	160	340	12

II. Cel przedmiot

- C1** Zapoznanie studenta z różnymi koncepcjami i modelami podstawowej opieki zdrowotnej, strukturą i zakresem podstawowej opieki zdrowotnej w Polsce i Europie.
- C2** Zapoznanie z zasadami organizacji i systemem zarządzania informacją w podstawowej opiece zdrowotnej.
- C3** Przygotowanie studenta do rozumienia zadań, roli i funkcji podstawowej opieki zdrowotnej w strategii zmian systemowych w ochronie zdrowia.
- C4** Przygotowanie studenta do samodzielnego udzielania wysokiej jakości świadczeń zdrowotnych stosując standardy i procedury pielęgniarskie w opiece środowiskowej i rodzinnej.
- C5** Kształtowanie umiejętności w zakresie gromadzenia informacji, diagnozowania, metod pracy i dokumentowania potrzeb w środowisku działania POZ.

III. Wymagania wstępne w kategoriach wiedzy, umiejętności i innych kompetencji

brak

IV. Oczekiwane efekty uczenia się**W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie::****C.W.19** organizację i funkcjonowanie podstawowej opieki zdrowotnej w Rzeczypospolitej Polskiej i innych państwach, z

uwzględnieniem zadań pielęgniarki i innych pracowników systemu ochrony zdrowia;
C.W.20 warunki realizacji i zasady finansowania świadczeń pielęgniarskich w podstawowej opiece zdrowotnej
C.W.21 metody oceny środowiska nauczania i wychowania w zakresie rozpoznawania problemów zdrowotnych dzieci i młodzieży;

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

C.U2 gromadzić informacje metodą wywiadu, obserwacji, pomiarów, badania przedmiotowego, analizy dokumentacji w celu rozpoznawania stanu zdrowia pacjenta i sformułowania diagnozy pielęgniarskiej;

C.U3 ustalać cele i plan opieki pielęgniarskiej oraz realizować ją wspólnie z pacjentem i jego rodziną;

C.U.6 wykonywać testy diagnostyczne dla oznaczenia ciał ketonowych i glukozy we krwi i w moczu oraz cholesterolu we krwi oraz inne testy paskowe

C.U8. wykonywać pomiar temperatury ciała, tętna, oddechu, ciśnienia tętniczego krwi, ośrodkowego ciśnienia żylnego, obwodów, saturacji, szczytowego przepływu wydechowego oraz pomiary antropometryczne (pomiar masy ciała, wzrostu, wskaźnika BMI, wskaźników dystrybucji tkanki tłuszczowej: WHR, WHtR, grubości fałdów skórnotłuszczowych)

C.U.9 pobierać materiał do badań laboratoryjnych i mikrobiologicznych oraz asystować lekarzowi przy badaniach diagnostycznych

C.U10 stosować zabiegi przeciwwzapalne

C.U13 wykonywać szczepienia przeciw grypie, WZW i tężcowi

C.U.31 uczyć pacjenta samokontroli stanu zdrowia

C.U.33 realizować świadczenia zdrowotne w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej

C.U.34 oceniać środowisko zamieszkania, nauczania i wychowania oraz pracy w zakresie rozpoznawania problemów zdrowotnych

C.U.37 dobierać środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego i wystawiać na nie recepty w ramach realizacji zleceń lekarskich oraz udzielać informacji na temat ich stosowania

C.U.38 podejmować decyzje dotyczące doboru metod pracy oraz współpracy w zespole;

W zakresie kompetencji społecznych:

K.S.2 Absolwent jest gotów do kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania jego godności, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną;

K.S5 Absolwent jest gotów do rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki;

V. Treści programowe

Forma zajęć: WYKŁAD		Liczba godzin
Semestr 1		
W.1	Podstawowa opieka zdrowotna w Polsce i na świecie, modele organizacyjne.	2
W. 2	Zadania zespołu POZ, praktyka indywidualna i grupowa pielęgniarki rodzinnej i lekarza rodzinnego oraz ich wpływ na jakość opieki.	2
W. 3	Modele opieki środowiskowo-rodzinnej i formy świadczeń opieki pielęgniarskiej w zakresie promocji zdrowia, profilaktyki, leczenia i pielęgnacji.	2
W.4	Problemy zdrowotne i społeczne jednostki, rodziny i społeczności lokalnej ze szczególnym uwzględnieniem małego dziecka, młodzieży, środowiska nauczania i wychowania. Sposoby rozpoznania oraz propozycje działań naprawczych.	3
W.5	Opieka pielęgniarska w środowisku zamieszkania - opieka nad pacjentem w domu, nad dzieckiem w żłobku, środowisku nauczania i wychowania oraz w środowisku pracy w ramach POZ.	3
W.6	Zagrożenia zdrowotne społeczeństwa i udział pielęgniarki w realizacji zadań wynikających z realizacji polityki zdrowotnej na poziomie POZ.	2
W.7	Metody i sposoby realizacji programów zdrowotnych.	1
Suma godzin		15
Forma zajęć: WYKŁAD		Liczba godzin
Semestr 5		
W.8	Podstawy pielęgniarstwa rodzinnego. Modele opieki środowiskowo - rodzinnej. Diagnoza rodzinna.	3
W. 9	Pomoc społeczna i praca socjalna w środowisku zamieszkania jednostek i rodzin; cele, zadania, organizacja. Rola pielęgniarki w zakresie udzielania świadczeń pomocy społecznej w rodzinie;	4
W. 10	Rozpoznanie (diagnoza) sytuacji zdrowotnej i społecznej jednostki i rodziny opiekującej się człowiekiem chorym przewlekle, starym, niepełnosprawnym.	4
W.11	Planowanie opieki pielęgniarskiej w środowisku zamieszkania nad chorym przewlekle we współpracy z pacjentem, rodziną, społecznością lokalną; przygotowanie do samoopieki.	4
Suma godzin		15

Forma zajęć: ZAJĘCIA PRAKTYCZNE		Liczba godzin
Semestr 2		
ZP.1	Zasady współpracy pielęgniarki środowiskowo – rodzinnej z innymi pracownikami służby zdrowia.	10
ZP.2	Udział pielęgniarki w realizacji zadań wynikających z programów polityki zdrowotnej. (MCSM)	10
ZP.3	Edukacja rodziny w zakresie zdrowego stylu życia w aspekcie rozwoju jednostki i rodziny.	20
ZP.4	Ocena zdrowia dzieci i młodzieży. (MCSM – 5 godz.)	10
ZP.5	Ocena zdrowia rodziny w pozostałych okresach życia. (MCSM – 5 godz.)	10
ZP.6	Konstruowanie zasad i prowadzenie zaawansowanej opieki nad człowiekiem w wybranych problemach zdrowotnych. (MCSM – 5 godz.)	10
ZP.7	Edukacja rodziny w zakresie zdrowego stylu życia w aspekcie rozwoju jednostki i rodziny. (MCSM – 5 godz.)	10
Suma godzin w semestrze		80
Forma zajęć: ZAJĘCIA PRAKTYCZNE		Liczba godzin
Semestr 5		
ZP.8	Działania pielęgniarskie w opiece nad osobami starszymi.	10
ZP.9	Studium przypadku rodziny. (MCSM – 5 godz.)	10
ZP.10	Planowanie edukacji zdrowotnej w różnych grupach wiekowych.	10
ZP.11	Kompensacja i wspomaganie funkcji rodziny.	10
Suma godzin w semestrze		40
Łączna suma godzin zajęć praktycznych		120
Forma zajęć: PRAKTYKA ZAWODOWA		Liczba godzin
Semestr 2		
P.Z.	Organizacja publicznych i niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej, obowiązująca dokumentacja , znajomość przepisów bhp, środki ochrony osobistej Zagrożenia zawodowe pielęgniarki pracującej w POZ.	80
	Zadania zespołu podstawowej opieki zdrowotnej, ze szczególnym zwróceniem uwagi na zadania pielęgniarki związane z pandemią COVID-19	
	Problemy zdrowotne i społeczne jednostki, rodziny i społeczności lokalnej. Konsekwencje zdrowotne po przechorowaniu COVID-19	
Suma godzin w semestrze		80
Forma zajęć: PRAKTYKA ZAWODOWA		Liczba godzin
Semestr 5		
P.Z.	Opieka pielęgniarska w środowisku zamieszkania, nauki i pracy	80
	Ocena stanu pacjenta i warunków pobytu pacjenta w domu	
	Przygotowanie jednostki, rodziny, grupy do współdziałania na rzecz samoopieki, samopielęgnacji i opieki.	
	Pielęgnowanie pacjentów z różnymi schorzeniami w warunkach domowych.	
	Uczestniczenie w pracy poszczególnych działów NZOZ i PZOZ	
	Udział w realizacji zadań wynikających z programów polityki zdrowotnej	
Suma godzin w semestrze		80
Łączna liczba godzin praktyki zawodowej		160
VI. Narzędzia dydaktyczne		
1.	Rzutnik multimedialny, prezentacje multimedialne	
2.	Plansze, foliogramy, tablica	
3.	Programy zdrowotne	
4.	Dokumentacja POZ	

VII. Metody dydaktyczne					
1.	Wykład informacyjny				
2.	Dyskusja związana z wykładem				
3.	Metoda sytuacyjna				
4.	Metoda przypadków				
VIII. Sposoby oceny (F – formująca, P – podsumowująca)					
F1	Testy, sprawdziany cząstkowe sprawdzające opanowanie materiału z ćwiczeń				
F2	Aktywność podczas ćwiczeń				
F3	Aktywność podczas zajęć praktycznych				
P1	Test podsumowujący tematykę wykładów				
P2	Egzamin				
IX. Obciążenie pracą studenta					
Forma aktywności	Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności				
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć)	30				
Zajęcia praktyczne	120				
Praktyka zawodowa	160				
Praca własna w tym:	160				
Przygotowanie projektu	30				
Przygotowanie do zajęć, zaliczenia	10				
Przygotowanie się do egzaminu	10				
SUMA GODZIN	360				
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	12				
X. Literatura podstawowa i uzupełniająca					
Literatura podstawowa: Kiliańska D. Pielęgniarstwo w podstawowej opiece zdrowotnej, T. 1 i 2, Wyd. Makmed 2010 Kózka M., Płaszewska - Żywko L.: Diagnostyka i interwencje pielęgniarskie, wyd. PZWL Warszawa 2015					
Literatura uzupełniająca: Kawczyńska-Butrym Z.: Rodzina, zdrowie, choroba: koncepcje i praktyka pielęgniarstwa rodzinnego.- Lublin: Wydaw. „Czelej”, 2001 Kózka M., Płaszewska-Żywko L.: Procedury pielęgniarskie, Wyd. PZWL Warszawa 2015 Ciemierz R., Gibiński M.: Dokumentacja medyczna w praktyce pielęgniarki i położnej, Wyd. PZWL Warszawa 2016					
XI. Tablica powiązań efektów przedmiotowych i kierunkowych z celami przedmiotu w odniesieniu do metod ich weryfikacji					
Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu (PEK)	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
CW19	C1,C2	W1,PZ	1,2,4	1	F
CW20	C1	W2-11, PZ	1,2,4	1	F
CW21	C1,C2	W2-11, Zp1, Zp2, PZ	3,4	3,4	F
CU2	C4,C5	Zp4,5,9 PZ	4	3,4	F
CU6	C4,C5	Zp.8 PZ	4	3,4	F
CU8	C4,C5	Zp.8 PZ	4	3,4	F
CU9	C4,C5	Zp.10,11 PZ	4	3,4	F
CU10	C4,C5	Zp.9,10 PZ	4	3,4	F
CU13	C4,C5	Zp.3,4,5,6,7,10 PZ	4	3,4	F

CU31	C4,C5	Zp.8 PZ	4	3,4	F
CU33	C4,C5	Zp.8 PZ	4	3,4	F
CU34	C4,C5	Zp.8 PZ	4	3,4	F
CU37	C1,C2	Zp. 4,5,8 PZ	1,2,4	1,2,3,4	F
CU38	C4	PZ	3,4	1,2,3,4	F
K.S2,K.S5	C1-C4	W, ZP,PZ	1-4	1,2,3,4	-

XII. Zasady weryfikacji oczekiwanych efektów uczenia się

Przedmiot kończy się egzaminem - sem 5

EGZAMIN

Pierwszy i drugi termin egzaminu jest pisemny (37 pytań) test jednokrotnego wyboru. Za każde pytanie max 1 pkt.

Punktacja:

37 – 36 - bdb
 35 – 33 - +db
 32 – 30 - db
 29 – 27 - +dst
 26 – 24 - dst
 23 i mniej ndst

Kryteria zaliczenia wykładu - sem.1

Test jednokrotnego wyboru obejmujący tematykę wykładów.

Za poprawną odpowiedź 1 pkt, brak odpowiedzi lub odpowiedź błędna 0 pkt.

Punktacja:

20 - 19 - bdb
 18 - 17 - +db
 16 - 15 - db
 14 - 13 - +dst
 12 - 11 - dst
 10 i mniej ndst

Kryteria zaliczenia zajęć praktycznych:

1. przestrzeganie regulaminu zajęć praktycznych,
2. obowiązkowa 100% obecność na zajęciach,
3. zaliczenie tematyki zajęć praktycznych,
4. zaliczenie umiejętności praktycznych zawartych w sylabusie,
5. ocena kompetencji społecznych w czasie zajęć praktycznych odbywa się na zasadzie obserwacji studenta przez nauczyciela akademickiego i zespół.
6. ocena podsumowująca jest średnią ocen z zajęć praktycznych na którą składają się oceny cząstkowe i ocena z testu otwartego (5 pytań otwartych, za każde pytanie max 5 pkt.)

Punktacja:

Bardzo dobry 25-24
 Dobry plus – 23 -22
 Dobry – 21 -20
 Dostateczny plus – 19-18
 Dostateczny -17-15
 Niedostateczny - poniżej 15 pkt.

Kryteria zaliczenia praktyki zawodowej:

Zaliczenie na ocenę. zaliczenie umiejętności praktycznych w „Dzienniczku umiejętności pielęgniarskich” przewidzianych programem nauczania.

Studenci będą oceniani na podstawie uczestnictwa i aktywności na zajęciach, sprawowania opieki, prowadzenia edukacji zdrowotnej z pacjentem zgłaszającym się do POZ, przebywającym w środowisku domowym i środowisku nauczania i wychowania, a także ze współpracy z zespołem terapeutycznym POZ i Medycyny Szkolnej oraz grupą rówieśniczą.

Szczegółowe kryteria oceny zostaną omówione ze studentami na spotkaniu z koordynatorem praktyk

Kryteria zaliczenia praktyki zawodowej: Zaliczenie na ocenę. zaliczenie umiejętności praktycznych w „Dzienniczku umiejętności pielęgniarskich” przewidzianych programem nauczania.

Studenci będą oceniani na podstawie uczestnictwa i aktywności na zajęciach, sprawowania opieki, prowadzenia edukacji zdrowotnej z pacjentem zgłaszającym się do POZ, przebywającym w środowisku domowym i środowisku nauczania i wychowania, a także ze współpracy z zespołem terapeutycznym POZ i Medycyny Szkolnej oraz grupą

rówieśniczą.

Szczegółowe kryteria oceny zostaną omówione ze studentami na spotkaniu z koordynatorem praktyk

XIII. Dodatkowe informacje o przedmiocie

Tematyka samokształcenia do uzgodnienia z prowadzącym zajęcia na pierwszych zajęciach.

Zajęcia odbywają się w sali nr 228, zajęcia praktyczne w placówkach podanych przed rozpoczęciem zajęć w planie nauczania.

Terminy konsultacji podawane są na pierwszych zajęciach.

Nazwa przedmiotu/modułu:	DIETETYKA
Nazwa angielska:	NUTRITION
Kierunek studiów:	Pielęgniarstwo
Tryb/Poziom studiów:	Stacjonarne/I-go stopnia
Profil studiów	praktyczny
Jednostka prowadząca:	Karkonoska Akademia Nauk Stosowanych w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych
Prowadzący przedmiot:	mgr Beata Lewandowska
Status przedmiotu:	obowiązkowy

I. Formy zajęć, liczba godzin w planie nauczania

Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Praca własna	Łącznie	ECTS
3	-	15	15	30	1

II Cel przedmiotu:

C1 Wyposażenie studentów w wiedzę i umiejętności dotyczące zasad żywienia dietetycznego w wybranych chorobach oraz wdrażanie do realizacji edukacji i profilaktyki zdrowotnej w zakresie żywności i żywienia z wykorzystaniem wiedzy z zakresu edukacji żywieniowej.

III. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji

Znajomość podstaw anatomii, fizjologii, biochemii, patologii, psychologii i pedagogiki, promocji zdrowia

IV. Oczekiwane efekty uczenia się

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

- C.W22. zapotrzebowanie organizmu na składniki pokarmowe
- C.W23. zasady żywienia osób zdrowych i chorych w różnym wieku oraz żywienia dojelitowego i pozajelitowego
- C.W24. zasady leczenia dietetycznego oraz powikłania dietoterapii
- C.W25. rodzaje i zastosowanie środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

- C.U35. oceniać stan odżywienia organizmu z wykorzystaniem metod antropometrycznych, biochemicznych i badania podmiotowego oraz prowadzić poradnictwo w zakresie żywienia
- C.U36. stosować diety terapeutyczne w wybranych schorzeniach
- C.U37. dobierać środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego i wystawiać na nie recepty w ramach realizacji zleceń lekarskich oraz udzielać informacji na temat ich stosowania

W zakresie kompetencji społecznych:

- K.S.5 – Absolwent jest gotów do rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki

V. Treści programowe

Forma zajęć: ćwiczenia		Liczba godzin
Ćw. 1	Żywienie dietetyczne w wybranych chorobach układu pokarmowego: choroba wrzodowa żołądka i dwunastnicy, choroby jelita cienkiego i grubego w tym żywienie chorych ze stomią,	3
Ćw. 2	Żywienie dietetyczne w wybranych chorobach wątroby i dróg żółciowych: kamica żółciowa, choroby miąższu wątroby, zapalenie trzustki	2
Ćw. 3	Żywienie dietetyczne w wybranych chorobach nerek; niewydolność nerek, nerczyca, pacjenci dializowani	3
Ćw. 4	Żywienie pacjentów po zabiegach chirurgicznych dojelitowe i pozajelitowe	2
Ćw. 5	Profilaktyka i leczenie dietetyczne chorób dietozależnych (cukrzyca, otyłość, miażdżyca) oraz udział pielęgniarki w edukacji żywieniowej pacjentów.	2
Ćw. 6	Rodzaje i zastosowanie środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego	2

Ćw. 7	Podsumowanie wiedzy, umiejętności i kompetencji personalnych uzyskanych podczas kursu.	1			
Suma godzin		15			
VI. Narzędzia dydaktyczne:					
1.	Rzutnik multimedialny, prezentacje multimedialne				
2.	Plansze, foliogramy, tablica				
3.	Filmy dydaktyczne				
VII. Metody dydaktyczne					
1.	metoda sytuacyjna				
2.	dyskusja dydaktyczna				
3.	metoda przypadków				
VIII. Sposoby oceny (F – formująca, P – podsumowująca)					
P1	Test uzupełnień wyboru sprawdzający opanowanie materiału z ćwiczeń				
IX. Obciążenie pracą studenta					
Forma aktywności		Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności			
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć)		15			
Praca własna		15			
SUMA GODZIN		30			
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU		1			
X. Literatura podstawowa i uzupełniająca					
Literatura podstawowa:					
1. Dietetyka. Żywnienie zdrowego i chorego człowieka. . Ciborowski A. , Ciborowska H. PZWL 2021					
2. Dietetyka kliniczna. Grzymisławski M., . PZWL 2019					
Literatura uzupełniająca:					
1. Tabele składu i wartości odżywczej żywności. Kunachowicz H., Nadolna B. PZWL 2019					
2. Dietetyka kompendium red. Ostrowska L. PZWL 2020					
XI. Tablica powiązań efektów przedmiotowych i kierunkowych z celami przedmiotu w odniesieniu do metod ich weryfikacji					
Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu (PEK)	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
C.W22.	C1	Ćw.	1-3	1,2,4	P1
C.W23.			1-3	1-5	
C.W24.			1-3	1-5	
C.W25.			1-3	1,2	
C.U35.			1-3	1-5	
C.U36.			1,3	1-5	
C.U37.			1,3	1,2	
K.S.5			1-3	1,2	
XII. Zasady weryfikacji oczekiwanych efektów uczenia się					

Test obejmuje pytania jednokrotnego wyboru, dopasowania oraz uzupełnień– test mieszany, aby uzyskać pozytywną ocenę z testu student powinien udzielić 60% poprawnych odpowiedzi. Za poprawną odpowiedź student otrzymuje 1 pkt, za błędną lub brak odpowiedzi 0 pkt. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu jest pozytywne zaliczenie zajęć praktycznych.

Skala ocen

Bardzo dobry – 91% - 100%

Dobry plus – 86% - 90%

Dobry – 81% - 85%

Dostateczny plus – 76% - 80%

Dostateczny – 60% - 75%

Niedostateczny – poniżej 60%

Zaliczenie godzin samokształcenia:

Samodzielne opracowanie w formie prezentacji multimedialnej (min 10, max 15 slajdów) wybranej tematyki dotyczącej poszerzenia zagadnień z zakresu dietetyki. Doskonalenie umiejętności korzystania z tekstów źródłowych w celu wzbogacenia własnej wiedzy, doskonalenia umiejętności i podnoszenia swoich umiejętności i kompetencji. Tematy prac aktualizowane są każdego roku akademickiego i podawane do wiadomości studentów na pierwszych zajęciach.

Kryteria oceny:

13. Praca zaliczeniowa powinna zawierać informacje z zakresu: definicji jednostki chorobowej, metod diagnostycznych, leczenia farmakologicznego i niefarmakologicznego (w tym zaleceń terapeutycznych, zaleceń z zakresu samoopieki).

L. p.	Elementy prezentacji	Liczba punktów	Uzyskana liczba punktów	Uwagi
1.	Zgodność z tematem	0-3		
2.	Poziom merytoryczna	0-3		
3.	Język prezentacji (fachowa terminologia, poprawność językowa)	0-3		
4.	Zwiężłość (krótkie zdania, równoważniki zdań, hasła)	0-3		
5.	Uporządkowany i logiczny układ prezentacji	0-3		
6.	Czytelność (wielkość czcionki, układ)	0-3		
7.	Estetyka (kolor, grafika)	0-3		
8.	Innowacyjność (praca przyciągająca uwagę, pomysłowa)	0-3		
Suma punktów				

Bardzo dobry (5,0) – 22 - 24 pkt

Dobry plus (4,5) – 20 - 21 pkt

Dobry (4,0) – 17 - 19 pkt

Dostateczny plus (3,5) – 15-16 pkt

Dostateczny (3,0) – 12 -14 pkt

Niedostateczny (2,0) - poniżej 12 pkt

Punktacja:

3 pkt. - zadanie wykonane samodzielnie, całkowicie poprawnie, zgodnie z wymaganiami

2 pkt. – zadanie wykonanie z niewielkimi błędami

1pkt. – zadanie wykonane z błędami

0 pkt. – zadanie wykonane niezgodnie z wymaganiami

Jeśli z jakiegokolwiek elementu oceny student uzyska 0 punktów, otrzymuje ocenę niedostateczną i nie może uzyskać zaliczenia z zajęć

XIII. Dodatkowe informacje o przedmiocie

1. Informacje na temat terminu zajęć (dzień tygodnia/godzina) oraz miejsca odbywania się zajęć (sala/budynek)– zgodnie z planem zajęć umieszczonym na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych
2. Informacja na temat konsultacji (godziny + miejsce) – informacja w tablicy informacyjnej i na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych

Nazwa przedmiotu/modułu:	ORGANIZACJA PRACY PIEŁĘGNIARSKIEJ
Nazwa angielska:	ORGANIZATION OF NURSING WORK
Kierunek studiów:	Pielęgniarstwo
Forma studiów/ Poziom studiów:	Stacjonarne I-go stopnia
Profil studiów	Praktyczny
Jednostka prowadząca:	Karkonoska Akademia Nauk Stosowanych w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych
Prowadzący przedmiot:	dr n. med. Jolanta Pietras
Status przedmiotu	Obowiązkowy

I. Formy zajęć, liczba godzin z planu nauczania

Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Praca własna	Zajęcia praktyczne	Praktyka zawodowa	Łącznie	ECTS
2	10	-	20	-	-	30	1

II. Cel przedmiotu

C 1 – Poznanie zasad organizacji pracy pielęgniarskiej w kontekście zarówno jakości w opiece zdrowotnej, jaki i opieki pielęgniarskiej;

C 2 – Przygotowanie pielęgniarki do funkcjonowania zawodowego, społecznego w ramach komórek organizacyjnych placówek ochrony zdrowia.

III. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji

Wiedza teoretyczna z podstaw (założeń, transformacji) pielęgniarstwa.

IV. Oczekiwane efekty uczenia się

W zakresie wiedzy:

C.W26 – definiuje stanowisko pracy, zakres obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności;

C.W27 – zna przepisy prawne dotyczące czasu pracy, pracy zmianowej, rozkładu czasu pracy i obciążenia na stanowiskach pielęgniarskich;

C.W28 – określa podstawowe metody organizacji opieki pielęgniarskiej i ich znaczenie dla jakości tej opieki;

C.W29 – definiuje etapy planowania pracy własnej i podległego personelu;

C.W30 – określa możliwości planowania kariery zawodowej i uwarunkowania własnego rozwoju zawodowego;

C.W31 – zna problematykę jakości w opiece zdrowotnej.

W zakresie umiejętności:

C.U38 – podejmuje decyzje dotyczące doboru metod pracy oraz współpracy w zespole;

C.U39 – monitoruje zagrożenia w pracy pielęgniarki oraz czynniki sprzyjające występowaniu chorób zawodowych i wypadków przy pracy;

C.U40 – współuczestniczy w opracowaniu standardów i procedur praktyki pielęgniarskiej oraz monitoruje jakość opieki pielęgniarskiej;

C.U41 – nadzoruje i ocenia pracę podległego zespołu;

C.U42 – planuje własny rozwój zawodowy i rozwija umiejętności aktywnego poszukiwania pracy;

C.U53 – analizuje korzyści wynikające z pracy zespołowej;

C.U54 – korzysta z wybranych modeli organizowania pracy własnej i zespołu;

C.U55 - wskazuje sposoby rozwiązywania problemów członków zespołu

C.U56 – planuje pracę zespołu i motywuje członków zespołu do prac

C.U57 – identyfikuje czynniki zakłócające pracę zespołu i wskazuje sposoby zwiększenia efektywności w pracy zespołowej

W zakresie kompetencji społecznych:

K.S.5 – Absolwent jest gotów do rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki

V. Treści programowe

Forma zajęć: WYKŁAD		Liczba godzin
Semestr 3		
Wykl.1	System organizacyjny, zarządzanie jakością w opiece zdrowotnej i w pielęgniarstwie. Pielęgniarstwo dawniej i dziś.	1
Wykl.2	Organizacja pielęgniarskiego stanowiska pracy (definicje, proces pracy, czas pracy, zakres odpowiedzialności, obowiązków i uprawnień na pielęgniarskich stanowiskach, obciążenia fizyczno-psychiczne na stanowisku pielęgniarki).	2
Wykl.3	Standardy i procedury praktyki pielęgniarskiej, monitorowanie jakości opieki pielęgniarskiej	1
Wykl.4	Proces komunikowania się w zespole terapeutycznym, relacje interpersonalne, czynniki zakłócające pracę zespołu, istota podejmowania decyzji.	1
Wykl.5	Polityka personalna (oceny pracownicze, doskonalenie zawodowe, rozwój zawodowy). Ramowy program adaptacji społeczno-zawodowej pielęgniarek.	2
Wykl.6	Funkcje kierownicze: planowanie i motywowanie. Etapy planowania pracy własnej i podległego personelu.	2
Wykl.7	Przykłady dokumentacji na pielęgniarskich stanowiskach pracy.	1
Suma godzin		10
VI. Narzędzia dydaktyczne		
1	Prezentacje multimedialne	
2	Dokumentacja oddziału, schematy i standardy postępowania	
3	Dokumentacja pacjenta	
VII. Metody dydaktyczne		
1	Wykład informacyjny	
2	Wykład aktywizujący	
3	Opis, objaśnienie i wyjaśnienie	
4	Dyskusja dydaktyczna	
5	Analiza przypadku	
VIII. Sposoby oceny (F – formująca, P – podsumowująca)		
F	Aktywność podczas zajęć	
P	Zaliczenie końcowe- test	
IX. Obciążenie pracą studenta		
Forma aktywności		Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć)		10
Praca własna		20
Zajęcia praktyczne		-
Praktyka zawodowa		-
Przygotowanie do zaliczenia		5
SUMA GODZIN		35
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS PRZEDMIOTU		1
X. Literatura podstawowa i uzupełniająca		
Literatura podstawowa:		
1. Zahradniczek K. (red.): Pielęgniarstwo. Podręcznik dla studiów medycznych, PZWL, Warszawa 2004		
2. Ksykiewicz-Dorota A.: Zarządzanie w pielęgniarstwie, Wyd. PZWL, Warszawa 2013		
3. Ksykiewicz-Dorota A.: Podstawy organizacji pracy pielęgniarki: podręcznik dla studentów studiów licencjackich Wydziałów Pielęgniarstwa oraz Wydziałów Nauk o Zdrowiu; Wyd. Czelej . Lublin 2004		
Literatura uzupełniająca:		
1. Ksykiewicz-Dorota A.: Planowanie obsad pielęgniarskich w lecznictwie stacjonarnym; Wyd. Czelej, Lublin 2001		

2. Karkowska D.: Prawo medyczne dla pielęgniarek, LEX a Wolters Kluwer business, Warszawa 2013
3. Kwiatkowska A., Krajewska-Kułak E., Panek W.: Komunikowanie interpersonalne w pielęgniarstwie, Wyd. Czelej, Lublin 2003

XI. TABLICA POWIĄZAŃ EFEKTÓW PRZEDMIOTOWYCH I KIERUNKOWYCH Z CELAMI PRZEDMIOTU W ODNIESIENIU DO METOD ICH WERYFIKACJI

Efekty uczenia się	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
C.W26-27	C1,C2	W2,W7	1,2	1,2,3,4	F, P
C.W28, C.U53		W1,W3,W4	1,2	1,2,3,4	
C.W29, C.U54,CU55,CU56, CU57		W6	1,2	1,4,5	
C.W30		W5,W6	1,2	1,4,5	
C.W31		W1,W3	1,2	1,2,4	
C.U38		W3	1,2	1,2,3	
C.U39		W2	1,2,3	1,3	
C.U40		W4,W7	1,2,3	1,2,3,4,5	
C.U41-42, 55-57		W5	1,2	1,3,4,5	
K.S.5		W1-7	1-3	1-5	

XII. ZASADY WERYFIKACJI OCZEKIWANYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Przedmiot kończy się **zaliczeniem na ocenę** w formie testu.

Student rozwiąże test wielokrotnego wyboru składający się z 30 pytań.

Skala ocen

Bardzo dobry – 30 – 29 punktów

Dobry plus – 28 – 27 punktów

Dobry – 26 - 24 punktów

Dostateczny plus – 23 - 21 punktów

Dostateczny - 20 – 18 punktów.

Niedostateczny - 17 lub mniej punktów

Na ocenę końcową składa się:

45% oceny wiedzy + 40% oceny umiejętności + 15% oceny postawy studenta

Ocena końcowa:

5,0 – 4,90 – bardzo dobry

4,89 – 4,50 – plus dobry

4,49 – 4,0 – dobry

3,99 – 3,50 plus dostateczny

3,49 – 3,0 – dostateczny

< 3,0 – niedostateczny

XIII. INNE PRZYDATNE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Zajęcia odbywają się w salach Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych, budynek nr 3

Terminy konsultacji podawane są na pierwszych zajęciach.

Informacje na temat terminu zajęć (dzień tygodnia/godzina) – zgodnie z planem zajęć umieszczonym na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych

Nazwa przedmiotu/modułu:	BADANIE FIZYKALNE				
Nazwa angielska:	THE PHYSICAL EXAMINATION				
Kierunek studiów:	Pielęgniarstwo				
Poziom studiów:	Stacjonarne, I-go stopnia				
Profil studiów	Praktyczny				
Jednostka prowadząca:	Karkonoska Akademia Nauk Stosowanych w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych				
Prowadzący przedmiot:	dr n. med. / dr n. prawnych Leszek Malkiewicz				
Status przedmiotu	obowiązkowy				
I. Formy zajęć, liczba godzin z planu nauczania					
Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Praca własna	Łącznie	ECTS
3	10	20	30	60	2
II. Cel przedmiotu					
<p>C1 - Zapoznanie studenta z zasadami kompleksowego badania podmiotowego i przedmiotowego pacjenta dla potrzeb opieki pielęgniarstwa.</p> <p>C2 - Zapoznanie z zasadami i schematem ogólnym badania przedmiotowego.</p> <p>C3 - Zapoznanie studenta z zasadami dotyczącymi badania fizykalnego poszczególnych okolic, narządów i zmysłów.</p> <p>C4 - Kształtowanie umiejętności badania pacjenta w różnym wieku, zapoznanie z odrębnościami badań w zależności od wieku pacjenta.</p> <p>C5 - Kształtowanie postawy szacunku wobec pacjenta, jego odrębności, intymności oraz praw.</p>					
III. Wymagania wstępne w kategoriach wiedzy, umiejętności i innych kompetencji					
Podstawy anatomii					
IV. Oczekiwane efekty uczenia się					
W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:					
<p>A.W1 budowę ciała ludzkiego w podejściu topograficznym (kończyny górna i dolna, klatka piersiowa, brzuch, miednica, grzbiet, szyja, głowa) oraz czynnościowym (układ kostno-stawowy, układ mięśniowy, układ krążenia, układ oddechowy, układ pokarmowy, układ moczowy, układy płciowe, układ nerwowy i narządy zmysłów, powłoka wspólna)</p> <p>C.W32. pojęcie i zasady prowadzenia badania podmiotowego i jego dokumentowania</p> <p>C.W33 metody i technik kompleksowego badania przedmiotowego</p> <p>C.W34 znaczenie wyników badania podmiotowego i przedmiotowego w formułowaniu oceny stanu zdrowia pacjenta dla potrzeb opieki pielęgniarstwa</p> <p>C.W35 sposoby przeprowadzania badania fizykalnego z wykorzystaniem systemów teleinformatycznych lub systemów łączności</p>					
W zakresie umiejętności absolwent potrafi:					
<p>AU.1 posługiwać się w praktyce mianownictwem anatomicznym oraz wykorzystywać znajomość topografii narządów ciała ludzkiego</p> <p>AU.2 łączyć obrazy uszkodzeń tkankowych i narządowych z objawami klinicznymi choroby, wywiadem i wynikami badań diagnostycznych</p> <p>C.U43. przeprowadzać badania podmiotowe pacjenta, analizować i interpretować jego wyniki</p> <p>C.U44 rozpoznawać i interpretować podstawowe odrębności w badaniu dziecka, osoby dorosłej, w tym osoby w podeszłym wieku</p>					

C.U45 wykorzystywać techniki badania fizykalnego do oceny fizjologicznych i patologicznych funkcji skóry, zmysłów, głowy, klatki piersiowej, gruczołów piersiowych, jamy brzusznej, narządów płciowych, układu sercowonaczyniowego, układu oddechowego, obwodowego układu krążenia, układu mięśniowo-szkieletowego i układu nerwowego oraz dokumentować wyniki badania fizykalnego i wykorzystywać je do oceny stanu zdrowia pacjenta;

C.U46. przeprowadzać kompleksowe badanie podmiotowe i przedmiotowe pacjenta, dokumentować wyniki badania oraz dokonywać ich analizy dla potrzeb opieki pielęgniarskiej;

C.U47. przeprowadzać badanie fizykalne z wykorzystaniem systemów teleinformatycznych lub systemów łączności;

W zakresie kompetencji społecznych:

K.S.2 Absolwent jest gotów do kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania jego godności, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną;

K.S5 Absolwent jest gotów do rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki;

V. Treści programowe

Forma zajęć: WYKŁAD		
W.1	Badanie fizykalne - metody, techniki oraz rodzaje badania fizykalnego. Badanie podmiotowe pacjenta – ogólne zasady prowadzenia badania. Schematy zbierania wywiadu. Specyfika wywiadu pediatrycznego i geriatrycznego. Zasady dokumentowania zebranych informacji. Sposoby przeprowadzania badania fizykalnego z wykorzystaniem systemów teleinformatycznych lub systemów łączności.	2
W.2	Wprowadzenie do badania przedmiotowego. Metody i ogólne zasady badania przedmiotowego. Schemat badania przedmiotowego. Ogólne badanie przedmiotowe. Budowa i proporcje ciała, wzrost i stan odżywienia. Wady postawy.	2
W.3	Badanie fizykalne głowy i szyi. Badanie skóry jej przydatków, tkanki podskórnej, Badanie fizykalne węzłów chłonnych.	1
W.4	Badanie klatki piersiowej i gruczołów piersiowych. Badanie układu oddechowego – Oglądanie, opukiwanie i osłuchiwanie układu oddechowego.	1
W.5	Badanie przedmiotowe serca i układu sercowo-naczyniowego. Rozpoznawanie objawów patologicznych ze strony serca i układu sercowo-naczyniowego.	1
W.6	Badanie jamy brzusznej i miednicy małej.	1
W.7	Badanie układu mięśniowo-szkieletowego	1
W.8	Badanie fizykalne układu nerwowego. Metody i zakres oceny w badaniu neurologicznym. Ocena stanu psychicznego.	1
Suma godzin		10
Forma zajęć: ĆWICZENIA – pracownia badania fizykalnego/MCSM		Liczba godz.
ĆW. 1	Zasady badania fizykalnego. Dokumentacja kliniczna pacjenta. Przeprowadzenie badania podmiotowego – nauka zbierania wywiadu dotyczącego poszczególnych układów: Zasady dokumentowania badania fizykalnego.	2
ĆW. 2	Zasady przeprowadzenia badania fizykalnego: Ułożenie badanego do badania. Kolejność i warunki przeprowadzenia kompleksowego badania fizykalnego pacjenta; Wybór i posługiwanie się sprzętem medycznym do przeprowadzenia badania fizykalnego. Etapy badania fizykalnego – Oglądanie, osłuchiwanie, opukiwanie, badanie palpacyjne.	2
ĆW. 3	Badanie ogólne pacjenta: ocena komunikacji, ocena chodu, stanu odżywienia, wagi, wzrostu, budowy ciała, temperatury, stanu skóry i jej przydatków. Ocena postawy ciała. MCSM	1
ĆW. 4	Badanie głowy i szyi. Badanie narządu wzroku, badanie ucha, badanie nosa i zatok, badanie jamy ustnej i gardła. Badanie szyi (badanie węzłów chłonnych, gruczołu tarczowego, tchawicy).	2
ĆW. 5	Badanie palpacyjne układu oddechowego. Opukiwanie i osłuchiwanie układu oddechowego., badanie przedmiotowe układu sercowo-naczyniowego. MCSM	2
ĆW. 6	Zasady badania fizykalnego brzucha.	2
ĆW. 7	Badanie narządów płciowych. Ocena dojrzałości płciowej. Zasady samobadania piersi, ocen a dołów pachowych. MCSM	2
ĆW. 8	Badanie neurologiczne: badanie głowy i ocena funkcji nerwów czaszkowych. Badanie	2

	układu ruchu i czucia. Ocena równowagi i koordynacji ruchowej.	
ĆW. 9	Badanie układu kostno-stawowego i mięśniowego	1
ĆW. 10	Rozpoznawanie i interpretacja podstawowych odrębności w badaniu dziecka i osoby dorosłej, w tym osoby w podeszłym wieku .	2
ĆW. 11	Zasady i sposoby przeprowadzenia badania fizykalnego z wykorzystaniem systemów teleinformatycznych /systemów łączności.	1
ĆW. 12		1
Suma godzin		20
VI. Narzędzia dydaktyczne		
1.	Rzutnik multimedialny, prezentacje multimedialne	
2.	Plansze, fantomy, tablice	
3.	przybory do badania fizykalnego: waga, wysokościomierz, stetoskop, ciśnieniomierz, latarka, młotek neurologiczny, stroik, taśma miarowa	
4.	ulotki dotyczące samobadania piersi	
5.	Trenażery MCSM	
VII. Metody dydaktyczne		
1.	dyskusja dydaktyczna	
2.	film	
3.	ekspozycja	
4.	projekt pisemny	
5.	ćwiczenia praktyczne	
VIII. Sposoby oceny (F – formująca, P – podsumowująca)		
F1	Test uzupełnień, jednokrotnego i wielokrotnego wyboru.	
F2	Aktywność podczas ćwiczeń	
F3	Wykonanie badania fizykalnego pacjenta w warunkach MCSM	
P1	Samodzielne napisanie statusu z badania przedmiotowego	
P2	Odpowiedź ustna	
IX. Obciążenie pracą studenta		
Forma aktywności		Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć)		30
Praca własna w tym:		
pisemne opracowanie planu badania fizykalnego podmiotowego i przedmiotowego dla pacjenta z wybraną jednostką chorobową z uwzględnieniem właściwej techniki zbierania danych o pacjencie i technik badania fizykalnego przedmiotowego.		10
Przygotowanie do ćwiczeń		10
Przygotowanie do zaliczenia, egzaminu OSCE		10
SUMA GODZIN		60
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU		2
X. Literatura podstawowa i uzupełniająca		
Literatura podstawowa:		
1. Badanie fizykalne w pielęgniarstwie, D. Dyk (red.), Warszawa: Wydawnictwo Lekarskie PZWL, 2016		
2. Krajewska-Kułak E., Szczepański M. (red.): Badanie fizykalne w praktyce pielęgniarek i położnych Czelej		

Literatura uzupełniająca

1. Film „Badanie Brzucha”, Gdański Uniwersytet Medyczny: <https://www.youtube.com/watch?v=N3yy6J0T8fo> (dostęp z dnia 31 sierpnia 2019 r.)
2. Epstein O., Perkin G.D., de Bono D.P., Cookson J.: Badanie kliniczne. Wydawnictwo Czelej, Lublin 2001.
3. Gajewski P. (red.): Choroby wewnętrzne. Medycyna Praktyczna. Kraków. 2016 (wybrane rozdziały)

XI. Tablica powiązań efektów przedmiotowych i kierunkowych z celami przedmiotu w odniesieniu do metod ich weryfikacji

Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu (PEK)	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
A.W1	C1-C5	W1-W8 ĆW 1-10	1-5	1-5	F1 F2 P1 P2
C.W32	C1-C5	W1-W8 ĆW 1-10	1-5	1-5	F1,F2,F3,P1
C.W33	C1-C5	W1-W8 ĆW 1-10	1-5	1-5	F1,F2,F3,P1
C.W34	C1,C4-C5	W1-W8 ĆW 1-10	1-5	1-5	F1,F2,F3,
C.W35	C1-C5	W1-W8 ĆW 11	1-5	1-5	F1,F2,F3,
AU.1	C1-C5	W1-W8 ĆW1-ĆW3	1-5	5	F1,F2,F3, P1
AU.2	C1-C5	W1-W8 ĆW1-ĆW10	1,2	1,5	F1,F2,F3, P1
C.U43.	C1-C5	W1-W8 ĆW1-ĆW10	1-5	4,5	F1,F2,F3, P1
C.U44	C1-C5	W1-W8 ĆW1-ĆW10	1-3,5	4,5	F1,F2,F, P1
C.U45	C1-C5	W1-W8 ĆW1-ĆW10	1,2	4,5	F1,F2,F3
C.U46	C1-C5	W1-W8 ĆW1-ĆW10	1,2,5	4,5	F1,F2,F3,P1
C.U47	C1-C5	W1-W8 ĆW11	1,2,5	4,5	F1,F2,F3,P1
K.S2	C1-C5	W1-W8 ĆW 1-10	1,2	1,5	P2,F2
K.S5	C1-C5	W1-W8 ĆW 1-10	1,2	1,5	P2,F2

XII. Zasady weryfikacji oczekiwanych efektów uczenia się

Forma i warunki zaliczenia wykładów:

- 1). Zaliczenie na ocenę – test wyboru – 30 pytań, w semestrze III - w sesji zimowej.
- 2). Obecność na wykładach zgodna z regulaminem studiów.
- 3). Uzyskanie oceny pozytywnej – co najmniej dostatecznej (min. 60% punktów z poprawnych odpowiedzi).

Kryteria oceny:

- 93 - 100% - bardzo dobry
- 84 – 92% - ponad dobry
- 76 – 83% - dobry
- 68 – 75% - dość dobry
- 60 - 67% - dostateczny

Forma i warunki zaliczenia ćwiczeń:

- Obecność na zajęciach 100%
- pozytywnie zaliczenie ćwiczeń przewidzianych programem zajęć
- Warunkiem zaliczenia ćwiczeń jest uzyskanie pozytywnej oceny z umiejętności i kompetencji społecznych z przeprowadzonego badania fizykalnego

Kryteria oceny:

Bardzo dobry	samodzielne, poprawne i sprawne wykonanie badania, użycie właściwego sprzętu i techniki badania, uzasadnienie wykonywanych czynności, samodzielne i prawidłowe zinterpretowanie wyników badania i zaplanowanie dalszych działań
Dobry plus	samodzielne i poprawne wykonanie badania, użycie właściwego sprzętu i techniki badania, uzasadnienie wykonywanych czynności, niewielka pomoc w prawidłowym zinterpretowaniu stanu pacjenta i zaplanowaniu dalszych działań
Dobry	student wymaga pomocy w wykonaniu badania, właściwie dobiera sprzęt i technikę badania, uzasadnia podjęte czynności, samodzielnie i prawidłowo interpretuje stan pacjenta, wymaga pomocy w zaplanowaniu dalszych działań,
Dostateczny plus	student wymaga pomocy w wykonaniu badania, właściwie dobiera sprzęt, ma problem z doбором techniki badania, wymaga pomocy w uzasadnieniu podjętych czynności, dokonaniu interpretacji stanu pacjenta i w zaplanowaniu dalszych działań
Dostateczny	student wymaga znacznej pomocy w wykonaniu badania, ma problemy z użyciem właściwego sprzętu lub z doбором techniki badania, wymaga pomocy w uzasadnieniu podjętych czynności, dokonaniu interpretacji stanu pacjenta i w zaplanowaniu dalszych działań
Niedostateczny	mimo pomocy student nie umie wykonać badania, ma problemy z użyciem właściwego sprzętu i doбором techniki badania, nie potrafi uzasadnić podjętych czynności, zinterpretować stanu pacjenta i zaplanować dalszych działań; popełnia błędy krytyczne

Zaliczenie – Praca własna

zaliczenie pracy własnej - pisemne opracowanie planu badania fizykalnego podmiotowego i przedmiotowego dla pacjenta z wybraną jednostką chorobową z uwzględnieniem właściwej techniki zbierania danych o pacjencie i technik badania fizykalnego przedmiotowego

Kryteria oceny:

- wykazanie wiedzy i zrozumienia tematyki, pozwalające na osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się: 0-6 pkt.,
- dokładne opracowania tekstu – poprawna terminologia i język: 0-3 pkt.,
- prawidłowy układ tekstu: 0-3 pkt.,
- właściwy dobór piśmiennictwa polskiego i zagranicznego: 0-3 pkt.

Zaliczenie: max. 15 pkt. Min. 9 pkt (60%), poniżej 9 pkt – brak zaliczenia

XIII. Dodatkowe informacje o przedmiocie

1. Informacje na temat miejsca odbywania się zajęć – sala 15 i sale MCSM, budynek nr 3
2. Informacje na temat terminu zajęć (dzień tygodnia/godzina) – zgodnie z planem zajęć umieszczonym na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych.
3. Informacja na temat konsultacji (godziny + miejsce) – informacja w tablicy informacyjnej i na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych

Nazwa przedmiotu/modułu:	ZAKAŻENIA SZPITALNE
Nazwa angielska:	HOSPITAL INFECTIONS
Kierunek studiów:	Pielęgniarstwo
Poziom studiów:	Stacjonarne, I-go stopnia
Profil studiów	Praktyczny
Jednostka prowadząca:	Karkonoska Akademia Nauk Stosowanych w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych
Prowadzący przedmiot:	dr n o zdr Elżbieta Słojewska-Poznańska
Status przedmiotu	obowiązkowy

I. Formy zajęć, liczba godzin

Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Praca własna	Łącznie	ECTS
1	10	-	20	30	1

II. Cel przedmiotu

C1 Zapoznanie z definicją zakażeń szpitalnych, z uwzględnieniem źródeł i rezerwuaru drobnoustrojów w środowisku szpitalnym, dróg szerzenia, zapobiegania i zwalczania zakażeń szpitalnych;
C2 Zapoznanie ze sposobami kontroli szerzenia się, zapobiegania oraz zwalczania zakażeń szpitalnych, w tym mikroflory środowiska szpitalnego;
C3 Zapoznanie z mechanizmami i sposobami postępowania w zakażeniu krwi, zakażeniu ogólnoustrojowym, szpitalnym zapaleniu płuc, zakażeniu dróg moczowych i zakażeniu grzybiczym.;
C4 Kształtowanie umiejętności analizowania zagrożeń epidemiologicznych w skupiskach ludzi takich, jak: szkoły, przedszkola, uczelnie, szpitale, koncerty, koszary wojskowe oraz umiejętności prowadzenia oceny i izolowania chorych potencjalnie zakażonych lub chorych zakażenie;
C5 Kształtowanie umiejętności bezpiecznego stosowania środków dezynfekcyjnych i segregacji odpadów medycznych.

III. Wymagania wstępne w kategoriach wiedzy, umiejętności i innych kompetencji

Brak

IV. Oczekiwane efekty uczenia się

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

C.W36 pojęcie zakażeń związanych z udzielaniem świadczeń zdrowotnych, w tym zakażeń szpitalnych, z uwzględnieniem źródeł i rezerwuaru drobnoustrojów w środowisku pozaszpitalnym i szpitalnym, w tym dróg szerzenia;

C.W37 sposoby kontroli szerzenia się, zapobiegania i zwalczania zakażeń szpitalnych;

C.W38 mechanizm i sposoby postępowania w zakażeniu krwi, zakażeniu ogólnoustrojowym, szpitalnym zapaleniu płuc, zakażeniu dróg moczowych i zakażeniu miejsca operowanego;

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

C.U48. wdrażać standardy postępowania zapobiegającego zakażeniom szpitalnym;

C.U49. stosować środki ochrony własnej, pacjentów i współpracowników przed zakażeniami.

W zakresie kompetencji społecznych:

K.S.2 Absolwent jest gotów do kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania jego godności, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną;

K.S.5 Absolwent jest gotów do rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki.

V. Treści programowe

Forma zajęć: WYKŁAD		Liczba godzin
W. 1	Definicje pojęcia "zakażenia szpitalne". Epidemiologia zakażeń szpitalnych – źródła i rezerwuar drobnoustrojów w środowisku szpitalnym. Drogi szerzenia się zakażeń Sposoby zapobiegania i zwalczania zakażeń szpitalnych.	2
W. 2	Organizacja systemu kontroli zakażeń szpitalnych. Cele programu kontroli i nadzoru zakażeń szpitalnych. Zakres odpowiedzialności komitetu i zespołu kontroli zakażeń, dyrekcji szpitala i pielęgniarki epidemiologicznej.	1
W. 3	Monitorowanie zakażeń, analiza epidemiologiczna. Standardy postępowania zapobiegającego zakażeniom szpitalnym. Organizacja systemu utrzymania czystości w przedsiębiorstwach podmiotu leczniczego. Bezpieczne stosowanie środków dezynfekcyjnych.	2
W. 4	Mechanizm i sposoby postępowania w zakażeniu krwi, zakażeniu ogólnoustrojowym, szpitalnym zapaleniu płuc, zakażeniu dróg moczowych i zakażeniu grzybiczym.	2
W. 5	Zagrożenia epidemiologiczne w szkołach, w przedszkolach, na uczelniach, w szpitalach, w koszarach i podczas imprez masowych. Ocena i izolacja chorych potencjalnie zakażonych lub chorych zakaźnie. Segregacja odpadów medycznych.	2
W. 6	Podsumowanie wiedzy.	1
Suma godzin		10
VI. Narzędzia dydaktyczne		
1.	Rzutnik multimedialny, prezentacje multimedialne	
2.	Opisy przypadków	
VII. Metody dydaktyczne		
1.	dyskusja dydaktyczna	
2.	film	
VIII. Sposoby oceny (F – formująca, P – podsumowująca)		
F1	Aktywność podczas zajęć	
F1	Opracowanie wybranego zagadnienia z zakresu treści pracy własnej	
P1	Zaliczenie z oceną na podstawie wyniku testu sprawdzającego wiedzę.	
IX. Obciążenie pracą studenta		
Forma aktywności		Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć)		10
Praca własna w tym:		
Opracowanie wybranego zagadnienia z zakresu treści pracy własnej		10
Przygotowanie do zaliczenia, studiowanie zalecanej literatury		10
SUMA GODZIN		30
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU		1
X. Literatura podstawowa i uzupełniająca		
Literatura podstawowa:		
Denys A.: Zakażenia szpitalne w wybranych oddziałach Cz. II, Wyd. Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2013		
Bulanda M., Wójkowska-Mach J.: Zakażenia szpitalne w jednostkach opieki zdrowotnej, PZWL, Warszawa 2018		
Bober-Gheek B., Fleische M.: Podstawy pielęgniarstwa epidemiologicznego, Wyd. Urban&Partner, Wrocław 2010		
Literatura uzupełniająca:		
Heczko P. B., Wójkowska-Mach J. (red.): Zakażenia szpitalne. Podręcznik dla zespołów kontroli zakażeń, PZWL, Warszawa 2014		
Inglot M.: Zakażenia szpitalne, zapobieganie zakażeniom przenoszonym drogą krwi, Akademia Medyczna we Wrocławiu- 2006 , kasetka VHS		
XI. Tablica powiązań efektów przedmiotowych i kierunkowych z celami przedmiotu w odniesieniu do metod ich weryfikacji		

Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu (PEK)	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
C.W36.	C1	W.1,3	1	1	F; P1
C.W37.	C1-2	W. 1-3	1	1	
C.W38.	C3	W.4	1,2	1,2	
C.U48.	C4	W.5	1,2	1	
C.U49.	C1	W.1,3	1	1	
K.S2	C1-C5	W1-5	1,2	1	
K.S5	C1-C5	W1-5	1	1	

XII. Zasady weryfikacji oczekiwanych efektów uczenia się

Przedmiot kończy się **zaliczeniem na ocenę.**

Kryteria zaliczenia wykładów:

- Zasady obecności studenta na wykładach prowadzący podaje do wiadomości studentów na pierwszych zajęciach.
- pozytywnie zaliczona praca pisemna na temat podany przez prowadzącego
- test mieszany podsumowujący tematykę wykładów składający się z 40 pytań. Warunkiem zaliczenia testu jest uzyskanie 60% poprawnych odpowiedzi.

Skala ocen:

Bardzo dobry – 40 – 38 punktów

Dobry plus – 37 – 35 punktów

Dobry – 34 - 31 punktów

Dostateczny plus – 30 - 28 punktów

Dostateczny - 27 – 24 punktów

Niedostateczny - 23 - 0.

Praca własna - zaliczenie

- Opracowanie w formie pisemnej wybranego zagadnienia z zakresu treści pracy własnej przedstawionego na pierwszych zajęciach przez prowadzącego.

Praca oceniana wg kryteriów:

1. Wykazanie wiedzy i zrozumienia tematu - 0-2 pkt.
2. Zgodność formułowanych wypowiedzi ze stanem aktualnej wiedzy - 0-2 pkt.
3. Poprawność terminologiczna i językowa - 0-2 pkt.
4. Prawidłowy i logiczny układ treści - 0-2 pkt.
5. Właściwy dobór literatury- 0-2 pkt.

Uzyskanie 60% punktów uznaje pracę za zaliczoną

XIII. Dodatkowe informacje o przedmiocie

Zajęcia odbywają się w sali, budynek nr 3

Terminy konsultacji podawane są na pierwszych zajęciach.

Informacje na temat terminu zajęć (dzień tygodnia/godzina) – zgodnie z planem zajęć umieszczonym na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych.

Nazwa przedmiotu/modułu:		System informacji w ochronie zdrowia			
Nazwa angielska:		Information system in healthcare			
Kierunek studiów:		Pielęgniarstwo			
Poziom studiów:		Stacjonarne, I-go stopnia			
Profil studiów		Praktyczny			
Jednostka prowadząca:		Karkonoska Akademia Nauk Stosowanych w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych			
Prowadzący przedmiot:		mgr inż. Marcin Kwiatkowski			
I Formy zajęć, liczba godzin					
Semestr	Wykłady	Ćwiczenia	Praca własna	Łącznie	ECTS
5	-	10	15	25	1
II Cel przedmiotu					
C 1 Poznanie zasad budowy i funkcjonowania Systemu Informacji Medycznej (SIM), Systemów Dziedzicznych oraz Rejestrów Medycznych, a także zasady ich współdziałania					
III Wymagania wstępne w kategoriach wiedzy, umiejętności i innych kompetencji:					
Podstawy obsługi komputera.					
IV Oczekiwane efekty uczenia się					
W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:					
C.W39 zasady budowy i funkcjonowania Systemu Informacji Medycznej (SIM), Systemów Dziedzicznych oraz Rejestrów Medycznych, a także zasady ich współdziałania					
C.W40 metody, narzędzia i techniki pozyskiwania danych					
W zakresie umiejętności absolwent potrafi:					
C.U50 interpretować i stosować założenia funkcjonalne systemu informacyjnego z wykorzystaniem zaawansowanych metod i technologii informatycznych w wykonywaniu i kontraktowaniu świadczeń zdrowotnych					
C.U51 posługiwać się w praktyce dokumentacją medyczną oraz przestrzegać bezpieczeństwa i poufności informacji medycznej oraz prawa ochrony własności intelektualnej					
W zakresie kompetencji społecznych:					
K.S5 Absolwent jest gotów do rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki;					
V Treści programowe:					
Forma zajęć: ćwiczenia w pracowni komputerowej, semestr II					Liczba godzin
Ćw. 1	<i>Zajęcia organizacyjne.</i> Omówienie programu i zasad zaliczenia. Zapoznanie ze stanowiskiem w pracowni komputerowej. Przypomnienie zasad BHP. Przetwarzanie informacji – edytor tekstu				1
Ćw. 2	Wyszukiwanie, selekcionowanie i gromadzenie informacji – źródła informacji, narzędzia wyszukiwawcze, porządkowanie i zapis informacji, serwis WWW, komunikacja w Internecie.				1
Ćw. 3	Przetwarzanie informacji – arkusz kalkulacyjny.				1
Ćw. 4	Przetwarzanie informacji – programy do prezentacji, menedżer informacji osobistej.				1
Ćw. 5	System informacji w ochronie zdrowia - organizacja i zasady działania,				2

	elektroniczna dokumentacja medyczna, dane medyczne, medyczne bazy danych.					
Ćw. 6	Wyszukiwanie istotnych informacji w Systemie Informacji Medycznej (SIM)	2				
Ćw. 7	Wyszukiwanie istotnych informacji w Systemach Dziedzinowych oraz w Rejestrach Medycznych	1				
Ćw. 8	Podsumowanie pracy semestralnej, wystawienie ocen końcowych.	1				
Suma godzin		10				
VI Narzędzia dydaktyczne						
1.	Prezentacje multimedialne wykorzystywane przez prowadzącego warsztaty					
2.	Komputer z oprogramowaniem dotyczącym zarządzania informacją, zasoby Internetu.					
VII Metody dydaktyczne						
Praktyczne :1) pokaz, 2) instruktaż, 3) ćwiczenie.						
VIII Sposoby oceny (F – formująca, P – podsumowująca)						
F1	Ćwiczeniowe listy zadań – zbiory zadań, możliwych do rozwiązania podczas zajęć dydaktycznych. Za rozwiązanie każdej listy zadań prowadzący zajęcia przyznaje studentowi ocenę – punktację, zależną od zakresu, jakości, samodzielności i tempa wykonanej pracy.					
P1	Ocena końcowa z ćwiczeń wyznaczana jest na podstawie sumy punktów uzyskanych przez studenta ze wszystkich list zadań. Ocena pozytywna P1 przyznawana jest studentowi, który zdobył łącznie przynajmniej 50% sumy wszystkich punktów możliwych do uzyskania w ramach oceny F1.					
IX Obciążenie pracą studenta						
Forma aktywności		Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności				
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć).		10				
Praca własna w tym:						
Przygotowanie pracy zaliczeniowej na podany temat		15				
Przygotowanie się do zajęć.		5				
SUMA		30				
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU		1				
X Literatura podstawowa i uzupełniająca						
Literatura podstawowa:						
1. R. Rudowski - „Informatyka medyczna”, PWN, Warszawa, 2003.						
2. Strona internetowa ministerstwa Zdrowia - https://www.gov.pl/web/zdrowie/						
3. Strona internetowa Centrum Systemów Informacyjnych - https://www.csioz.gov.pl/						
Literatura uzupełniająca:						
1. Mirosława Kopertowska-Tomczak, ECDL. Przetwarzanie tekstów. Moduł 3, Mikom 2012.						
2. Mirosława Kopertowska-Tomczak, ECDL. Arkusze kalkulacyjne. Moduł 4, Mikom 2012.						
3. Mirosława Kopertowska-Tomczak, ECDL. Grafika menedżerska i prezentacyjna.						
4. Alicja Żarowska, Waldemar Węglarz, ECDL. Przeglądanie stron internetowych i komunikacja. Moduł 7, Mikom 2012.						
XI TABLICA POWIĄZAŃ EFEKTÓW PRZEDMIOTOWYCH I KIERUNKOWYCH Z CELAMI PRZEDMIOTU W ODNIESIENIU DO METOD ICH WERYFIKACJI						
Efekty uczenia się	Odniesienie danego efektu do efektów	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny

	zdefiniowanych dla całego programu (PEK)					
C.W39	C.W41	C1	Ćw 1-4	1, 2	1,2,3	F1
C.W40	C.W41	C1	Ćw 5 - 7	1, 2	1,2,3	F1
C.U50	C.W41	C1	Ćw 8	1, 2	1,2,3	F1
C.U51	C.W41	C1	Ćw.8	1,2	1,2,3	P1
K.S5	C.W41	C1	Ćw.1-8	1,2	1,2,3	-

XII. ZASADY WERYFIKACJI OCZEKIWANYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Przedmiot kończy się **zaliczeniem na ocenę**.

W celu pełnej orientacji studenta, co do stawianych mu wymagań oraz zakresu sprawdzania opanowanych przez niego wiadomości i umiejętności, na pierwszych zajęciach przedstawiane są przez prowadzącego zajęcia szczegółowe informacje precyzujące, jaką ocenę można otrzymać w zależności od stopnia opanowania danego efektu.

Warunkiem zaliczenia ćwiczeń jest:

- minimum 80% obecności na zajęciach,
- otrzymanie pozytywnej oceny z czterech sprawdzianów praktycznych,
- przygotowanie indywidualne studenta do zajęć,
- aktywność studenta na zajęciach.

Kryteria oceniania pracy własnej

- zawartość merytoryczna (zgodna z tematem; dostosowana do możliwości odbiorców i potencjału tematu) - maks. 5 pkt;
- oryginalność prezentacji (forma, wykorzystanie środków audiowizualnych) - maks. 5 pkt;
- udokumentowanie wykorzystanych źródeł - maks. 5 pkt;
- język prezentacji (poprawność językowa) - maks. 5 pkt;
- umiejętność zaprezentowania projektu - maks. 5 pkt;
- staranność - maks. 5 pkt.

Uzyskana ilość punktów (maks. 30) przeliczana jest na ocenę:

Sposób oceny prezentacji

Ilość uzyskanych punktów:

- od 28 do 30 student uzyskuje ocenę - bardzo dobrą – 5,0;
- od 25 do 27 student uzyskuje ocenę - dobrą plus – 4,5,
- od 22 do 24 student uzyskuje ocenę - dobrą – 4,0;
- od 19 do 21 student uzyskuje ocenę – dostateczną plus – 3,5;
- od 15 do 18 student uzyskuje ocenę - dostateczną – 3,0;

W przypadku uzyskania ilości punktów poniżej 15 student otrzymuje ocenę niedostateczną - 2,0

XIII DODATKOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

1. Zajęcia odbywają się w sali komputerowej 229 Wydziału NMiT bud. 3 zgodnie z zapisami w planie zajęć
2. Terminy konsultacji podawane są na pierwszych zajęciach.
3. Informacje na temat terminu zajęć (dzień tygodnia/godzina) – zgodnie z planem zajęć umieszczonym na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej WNMiT.
4. Ćwiczenia są realizowane na komputerze klasy PC z dostępem do Internetu oraz z oprogramowaniem Microsoft Office 2013 (dopuszczalne niższe generacje np. Microsoft Office 2010 lub Open Office).

24.1.

KARTA PRZEDMIOTU

Nazwa przedmiotu/modułu:	JĘZYK MIGOWY
Nazwa angielska:	SIGN LANGUAGE
Kierunek studiów:	Pielęgniarstwo
Poziom studiów:	Stacjonarne, I-go stopnia
Profil studiów	Praktyczny
Jednostka prowadząca:	Karkonoska Akademia Nauk Stosowanych w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych
Prowadzący przedmiot:	mgr Teresa Gola
Status przedmiotu	do wyboru

I. Formy zajęć, liczba godzin z planu nauczania

Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Praca własna	Łącznie	ECTS
2	-	25	5	30	1

II. Cel przedmiot

- C1** Poznanie kultury społecznościowej osób Głuchych oraz Polskiego Języka Migowego.
C2 Znajomość podstawowych metod komunikacji z osobami z uszkodzonym narządem słuchu, w tym: Polskiego Języka Migowego, Alfabetu palcowego języka migowego oraz Systemu Językowo-Migowego.
C3 Znajomość elementarnych znaków języka migowego, pozwalających na komunikację z osobą głuchą.
C4 Przeprowadzenie wywiadów dotyczących stanu chorego oraz przekazywanie niezbędnych wskazówek i zaleceń.
C5 Umiejętność komunikowania się z osobą głuchą na poziomie podstawowym.

III. Wymagania wstępne w kategoriach wiedzy, umiejętności i innych kompetencji

Brak

IV. Oczekiwane efekty uczenia się

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

C.W41 podstawy języka migowego, znaki daktylograficzne i ideograficzne, w zakresie niezbędnym do gromadzenia informacji o sytuacji zdrowotnej pacjenta

C.W42 zasady komunikowania się z pacjentem niesłyszącym

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

C.U52. posługiwać się znakami języka migowego oraz innymi sposobami i środkami komunikowania się w opiece nad pacjentem z uszkodzeniem słuchu

W zakresie kompetencji społecznych:

K.S.2 Absolwent jest gotów do kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania jego godności, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną;

K.S5 Absolwent jest gotów do rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki;

V. Treści programowe

Forma zajęć: ĆWICZENIA		Liczba godzin
Ćw. 1	Wybrane zagadnienia rehabilitacji niesłyszących, wpływ głuchoty na mowę.	1
Ćw. 2	Prawidła przekazywania palcowego.	2
Ćw. 3	Przekazywanie i odbiór znaków daktylograficznych.	2
Ćw. 4	Przekazywanie i odbiór znaków określających liczby.	2

Ćw. 5	Łączenie poznanych znaków w zdaniach.	2
Ćw. 6	Poznanie znaków grzecznościowych i zastosowanie w zdaniach.	2
Ćw. 7 Ćw. 8 Ćw. 9	Poznanie znaków określających zawody, miejsca pracy oraz miejsca zamieszkania.	3
Ćw. 10 Ćw. 11 Ćw. 12	Poznanie znaków określających badania, sposobów leczenia i rehabilitacji oraz zastosowanie ich w zdaniach.	5
Ćw. 13 Ćw. 14	Zastosowanie znaków słownictwa podstawowego i specjalistycznego w kontakcie z osobą głuchą.	5
Ćw. 15	Podsumowanie wiedzy, umiejętności i kompetencji personalnych uzyskanych podczas kursu.	1

Suma godzin **25**

VI. Narzędzia dydaktyczne

1. Podręczniki, słownik języka migowego i teksty przedmiotowo-metodyczne.
2. Prezentacje multimedialne, filmy, foliogramy. Rzutnik multimedialny, rzutnik pisma
3. Karty kalamburów, karty dialogów. Scenariusze scenek rodzajowych

VII. Metody dydaktyczne

1. Pogadanka
2. Ćwiczenia
3. Gry decyzyjne

VIII. Sposoby oceny (F – formująca, P – podsumowująca)

F1	Realizacja prostego scenariusza
F2	Indywidualne większe formy wypowiedzi w języku migowym.
P1	Przedmiot kończy się zaliczeniem na ocenę . Realizacja rozbudowanego scenariusza

IX. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności	Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć)	25
Samokształcenie	5
SUMA GODZIN	30
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	1

X. Literatura podstawowa i uzupełniająca

Literatura podstawowa:

- B. Szczepankowski, D. Koncewicz: "Język migowy w terapii", książka + płyta, WSP w Łodzi 2014
 B. Szczepankowski: "Język migowy pierwsza pomoc", Warszawa CEM 1996"
 O. Kosiba, P. Grenda: "Leksykon języka migowego", Silentium Bogatynia 2011

Literatura uzupełniająca:

- Szczepankowski B.: „Język migany w szkole. Cz. I,”. Warszawa W S i P 2000
 Szczepankowski B.: „Język migowy w zakładzie pracy”. Warszawa W S i P 1992.

XI. Tablica powiązań efektów przedmiotowych i kierunkowych z celami przedmiotu w odniesieniu do metod ich weryfikacji

Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu (PEK)	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
C.W41.	C1-3	Ćw. 1-14	1, 2	1,2,3	F1
C.W42.	C1-3	Ćw. 2,14,	2,3	2,3	F2
C.U52.	C3-5,	Ćw. 3-14	2,3	2,3	F2
	C5	Ćw. 2-14	1,2,3	1,2,3	P
K.S2,K.S5	C1-C5	Ćw.1-14	1,2,3	1,2,3	-

XII. Zasady weryfikacji oczekiwanych efektów uczenia się

Ocena osiągnięcia założonych efektów w zakresie wiedzy i umiejętności:

Karta oceny nr1-zdania z kolejnych lekcji-**załącznik 1**

Karta oceny nr2-gra dydaktyczna -**załącznik 2**

Karta oceny nr3-dialogi-**załącznik 3**

XIII. Dodatkowe informacje o przedmiocie

W ramach przedmiotu przewiduje się zapraszanie gości, np. takich jak: tłumacza języka migowego lub osobę głuchą, celem sprawdzenia swojej wiedzy oraz zastosowania języka migowego w praktyce.

Tematyka samokształcenia do uzgodnienia z prowadzącym zajęcia

Zajęcia odbywają się w sali nr 115

Terminy konsultacji podawane są na pierwszych zajęciach

Nazwa przedmiotu/modułu:	WSPÓLPRACA W ZESPOŁACH OPIEKI ZDROWOTNEJ
Nazwa angielska:	COOPERATION IN HEALTH CARE TEAMS
Kierunek studiów:	Pielęgniarstwo
Forma studiów/ Poziom studiów:	Stacjonarne/ I-go stopnia – licencjackie
Profil studiów	Praktyczny
Jednostka prowadząca:	Karkonoska Akademia Nauk Stosowanych w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych , Katedra Nauk Medycznych
Prowadzący przedmiot:	mgr Iwona Joks-Wilimek
Status przedmiotu	Do wyboru

I. Formy zajęć, liczba godzin z planu nauczania

Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Praca własna	Zajęcia praktyczne	Praktyka zawodowa	Łącznie	ECTS
2	-	25	5	-	-	30	1

II. Cel przedmiotu

C 1 – Przekazanie wiedzy i przygotowanie studenta do życia społeczno-zawodowego i współpracy zarówno w zespołach opieki zdrowotnej, jak i w grupie współpracowników.

III. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji

Podstawowa wiedza z zakresu socjologii i psychologii.

IV. Oczekiwane efekty uczenia się

W zakresie wiedzy :

- C.W43 – zna i rozumie priorytety pracy zespołowej i czynniki wpływające na efektywność pracy zespołu;
- C.W44 – zna i rozumie znaczenie motywacji członków zespołu dla jakości i efektywności pracy;
- C.W45 – zna i rozumie rolę przywództwa i style zarządzania w pracy zespołowej oraz zna ich wady i zalety;
- C.W46 – zna i rozumie proces podejmowania decyzji w zespole;
- C.W47 – zna i rozumie metody samooceny pracy zespołu;
- C.W48 – zna i rozumie czynniki zakłócające pracę zespołową i metody rozwiązywania konfliktów w zespole.

W zakresie umiejętności potrafi:

- C.U38 – podejmować decyzje dotyczące doboru metod pracy oraz współpracy w zespole;
- C.U53 – analizować korzyści wynikające z pracy zespołowej;
- C.U54 – korzysta z wybranych modeli organizowania pracy własnej i zespołu;
- C.U55 – wskazywać sposoby rozwiązywania problemów członków zespołu;
- C.U56 – planować pracę zespołu i motywuje członków zespołu do pracy;
- C.U57 – identyfikować czynniki zakłócające pracę zespołu i wskazuje sposoby zwiększenia efektywności w pracy zespołowej.

W zakresie kompetencji społecznych:

- KS.1 – Absolwent jest gotów do dokonywania samooceny w zakresie wiedzy i umiejętności zawodowych i zasięgnięcia opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązywaniem problemów;
- KS.4 – Absolwent jest gotów do ponoszenia odpowiedzialności za wykonywanie czynności zawodowych;
- KS.5 – Absolwent jest gotów do rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki.

V. Treści programowe

Forma zajęć: ĆWICZENIA	Liczba godzin
Semestr 2	

Ćwiczenie 1	Funkcjonowanie zakładów opieki zdrowotnej- charakterystyka; ustawodawstwo	2
Ćwiczenie 2	Obsada i obsługa pracy oraz ocenianie pracy.	2
Ćwiczenie 3	Style zarządzania w pracy zespołowej- wady, zalety.	2
Ćwiczenie 4	Grupa, zespół, praca zespołowa, rodzaje zespołów interdyscyplinarnych.	2
Ćwiczenie 5	Dobór metod pracy, współpraca w zespole.	2
Ćwiczenie 6	Sposoby zwiększenia efektywności pracy w zespole.	2
Ćwiczenie 7	Modele i metody podejmowania decyzji. Zalety i wady grupowego podejmowania decyzji. Okno rezultatów.	3
Ćwiczenie 8	Proces komunikowania się. Sprawności techniczne w komunikowaniu się terapeutycznym.	2
Ćwiczenie 9	Komunikowanie werbalne i pozawerbalne.	2
Ćwiczenie 10	Planowanie i motywowanie członków zespołu do pracy.	2
Ćwiczenie 11	Ustalanie własnych celów i ważności zarządzania sobą w pracy menadżera. Test menedżerski uświadamiający słabe i silne strony w kierowaniu ludźmi.	2
Ćwiczenie 12	Obrona swoich praw. Mapa asertywności.	2
Suma godzin		30
VI. Narzędzia dydaktyczne		
1	Prezentacje multimedialne	
2	Kwestionariusze, tabele, arkusze	
3	Przybory kreślarskie, papier	
VII. Metody dydaktyczne		
1	Wykład informacyjny	
2	Wykład aktywizujący	
3	Opis, objaśnienie i wyjaśnienie	
4	Dyskusja dydaktyczna	
5	Studium przypadków	
VIII. Sposoby oceny (F – formująca, P – podsumowująca)		
F	Aktywność podczas zajęć	
P	Zaliczenie końcowe - test	
IX. Obciążenie pracą studenta		
Forma aktywności		Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć)		
Wykłady		-
Ćwiczenia		25
Seminaria		-
Zajęcia praktyczne		-
Praca własna		
		5
SUMA GODZIN		30
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS PRZEDMIOTU		1
X. Literatura podstawowa i uzupełniająca		
Literatura podstawowa:		
1. Zahradniczek K. (red.): Pielęgniarstwo. Podręcznik dla studiów medycznych, PZWL, Warszawa 2017		
2. Raulinajtys-Grzybek M.: Zarządzanie kosztami podmiotów leczniczych: rola i zadania pielęgniarek, Wolters Kluwer Polska,		

Warszawa 2013

3. Armstrong M.: Zarządzanie zasobami ludzkimi, Wolters Kluwer Business, Kraków 2007

4. Akty prawne dotyczące działalności ochrony zdrowia

Literatura uzupełniająca:

1. Kwiatkowska A., Krajewska-Kułał E., Panek W.: Komunikowanie interpersonalne w pielęgniarstwie, Czelej, Lublin 2003

2. Karkowska D.: Prawo medyczne dla pielęgniarzek, LEX a Wolters Kluwer Business, Warszawa 2013

3. Cardona P., Rey C. (przekład Justyna M.): Zarządzanie poprzez misje, Wolters Kluwer Polska, Kraków 2009

XI. TABLICA POWIĄZAŃ EFEKTÓW PRZEDMIOTOWYCH I KIERUNKOWYCH Z CELAMI PRZEDMIOTU W ODNIESIENIU DO METOD ICH WERYFIKACJI

Efekty uczenia się	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
C.W43	C1	ĆW1,ĆW2	1	1,3	F, P
C.W44, C.U56		ĆW10	1,2,3	1,2,3,4	
C.W45		ĆW3	1,2	2,3,4	
C.W46		ĆW7,ĆW8	1,3	1,2,4	
C.W47		ĆW5	1,3	2,3,4,5	
C.W48		ĆW9,ĆW11	1	1,3,4	
C.U38		ĆW7	1,2	2,3,4	
C.U53		ĆW4	1	1,4	
C.U54		ĆW11	1,3	2,3,4	
C.U55		ĆW12	1,2	1,3,4,5	
C.U57		ĆW6	1	1,2,4	

XII. ZASADY WERYFIKACJI OCZEKIWANYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Przedmiot kończy się zaliczeniem w formie testu.

Student rozwiąże test wielokrotnego wyboru składający się z 30 pytań.

Skala ocen

Bardzo dobry – 30 – 29 punktów.

Dobry plus – 28 – 27 punktów

Dobry – 26 - 24 punktów.

Dostateczny plus – 23 - 21 punktów

Dostateczny - 20 – 18 punktów.

Niedostateczny - 17 lub mniej punktów

Kryteria zaliczenia ćwiczeń:

- obowiązkowa 100% obecność na zajęciach
- zaliczenie tematyki ćwiczeń
- zaliczenie umiejętności praktycznych przewidzianych programem nauczania

Na ocenę końcową składa się:

30% oceny wiedzy + 55% oceny umiejętności + 15% oceny postawy studenta

Ocena końcowa:

5,0 – 4,90 – bardzo dobry

4,89 – 4,50 – plus dobry

4,49 – 4,0 – dobry

3,99 – 3,50 plus dostateczny

3,49 – 3,0 – dostateczny

< 3,0 – niedostateczny

XIII. INNE PRZYDATNE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Zajęcia odbywają się w salach Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych budynek nr 3 Terminy

konsultacji podawane są na pierwszych zajęciach.

Informacje na temat terminu zajęć (dzień tygodnia/godzina) – zgodnie z planem zajęć umieszczonym na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych

25/45/57**KARTA PRZEDMIOTU**

Nazwa przedmiotu/modułu:	CHOROBY WEWNĘTRZNE I PIEŁĘGNIARSTWO INTERNISTYCZNE
Nazwa angielska:	INTERNAL MEDICINE AND NURSING INTERNIST
Kierunek studiów:	Pielęgniarstwo
Forma studiów/ Poziom studiów:	Stacjonarne/ I-go stopnia – licencjackie
Profil studiów	Praktyczny
Jednostka prowadząca:	Karkonoska Akademia Nauk Stosowanych w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych
Prowadzący przedmiot:	dr n med. Leszek Malkiewicz mgr Joanna Dudek
Status przedmiotu	obowiązkowy

I Formy zajęć, liczba godzin

Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Praca własna	Zajęcia praktyczne	Praktyka zawodowa	Łącznie	ECTS
3	70	-	5	-	-	75	3
4	-	-	-	120	160	280	10
Razem						355	13

II Cel przedmiotu

C 1 - Opanowanie przez studenta wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych z zakresu chorób wewnętrznych i pielęgniarstwa internistycznego w celu przygotowanie studenta do realizacji zadań zawodowych z zakresu pielęgniarstwa internistycznego oraz do sprawowania opieki pielęgniarskiej nad pacjentem hospitalizowanym ze schorzeniami internistycznymi.

C 2– Utrwalenie, pogłębienie i doskonalenie opanowanej przez studenta wiedzy, nabytych umiejętności i kompetencji społecznych z zakresu chorób wewnętrznych i pielęgniarstwa internistycznego niezbędnych do realizacji zadań zawodowych oraz do sprawowania samodzielnej i profesjonalnej opieki pielęgniarskiej nad pacjentem hospitalizowanym ze schorzeniami internistycznymi.

III Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji

Znajomość podstaw anatomii, fizjologii, patologii oraz opanowana wiedza i umiejętności z podstaw pielęgniarstwa

IV Oczekiwane efekty uczenia się**W zakresie wiedzy student zna i rozumie:**

D.W.1 - czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku;

D.W.2 - etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarskiej nad pacjentami w wybranych chorobach;

D.W.3 - zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w **pielęgniarstwie internistycznym**, chirurgicznym, położniczo-ginekologicznym, pediatrycznym, geriatrycznym, neurologicznym, psychiatrycznym, w intensywnej opiece medycznej, opiece paliatywnej, opiece długoterminowej;

D.W.4 - rodzaje badań diagnostycznych i zasady ich zlecania.

D.W.5 - zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach

D.W.6 - właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania

D.W.7 - standardy i procedury pielęgniarskie stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia.

D.W.8 - reakcje pacjenta na chorobę, przyjęcie do szpitala i hospitalizację.

D.W.10 - zasady organizacji opieki specjalistycznej (geriatrycznej, intensywnej opieki medycznej, neurologicznej, psychiatrycznej, pediatricznej, **internistycznej**, chirurgicznej, paliatywnej, długoterminowej oraz na bloku operacyjnym).

W zakresie umiejętności potrafi:

- D.U.1** - gromadzić informacje, formułować diagnozę pielęgniarską, ustalać cele i plan opieki pielęgniarskiej, wdrażać interwencje pielęgniarskie oraz dokonywać ewaluacji opieki pielęgniarskiej;
- D.U.2** - prowadzić poradnictwo w zakresie samoopieki pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia dotyczące wad rozwojowych, chorób i uzależnień
- D.U.3** - prowadzić profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób
- D.U.4** - organizować izolację pacjentów z chorobą zakaźną w miejscach publicznych i w warunkach domowych
- D.U.6** - dobierać technikę i sposoby pielęgnowania rany, w tym zakładania opatrunków
- D.U.7** - dobierać metody i środki pielęgnacji ran na podstawie ich klasyfikacji
- D.U.8** - rozpoznawać powikłania po specjalistycznych badaniach diagnostycznych
- D.U.9** - doraźnie podawać pacjentowi tlen i monitorować jego stan podczas tlenoterapii
- D.U.10** - wykonywać badanie elektrokardiograficzne i rozpoznawać zaburzenia zagrażające życiu
- D.U.11** - modyfikować dawkę stałą insuliny szybko- i krótkodziałającej
- D.U.12** - przygotowywać pacjenta fizycznie i psychicznie do badań diagnostycznych
- D.U.13** - wystawiać skierowania na wykonanie określonych badań diagnostycznych
- D.U.15** - dokumentować sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian i realizowaną opiekę pielęgniarską, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych;
- D.U.16** - uczyć pacjenta i jego opiekuna doboru oraz użytkowania sprzętu pielęgnacyjno-rehabilitacyjnego i wyrobów medycznych;
- D.U.17** - prowadzić u dorosłych żywienie dojelitowe (przez zgłębnik i przetokę odżywczą) oraz żywienie pozajelitowe
- D.U.18** - rozpoznawać powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgnacyjnego
- D.U.20** - prowadzić rozmowę terapeutyczną
- D.U.21** - prowadzić rehabilitację przyłóżkową i aktywizację z wykorzystaniem elementów terapii zajęciowej
- D.U.22** - przekazywać informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta
- D.U.23** - asystować lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych
- D.U.24** - oceniać poziom bólu, reakcję pacjenta na ból i jego nasilenie oraz stosować farmakologiczne i niefarmakologiczne postępowanie przeciwbólowe
- D.U.25** - postępować zgodnie z procedurą z ciałem zmarłego pacjenta
- D.U.26** - przygotowywać i podawać pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza;
- D.U.27** - udzielać pierwszej pomocy w stanach bezpośredniego zagrożenia życia;

W zakresie kompetencji społecznych jest gotów do:

- K.S.1** - dokonywania samooceny w zakresie wiedzy i umiejętności zawodowych i do zasięgnięcia opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemów;
- K.S.2** - kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania jego godności, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną;
- K.S.3** – przestrzegania praw pacjenta i zachowywania w tajemnicy informacji z nim związanych
- K.S.4** – ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe;
- K.S.5** – rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki.

V Treści programowe

Forma zajęć: WYKŁAD		Liczba godzin
Semestr 3		
CZĘŚĆ KLINICZNA		
Wykl.1	Metody diagnostyczne w schorzeniach internistycznych.	1
Wykl.2	Etiologia, patogenezę, obraz kliniczny, metody diagnostyczne oraz terapia pacjentów z chorobami serca i układu krążenia: choroba niedokrwienna serca, zawał serca, nadciśnienie tętnicze, niewydolność krążenia ostra i przewlekła, zaburzenia rytmu i przewodzenia serca, miażdżyca naczyń obwodowych, niewydolność żylna.	5
Wykl.3	Etiologia, patogenezę, obraz kliniczny, metody diagnostyczne oraz terapia pacjentów z chorobami układu oddechowego: zapalenia oskrzeli, płuc, astma oskrzelowa, przewlekła obturacyjna choroba płuc, ostra i przewlekła niewydolność oddechowa, zapalenia opłucnej, gruźlica, grzybica płuc, choroby nowotworowe płuc.	5
Wykl.4	Etiologia, patogenezę, obraz kliniczny, metody diagnostyczne oraz terapia pacjentów z chorobami przewodu pokarmowego i zaburzeniami przemiany materii: choroby przełyku i	6

	żołądka (choroba refluksowa przełyku, choroba wrzodowa żołądka i dwunastnicy, choroby wątroby i dróg żółciowych, choroby trzustki (ostre i przewlekłe zapalenie trzustki), choroby jelit, choroby przemiany węglowodanowej, tłuszczowej, aminokwasów białek, ciał purynowych, zaburzenia gospodarki witaminowej, wodno – elektrolitowej i kwasowo-zasadowej. Nowotwory przewodu pokarmowego.	
Wykl.5	Etiologia, patogenezę, obraz kliniczny, metody diagnostyczne oraz terapia pacjentów z chorobami układu moczowego: stany zapalne nerek i pęcherza moczowego, kamica nerkowa, niewydolność nerek ostra i przewlekła.	5
Wykl.6	Etiologia, patogenezę, obraz kliniczny, metody diagnostyczne oraz terapia pacjentów ze schorzeniami gruczołów wydzielania wewnętrznego: zaburzenia czynności tarczycy, gruczołów przytarczycowych, zaburzenia czynności nadnerczy, cukrzyca.	5
Wykl.7	Etiologia, patogenezę, obraz kliniczny, metody diagnostyczne oraz terapia pacjentów z chorobami narządu ruchu: choroba reumatyczna, reumatoidalne zapalenie stawów, choroba zwyrodnieniowa stawów i choroby kości, choroby tkanek okołostawowych	4
Wykl.8	Etiologia, patogenezę, obraz kliniczny, metody diagnostyczne oraz terapia pacjentów z chorobami układu krwiotwórczego: (niedokrwistości, Skazy krwotoczne i choroby rozrostowe układu krwiotwórczego)	4
CZĘŚĆ PIELEŃNIARSKA		
Wykl.9	Rola i zadania pielęgniarki wobec chorego hospitalizowanego. Standardy i procedury opieki pielęgniarskiej. Diagnostyka pielęgniarska i proces pielęgnowania w praktyce pielęgniarki internistycznej. Rola i zadania pielęgniarki internistycznej w zespole terapeutycznym.	3
Wykl.10	Udział pielęgniarki w diagnostyce schorzeń serca i układu krążenia. Rola pielęgniarki w obserwacji objawów ze strony układu krążenia. Zasady opieki nad chorym ze schorzeniami sercowo – naczyniowymi. Najczęściej występujące problemy pielęgnacyjne spowodowane chorobami układu krążenia oraz sposoby ich rozwiązywania.	5
Wykl.11	Udział pielęgniarki w diagnostyce schorzeń układu oddechowego. Rola w obserwacji objawów ze strony układu oddechowego. Proces pielęgnowania chorego ze schorzeniami układu oddechowego. Profilaktyka chorób układu oddechowego	3
Wykl.12	Rola pielęgniarki w obserwacji objawów ze strony układu moczowego. Udział pielęgniarki w zabiegach i diagnostyce schorzeń układu moczowego. Pielęgnowanie pacjenta z urostomią i nefrostomią. Pielęgnowanie chorych leczonych dializami. Proces pielęgnowania pacjenta ze schorzeniami układu moczowego.	5
Wykl.13	Udział pielęgniarki w diagnostyce schorzeń układu pokarmowego (przygotowanie do badań psychiczne i fizyczne, wnikliwa obserwacja pacjenta przed ,w czasie i po badaniu, udokumentowanie wykonanych badań). Rola pielęgniarki w obserwacji objawów ze strony układu pokarmowego. Najczęściej występujące problemy pielęgnacyjne spowodowane chorobami układu pokarmowego i sposoby ich rozwiązywania. Proces pielęgnowania chorego ze schorzeniem przewodu pokarmowego.	5
Wykl.14	Udział pielęgniarki w diagnostyce schorzeń układu dokrewnego. Pielęgnowanie chorych z zaburzeniami gruczołów wydzielania wewnętrznego. Rozwiązywanie problemów pielęgnacyjno-opiekuńczych pacjenta z cukrzycą; zasady postępowania u pacjenta z hipoglikemią i hiperglikemią. Insulinoterapia – wdrażenie pacjenta do samopielęgnacji.	5
Wykl.15	Udział pielęgniarki w diagnostyce schorzeń tkanki łącznej. Pielęgnowanie pacjenta z nieurazowymi schorzeniami narządu ruchu. Edukacyjna rola pielęgniarki w zapobieganiu skutkom braku ruchu i długotrwałego unieruchomienia w łóżku, problemy psychologiczne wynikające z postępującego procesu chorobowego.	5
Wykl.16	Rola pielęgniarki w obserwacji objawów ze strony układu krwiotwórczego. Udział pielęgniarki w diagnostyce schorzeń układu krwiotwórczego. Pielęgnowanie pacjenta ze schorzeniami układu krwiotwórczego.	4
Suma godzin		70
Forma zajęć: ZAJĘCIA PRAKTYCZNE		Liczba godzin
Semestr 4		
Zaj. Prakt. 1	Zapoznanie ze specyfiką funkcjonowania oddziału internistycznego. Modele opieki pielęgniarskiej, standardy, procedury oraz dokumentacja obowiązująca w oddziale internistycznym. Przygotowanie chorego do badań i zabiegów diagnostycznych, opieka nad chorym po badaniach i zabiegach diagnostycznych Udział pielęgniarki w zapobieganiu zakażeniom szpitalnym. Nawiązanie kontaktu z pacjentem i jego	10

	otoczeniem. (MCSM – 5 godz.)	
Zaj. Prakt. 2	Rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów pielęgnacyjnych pacjentów ze schorzeniem układu oddechowego, udział w prewencji chorób układu oddechowego, badaniach diagnostycznych, ocenie funkcji układu oddechowego, tlenoterapii, gimnastyce oddechowej, farmakoterapii. (MCSM – 5 godz.)	10
Zaj. Prakt. 3	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania, leczenia i pielęgnowania pacjentów z chorobą niedokrwinną mięśnia sercowego. Przygotowywanie pacjenta do samokontroli i samoopieki. (MCSM – 5 godz.)	10
Zaj. Prakt. 4	Określenie problemów zdrowotnych chorego i zaplanowanie działań pielęgnacyjno - leczniczych u pacjenta z zaburzeniami rytmu i przewodnictwa. (MCSM – 5 godz.)	10
Zaj. Prakt. 5	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania, leczenia i pielęgnowania pacjentów z przewlekłą niewydolnością serca. Udział pielęgniarki w edukacji i profilaktyce wtórnej. Przygotowywanie pacjenta do samokontroli i samoopieki. (MCSM – 5 godz.)	10
Zaj. Prakt. 6	Określenie problemów zdrowotnych chorego i zaplanowanie działań pielęgnacyjnych u pacjenta z nadciśnieniem tętniczym. Udział pielęgniarki w edukacji i profilaktyce wtórnej. Przygotowywanie pacjenta do samokontroli i samoopieki. (MCSM – 5 godz.)	10
Zaj. Prakt. 7	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania, leczenia i pielęgnowania pacjentów w schorzeniach nerek i dróg moczowych. Pielęgnowanie pacjenta z urostomią i nefrostomią. Przygotowywanie pacjenta do samokontroli i samoopieki. (MCSM – 5 godz.)	10
Zaj. Prakt. 8	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania, leczenia i pielęgnowania pacjentów w schorzeniach układu pokarmowego. (MCSM – 5 godz.)	10
Zaj. Prakt. 9	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania, leczenia i pielęgnowania pacjentów z zaburzeniami gruczołów wydzielania wewnętrznego (MCSM – 5 godz.)	10
Zaj. Prakt. 10	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania, leczenia i pielęgnowania pacjentów z cukrzycą. Przygotowywanie pacjenta do samokontroli i samoopieki. (MCSM – 5 godz.)	10
Zaj. Prakt. 11	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania i leczenia schorzeń układu krwiotwórczego. Rozwiązywanie problemów pielęgnacyjno-opiekuńczych pacjenta ze schorzeniami układu krwiotwórczego. (MCSM – 5 godz.)	10
Zaj. Prakt. 12	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania, leczenia i pielęgnowania pacjentów z nieurazowymi schorzeniami narządu ruchu. Przygotowywanie pacjenta do samokontroli i samoopieki. (MCSM – 5 godz.)	10
Suma godzin		120
Forma zajęć: PRAKTYKA ZAWODOWA		Liczba godzin
Semestr 4		
Praktyka zawodowa	Poznanie topografii szpitala. Struktura organizacyjna oddziału w wybranej przez studenta placówce. Zapoznanie ze specyfiką funkcjonowania oddziału internistycznego. Modele opieki pielęgniarskiej, standardy, procedury oraz dokumentacja obowiązująca w oddziale internistycznym. Rola pielęgniarki w zespole interdyscyplinarnym; przestrzeganie norm i zasad obowiązujących w oddziale internistycznym, odpowiedzialność pielęgniarki za podejmowane decyzje. Udział pielęgniarki w zapobieganiu zakażeniom szpitalnym. Sprzęt i aparatura stosowana w oddziale. Nawiązanie kontaktu z pacjentem i jego otoczeniem.	160
	Przygotowanie pacjenta do badań podstawowych i specjalistycznych w chorobach układu krążenia, oddechowego, moczowego oraz zapewnienie opieki podczas badania i po badaniu.	
	Udział pielęgniarki w terapii i rehabilitacji pacjentów w oddziale internistycznym w obrębie układu krążenia, oddechowego i moczowego.	
	Wdrażanie nabytych wiadomości i umiejętności w proces samodzielnego rozpoznawania problemów zdrowotnych, planowania, realizowania i oceny efektów działań pielęgniarki z uwzględnieniem edukacji zdrowotnej wobec pacjentów ze schorzeniami w obrębie układu krążenia, oddechowego i moczowego. Dokumentowanie działań pielęgnacyjnych, zgodnie z aktualnie obowiązującą procedurą postępowania i procesem pielęgnowania.	
	Przygotowanie pacjenta do badań podstawowych i specjalistycznych w chorobach układu pokarmowego, krwiotwórczego, nieurazowych schorzeniach narządu ruchu, w zaburzeniach pracy gruczołów wydzielania wewnętrznego oraz zapewnienie opieki podczas badania i po badaniu	

	<p>Udział pielęgniarki w terapii pacjentów w oddziale internistycznym w schorzeniach układu pokarmowego, krwiotwórczego, nieurazowych schorzeniach narządu ruchu, w zaburzeniach pracy gruczołów wydzielania wewnętrznego. Dokumentowanie działań pielęgniarstwa, zgodnie z aktualnie obowiązującą procedurą postępowania i procesem pielęgnowania.</p> <p>Udział w leczeniu dietetycznym i rehabilitacji pacjentów przebywających w oddziale, obserwacja tolerancji leczenia dietetycznego i rehabilitacji podejmowanie właściwych działań.</p> <p>Wdrażanie nabytych wiadomości i umiejętności w proces samodzielnego rozpoznawania problemów zdrowotnych, planowania, realizowania i oceny efektów działań pielęgniarki z uwzględnieniem edukacji zdrowotnej wobec pacjentów ze schorzeniami w obrębie układu pokarmowego, krwiotwórczego, nieurazowych schorzeniach narządu ruchu, w zaburzeniach pracy gruczołów wydzielania wewnętrznego.</p>
VI Narzędzia dydaktyczne	
1	Rzutnik multimedialny, prezentacje multimedialne, plansze poglądowe, filmy dydaktyczne
2	Studium przypadku
3	Metoda sytuacyjna
4	Dokumentacja pacjenta i oddziału
5	Sprzęt i aparatura będąca na wyposażeniu oddziału szpitalnego.
6	Standardy i procedury obowiązujące w oddziale internistycznym.
7	Testy z instrukcją rozwiązywania, zasady przyznawania oceny oraz klucz odpowiedzi.
8	Kryteria oceny umiejętności praktycznych w przebiegu zajęć praktycznych i praktyk zawodowych w oddziale chorób wewnętrznych
9	Kryteria oceny procesu pielęgnowania prowadzonego przez studentów w ramach zajęć praktycznych i praktyk zawodowych w oddziale chorób wewnętrznych
10	Kryteria oceny postawy studenta na zajęciach praktycznych i praktyk zawodowych w oddziale chorób wewnętrznych
11	Kryteria oceny końcowej z zajęć praktycznych i praktyk zawodowych w oddziale chorób wewnętrznych
VII Metody dydaktyczne	
	<ol style="list-style-type: none"> 4. wykład informacyjny 5. wykład konwersatoryjny 6. opis, objaśnienie i wyjaśnienie 7. metoda sytuacyjna 8. pokaz, ćwiczenia 9. dyskusja dydaktyczna 10. metoda przypadków /próba pracy 11. analiza dokumentacji medycznej 12. obserwacja 13. proces pielęgnowania 14. raport ustny
VIII Sposoby oceny	
F1	Pytania, testy jednokrotnego wyboru i mieszane sprawdzające przygotowanie do tematyki zajęć praktycznych
F2	Aktywność podczas zajęć
F3	Dokumentacja procesu pielęgnowania
F4	Instruktaż wstępny, bieżący, końcowy – zajęcia praktyczne
F5	Obserwacja działań i postawy studenta w roli członka zespołu terapeutycznego w oddziale
P1	Test podsumowujący tematykę zajęć praktycznych
P2	Ocena indywidualnej dokumentacji procesu pielęgnowania, umiejętności praktycznych i postawy
P3	Test podsumowujący tematykę wykładów
P4	Egzamin pisemny – test
IX Obciążenie pracą studenta	
Forma aktywności	
Łączna i średnia	

	liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć)	
- wykłady	70
- zajęcia praktyczne	120
Praca własna w tym:	
Opracowanie prezentacji multimedialnej we własnym zakresie zagadnień przewidzianych w tej formie kształcenia	5
Przygotowanie do zajęć	15
Przygotowanie do egzaminu	20
Praktyka zawodowa	160
	SUMA GODZIN
	390
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	13

X LITERATURA

Literatura podstawowa

14. Jurkowska G. (red.), Łagoda K. (red.): Pielęgniarstwo internistyczne. Podręcznik dla studiów medycznych. PZWL, W-wa 2011
15. Talarska D. (red.), Zozulińska-Ziółkiewicz D.(red.): Pielęgniarstwo internistyczne. Podręcznik dla studiów medycznych. PZWL, W-wa 2018
16. [red. prowadzący Piotr Gajewski]: Interna Szczeklika 2019/20 : mały podręcznik Polski Instytut Evidence Based Medicine. Wyd. 11. - Cholerzyn : Medycyna Praktyczna, 2019

Literatura uzupełniająca

17. Kaszuba D. (red.), Nowicka A.(red.): Pielęgniarstwo kardiologiczne. Podręcznik dla studiów medycznych. PZWL, Warszawa 2011
18. Pączek L. (red.), Mucha K. (red.), Foroniewicz B. (red.): Choroby wewnętrzne. Podręcznik dla studentów pielęgniarstwa i położnictwa. PZWL, W-wa 2009
19. Bodys-Cupak I., Czaja E., Dzikowska M.: Modele opieki pielęgniarskiej nad chorym dorosłym. PZWL, W-wa 2010 pod red Kózki i Płaszewskiej-Żywko
20. Daniluk J., Jurkowska G.: Zarys chorób wewnętrznych dla studentów pielęgniarstwa. Wyd. Czelej Lublin 2005
21. Ciechaniewicz W.: Pielęgniarstwo. T1 i 2. PZWL, W-wa 2007.
22. Białobrzeska B., Dębska-Słizień A.: Pielęgniarstwo nefrologiczne. Wyd. PZWL Warszawa 2013, wyd.1
23. Uchmanowicz I., Kubera-Jaroszewicz K.: Edukacja diabetologiczna. Standard opieki pielęgniarskiej chorego na cukrzycę Wyd. Continuo Wrocław 2012, wyd.1
24. Kózka M. (red.), Płaszewska-Żywko L.(red.): Procedury pielęgniarskie. Podręcznik dla studiów medycznych. PZWL. W-wa 2011
25. Czupryna A., Wilczek-Rużyczka E.: Wybrane zagadnienia pielęgniarstwa specjalistycznego. Wyd. Wolters Kluwer Polska. 2010
26. Kózka M. (red.), Płaszewska-Żywko L.(red.): Diagnozy i interwencje pielęgniarskie. Podręcznik dla studiów medycznych. PZWL. W-wa 2010

XI TABLICA POWIĄZAŃ EFEKTÓW PRZEDMIOTOWYCH I KIERUNKOWYCH Z CELAMI PRZEDMIOTU W ODNIESIENIU DO METOD ICH WERYFIKACJI

Efekty uczenia się	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
D.W.1	C1 C2	W. 1-16;ZP. 1-12; PZ	1,4,7	1,2,3,4,6,7,8 10,11	F
D.W.2		W. 1-16; ZP. 1-12; PZ	1,4,7		F
D.W.3		W. 1-16; ZP. 1-12; PZ	1,4,7		F
D.W.4		W. 1-16; ZP. 1-12; PZ	1,4,7		F
D.W.5		W. 1-16; ZP.1-12; PZ	1,2,4,7		F
D.W.6		W. 1-16; ZP.1-12; PZ	1,2,4,7		F
D.W.7		W. 9-16;ZP.2-12; PZ	1,2,4,7		F
D.W.8		W2-8; ZP.2-12; PZ	1,4		F

D.W.10		W. 10-16; ZP.2-12; PZ	1,4,7		FP
D.U.1		ZP.2-12; PZ			F
D.U.2		ZP.1-12; PZ			F
D.U.3		ZP.2-12; PZ			F
D.U.4		ZP.2-12; PZ			F
D.U.6		ZP.1-12; PZ			F
D.U.7		ZP.1-12; PZ			
D.U.8		ZP.1-12; PZ			F
D.U.9		ZP.1-12; PZ			F
D.U.10		ZP.1-12; PZ			F
D.U.11		ZP.2-12; PZ			F
D.U.12		ZP.1-12; PZ			F
D.U.13		ZP.1-12; PZ	3,4,5,6,8,9,10,11	3,4,5,7,8,9,10,11	F
D.U.15		ZP.2-12; PZ			F
D.U.16		ZP.1-12; PZ			F
D.U.17		ZP.2-12; PZ			F
D.U.18		ZP.2-12; PZ			F
D.U.20		ZP.2-12; PZ			F
D.U.21		ZP.2-12; PZ			F
D.U.22		ZP.1-12; PZ			F
D.U.23		ZP.2-12; PZ			F
D.U.24		ZP.1-12; PZ			F
D.U.25		ZP.2-12; PZ			F
D.U.26		ZP.1-12; PZ			F
D.U.27		ZP.2-12; PZ			F
K.S.1-5		ZP.1-12; PZ	2,3,4,5,6,7,8,9,10,11	6,7,8,9,10,11	F

XII ZASADY WERYFIKACJI OCZEKIWANYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Przedmiot kończy się egzaminem w formie testu w semestrze 4.

Test obejmuje pytania jednokrotnego wyboru, dopasowania oraz uzupełnień – test mieszany, aby uzyskać pozytywną ocenę z testu student powinien udzielić 60% poprawnych odpowiedzi. Za poprawną odpowiedź student otrzymuje 1 pkt, za błędną lub brak odpowiedzi 0 pkt. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu jest pozytywne zaliczenie zajęć praktycznych.

Skala ocen

Bardzo dobry – 91% - 100%

Dobry plus – 86% - 90%

Dobry – 81% - 85%

Dostateczny plus – 76% - 80%

Dostateczny – 60% - 75%

Niedostateczny – poniżej 60%

Kryteria zaliczenia wykładów – sem. 3:

- zaliczenie testu podsumowującego tematykę wykładów, w skład którego wchodzi pytania: jednokrotnego wyboru, dopasowania oraz uzupełnień – test mieszany, aby uzyskać pozytywną ocenę z testu student powinien udzielić co najmniej 60% poprawnych odpowiedzi.

Bardzo dobry – 94 – 100%

Dobry plus – 85 - 93%

Dobry – 76 - 84%

Dostateczny plus – 68 - 75%

Dostateczny – 60 - 67%

Niedostateczny – 0 - 59%

Zaliczenie godzin bez udziału nauczyciela:

Samokształcenie stanowi pogłębienie zagadnień ujętych w efektach uczenia się przedmiotu. Do zaliczenia

samokształcenia wymagane jest przedstawienie sprawozdania pisemnego z analizy dwóch artykułów naukowych z zakresu chorób wewnętrznych i pielęgniarstwa internistycznego lub z uczestnictwa w konferencji o tematyce związanej z chorobami wewnętrznymi (potwierdzone certyfikatem) - zagadnienia ujęte w efektach uczenia się.

Samodzielne opracowanie w formie prezentacji multimedialnej (min 10, max 15 slajdów) wybranej tematyki dotyczącej poszerzenia zagadnień z zakresu chorób wewnętrznych. Doskonalenie umiejętności korzystania z tekstów źródłowych w celu wzbogacenia własnej wiedzy, doskonalenia umiejętności i podnoszenia swoich umiejętności i kompetencji. Tematy prac aktualizowane są każdego roku akademickiego i podawane do wiadomości studentów na pierwszych zajęciach.

Kryteria oceny:

27. Praca samokształceniowa powinna zawierać informacje z zakresu: definicji jednostki chorobowej, metod diagnostycznych, leczenia farmakologicznego i niefarmakologicznego (w tym zaleceń terapeutycznych, zaleceń z zakresu samoopieki).

L.p.	Elementy prezentacji	Liczba punktów	Uzyskana liczba punktów	Uwagi
1.	Zgodność z tematem	0-3		
2.	Poziom merytoryczna	0-3		
3.	Język prezentacji (fachowa terminologia, poprawność językowa)	0-3		
4.	Zwiężłość (krótkie zdania, równoważniki zdań, hasła)	0-3		
5.	Uporządkowany i logiczny układ prezentacji	0-3		
6.	Czytelność (wielkość czcionki, układ)	0-3		
7.	Estetyka (kolor, grafika)	0-3		
8.	Innowacyjność (praca przyciągająca uwagę, pomysłowa)	0-3		
Suma punktów				

Bardzo dobry (5,0) – 22 - 24 pkt

Dobry plus (4,5) – 20 - 21 pkt

Dobry (4,0) – 17 - 19 pkt

Dostateczny plus (3,5) – 15-16 pkt

Dostateczny (3,0) – 12 -14 pkt

Niedostateczny (2,0) - poniżej 12 pkt

Punktacja:

3 pkt. - zadanie wykonane samodzielnie, całkowicie poprawnie, zgodnie z wymaganiami

2 pkt. – zadanie wykonane z niewielkimi błędami

1pkt. – zadanie wykonane z błędami

0 pkt. – zadanie wykonane niezgodnie z wymaganiami

Jeśli z jakiegokolwiek elementu oceny student uzyska 0 punktów, otrzymuje ocenę niedostateczną i nie może uzyskać zaliczenia z zajęć

Kryteria zaliczenia zajęć praktycznych (MCSM i oddział)

- przestrzeganie regulaminu zajęć praktycznych (zał. nr 2)
- aktywny udział w zajęciach praktycznych (włączanie się do dyskusji inicjowanej przez wykładowcę, przejawianie zainteresowania zagadnieniami omawianymi w trakcie zajęć praktycznych)
- obowiązkowa 100% obecność na zajęciach
- w przypadku nieobecności zajęcia praktyczne muszą być zrealizowane w innym terminie ustalonym z prowadzącym zajęć.
- zaliczenie procesu pielęgnowania (zał. nr 3)
- zaliczenie tematyki zajęć praktycznych (zał. nr 4)
- zaliczenie umiejętności praktycznych w oddziale internistycznym przewidzianych programem nauczania, (zał nr 5)
- ocena kompetencji społecznych w czasie zajęć praktycznych odbywa się na zasadzie obserwacji studenta przez nauczyciela akademickiego i zespół terapeutyczny. Kryterium oceny postawy studenta (zał. nr 6)
- ocena końcowa z zajęć praktycznych (zał. nr 7)

Na ocenę końcową składa się:

30% oceny wiedzy + 45% oceny umiejętności + 5% oceny kompetencji społecznych (ocena postawy studenta) + 20% oceny procesu pielęgnowania

Ocena końcowa:

5,0 – 4,90 – bardzo dobry

4,89 – 4,50 – plus dobry

4,49 – 4,0 – dobry

3,99 – 3,50 plus dostateczny

3,49 – 3,0 – dostateczny

< 3,0 – niedostateczny

Kryteria zaliczenia praktyki zawodowej:

1. 100% obecność na zajęciach

2. przestrzeganie regulaminu praktyk zawodowych

3. zaliczenie umiejętności praktycznych w „Dzienniczku umiejętności pielęgniarskich” przewidzianych programem nauczania w oddziale chorób wewnętrznych

4. zaliczenie procesu pielęgnowania

5. pozytywna ocena kompetencji społecznych w czasie praktyki zawodowej. Postawa studenta jest monitorowana przez opiekuna praktyki, pacjenta oraz zespół terapeutyczny.

XIII. INNE PRZYDATNE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Tematyka samokształcenia do podawana przez prowadzącego na pierwszych zajęciach.

Zajęcia odbywają się w salach Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych, salach MCSM II piętro w budynek nr 3 oraz w szpitalnych oddziałach chorób wewnętrznych

Terminy konsultacji podawane są na pierwszych zajęciach.

Informacje na temat terminu zajęć (dzień tygodnia/godzina) – zgodnie z planem zajęć umieszczonym na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej WNMiT

Na praktykach zawodowych obowiązuje regulamin „praktyk”.

Nazwa przedmiotu/modułu:	PEDIATRIA I PIELEŃNIARSTWO PEDIATRYCZNE
Nazwa angielska:	PEDIATRICS AND PAEDIATRIC NURSING
Kierunek studiów:	Pielęgniarstwo
Tryb/Poziom studiów:	Stacjonarne, I-go stopnia – licencjackie
Profil studiów	Praktyczny
Jednostka prowadząca:	Karkonoska Akademia Nauk Stosowanych w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych
Prowadzący przedmiot:	prof. dr hab. n med. Andrzej Boznański mgr Anna Sinica mgr Teresa Celt
Status przedmiotu:	obowiązkowy

I. Formy zajęć, liczba godzin

Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Praca własna	Zajęcia praktyczne	Praktyka zawodowa	Łącznie	ECTS
3	65	-	10	-	-	75	3
4	-	-	-	160	160	320	12
Razem	65	-	10	160	160	395	15

II. Cel przedmiotu

C 1 - Wyposażenie studentów w wiedzę i umiejętności dotyczące chorób i stanów zagrażających życiu i zdrowiu noworodka i wcześniaka oraz identyfikowania wad wrodzonych

C 2 - Wyposażenie studentów w wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne dotyczące zaspakajania i przewidywania konsekwencji niezaspokojenia potrzeb bio-psycho-społecznych dziecka w zdrowiu i chorobie, w każdym okresie jego życia oraz rozumienia sytuacji trudnej dla dziecka i jego rodziny wynikającej z choroby i hospitalizacji

C 3 - Opanowanie przez studentów wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych z zakresu chorób wieku dziecięcego i pielęgniarstwa pediatrycznego, w celu przygotowania studentów do realizacji zadań zawodowych oraz do sprawowania samodzielnej i profesjonalnej opieki nad hospitalizowanym dzieckiem w schorzeniach wieku rozwojowego

III. Wymagania wstępne w kategoriach wiedzy, umiejętności i innych kompetencji:

Brak

IV. Oczekiwane efekty uczenia się

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

D.W1- czynniki ryzyka i zagrożeń zdrowotnych u pacjentów w różnym wieku

D.W2 - etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarskiej nad pacjentami w wybranych chorobach

D.W3- zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie internistycznym, chirurgicznym, położniczo-ginekologicznym, pediatrycznym, geriatrycznym, neurologicznym, psychiatrycznym, intensywnej opiece medycznej, opiece paliatywnej, opiece długoterminowej oraz na bloku operacyjnym

D.W4 - rodzaje badań diagnostycznych i zasady ich zlecenia

D.W5 - zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach

D.W6- właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od

wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania

D.W7 - standardy i procedury pielęgniarstwa stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia

D.W8 - reakcje pacjenta na chorobę, przyjęcie do szpitala i hospitalizację

D.W10 - zasady organizacji opieki specjalistycznej (geriatrycznej, intensywnej opieki medycznej, neurologicznej, psychiatrycznej, pediatrycznej, internistycznej, chirurgicznej, paliatywnej, długoterminowej oraz na bloku operacyjnym);

D.W13- patofizjologię, objawy kliniczne, przebieg, leczenie i rokowanie chorób wieku rozwojowego: układu oddechowego, układu krążenia, układu nerwowego, dróg moczowych, układu pokarmowego oraz chorób endokrynologicznych, metabolicznych, alergicznych i krwi;

D.W14- patofizjologię i objawy kliniczne chorób i stanów zagrożenia życia noworodka, w tym wcześniaka oraz podstawy opieki pielęgniarstwa w tym zakresie;

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

D.U1-gromadzić informacje, formułować diagnozę pielęgniarstwa, ustalać cele i plan opieki pielęgniarstwa, wdrażać interwencje pielęgniarstwa oraz dokonywać ewaluacji opieki pielęgniarstwa;

D.U2 prowadzić poradnictwo w zakresie samoopieki pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia dotyczące wad rozwojowych, chorób i uzależnień

D.U3 – prowadzić profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób

D.U4 - organizować izolację pacjentów z chorobą zakaźną w miejscach publicznych i w warunkach domowych

D.U5 - oceniać rozwój psychofizyczny dziecka, wykonywać testy przesiewowe i wykrywać zaburzenia w rozwoju

D.U8 - rozpoznawać powikłania po specjalistycznych badaniach diagnostycznych i zabiegach operacyjnych

D.U9 - doraźnie podawać pacjentowi tlen i monitorować jego stan podczas tlenoterapii

D.U10 - wykonywać badanie elektrokardiograficzne i rozpoznawać zaburzenia zagrażające życiu;

D.U12 - przygotowywać pacjenta fizycznie i psychicznie do badań diagnostycznych;

D.U13 - wystawiać skierowania na wykonanie określonych badań diagnostycznych;

D.U14 - przygotowywać zapisy form recepturowych substancji leczniczych w ramach kontynuacji leczenia;

D.U15 - dokumentować sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian i realizowaną opiekę pielęgniarstwa, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych;

D.U16 - uczyć pacjenta i jego opiekuna doboru oraz użytkowania sprzętu pielęgnacyjno-rehabilitacyjnego i wyrobów medycznych;

D.U17 - prowadzić u osób dorosłych i dzieci żywienie dojelitowe (przez zgłębnik i przetokę odżywczą) oraz żywienie pozajelitowe;

D.U18 - rozpoznawać powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgnacyjnego;

D.U20 - prowadzić rozmowę terapeutyczną;

D.U22 - przekazywać informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta;

D.U23 - asystować lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych;

D.U24 - oceniać poziom bólu, reakcję pacjenta na ból i jego nasilenie oraz stosować farmakologiczne i nefarmakologiczne postępowanie przeciwbólowe;

D.U26- przygotowywać i podawać pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza;

W zakresie kompetencji społecznych:

K.S.5 –absolwent jest gotów do rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki

V. Treści programowe:

Forma zajęć: wykład sem. 3		Liczba godzin
Część kliniczna		
Wykl.1	Charakterystyka chorób i stanów zagrażających życiu i zdrowiu noworodka i wcześniaka – niedotlenienie, zaburzenia oddychania, noworodkowe nadciśnienie płucne, żółtaczkę okresu noworodkowego, noworodek z małą masą urodzeniową, krwawienia do centralnego ukł. nerwowego, martwicze zapalenie jelit, drgawki noworodkowe, wady rozwojowe wymagające interwencji chirurgicznej. Zakażenia. Testy przesiewowe.	5
Wykl. 2	Charakterystyka wad wrodzonych – wady układu nerwowego, twarzo-czaszki, układu oddechowego, pokarmowego, moczowo-płciowego, kostno-stawowego, wady genetycznie uwarunkowane .	4
Wykl. 3	Zasady diagnozowania, rodzaje badań diagnostycznych, zlecenie badań i rola pielęgniarki w procesie diagnozowania w pediatrii.	6

Wykl. 4	Etiologia, patogenez, obraz kliniczny i postępowanie w chorobach wieku rozwojowego – układu oddechowego i krążenia	6
Wykl. 5	Etiologia, patogenez, obraz kliniczny i postępowanie w chorobach wieku rozwojowego – układu pokarmowego, nerwowego, dróg moczowych, krwi	10
Wykl. 6	Metody diagnostyki i terapii w chorobach alergicznych u dzieci – astma oskrzelowa, atopia, alergeny,- diagnostyka: badania czynnościowe, spirometria , punktowe testy skórne, poziom przeciwciał IgE,- leczenie zgodnie ze stopniem zaawansowania choroby.	4
Część pielęgnarska		
Wykl. 7	Charakterystyka potrzeb bio-psycho-społecznych dziecka - zasady realizacji i czynności wiążące się z zaspakajaniem potrzeb dziecka w każdym okresie jego życia z uwzględnieniem różnic wobec dorosłego. Sposoby realizacji potrzeb u dziecka chorego w każdym okresie jego życia – konsekwencje ich niezaspokojenia. Choroba sieroca. Dziecko krzywdzone.	5
Wykl. 8	Hospitalizacja w życiu dziecka i jego rodziny - hospitalizacja jako sytuacja trudna dla dziecka i jego rodziny, - reakcje dziecka na fakt hospitalizacji, - błędy jatrogenne popełniane wobec dziecka i jego rodziców - rola pielęgniarki wobec dziecka hospitalizowanego i przestrzeganie jego praw w szpitalu - Europejska Karta Praw Dziecka w szpitalu – Karta praw pacjenta - Ustawa o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta- Krzywdzenie instytucjonalne dzieci- Procedury ochrony praw pacjenta. Czynności pielęgniarki podczas przyjmowania i wypisywania dziecka ze szpitala	3
Wykl. 9	Pielęgnowanie dziecka ze schorzeniami układu oddechowego i krążenia: - rola pielęgniarki w obserwacji objawów ze strony układu oddechowego i krążenia. Zasady i techniki wykonywania zabiegów z uwzględnieniem różnic wobec dorosłego - Rola procesu pielęgnowania w praktyce pielęgniarki pediatrycznej- przykładowy proces pielęgnowania dziecka	5
Wykl. 10	Pielęgnowanie dziecka ze schorzeniami układu pokarmowego - rola pielęgniarki w obserwacji objawów ze strony układu pokarmowego. Zasady i techniki wykonywania zabiegów z uwzględnieniem różnic wobec dorosłego - Rola procesu pielęgnowania w praktyce pielęgniarki pediatrycznej- przykładowy proces pielęgnowania dziecka	5
Wykl. 11	Pielęgnowanie dziecka ze schorzeniami dróg moczowych- rola pielęgniarki w obserwacji objawów ze strony dróg moczowych. Zasady i techniki wykonywania zabiegów z uwzględnieniem różnic wobec dorosłego - Rola procesu pielęgnowania w praktyce pielęgniarki pediatrycznej- przykładowy proces pielęgnowania dziecka	5
Wykl. 12	Rola pielęgniarki w postępowaniu wobec dziecka z objawami ze strony układu nerwowego.	3
Wykl. 13	Rola pielęgniarki w procesie diagnozowania i postępowania leczniczego w chorobach skóry u dzieci.	3
Wykl. 14	Ewaluacja zrealizowanego materiału.	1
Suma godzin		65
Forma zajęć: zajęcia praktyczne sem.4		Liczba godzin
Zaj. Prakt. 1	Zapoznanie studenta z topografią i specyfiką funkcjonowania Oddziału Pediatrycznego i Oddziału Neonatologicznego, dokumentacją dziecka i oddziału. Standardy i procedury obowiązujące w oddziale. Udział pielęgniarki w zapobieganiu zakażeniom wewnątrzoddziałowym. Zasady realizacji farmakoterapii w oddziale. Nawiązanie pierwszego kontaktu z dzieckiem, rodzicami i personelem oddziału.	10
Zaj. Prakt. 2	Zadania pielęgniarki wobec dziecka hospitalizowanego i jego rodziny w oddziale, postawa pielęgniarki wobec reakcji dziecka na fakt hospitalizacji. Obserwacja rozwoju psychomotorycznego dziecka/wykrywanie zaburzeń w rozwoju . Testy przesiewowe/novorodek	10
Zaj. Prakt. 3	Rola procesu pielęgnowania w praktyce pielęgniarki pediatrycznej. Pierwszy etap procesu pielęgnowania- zbieranie danych.	10
Zaj. Prakt. 4, 5, 6	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania, leczenia i pielęgnowania dzieci w chorobach układu oddechowego(z uwzględnieniem Edukacji zdrowotnej) /oddział-20/-Niedotlenienie, zaburzenia oddychania u noworodka/wcześnieika MCSM-10	30
Zaj. Prakt 7	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania, leczenia i pielęgnowania dzieci w chorobach układu krążenia(z uwzględnieniem Edukacji zdrowotnej): MCSM-10	10
Zaj. Prakt. 8, 9, 10	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania, leczenia i pielęgnowania dzieci w chorobach układu pokarmowego(z uwzględnieniem Edukacji zdrowotnej): /oddział-20/ MCSM-10	30

Zaj. Prakt. 11, 12	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania, leczenia i pielęgnowania dzieci w chorobach dróg moczowych(z uwzględnieniem Edukacji zdrowotnej): /oddział-10/ MCSM-10	20
Zaj. Prakt. 13	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania, leczenia i pielęgnowania dzieci w chorobach układu nerwowego (z uwzględnieniem Edukacji zdrowotnej) MCSM-5 Krwawienie do CUN/novorodek MCSM-5	10
Zaj. Prakt. 14, 15	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania i leczenia dzieci w chorobach skóry(z uwzględnieniem Edukacji zdrowotnej) MCSM-15 Pielęgnacja skóry, kikutu pępowninowego u noworodka MCSM-5	20
Zaj. Prakt. 16	Ewaluacja zrealizowanych zagadnień – analiza karty gorączkowej i zleceń lekarskich wybranego dziecka, pod kątem przebiegu choroby i postępowania – metoda przypadku /oddział/	10
Suma godzin		160
Forma zajęć: praktyka zawodowa sem.4		Liczba godzin
Praktyka zawodowa	Poznanie topografii szpitala i struktury organizacyjnej oddziału w wybranej przez studenta placówce. Zapoznanie ze specyfiką funkcjonowania Oddziału Pediatrycznego. Modele opieki pielęgniarskiej, standardy, procedury oraz dokumentacja obowiązująca w Oddziale Pediatrycznym. Rola pielęgniarki w zespole interdyscyplinarnym; przestrzeganie norm i zasad obowiązujących oddziale, odpowiedzialność pielęgniarki za podejmowane decyzje. Udział pielęgniarki w zapobieganiu zakażeniom szpitalnym. Poznanie sprzętu i aparatury stosowanej w oddziale. Nawiązanie kontaktu z dzieckiem i jego bliskimi. Rola pielęgniarki pediatrycznej wobec dziecka hospitalizowanego i jego rodziny.	160
Praktyka zawodowa	Przygotowanie dziecka do badań podstawowych i specjalistycznych w chorobach układu oddechowego i krążenia oraz zapewnienie opieki podczas badania i po badaniu. Edukacja dziecka i jego rodziny w zakresie zapobiegania schorzeniom układu oddechowego i ich powikłaniom.	
Praktyka zawodowa	Udział pielęgniarki w terapii i rehabilitacji dziecka w Oddziale Pediatrycznym ze schorzeniami układu oddechowego i krążenia.	
Praktyka zawodowa	Samodzielne gromadzenie danych i informacji o chorym dziecku, ocena i interpretacja badań diagnostycznych, samodzielne rozpoznawanie problemów zdrowotnych, planowanie, realizowanie założeń procesu pielęgnowania i ocena efektów działań wobec dzieci ze schorzeniami układu oddechowego i krążenia – proces pielęgnowania jako metoda pracy pielęgniarki.	
Praktyka zawodowa	Edukacja dziecka i jego rodziny w zakresie zaspakajania potrzeb bio-psycho społecznych dziecka w chorobie. Rola pielęgniarki w organizowaniu czasu wolnego dzieciom przebywającym w Oddziale Pediatrycznym.	
Praktyka zawodowa	Przygotowanie dziecka do badań podstawowych i specjalistycznych w chorobach układu pokarmowego, moczowego, krwiotwórczego, kostno- stawowego, chorobach alergicznych i skóry oraz zapewnienie opieki podczas badania i po badaniu.	
Praktyka zawodowa	Udział pielęgniarki w leczeniu dietetycznym, obserwacja tolerancji leczenia dietetycznego, i terapii dziecka w Oddziale Pediatrycznym w schorzeniach układu pokarmowego, moczowego, krwiotwórczego, kostno- stawowego, chorobach alergicznych i skóry.	
Praktyka zawodowa	Samodzielne gromadzenie danych i informacji o chorym dziecku, ocena i interpretacja badań diagnostycznych, samodzielne rozpoznawanie problemów zdrowotnych, planowanie, realizowanie założeń procesu pielęgnowania i ocena efektów działań wobec dzieci ze schorzeniami układu pokarmowego, moczowego, krwiotwórczego, kostno- stawowego, w chorobach alergicznych i skóry – proces pielęgnowania jako metoda pracy pielęgniarki.	
Praktyka zawodowa	Edukacja dziecka i jego rodziny w zakresie zaspakajania potrzeb bio-psycho społecznych dziecka w chorobie. Edukacja dziecka i jego rodziny w zakresie zapobiegania chorobom wieku rozwojowego i ich powikłaniom Rola pielęgniarki w organizowaniu czasu wolnego dzieciom przebywającym w oddziale.	
Suma godzin		160
VI. Narzędzia dydaktyczne		
1.	Prezentacje multimedialne, plansze poglądowe, filmy dydaktyczne, tablica	
2.	Europejska Karta Praw Dziecka w szpitalu, Karta praw pacjenta	
3.	Sprzęt i aparatura medyczna na wyposażeniu MCSM	

4.	Studium przypadku
5.	Standardy i procedury postępowania obowiązujące w Oddziale Pediatrycznym
6.	Dokumentacja pacjenta i oddziału
7.	Sprzęt i aparatura medyczna na wyposażeniu Oddziału Pediatrycznego
8.	Materiały dydaktyczne, broszury, ulotki, będące na wyposażeniu oddziału i pomoce własne do Edukacji Zdrowotnej
9.	Testy z instrukcją rozwiązywania, kryteria oceny
VII. Metody dydaktyczne	
<ol style="list-style-type: none"> 1. wykład informacyjny 2. wykład aktywizujący 3. opis, objaśnienie i wyjaśnienie 4. dyskusja dydaktyczna 5. pokaz, ćwiczenia praktyczne 6. metoda problemowa 7. metoda przypadku 	
VIII. Sposoby oceny (F – formująca, P – podsumowująca)	
F1	Testy, sprawdziany, odpowiedzi ustne z tematyki zajęć
F2	Dokumentacja procesu pielęgnowania
F3	Realizacja czynności praktycznych wykonywanych w oddziale
F4	Ocena postawy studenta w roli członka zespołu terapeutycznego
P1	Zadanie, test podsumowujący tematykę zajęć
P2	Egzamin pisemny – test
IX. Obciążenie pracą studenta	
Forma aktywności	Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć: wykłady, ćwiczenia)	65
Praca własna w tym:	
Samokształcenie	10
Przygotowanie do zajęć, studiowanie zalecanej literatury	35
Przygotowanie do egzaminu	20
Zajęcia praktyczne	160
Praktyka zawodowa	160
SUMA	450
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	15
X. Literatura podstawowa i uzupełniająca	
<u>Literatura podstawowa:</u>	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Woynarowska B.: Profilaktyka w pediatrii, Wyd. Lek. PZWL, Warszawa 2014 2. Pawlaczyk B.(red.): Pielęgniarstwo pediatryczne, Wyd. Lek. PZWL, Warszawa 2014 3. Kubicka K., Kawalec W. (red.), i współ.: Pediatria Tom I i II, Wyd. Lek. PZWL, Warszawa 2013 4. Szczapa J. Neonatologia wyd.2, Wyd. Lek. PZWL 2015 	
<u>Literatura uzupełniająca:</u>	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Kaczmarek M., Piskorz-Ogórek K. (red.): Pediatria i pielęgniarstwo pediatryczne. Wybrane zagadnienia, Wyd. HELP MED, Kraków 2014 2. Cepuch G., Perek M.: Modele opieki pielęgniarskiej nad dzieckiem z chorobą ostrą i zagrażającą życiu., Wyd. Lek. PZWL, Warszawa 2012 3. Cepuch G., Krzeczowska B., Perek M, Twarduś K.: Modele pielęgnowania dziecka przewlekle chorego.Podręcznik dla studiów medycznych, Wyd. Lek. PZWL, Warszawa 2011 4. Kózka M., Płaszewska-Żywko L. (red.), Diagnostyka i interwencje pielęgniarskie, Wyd. Lek. PZWL, Warszawa, 2008 5. Obuchowicz A. [red.], Badanie podmiotowe i przedmiotowe w pediatrii. Anna Obuchowicz [red.], Wydawnictwo Lekarskie PZWL, wydanie II, 2016 6. Szajewska H. Żywnienie i leczenie żywieniowe dzieci i młodzieży., Kraków, Medycyna Praktyczna, 2017 	

7. Bałanda A. (red.) – Opieka nad noworodkiem; seria Biblioteka Położnej Wyd. Lek. PZWL 2008

Czasopisma:

Medycyna praktyczna – miesięcznik

Pielęgniarstwo XXI wieku – pismo współczesnych pielęgniarek – kwartalnik

Magazyn pielęgniarki i położnej – miesięcznik

XI. TABLICA POWIĄZAŃ EFEKTÓW PRZEDMIOTOWYCH I KIERUNKOWYCH Z CELAMI PRZEDMIOTU W ODNIESIENIU DO METOD ICH WERYFIKACJI

Efekty uczenia się	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
D.W2, D.W14, D.U6, D.U14	C1	W1, W2,	1	1	P2
D.W1, D.W2, D.W7-8, D.U2, D.U8, D.U11, D.U15-17, D.U18, D.U22, D.U23, D.U24	C3	W4-6, W9-13; ZP4-15; PZ	1,2, 4, 7, 9	1, 2, 4, 7	P1,P2 F
D.W2, D.W4, D.W7-8, D.U2, D.U8, D.U11, D.U15-17, D.U18, D.U22, D.U23, D.U24	C3	W4-6, W9-13; ZP4-15; PZ	1, 2, 4,7, 9	1, 2, 4, 7	P1, P2 F
D.W2, D.W3, D.W7-8, D.U2, D.U8, D.U11, D.U15-17, D.U18, D.U22, D.U23, D.U24	C3	W3, W9-13; ZP4-15; PZ	1, 2, 4, 7, 9	1, 3, 5	P1,P2 F
D.W2, D.W3, D.W7-8, D.U2, D.U8, D.U11, D.U15-17, D.U18, D.U22, D.U23, D.U24	C3	W9-13 ; ZP4-15 ; PZ	1, 2, 4, 6, 7, 9	3, 4, 6, 7	P1, P2 F
D.W2, D.W4-5, D.W7-8, D.U2, D.U8, D.U11, D.U15-17, D.U18, D.U22, D.U23, D.U24	C3	W3, W9-13; ZP4-15 ; PZ	1, 5, 9	2, 3, 5, 6	P1, P2 F
D.W6, D.W7-8 D.U8, D.U11, D.U18, D.U22, D.U23, D.U24	C3	W4-6; ZP4-15 ; PZ	1, 8, 9	1, 3, 6	P1, P2 F
D.W9, D.W7-8, D.U2, D.U6, D.U8, D.U11, D.U15-17, D.U18, D.U22, D.U23, D.U24,26	C3	W9-13; ZP1, ZP 4- 15; PZ	1, 3, 5, 7,9	3, 4, 5, 6	P1, P2 F
D.W10, D.W13 D.W14, D.U6	C2, C3	W8, ZP1-2; PZ	1, 2, 4, 5, 7, 9	3, 4, 7	P1, P2 F
D.W2, D.W18, D.W7-8, D.U2, D.U8, D.U11, D.U15-17, D.U18, D.U22, D.U23, D.U24,26	C3	W4-6, W9-13; ZP4-15; PZ	1, 2, 4, 5, 9	1, 2, 3, 4, 6, 7	P1, P2 F
D.W19	C1	W1, W2	1	1, 3	P2
D.W2, D.W7-8, D.U2, D.U8, D.U11, D.U15-17, D.U18, D.U22, D.U23, D.U24,26	C3	W9-13; ZP4-15; PZ	1, 2, 5, 6, 7,	5	P1, P2, F
D.W30	C3	W4,W5,W6	1	1, 3	P2
D.U1, D.U18, D.U22, D.U15-17, D.U23, D.U24,26	C3	ZP3-15; PZ	2, 4, 5, 6, 7	5, 6, 7	P1, F

D.W2, D.W7-8 D.W13, D.U2 D.U8, D.U11, D.U15, D.U18, D.U22, D.U23, D.U24,26	C3	W7,W9-13; ZP4- 15; PZ	1, 4, 5, 6, 7, 8	3, 4, 5, 6, 7	P1, P2, F
D.U7	C2	ZP2; PZ	2, 4, 5, 6, 7	6, 7	P1, F
D.U2, D.U8 D.U12 D.U9 D.U10, D.U11, D.U18, D.U22, D.U15-17, D.U23, D.U24,26	C3	ZP4-15; PZ	2, 4, 5, 6, 7, 9	3, 5, 6, 7	P1, F
D.U4, D.U8, D.U11, D.U18, D.U22, D.U23, D.U13, D.U24	C3	ZP4-15; PZ	2, 4, 5, 6, 7	6, 7	P1, F
D.U2, D.U8, D.U11, D.U15-17, D.U18,20; D.U22, D.U23, D.U24,26	C3	ZP4-15; PZ	2, 4, 5, 6, 7	3, 5, 7	P1, F
D.U2-4, D.U8, D.U11, D.U15-17, D.U18,20; D.U22, D.U23, D.U20, D.U24,26	C3	ZP4-15; PZ	2, 4, 5, 6, 7	6, 7	P1, F
D.U4, D.U8, D.U11- 12, D.U15-17, D.U18, D.U22	C3	ZP8-12; PZ	2, 4, 5, 6, 7	3, 5	P1, F
D.U2-4, D.U8-10, D.U11-12, D.U15-17, D.U18, D.U22, D.U23, D.U24, D.U26	C3	ZP4-15,PZ	2, 4, 5, 6, 7	7	P1, F
D.U2-4, D.U8-10, D.U11-12, D.U15-17, D.U18 D.U22, D.U23, D.U24,26	C3	ZP4-15; PZ	2, 4, 5, 6, 7	5, 6, 7	P1, F
D.U2-,5; D.U8-10, D.U11-12, D.U15-17, D.U18, D.U22, D.U23, D.U24,26	C3	ZP3-15; PZ	2, 4, 5, 6, 7	5, 7	P1, F
D.U2-5 , D.U8-12, D.U15-17, D.U18, D.U22, D.U23, D.U24,26	C3	ZP2-15; PZ	2, 4, 5, 6, 7	3, 5	P1, F
K.S5	C1-3	W1-14	1-8	1-7	-

XII. ZASADY WERYFIKACJI OCZEKIWANYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Przedmiot kończy się **egzaminem pisemnym** po semestrze czwartym, w formie testu – pytania jednokrotnego/wielokrotnego wyboru/typu prawda- fałsz

Warunkiem zaliczenia egzaminu jest uzyskanie 60% poprawnych odpowiedzi.

Skala ocen:

Bardzo dobry – 50- 48 punktów

Dobry plus – 47- 45 punktów

Dobry – 44- 39 punktów

Dostateczny plus – 38- 36 punktów

Dostateczny – 35- 30 punktów

Niedostateczny – 29 i mniej punktów

Kryteria zaliczenia godzin bez udziału nauczyciela:

- zaliczenie pracy samokształceniowej na wybrany temat. Tematy prac aktualizowane są

każdego roku akademickiego i podawane do wiadomości studentów na pierwszych zajęciach. Zasady pisania pracy oraz kryteria zaliczenia (załącznik nr 1)

Kryteria zaliczenia zajęć praktycznych:

- 100% obecność na zajęciach
 - pozytywne zaliczenie umiejętności praktycznych w Oddziale Pediatrycznym przewidzianych programem nauczania (załącznik nr 2)
 - pozytywne zaliczenie zaplanowanej wobec dziecka i jego rodziny Edukacji Zdrowotnej (załącznik nr 3)
 - pozytywne zaliczenie procesu pielęgnowania (załącznik nr 4 i załącznik nr 5)
 - zaliczenie tematyki zajęć praktycznych:
 - a) testy, sprawdziany
 - b) odpowiedź ustna (załącznik nr 6)
 - pozytywne zaliczenie zadania podsumowującego tematykę zajęć praktycznych – analiza karty gorączkowej i zleceń lekarskich wybranego dziecka pod kątem przebiegu choroby i postępowania (załącznik nr 7)
 - pozytywna ocena kompetencji społecznych w czasie zajęć praktycznych.
- Postawa studenta jest monitorowana przez nauczyciela akademickiego, pacjenta i jego opiekuna oraz zespół terapeutyczny. Kryterium oceny postawy studenta(załącznik nr 8)

Na ocenę końcową składa się:

- 30% oceny z wiedzy
- 45% oceny z umiejętności
- 20% oceny z procesu pielęgnowania
- 5% oceny z kompetencji społecznych

Ocena końcowa:

5,0 – 4,80 – bardzo dobry
4,79 – 4,50 – plus dobry
4,49 – 4,0 – dobry
3,99 – 3,50 plus dostateczny
3,49 – 3,0 – dostateczny
< 3,0 – niedostateczny

Kryteria zaliczenia praktyki zawodowej:

- 100% obecność na zajęciach
- zaliczenie umiejętności praktycznych w oddziale pediatrycznym przewidzianych programem nauczania
- zaliczenie procesu pielęgnowania w dzienniczku praktyk zawodowych
- pozytywna ocena kompetencji społecznych w czasie praktyki zawodowej. Postawa studenta jest monitorowana przez opiekuna praktyk, nauczyciela akademickiego, pacjenta i jego opiekuna oraz zespół terapeutyczny

XIII. INNE PRZYDATNE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Tematyka samokształcenia do ustalenia przez prowadzącego na pierwszych zajęciach.
Zajęcia teoretyczne odbywają się w salach Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych, budynek nr 3
Terminy konsultacji podawane są na pierwszych zajęciach.
Informacje na temat terminu zajęć (dzień tygodnia/godzina) – zgodnie z planem zajęć umieszczonym na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych.
Zajęcia praktyczne odbywają się w MCSM, w Oddziale Pediatrycznym, w Oddziale Neonatologicznym.
Na praktykach zawodowych obowiązuje Regulamin „praktyk”. Praktyki zawodowe odbywają się w oddziałach pediatrycznych.

27/46/58**KARTA PRZEDMIOTU**

Nazwa przedmiotu/modułu:	CHIRURGIA I PIELĘGNIARSTWO CHIRURGICZNE
Nazwa angielska:	SURGERY AND SURGICAL NURSING
Kierunek studiów:	Pielęgniarstwo
Forma studiów/ Poziom studiów:	Stacjonarne/ I-go stopnia
Profil studiów	Praktyczny
Jednostka prowadząca:	Karkonoska Akademia Nauk Stosowanych w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych
Prowadzący przedmiot:	lek. med. Maciej Dworski mgr Renata Wysocka mgr Iwona Joks-Wilimek
Status przedmiotu	obowiązkowy

I. Formy zajęć, liczba godzin

Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Samokształcenie	Zajęcia praktyczne	Praktyka zawodowa	Łącznie	ECTS
5	70	-	5	120	-	195	7
6	-	-	-	-	160	160	6
Razem	70	-	5	120	160	355	13

II. Cel przedmiotu

C 1 - Wyposażenie studentów w wiedzę, umiejętności i kompetencje z zakresu chirurgii i pielęgniarstwa chirurgicznego przygotowujące go do opieki nad chorym leczonym w oddziale chirurgicznym niezbędne do realizacji zadań zawodowych oraz do sprawowania samodzielnej i profesjonalnej opieki pielęgniarskiej nad pacjentem hospitalizowanym ze schorzeniami chirurgicznymi

III. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji

Znajomość podstaw anatomii, fizjologii, psychologii, socjologii, badania fizykalnego, biochemii, filozofii i etyki zawodu pielęgniarki oraz podstaw pielęgniarstwa

IV. Oczekiwane efekty uczenia się**W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:**

D.W1 - czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku

D.W2- etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarskiej nad pacjentami w wybranych chorobach

D.W3- zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie internistycznym, **chirurgicznym**, położniczo-ginekologicznym, pediatrycznym, geriatrycznym, neurologicznym, psychiatrycznym, intensywnej opiece medycznej, opiece paliatywnej, opiece długoterminowej oraz na bloku operacyjnym,

D.W4- rodzaje badań diagnostycznych i zasady ich zlecenia

D.W5 - zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach

D.W6 - właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania

D.W7- standardy i procedury pielęgniarskie stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia

D.W8- reakcje pacjenta na chorobę, przyjęcie do szpitala i hospitalizację

D.W10- zasady organizacji opieki specjalistycznej (geriatrycznej, intensywnej opieki medycznej, neurologicznej, psychiatrycznej, pediatrycznej, internistycznej, **chirurgicznej**, paliatywnej, , opiece długoterminowej oraz na **bloku**

operacyjnym.

D.W22 - zasady żywienia pacjentów, z uwzględnieniem leczenia dietetycznego, wskazań przed- i pooperacyjnych według protokołu kompleksowej opieki okołoperacyjnej dla poprawy wyników leczenia (*Enhanced Recovery After Surgery*, ERAS);

D.W23 - czynniki zwiększające ryzyko okołoperacyjne

D.W24-zasady przygotowania pacjenta do zabiegu operacyjnego w trybie pilnym i planowym, w chirurgii jednego dnia oraz zasady opieki nad pacjentem po zabiegu operacyjnym w celu zapobiegania wczesnym i późnym powikłaniom

D.W25- zasady opieki nad pacjentem z przetoką jelitową i moczową;

D.W29- zasady obserwacji pacjenta po zabiegu operacyjnym, obejmujące monitorowanie w zakresie podstawowym i rozszerzonym

D.W30 – metody znieczulenia i zasady opieki nad pacjentem po znieczuleniu

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

D.U1- gromadzić informacje, formułować diagnozę pielęgniarską, ustalać cele i plan opieki pielęgniarskiej, wdrażać interwencje pielęgniarskie oraz dokonywać ewaluacji opieki pielęgniarskiej

D.U3 - prowadzić profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób

D.U4- organizować izolację pacjentów z chorobą zakaźną w miejscach publicznych i w warunkach domowych

D.U6 - dobierać technikę i sposoby pielęgnowania rany, w tym zakładania opatrunków

D.U7- dobierać metody i środki pielęgnacji ran na podstawie ich klasyfikacji

D.U8- rozpoznawać powikłania po specjalistycznych badaniach diagnostycznych i zabiegach operacyjnych

D.U9 - doraźnie podawać pacjentowi tlen i monitorować jego stan podczas tlenoterapii

D.U10- wykonywać badanie elektrokardiograficzne i rozpoznawać zaburzenia zagrażające życiu

D.U11– modyfikować dawkę stałą insuliny szybko- i krótkodziałającej

D.U12- przygotowywać pacjenta fizycznie i psychicznie do badań diagnostycznych

D.U13- wystawiać skierowania na wykonanie określonych badań diagnostycznych

D.U14- przygotowywać zapisy form recepturowych substancji leczniczych w ramach kontynuacji leczenia

D.U15- dokumentować sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian i realizowaną opiekę pielęgniarską, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych;

D.U16- uczyć pacjenta i jego opiekuna doboru i użytkowania sprzętu pielęgnacyjno-rehabilitacyjnego i wyrobów medycznych

D.U17- prowadzić u dorosłych i dzieci żywienie dojelitowe (przez zgłębnik i przetokę odżywczą) oraz żywienie pozajelitowe

D.U18- rozpoznawać powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgnacyjnego

D.U19- pielęgnować pacjenta z przetoką jelitową oraz rurką intubacyjną i tracheotomijną

D.U20- prowadzić rozmowę terapeutyczną

D.U22- przekazywać informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta

D.U23- asystować lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych

D.U24- oceniać poziom bólu, reakcję pacjenta na ból i jego nasilenie oraz stosować farmakologiczne i niefarmakologiczne postępowanie przeciwbólowe

D.U25- postępować zgodnie z procedurą z ciałem zmarłego pacjenta

D.U26- przygotowywać i podawać pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza

D.U27- udzielać pierwszej pomocy w stanach bezpośredniego zagrożenia życia

D.U28- doraźnie unieruchamiać złamania kości, zwichnięcia i skręcenia oraz przygotowywać pacjenta do transportu

D.U29-doraźnie tamować krwawienia i krwotoki

W zakresie kompetencji społecznych:

K.S.2 Absolwent jest gotów do kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania jego godności, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną;

K.S5 Absolwent jest gotów do rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki;

V. Treści programowe

Forma zajęć: WYKŁAD		Liczba godzin
Semestr 5		
CZĘŚĆ KLINICZNA		
Wykl.1	Nowoczesne metody diagnostyczne w chirurgii.	3
Wykl.2	Etiologia, patogeneza, klinika i leczenie zakażeń w chirurgii.	3
Wykl.3	Wstrząs w chirurgii – rodzaje, przyczyny, postępowanie.	3
Wykl.4	Obrażenia tkanek miękkich: rany, oparzenia, odmrożenia. Urazy głowy, kręgosłupa, rdzenia kręgowego - przyczyny, patofizjologia, leczenie.	4

Wykl.5	Urazy narządu ruchu: skręcenia, zwichnięcia, złamania – objawy, sposób postępowania.	4
Wykl.6	Wybrane zagadnienia z chirurgii klatki piersiowej- leczenie operacyjne gruźlicy płuc, odma samoistna i urazowa opłucnej, ropień płuca, stłuczenie płuca, rana serca i tamponada serca. Wybrane zagadnienia z chirurgii naczyń krwionośnych – leczenie operacyjne zatoru płucnego i tętniaka aorty brzusznej.	4
Wykl.7	Wybrane schorzenia chirurgiczne układu trawiennego- choroba wrzodowa żołądka i dwunastnicy, kamica woreczka żółciowego, niedrożność jelit, przepukliny.	4
Wykl.8	Chirurgia gruczołów dokrewnych – choroby tarczycy.	3
Wykl.9	Wybrane choroby nowotworowe leczone chirurgicznie: rak piersi, rak jelita grubego.	4
Wykl.10	Chirurgia ambulatoryjna i chirurgia jednego dnia. Problemy współczesnej transplantologii.	3
		35
CZĘŚĆ PIELEŃNIARSKA		
Wykl.11	Proces pielęgnowania i diagnoza pielęgniarska, dokumentacja procesu pielęgnowania w oddziale chirurgicznym. Rola pielęgniarki w procesie adaptacji chorego do warunków szpitalnych. Rola i zadania pielęgniarki chirurgicznej w zespole terapeutycznym.	4
Wykl.12	Udział pielęgniarki w przygotowaniu chorego do zabiegu w trybie planowym i ostrym. Zapobieganie powikłaniom pooperacyjnym bliższym i dalszym. Rola pielęgniarki w zapobieganiu zakażeniom w chirurgii.	5
Wykl.13	Rola pielęgniarki w rozpoznawaniu, zapobieganiu wstrząsowi: oligowolemicznemu, septycznemu, anafilaktycznemu. Postępowanie pielęgniarskie we wstrząsie.	5
Wykl.14	Rodzaje, stopnie oparzeń i odmrożeń. Rola pielęgniarki w obserwacji objawów choroby oparzeniowej. Postępowanie pielęgniarskie przy odmrożeniach.	5
Wykl.15	Udział pielęgniarki w diagnostyce urazów głowy, kręgosłupa i rdzenia kręgowego. Rola pielęgniarki w przygotowaniu pacjenta do operacji krwiaka mózgu. Proces pielęgnowania chorego po zabiegu.	5
Wykl.16	Rola pielęgniarki w różnicowaniu urazów narządu ruchu. Proces pielęgnowania chorego na wyciągu.	4
Wykl.18	Rola pielęgniarki w diagnostyce chorób chirurgicznych klatki piersiowej i naczyń krwionośnych. Proces pielęgnowania pacjenta z drenażem klatki piersiowej. Proces pielęgnowania pacjenta po zabiegu tętniaka aorty.	4
Wykl.19	Rola pielęgniarki w obserwacji objawów ze strony układu pokarmowego. Proces pielęgnowania pacjenta po usunięciu woreczka żółciowego. Proces pielęgnowania pacjenta po strumectomii.	5
Wykl.20	Udział pielęgniarki w profilaktyce chorób nowotworowych. Rozwiązywanie problemów pielęgniacyjno-opiekuńczych u chorego ze stomią. Proces pielęgnowania pacjentki po usunięciu piersi.	5
Wykl.21	Rola pielęgniarki w opiece nad chorym w chirurgii jednego dnia.	2
Wykl.22	Podsumowanie wiedzy, umiejętności i kompetencji	1
		35
Suma godzin		70
Forma zajęć: ZAJĘCIA PRAKTYCZNE		Liczba godzin
Semestr 5		
Zaj. Prakt. 1	Zapoznanie ze specyfiką pracy oddziału chirurgicznego. Modele opieki pielęgniarskiej, standardy, procedury oraz dokumentacja obowiązująca w oddziale chirurgicznym. Diagnostyczno-terapeutyczna rola pielęgniarki. Udział pielęgniarki w zapobieganiu zakażeniom szpitalnym, Nawiązanie kontaktu z pacjentem i jego otoczeniem.	10
Zaj. Prakt. 2	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania, leczenia i pielęgnowania pacjenta we wstrząsie oligowolemicznym w oparciu o proces pielęgnowania chorego z krwawieniem z górnego odcinka przewodu pokarmowego. MCSM	10
Zaj. Prakt. 3	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania, leczenia i pielęgnowania pacjenta	10

	oparzonego. MCSM	
Zaj. Prakt. 4	Określenie problemów zdrowotnych chorego i zaplanowanie działań pielęgnacyjno-leczniczych u pacjenta z krwakiem mózgu. MCSM	10
Zaj. Prakt. 5	Zaplanowanie i realizacja procesu pielęgnowania u pacjenta na wyciągu.	10
Zaj. Prakt. 6	Rozpoznanie problemów, ustalenie i realizacja planu pielęgnowania wybranego pacjenta z wykorzystaniem karty procesu pielęgnowania. MCSM	10
Zaj. Prakt. 7	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania, leczenia i pielęgnowania pacjenta z drenażem klatki piersiowej w przebiegu odmy opłucnowej. MCSM	10
Zaj. Prakt. 8	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania, leczenia i pielęgnowania pacjenta z chorobą wątroby i dróg żółciowych. Pielęgnowanie chorego po usunięciu woreczka żółciowego w przebiegu kamicy przewodowej.	10
Zaj. Prakt. 9	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania, leczenia i pielęgnowania pacjentki po usunięciu gruczołu piersiowego (edukacja chorej i rodziny w zakresie rehabilitacji, zaopatrzenia w sprzęt, wsparcie psychiczne, kontakt z lokalnym Klubem Amazonek)	10
Zaj. Prakt. 10,11	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania, leczenia i pielęgnowania pacjenta po zabiegu usunięcia jelita grubego. Pielęgnowanie chorego ze stomią (edukacja chorego i rodziny w zakresie samopielęgnacji, zaopatrzenia w sprzęt, diety, wsparcie psychiczne, kontakt z Kołem Stomików). MCSM 10 godz	20
Zaj. Prakt. 12	Rozpoznanie problemów, ustalenie i realizacja planu pielęgnowania wybranego pacjenta z wykorzystaniem karty procesu pielęgnowania.	10
	Razem	120
Forma zajęć: PRAKTYKA ZAWODOWA		Liczba godzin
Semestr 6		
Praktyka zawodowa	Poznanie topografii szpitala. Struktura organizacyjna oddziału w wybranej przez studenta placówce. Zapoznanie ze specyfiką funkcjonowania oddziału chirurgicznego. Modele opieki pielęgniarskiej, standardy, procedury oraz dokumentacja obowiązująca w oddziale chirurgicznym.	140
Praktyka zawodowa	Rola pielęgniarki w zespole interdyscyplinarnym; przestrzeganie norm i zasad obowiązujących w oddziale chirurgicznym, odpowiedzialność pielęgniarki za podejmowane decyzje. Udział pielęgniarki w zapobieganiu zakażeniom szpitalnym. Sprzęt i aparatura stosowana w oddziale. Nawiązanie kontaktu z pacjentem i jego otoczeniem.	
Praktyka zawodowa	Przygotowanie pacjenta do badań podstawowych i specjalistycznych w zakresie chirurgii urazowej, chirurgii klatki piersiowej i chirurgii naczyniowej oraz zapewnienie opieki podczas i po badaniu.	
Praktyka zawodowa	Przygotowanie pacjenta do zabiegu operacyjnego w trybie nagłym i planowym. Udział pielęgniarki w terapii i rehabilitacji pacjentów po zabiegu. Zapobieganie powikłaniom pooperacyjnym.	
Praktyka zawodowa	Wdrażanie nabytych wiadomości i umiejętności w proces samodzielnego rozpoznawania problemów zdrowotnych, planowania, realizowania i oceny efektów działań pielęgniarki z uwzględnieniem edukacji zdrowotnej wobec pacjentów chirurgicznych.	
Praktyka zawodowa	Przygotowanie pacjenta do badań podstawowych i specjalistycznych w chorobach układu pokarmowego, gruczołów dokrewnych i chorobach nowotworowych leczonych chirurgicznie oraz zapewnienie opieki podczas badania i po badaniu	
Praktyka zawodowa	Udział pielęgniarki w terapii pacjentów w oddziale chirurgicznym w schorzeniach układu pokarmowego.	
Praktyka zawodowa	Udział pielęgniarki w terapii pacjentów w oddziale chirurgicznym w schorzeniach gruczołów dokrewnych i chorobach nowotworowych	
Praktyka zawodowa	Wdrażanie nabytych wiadomości i umiejętności w proces samodzielnego rozpoznawania problemów zdrowotnych, planowania, realizowania i oceny efektów działań pielęgniarki z uwzględnieniem edukacji zdrowotnej wobec pacjentów ze schorzeniami chirurgicznymi.	
Praktyka zawodowa	Udział pielęgniarki anestezyjologicznej oraz instrumentariuszki w opiece nad pacjentem na bloku operacyjnym.	
	Suma godzin	160

VI. Narzędzia dydaktyczne	
1	Rzutnik multimedialny, prezentacje multimedialne, plansze, foliogramy, tablica
2	Studium przypadku.
3	Sprzęt zabiegowy i aparatura będąca wyposażeniem CSM
4	Dokumentacja pacjenta i oddziału.
5	Sprzęt i aparatura będąca na wyposażeniu oddziału.
6	Standardy i procedury obowiązujące w oddziale chirurgicznym i bloku operacyjnym
7	Testy z instrukcją rozwiązywania, zasady przyznawania oceny oraz klucz odpowiedzi
8	Kryteria oceny umiejętności praktycznych w przebiegu zajęć praktycznych i praktyk zawodowych w oddziale chirurgicznym i bloku operacyjnym
9	Kryteria oceny procesu pielęgnowania prowadzonego przez studenta w ramach zajęć praktycznych i praktyk zawodowych w oddziale chirurgicznym i bloku operacyjnym
10	Kryteria oceny końcowej z zajęć praktycznych i praktyk zawodowych w oddziale chirurgicznym i bloku operacyjnym
VII. Metody dydaktyczne	
1. wykład informacyjny 2. wykład aktywizujący 3. opis, objaśnienie i wyjaśnienie 4. metoda sytuacyjna 5. pokaz, ćwiczenia 6. dyskusja dydaktyczna 7. metoda przypadku 8. analiza dokumentacji medycznej 9. proces pielęgnowania 10. raport ustny	
VIII Sposoby oceny	
F1.	Praca samokształceniowa
F2.	Instruktaż wstępny – test- w toku zajęć praktycznych.
P1.	Egzamin pisemny –test podsumowujący tematykę wykładów
P2.	Test podsumowujący tematykę zajęć praktycznych
P3.	Ocena dokumentacji procesu pielęgnowania, umiejętności i postawy studenta.
P4.	Egzamin pisemny
IX. Obciążenie pracą studenta	
Forma aktywności	Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć Wykłady ćwiczenia)	70
Zajęcia praktyczne	120
Praca własna studenta w tym:	
Opracowanie studium przypadku	5
Przygotowanie do zajęć	20
Przygotowanie do egzaminu	15
Praktyka zawodowa	160
SUMA GODZIN	390
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS PRZEDMIOTU	13
X. LITERATURA	
Literatura podstawowa	
1. Chirurgia – podstawy. Głuszek S. Wyd. PZWL 2019	

2. Podstawy pielęgniarstwa chirurgicznego. Walewska E. red. PZWL 2014
3. Chirurgia repetytorium. Noszczyk W., Wysocki A., PZWL 2019

10. Literatura uzupełniająca

1. Chirurgia. Garden J., Bradbury A., i in. Urban & Partner 2017
2. Procedury pielęgniarstwa w chirurgii. Walewska E., Ścisło L., PZWL 2012
3. Podstawy kliniczne oraz pielęgnowanie chorych w okresie przed i pooperacyjnym w chirurgii, ortopedii i traumatologii. Red. Bączyk G., Kapała W., Wyd. UM Poznań 2018

XI. TABLICA POWIĄZAŃ EFEKTÓW PRZEDMIOTOWYCH I KIERUNKOWYCH Z CELAMI PRZEDMIOTU W ODNIESIENIU DO METOD ICH WERYFIKACJI

Efekty uczenia się	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
D.W1	C1	W2-20, ZP1-11, PZ	2,4,5	1,2,3,4,7	F
D.W2		W1-21, ZP2-11, PZ	2,3,4,5,7,8,9	1-5, 8-10	F
D.W3		W1-21, ZP2-11, PZ	2,3,4,5,7	1-5,7-11	F
D.W4		W1,ZP1-2,PZ	1,3-9	1,3,8,9	F
D.W5		W1-, ZP1-2, PZ	1,3-9	1,3,8,9	F
D.W6		W1-21,ZP2-11,PZ	1,4-6,8,9	1-3,6-8	F
D.W7		W11-21, ZP2-11,PZ	4-9	1-3,8,10,11	F
D.W8		W11-21,ZP2-11,PZ	2-4, 7-9	1-4,7,10,11	F
D.W10		W11-21,ZP 2-12,PZ	2-7,9	1-5,7-11	F
D.W22		W7-20,ZP 2,10,11,PZ	1-5,7-9	1,3,7,8,10,11	F
D.W23		W2-21,ZP1-12,PZ	1-7,9	1,3,4,7-11	F
D.W24		W11-21, ZP2-12,PZ	1,2,4,5,6	1,2,3,4,5,6,7	F
D.W25		W7,9,20, ZP2,10-11, PZ	1-9	1,4,5,7-11	F
D.W29, D.W30		W5-21, ZP2-12, PZ	2-9	4,6,7-11	F,P
D.U1		W1-22, ZP1-11, PZ	2,4,5	3,4,6,7,8-11	F
D.U3		W3-21, ZP1-12,PZ	2-5,6-9	1,3,4,7-11	F
D.U4		ZP1,PZ	2-6	1,4,6,7-11	F
D.U6		W3-21, ZP1-12, PZ	1-5	3-5,7-11	F
D.U7		W4-21,ZP1-12, PZ	1-5,7-8	4,7-11	F
D.U8		W3-22, ZP2-11, PZ	1-5,7-9	1,3,4,7-11	F
D.U9		W1-21,ZP2-11, PZ	2-5	4-5,7-11	F
D.U10		W1-21, ZP2-11,PZ	2-5	4-5,7-11	F
D.U11		W1-22, ZP1-11, PZ	2-5	3,5,7-11	F
D.U12		W1, ZP1-11, PZ	2-5	4-6,7-11	F
D.U13		W1, ZP1-11, PZ	1-5	3,9-11	F
D.U14	W2-11, ZP1-11, PZ	1-5	9-11	F	
D.U15	W11-21, ZP1-11, PZ	2,4,5,6	3,8-11	F	
D.U16	W7,20,ZP1-11, PZ	1-6	3-5,7-11	F	
D.U17	W7,9, ZP8,10,11, PZ	2-7	3-5,7-11	F	

D.U18	W1-21,ZP1-11, PZ	2-6	1,3,7-11	F
D.U19	W7-20, ZP10,11, PZ	2-6	3,5,7-11	F
D.U20	W1-21,ZP2-11, PZ	2,4,6	6-9	F
D.U22	W2-21, ZP1-11, PZ	2,4,5	4,7-11	F
D.U23	W1,ZP2,3,PZ	2,6	5,7-11	F
D.U24	W1-21,ZP2-11,PZ	2-6	3,7-11	F
D.U25	ZP1-11,PZ	4,5	1	F
D.U26	W2-21,ZP1-11,PZ	3-6	3,7-11	F
D.U27	W3,13,15,18,ZP1-12,PZ	1-6	3-5,7-10	F
D.U28	W4-5,ZP1,5,12,PZ	2-6	3-5,7-11	F
D.U29	W3-21,ZP2,PZ	2-7	4-5,7-11	P1,P,2,P3,P4
K.S.5	W1-22,ZP,PZ	1-7	1-11	F

XII. ZASADY WERYFIKACJI OCZEKIWANYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Przedmiot kończy się egzaminem w formie testu w semestrze 5.

Test obejmuje pytania jednokrotnego wyboru, dopasowania oraz uzupełnień– test mieszany, aby uzyskać pozytywną ocenę z testu student powinien udzielić 60% poprawnych odpowiedzi. Za poprawną odpowiedź student otrzymuje 1 pkt, za błędną lub brak odpowiedzi 0 pkt. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu jest pozytywne zaliczenie zajęć praktycznych.

Skala ocen

Bardzo dobry – 91% - 100%

Dobry plus – 86% - 90%

Dobry – 81% - 85%

Dostateczny plus – 76% - 80%

Dostateczny – 60% - 75%

Niedostateczny – poniżej 60%

Kryteria zaliczenia wykładów – sem. 5:

- zaliczenie testu podsumowującego tematykę wykładów, w skład którego wchodzi pytania: jednokrotnego wyboru, dopasowania oraz uzupełnień– test mieszany, aby uzyskać pozytywną ocenę z testu student powinien udzielić co najmniej 60% poprawnych odpowiedzi.

Bardzo dobry – 94 – 100%

Dobry plus – 85 - 93%

Dobry – 76 - 84%

Dostateczny plus – 68 - 75%

Dostateczny – 60 - 67%

Niedostateczny – 0 - 59%

Zaliczenie godzin bez udziału nauczyciela:

Samodzielne opracowanie w formie prezentacji multimedialnej (min 10, max 15 slajdów) wybranej tematyki dotyczącej poszerzenia zagadnień z zakresu chirurgii. Doskonalenie umiejętności korzystania z tekstów źródłowych w celu wzbogacenia własnej wiedzy, doskonalenia umiejętności i podnoszenia swoich umiejętności i kompetencji. Tematy prac aktualizowane są każdego roku akademickiego i podawane do wiadomości studentów na pierwszych zajęciach.

Kryteria oceny:

Praca samokształceniowa powinna zawierać informacje z zakresu: definicji jednostki chorobowej, metod diagnostycznych, leczenia farmakologicznego i niefarmakologicznego (w tym zaleceń terapeutycznych, zaleceń z zakresu samoopieki).

L. p.	Elementy prezentacji	Liczba punktów	Uzyskana liczba punktów	Uwagi
1.	Zgodność z tematem	0-3		
2.	Poziom merytoryczna	0-3		
3.	Język prezentacji (fachowa terminologia, poprawność językowa)	0-3		

4.	Zwięzłość (krótkie zdania, równoważniki zdań, hasła)	0-3		
5.	Uporządkowany i logiczny układ prezentacji	0-3		
6.	Czytelność (wielkość czcionki, układ)	0-3		
7.	Estetyka (kolor, grafika)	0-3		
8.	Innowacyjność (praca przyciągająca uwagę, pomysłowa)	0-3		
Suma punktów				

Bardzo dobry (5,0) – 22 - 24 pkt
Dobry plus (4,5) – 20 - 21 pkt
Dobry (4,0) – 17 - 19 pkt
Dostateczny plus (3,5) – 15-16 pkt
Dostateczny (3,0) – 12 -14 pkt
Niedostateczny (2,0) - poniżej 12 pkt

Punktacja:

3 pkt. - zadanie wykonane samodzielnie, całkowicie poprawnie, zgodnie z wymaganiami

2 pkt. – zadanie wykonane z niewielkimi błędami

1pkt. – zadanie wykonane z błędami

0 pkt. – zadanie wykonane niezgodnie z wymaganiami

Jeśli z jakiegokolwiek elementu oceny student uzyska 0 punktów, otrzymuje ocenę niedostateczną i nie może uzyskać zaliczenia z zajęć

Kryteria zaliczenia zajęć praktycznych:

7. przestrzeganie regulaminu zajęć praktycznych (zał. nr 2)
8. obowiązkowa 100% obecność na zajęciach
11. w przypadku nieobecności zajęcia praktyczne muszą być zrealizowane w innym terminie ustalonym z prowadzącym zajęcia.
12. zaliczenie procesu pielęgnowania (zał. nr 3)
13. zaliczenie tematyki zajęć praktycznych (zał. nr 4)
14. zaliczenie umiejętności praktycznych w oddziale chirurgicznym przewidzianych programem nauczania, (zał. nr 5)
15. ocena kompetencji społecznych w czasie zajęć praktycznych odbywa się na zasadzie obserwacji studenta przez nauczyciela akademickiego i zespół terapeutyczny. Kryterium oceny postawy studenta (zał. nr 6)
16. ocena końcowa z zajęć praktycznych (zał. nr 7)

Na ocenę końcową składa się:

30% oceny wiedzy + 45% oceny umiejętności + 5% oceny kompetencji społecznych (ocena postawy studenta) + 20% oceny procesu pielęgnowania

Ocena końcowa:

5,0 – 4,90 – bardzo dobry

4,89 – 4,50 – plus dobry

4,49 – 4,0 – dobry

3,99 – 3,50 plus dostateczny

3,49 – 3,0 – dostateczny

< 3,0 – niedostateczny

Kryteria zaliczenia praktyki zawodowej:

1. 100% obecność na zajęciach
2. przestrzeganie regulaminu praktyk zawodowych
3. zaliczenie umiejętności praktycznych w „Dzienniczku umiejętności pielęgniarskich" przewidzianych programem nauczania w oddziale chirurgicznym.
4. zaliczenie procesu pielęgnowania
 5. pozytywna ocena kompetencji społecznych w czasie praktyki zawodowej. Postawa studenta jest monitorowana przez opiekuna praktyki, pacjenta oraz zespół terapeutyczny.

XIII. INNE PRZYDATNE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Tematyka samokształcenia do podawana przez prowadzącego na pierwszych zajęciach

Zajęcia odbywają się w salach Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych, budynek nr 3

Terminy konsultacji podawane są na pierwszych zajęciach.

Informacje na temat terminu zajęć (dzień tygodnia/godzina, nr sali) – zgodnie z planem zajęć umieszczonym na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych

Zajęcia praktyczne i praktyki zawodowe odbywają się w salach MCSM oraz oddziałach chirurgicznych.

Na zajęciach obowiązuje regulamin „praktyk”

28/43/55**KARTA PRZEDMIOTU**

Nazwa przedmiotu/modułu:	POŁOŻNICTWO, GINEKOLOGIA I PIELEŃNIARSTWO POŁOŻNICZO-GINEKOLOGICZNE
Nazwa angielska:	OBSTETRICS, GYNECOLOGY AND OBSTETRICS- GYNECOLOGY NURSING
Kierunek studiów:	Pielęgniarstwo
Poziom studiów:	Stacjonarne, I-go stopnia
Profil studiów	Praktyczny
Jednostka prowadząca:	Karkonoska Akademia Nauk Stosowanych w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych
Prowadzący przedmiot:	lek. med. Ewa Juncewicz mgr Maria Bąk mgr Krystyna Terlecka
Status przedmiotu	obowiązkowy

I. Formy zajęć, liczba godzin z planu nauczania

Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Praca własna	Zajęcia Praktyczne	Praktyka Zawodowa	Łącznie	ECTS
3	40	-	15	-	-	55	2
4	-	-	-	80	40	120	5
Razem	40	-	15	80	40	170	7

II. Cel przedmiotu

- C 1** Wyposażenie studentów w wiedzę i umiejętności dotyczące organizacji opieki położniczo-ginekologicznej w Polsce ze szczególnym uwzględnieniem roli pielęgniarki w opiece nad pacjentką.
- C 2** Wyposażenie studentów w wiedzę i umiejętności dotyczące etiologii, obrazu klinicznego, metod i zabiegów diagnostycznych, leczenia schorzeń ginekologicznych oraz procesu pielęgnowania.
- C 3** Wyposażenie studentów w wiedzę i umiejętności w zakresie planowania opieki pielęgniarskiej nad kobietą w okresie opieki prekoncepcyjnej oraz w przebiegu ciąży, porodu i połogu fizjologicznego i patologicznego.

III. Wymagania wstępne w kategoriach wiedzy, umiejętności i innych kompetencji

Zaliczenie podstaw pielęgniarstwa.

IV. Oczekiwane efekty uczenia się**W zakresie wiedzy:**

- D.W3.** zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie internistycznym, chirurgicznym, położniczo-ginekologicznym, pediatrycznym, geriatrycznym, neurologicznym, psychiatrycznym, w intensywnej opiece medycznej, opiece paliatywnej, opiece długoterminowej;
- D.W15.** cel i zasady opieki prekoncepcyjnej oraz zasady planowania opieki nad kobietą w ciąży fizjologicznej;
- D.W16.** okresy porodu fizjologicznego i zasady opieki nad kobietą w okresie połogu;
- D.W17.** etiopatogenezę schorzeń ginekologicznych;

W zakresie umiejętności:

- D.U1.** gromadzi informacje, formułuje diagnozę pielęgniarską, ustala cele i plan opieki, wdraża interwencje pielęgniarskie oraz dokonuje ewaluacji opieki
- D.U3.** prowadzić profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób;
- D.U8.** rozpoznawać powikłania po specjalistycznych badaniach diagnostycznych i zabiegach operacyjnych;
- D.U12.** przygotowywać pacjenta fizycznie i psychicznie do badań diagnostycznych;
- D.U23.** asystować lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych;

W zakresie kompetencji społecznych:

KS.2. Absolwent jest gotów do kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania jego godności, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną;

KS.3. Absolwent jest gotów do przestrzegania praw pacjenta i zachowywania w tajemnicy informacji z nim związanych;

KS.5. Absolwent jest gotów do rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki;

V. Treści programowe		
Forma zajęć: WYKŁAD		Liczba godzin
Semestr 3		
W.1	Organizacja opieki ginekologicznej i położniczej nad kobietą w różnym wieku. Metody regulacji poczęć w aspekcie medycznym i społecznym.	3
W.2	Ciąża i poród o przebiegu fizjologicznym i patologicznym. Opieka okołoporodowa: problemy pielęgnacyjne w porodzie fizjologicznym, przedwczesnym, powikłanym.	4
W.3	Fizjologia i patologia połogu. Zasady planowania kompleksowej opieki pielęgniarzkiej w okresie połogu.	4
W.4	Schorzenia narządu rodowego i gruczołu piersiowego u kobiet w różnym wieku. Problemy pielęgnacyjne w opiece nad kobietą chorą ginekologicznie i onkologicznie.	4
W.5	Konstatacje poznanego materiału w odniesieniu do zastosowania w oddziale położniczo-noworodkowym i ginekologicznym	1
W.6	Proces pielęgnowania kobiety ciężarnej w okresie przedporodowym, przygotowanie kobiety i jej rodziny do porodu.	5
W.7	Opieka pielęgniarzka nad kobietą w połogu fizjologicznym.	5
W.8	Opieka pielęgniarzka nad kobietą w połogu powikłanym.	4
W.9	Ustalenie problemów pielęgnacyjnych i diagnozy pielęgniarzkiej w opiece nad matką i dzieckiem oraz rodziną – studium przypadku.	5
W.10	Ustalanie diagnozy pielęgniarzkiej i problemów pielęgnacyjnych w przypadku kobiet ze schorzeniami ginekologicznymi, w tym ze schorzeniami nowotworowymi. Udział pielęgniarki w profilaktyce, rozpoznawaniu i leczeniu stanów zapalnych, zakażeń i schorzeń nowotworowych narządu rodowego – studium przypadku.	5
Suma godzin		40
Forma zajęć: ZAJĘCIA PRAKTYCZNE		Liczba godzin
Semestr 4		
ZP.1	Organizacja , zasady i standardy postępowania oraz specyfika pracy w oddziale położniczo-noworodkowym i ginekologicznym.	5
ZP.2	Ustalenie diagnozy pielęgniarzko-położniczej oraz zaplanowanie i wdrażanie procesu pielęgnowania w przypadku ciąży fizjologicznej i powikłanej. (MCSM 5 godz.)	15
ZP.3	Ustalenia i wdrażanie procesu pielęgnowania nad kobietą rodzącą. (MCSM 5 godz.)	15
ZP.4	Ustalenia i wdrażanie procesu pielęgnowania nad kobietą w połogu fizjologicznym i powikłanym. (MCSM 5 godz.)	15
ZP.6	Rozpoznanie problemów zdrowotnych pacjentki ze schorzeniami ginekologicznymi, przygotowanie do badań i zabiegów, udział w badaniach i zabiegach oraz wdrażanie procesu pielęgnowania w warunkach oddziału położniczo-noworodkowego i ginekologicznego. (MCSM 15 godz.)	30
Suma godzin		80
Forma zajęć: PRAKTYKA ZAWODOWA		Liczba godzin
Semestr 4		
PZ	Poznanie topografii szpitala i struktury organizacyjnej oddziału w wybranej przez studenta placówce. Zapoznanie ze specyfiką funkcjonowania oddziału położniczo-ginekologicznego. Poznanie modelu opieki pielęgniarzkiej, standardów, procedur oraz dokumentacji obowiązującej w oddziale położniczo- ginekologicznym. Poznanie sprzętu i aparatury stosowanej w oddziale położniczo- ginekologicznym. Nawiązanie kontaktu z pacjentkami i ich bliskimi. Udział w pracy zespołu interdyscyplinarnego, przestrzeganie norm i zasad obowiązujących oddziale. Udział w zapobieganiu zakażeniom szpitalnym.	40
	Wdrażanie nabytych wiadomości i umiejętności w procesie samodzielnego	

	rozpoznawania problemów zdrowotnych, planowania, realizowania i oceny efektów działań pielęgniarstwa w opiece nad kobietą rodzącą, położnicą po porodzie fizjologicznym i po cięciu cesarskim. Pielęgnowanie noworodka donoszonego i wcześniaka z uwzględnieniem edukacji zdrowotnej wobec matki.	
	Wdrażanie nabytych wiadomości i umiejętności z zakresu ginekologii w procesie samodzielnego rozpoznawania problemów zdrowotnych, planowania, realizowania i oceny efektów działań pielęgniarstwa w opiece nad pacjentkami z chorobami ginekologicznymi w tym chorobami nowotworowymi, z uwzględnieniem edukacji zdrowotnej.	
	Przygotowanie pacjentki do badań i operacji ginekologicznych oraz zapewnienie opieki podczas i po badaniu i operacji ginekologicznej. Udział w terapii i rehabilitacji pacjentek w oddziale położniczo- ginekologicznym.	
Suma godzin		40
VI. Narzędzia dydaktyczne		
1.	Prezentacje multimedialne, foliogramy, tablica, film dydaktyczny	
2.	Dokumentacja pacjenta, dokumentacja oddziału, schematy i standardy postępowania	
3.	Sprzęt i aparatura medyczna będąca na wyposażeniu oddziału położniczo- noworodkowego i ginekologicznego.	
4.	Materiały dydaktyczne, broszury będące na wyposażeniu oddziału i własne pomoce do edukacji zdrowotnej.	
VII. Metody dydaktyczne		
1.	wykład informacyjny	
2.	wykład aktywizujący	
3.	opis, objaśnienie i wyjaśnienie	
4.	metoda sytuacyjna, ćwiczenia	
5.	dyskusja dydaktyczna	
6.	studium przypadków	
VIII. Sposoby oceny (F – formująca, P – podsumowująca)		
F1	Aktywność podczas zajęć	
F2	Proces pielęgnowania	
F3	Instruktaż wstępny, bieżący , końcowy – zajęcia praktyczne	
F4	Ukierunkowana obserwacja czynności wykonywanych przez studenta	
F5	Obsługa aparatury diagnostyczno - leczniczo-terapeutycznej w oddziale	
P1	Ocena indywidualnej dokumentacji procesu pielęgnowania, umiejętności praktycznych i postawy	
P2	Test podsumowujący tematykę wykładów	
P3	Egzamin	
IX. Obciążenie pracą studenta		
Forma aktywności		Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć)		
Wykłady		40
Zajęcia praktyczne		80
Praca własna w tym:		
Opracowanie prezentacji multimedialnej		15
Przygotowanie do zajęć, studiowanie zalecanej literatury		25
Przygotowanie do egzaminu		10
Praktyka zawodowa		40
SUMA GODZIN		210
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU		7
X. Literatura podstawowa i uzupełniająca		
Literatura podstawowa:		
1. Maria Rabaj, Barbara Mazurkiewicz: Pielęgnowanie w położnictwie, ginekologii i neonatologii., W-wa, PZWL		

2019r.

2. Agnieszka Strama, Anna Jaros, Magdalena Milan: Pielęgnowanie pacjentki w wybranych procedurach w ginekologii.. Era Urban & Partner .Wrocław2020r.

3. Grzegorz Brębowicz: Położnictwo i ginekologia tom 1-2, Wyd. PZWL Warszawa 2015

Literatura uzupełniająca:

1. Natalia Gacka- Dressler: Cięża fit czyli co się zyskuje gdy się aktywnie „oczekuje”.. Bielsko – Biała. Wyd. Dragon 2017r.

2. Ewa Barcz, Edyta Warosz, Wojciech Majkusiak, Andrzej Pomian: Nieotrzymanie moczu u kobiet.. W-wa, PZWL 2019r.

3. Barbara Kozakiewicz: Nowotwory złośliwe u kobiet w ciąży rozpoznanie i leczenie.. W-wa, 2017r.

4. Agnieszka M. Bień – Opieka nad kobietą ciężarną; seria Biblioteki Położnej PZWL 2009

5. Agnieszka Bałanda (red.) – Opieka nad noworodkiem; seria Biblioteka Położnej PZWI 2008

6. Caus I., Dymczak K. – Podstawy pielęgniarstwa w ginekologii i położnictwie; Śląska Akademia Medyczna, Katowice 2011

XI. Tablica powiązań efektów przedmiotowych i kierunkowych z celami przedmiotu w odniesieniu do metod ich weryfikacji

Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu (PEK)	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
D.W3, KS.3, KS.5.	C1	W1, 2, 3, 6, 7, 8, 10, 7.ZP.1, 2, 3, 4, PZ	1,	1, 2, 3, 5	F, P1
D.W15	C1, C3	W2, 6	1, 2	1, 2, 3, 4	F
D.W16	C1, C3	W2, 37, 8	1, 2	1, 2, 3, 5	F
D.W17	C1, C2	W1, 4, 5, 9, 10	1, 2	1, 2, 3, 4, 6	F
D.U1, KS.2, KS.3, KS.5.	C1, C3	W1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, ZP.1 – 6, PZ	1	1, 2, 3	F
D.U3, KS.3, KS.5.	C1, C3	W4, 8, 10, ZP.2, 6, PZ	1	1, 2, 3,5	F
D.U8, KS.3, KS.5.	C1, C3	W5, ZP.6, PZ	1, 2	1, 2, 3, 4, 5,	F
D.U12, KS.2, KS.3, KS.5.	C1, C2	W5, 8, 10, ZP.1, 2, 6, PZ	1, 2	1, 2, 3, 4, 6	F
D.U23., KS.3, KS.5.	C1, C3	W5, ZP.1, 2, 4, 6, PZ	1	1, 2, 3, 5,	F

XII. Zasady weryfikacji oczekiwanych efektów uczenia się

Przedmiot kończy się **egzaminem pisemnym** - semestr 4 w formie testu – pytania jednokrotnego/wielokrotnego wyboru/typu prawda- fałsz

Warunkiem zaliczenia egzaminu jest uzyskanie 60% poprawnych odpowiedzi.

Skala ocen:

Bardzo dobry – 50- 48 punktów

Dobry plus – 47- 45 punktów

Dobry – 44- 39 punktów

Dostateczny plus – 38- 36 punktów

Dostateczny – 35- 30 punktów

Niedostateczny – 29 i mniej punktów

Kryteria zaliczenia wykładów sem 3:

1. zaliczenie testu podsumowującego tematykę wykładów zawierającego 30 zadań, w skład których wchodzi pytania: jednokrotnego wyboru, dopasowania oraz uzupełnień– test mieszany, aby uzyskać pozytywną ocenę z testu student powinien udzielić 60% poprawnych odpowiedzi. Za poprawną odpowiedź student otrzymuje 1 pkt, za błędną lub brak odpowiedzi 0 pkt.

Bardzo dobry – 30 - 28 punktów

Dobry plus – 27- 26 punktów

Dobry – 25 - 23 punktów

Dostateczny plus – 22 - 21 punktów

Dostateczny – 20 - 18 punktów

Niedostateczny – 17 i mniej punktów

Kryteria zaliczenia godzin bez udziału nauczyciela:

- zaliczenie pracy samokształceniowej na wybrany temat. Tematy prac aktualizowane są każdego roku akademickiego i podawane do wiadomości studentów na pierwszych zajęciach.

Ocenie podlega:

- zawartość merytoryczna (zgodna z tematem; dostosowana do możliwości odbiorców i potencjału tematu) - maks. 5 pkt;
- oryginalność prezentacji (forma, wykorzystanie środków audiowizualnych) - maks. 5 pkt;
- udokumentowanie wykorzystanych źródeł - maks. 5 pkt;
- język prezentacji (poprawność językowa) - maks. 5 pkt;
- umiejętność zaprezentowania projektu - maks. 5 pkt;
- staranność - maks. 5 pkt.

Uzyskana ilość punktów (maks. 30) przeliczana jest na ocenę:

Sposób oceny prezentacji

Ilość uzyskanych punktów:

od 28 do 30 student uzyskuje ocenę - bardzo dobrą - 5,0;

od 25 do 27 student uzyskuje ocenę - dobrą plus - 4,5;

od 22 do 24 student uzyskuje ocenę - dobrą - 4,0;

od 19 do 21 student uzyskuje ocenę - dostateczną plus - 3,5;

od 15 do 18 student uzyskuje ocenę - dostateczną - 3,0;

W przypadku uzyskania ilości punktów poniżej 15 student otrzymuje ocenę niedostateczną - 2,0

Kryteria zaliczenia zajęć praktycznych:

- 100% obecność na zajęciach
- pozytywne zaliczenie umiejętności praktycznych przewidzianych programem nauczania
- pozytywne zaliczenie zaplanowanej edukacji zdrowotnej
- pozytywne zaliczenie procesu pielęgnowania
- zaliczenie tematyki zajęć praktycznych:
 - a) testy, sprawdziany cząstkowe
 - b) zadania na dyżur
- pozytywna ocena kompetencji społecznych w czasie zajęć praktycznych. Postawa studenta jest monitorowana przez nauczyciela akademickiego, pacjenta oraz zespół terapeutyczny. Kryterium oceny postawy studenta

Na ocenę końcową składa się:

- 30% oceny z wiedzy (w tym 20% stanowi ocena z zadania podsumowującego tematykę zajęć praktycznych, 10% stanowi ocena z pozostałej części teoretycznej)
- 45% oceny z umiejętności
- 20% oceny z procesu pielęgnowania
- 5% oceny z kompetencji społecznych

Ocena końcowa:

5,0 - 4,90 - bardzo dobry

4,89 - 4,50 - plus dobry

4,49 - 4,0 - dobry

3,99 - 3,50 plus dostateczny

3,49 - 3,0 - dostateczny

< 3,0 - niedostateczny

Kryteria zaliczenia praktyki zawodowej:

1. 100% obecność na zajęciach
2. przestrzeganie regulaminu praktyk zawodowych
3. zaliczenie umiejętności praktycznych w „Dzienniczku umiejętności pielęgniarских" przewidzianych programem nauczania w oddziale położniczo-ginekologicznym
4. zaliczenie procesu pielęgnowania
5. pozytywna ocena kompetencji społecznych w czasie praktyki zawodowej. Postawa studenta jest monitorowana przez opiekuna praktyki, pacjenta oraz zespół terapeutyczny.

XIII. Dodatkowe informacje o przedmiocie

1. Informacja o tematyce samokształcenia do ustalenia przez prowadzącego.
2. Informacja na temat terminów i miejsca zajęć teoretycznych, zajęć praktycznych w placówkach medycznych - wg planu zajęć
3. Informacja o terminach konsultacji
4. Informacja na temat terminu i warunków zaliczenia przedmiotu
5. Zajęcia odbywają się w oddziałach położniczo-ginekologicznych.
6. Na zajęciach obowiązuje regulamin „praktyk”

29/50/62**KARTA PRZEDMIOTU**

Nazwa przedmiotu/modułu:	PSYCHIATRIA I PIEŁĘGNIARSTWO PSYCHIATRYCZNE
Nazwa angielska:	PSYCHIATRY AND PSYCHIATRIC NURSING
Kierunek studiów:	Pielęgniarstwo
Forma studiów/ Poziom studiów:	Stacjonarne/ I-go stopnia
Profil studiów	Praktyczny
Jednostka prowadząca:	Karkonoska Akademia Nauk Stosowanych w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych
Prowadzący przedmiot:	Lek. med. Renata Ostrowska-Stopczyńska mgr Maria Bąk mgr Alina Bielecka mgr Anna Jaczenia mgr Monika Olszowy mgr Izabela Pawlak
Status przedmiotu	obowiązkowy

I. Formy zajęć, liczba godzin z planu nauczania

Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Praca własna	Zajęcia praktyczne	Praktyka zawodowa	Łącznie	ECTS
5	30	-	20	-	-	50	2
6	-	-	-	80	80	160	6
Razem	30	-	20	80	80	210	8

II. Cel przedmiotu

C 1 Wyposażenie studentów w wiedzę, umiejętności i kompetencje rozpoznawania, rozwiązywania i dokumentowania problemów zdrowotno-opiekuńczych w procesie pielęgnowania pacjenta w psychiatrii oraz modyfikowania działań w warunkach pracy pielęgniarki w oddziale psychiatrycznym.

III. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji

Znajomość podstaw anatomii, fizjologii, patologii, psychologii, badania fizykalnego, filozofii i etyki zawodu pielęgniarki oraz podstaw pielęgniarstwa.

IV. Oczekiwane efekty uczenia się**W zakresie wiedzy:**

- D.W1.** czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku
D.W2. etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarskiej nad pacjentami w wybranych schorzeniach
D.W3. zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie internistycznym, chirurgicznym, położniczo-ginekologicznym, pediatrycznym geriatrycznym, neurologicznym, psychiatrycznym, w intensywnej opiece medycznej, opiece paliatywnej, opiece długoterminowej
D.W5 zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach
D.W6. właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania
D.W7. standardy i procedury pielęgniarstwa stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia
D.W8. reakcja pacjenta na chorobę, przyjęcie do szpitala i hospitalizację

<p>D.W9. proces starzenia się w aspekcie biologicznym, psychologicznym, społecznym i ekonomicznym</p> <p>D.W10 zasady organizacji opieki specjalistycznej – psychiatrycznej</p> <p>D.W11 etiopatogeneza najczęstszych schorzeń wieku podeszłego</p> <p>D.W19. etiopatogenezę i objawy kliniczne podstawowych zaburzeń psychicznych</p> <p>D.W20. zasady obowiązujące przy zastosowaniu przymusu bezpośredniego</p> <p>D.W.21 możliwości stosowania psychoterapii u pacjentów z zaburzeniami układu nerwowego</p> <p>D.W33 metody i techniki komunikowania się z pacjentem niezdolnym do nawiązania i podtrzymania efektywnej komunikacji ze względu na stan zdrowia lub stosowane leczenie</p> <p>W zakresie umiejętności:</p> <p>D.U1. potrafi gromadzić informację, formułować diagnozę pielęgniarską, ustalać cele i plan opieki pielęgniarskiej, wdrażać interwencje pielęgniarskie oraz dokonywać ewaluacji opieki pielęgniarskiej</p> <p>D.U2. prowadzić poradnictwo w zakresie samoopieki pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia dotyczące wad rozwojowych, chorób i uzależnień</p> <p>D.U3. prowadzi profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób</p> <p>D.U18. rozpoznać powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgnacyjnego</p> <p>D.U20. potrafi prowadzić rozmowę terapeutyczną</p> <p>D.U21. potrafi prowadzić rehabilitację przyłóżkową i aktywizację z wykorzystaniem elementów terapii zajęciowej</p> <p>D.U22 potrafi przekazywać informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta</p> <p>D.U23 asystuje lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych</p> <p>W zakresie kompetencji społecznych</p> <p>K.S.2 Absolwent jest gotów do kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania jego godności, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną;</p> <p>K.S5 Absolwent jest gotów do rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki;</p>		
V. Treści programowe		
Forma zajęć: WYKŁAD		Liczba godzin
Semestr 5		
Część kliniczna – 15 godzin		
W.1	Wstęp i omówienie zasad zaliczenia przedmiotu. Podanie tematów z zakresu samokształcenia. Organizacja opieki psychiatrycznej w świetle obowiązujących regulacji prawnych.	2
W.2	Rodzaje , etiologia i patogeneza zaburzeń psychicznych.	3
W.3	Metody diagnostyki i terapii w psychiatrii.	2
W.4	Objawy i leczenie pacjentów w wybranych jednostkach chorobowych.	5
W.5	Rola zespołu interdyscyplinarnego w kompleksowej rehabilitacji osób psychicznie chorych i uzależnionych.	3
Część pielęgniarska – 15 godzin		
W.6	Rola pielęgniarki w komunikacji z pacjentem chorym psychicznie.	2
W.7	Pielęgnowanie pacjentów w schizofrenii i chorobach afektywnych	3
W.8	Opieka pielęgniarska w zaburzeniach odżywiania w psychiatrii, w zaburzeniach nerwicowych.	3
W.9	Zadania pielęgniarki w zaburzeniach psychicznych wieku rozwojowego.	3
W.10	Pielęgnowanie pacjentów z upośledzeniem umysłowym.	2
W.11	Ewaluacja zrealizowanego materiału – studium przypadku / proces pielęgnowania/.Test sprawdzający wiadomości z wykładów	2
Suma godzin		30
Forma zajęć: ZAJĘCIA PRAKTYCZNE		Liczba godzin
Semestr 6		
ZP.1	Zapoznanie z organizacją pracy i dokumentacją oddziału	10

	psychiatrycznego.	
ZP.2	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania chorych psychicznie. (MCSM 5 godz.)	10
ZP.3	Zasady komunikowania się z chorym z zaburzeniami psychicznymi (MCSM 5 godz.)	15
ZP.4	Specyfika opieki pielęgniarskiej nad pacjentem chorym psychicznie,	15
ZP.5	Udział pielęgniarki w kompleksowej terapii chorych psychicznie z uwzględnieniem farmakoterapii, psychoterapii i terapii zajęciowej.	20
ZP.6	Rozpoznanie problemów wybranego pacjenta. Ustalenie i zrealizowanie założeń procesu pielęgnowania.	10
Suma godzin		80
Forma zajęć: PRAKTYKA ZAWODOWA		Liczba godzin
Semestr 6		
PZ	Poznanie topografii szpitala i struktury organizacyjnej oddziału w wybranej przez studenta placówce. Zapoznanie ze specyfiką funkcjonowania oddziału psychiatrycznego. Poznanie modelu opieki pielęgniarskiej, standardów, procedur oraz dokumentacji obowiązującej w oddziale psychiatrycznym. Poznanie sprzętu i aparatury, metod stosowanych w oddziale psychiatrycznym. Nawiązanie kontaktu z pacjentkami i ich bliskimi. Udział w pracy zespołu interdyscyplinarnego, przestrzeganie norm i zasad obowiązujących oddziale.	
PZ	Wdrażanie nabytych wiadomości i umiejętności w procesie samodzielnego rozpoznawania problemów zdrowotnych, planowania, realizowania i oceny efektów działań pielęgniarskich w opiece nad pacjentem z zaburzeniami psychicznymi. Pielęgnowanie pacjenta z zaburzeniami psychicznymi.	80
PZ	Wdrażanie nabytych wiadomości i umiejętności z zakresu psychiatrii i pielęgniarstwa psychiatrycznego w procesie samodzielnego rozpoznawania problemów zdrowotnych, planowania, realizowania i oceny efektów działań pielęgniarskich w opiece nad pacjentkami z zaburzeniami psychicznymi z uwzględnieniem edukacji zdrowotnej.	
PZ	Przygotowanie pacjenta do badań i zajęć terapeutycznych. Udział w terapii i rehabilitacji pacjentów w oddziale psychiatrycznym.	
Suma godzin		80
VI. Narzędzia dydaktyczne		
1.	Prezentacje multimedialne, foliogramy, tablica, film dydaktyczny	
2.	Dokumentacja pacjenta, dokumentacja oddziału, schematy i standardy postępowania	
3.	Sprzęt i aparatura medyczna będąca na wyposażeniu pracowni umiejętności pielęgniarskich oraz oddziału psychiatrycznego.	
VII. Metody dydaktyczne		
1.	wykład informacyjny	
2.	wykład aktywizujący	
3.	opis, objaśnienie i wyjaśnienie	
4.	metoda sytuacyjna	
5.	dyskusja dydaktyczna	
6.	studium przypadków	
VIII. Sposoby oceny		
F1	Aktywność podczas zajęć	
F2	Proces pielęgnowania	

F3	Instruktaż wstępny, bieżący , końcowy – zajęcia praktyczne				
F4	Ukierunkowana obserwacja czynności wykonywanych przez studenta				
P1	Test podsumowujący tematykę wykładów				
P2	Egzamin				
IX. Obciążenie pracą studenta					
Forma aktywności					Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć)					
wykłady					30
zajęcia praktyczne					80
Praca własna w tym:					
- opracowanie prezentacji multimedialnej					20
- przygotowanie do zajęć, zaliczeń, studiowanie zalecanej literatury					20
- przygotowanie do egzaminu					10
Praktyka zawodowa					80
SUMA GODZIN					240
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS PRZEDMIOTU					8
X. Literatura podstawowa i uzupełniająca					
Literatura podstawowa					
1. Ewa Wilczek – Różyczka Komunikowanie się z chorym psychicznie. Wyd.2, W-wa PZWL 2019r.					
2. Wilczek- Rużyczka E. (red.); Podstawy pielęgniarstwa psychiatrycznego, Wyd. Czelej Lublin 2007					
3. Górna K., Jaracz K., Rybakowski J. (red.), Pielęgniarstwo psychiatryczne, Wyd. PZWL Warszawa 2012					
Literatura uzupełniająca					
1. Kępiński A.: Schizofrenia, Wyd. Literackie Kraków 2001					
2. Kępiński A.: Psychopatologia nerwic, Wyd. PZWL Warszawa 2006					
3. Kępiński A.: Lęk, Wyd. PZWL Warszawa 1987					
4. Kwiatkowska A., Krajewska-Kułak E., Panek W. (red.): Komunikowanie interpersonalne w pielęgniarstwie , Wyd. Czelej, Lublin 2003,					
5. Bilikiewicz A. (red.) Psychiatria, Wyd. PZWL Warszawa 2008					
6. Wilczek – Rużyczka E (red.), Komunikowanie się z chorym psychicznie, Wyd. Czelej Lublin 2007					
7. Jarema M., Rabe-Jabłońska J., Psychiatria. Podręcznik dla studentów, Wyd. PZWL Warszawa 2011					
8. Anna Brytek – Matera Psychodietetyka. Wyd. 1. W-wa. PZWL 2019R.					
XI. Tablica powiązań efektów przedmiotowych i kierunkowych z celami przedmiotu w odniesieniu do metod ich weryfikacji					
Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu (PEK)	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
D.W1.	C1	W2-3,8,10, ZP.2, PZ	1	1, 2, 3	F
D.W2.	C1	W4-5,7-10, ZP.4, PZ	1,2	1, 2, 3, 4	F
D.W3.	C1	W3,7-10, ZP.2, PZ	1, 2	1, 2, 3, 4	F
D.W5.	C1	W2-3,7-10, ZP.5, PZ	1, 2, 3	1, 2, 3, 4,	F
D.W6.	C1	W4	1, 2	2, 3, 5	F
D.W7.,8,9	C1	W4-5, ZP.3-4, PZ	1, 2	1, 2, 4	F
D.W10.,11	C1	W1,6, ZP.1 PZ	1, 2	1, 2, 3	F

D.W19.	C1	W2,7-9, ZP.4, PZ	1, 2	1, 2, 4	F
D.W20.	C1	W1,4,10, ZP.3,4 PZ	1, 2, 3	2, 4, 5, 6	F
D.W21.	C1	W4, ZP.2, PZ	3	3,5	F
D.W33	C1	W1-10,PZ,PZ	2	1-6	P
D.U1.	C1	W7-10 ZP.2, PZ	1, 2	3, 4, 5	F
D.U2.	C1	ZP.5-6	2	4, 5, 6	F
D.U3.	C1	ZP.2,5 PZ	2, 3	3, 4, 6	F
D.U18.	C1	ZP.2,5, PZ	3	3, 4, 6	F
D.U20.	C1	ZP.5, PZ	2	3, 4, 5, 6	F
D.U21,22,23	C4	ZP.1, ZP.4, ZP.5, PZ	2, 3	3, 4, 6,	P2
K.S2,K.S5	C1-4	W,ZP,PZ	1,2	3, 4, 5, 6	-

XII. Zasady weryfikacji oczekiwanych efektów uczenia się

Przedmiot kończy się egzaminem - semestr 6 w formie testu. Test obejmuje pytania jednokrotnego wyboru, wielokrotnego wyboru, pytania prawda/fałsz - 50 pytań

Warunkiem zaliczenia egzaminu jest uzyskanie 60% poprawnych odpowiedzi.

Skala ocen

Bardzo dobry – 50 – 48 punktów

Dobry plus – 47 – 45 punktów

Dobry – 44 - 39 punktów

Dostateczny plus – 38 - 36 punktów

Dostateczny - 35 – 30 punktów

Niedostateczny - 29 – 0 punktów

Kryteria zaliczenia wykładów sem 5:

- zaliczenie testu podsumowującego tematykę wykładów zawierającego 30 zadań, w skład których wchodzi pytania: jednokrotnego wyboru, dopasowania oraz uzupełnień– test mieszany, aby uzyskać pozytywną ocenę z testu student powinien udzielić 60% poprawnych odpowiedzi. Za poprawną odpowiedź student otrzymuje 1 pkt, za błędną lub brak odpowiedzi 0 pkt.

Bardzo dobry – 30 - 28 punktów

Dobry plus – 27- 26 punktów

Dobry – 25 - 23 punktów

Dostateczny plus – 22 - 21 punktów

Dostateczny – 20 - 18 punktów

Niedostateczny – 17 i mniej punktów

Praca własna - zaliczenie

Student przygotowuje prezentację multimedialną na wybrany temat dotyczący opieki pielęgniarskiej nad pacjentem z zaburzeniami psychicznymi w różnym wieku oraz udziału pielęgniarki/pielęgniarsza w kompleksowej rehabilitacji psychiatrycznej.

Tematy prac zostaną przedstawione studentom na pierwszym wykładzie. Tematy będą aktualizowane w każdym roku akademickim.

Ocenie podlega:

- zawartość merytoryczna (zgodna z tematem; dostosowana do możliwości odbiorców i potencjału tematu) - maks. 5 pkt;

- oryginalność prezentacji (forma, wykorzystanie środków audiowizualnych) - maks. 5 pkt;

- udokumentowanie wykorzystanych źródeł - maks. 5 pkt;

- język prezentacji (poprawność językowa) - maks. 5 pkt;

- umiejętność zaprezentowania projektu - maks. 5 pkt;

- staranność - maks. 5 pkt.

Uzyskana ilość punktów (maks. 30) przeliczana jest na ocenę:

Sposób oceny prezentacji

Ilość uzyskanych punktów:

od 28 do 30 student uzyskuje ocenę - bardzo dobrą – 5,0;

od 25 do 27 student uzyskuje ocenę - dobrą plus – 4,5,

od 22 do 24 student uzyskuje ocenę - dobrą – 4,0;

od 19 do 21 student uzyskuje ocenę – dostateczną plus – 3,5;

od 15 do 18 student uzyskuje ocenę - dostateczną – 3,0;

W przypadku uzyskania ilości punktów poniżej 15 student otrzymuje ocenę niedostateczną - 2,0

Warunkiem zaliczenia zajęć praktycznych jest;

1. 100 % obecność na zajęciach

2. uzyskanie pozytywnych ocen z :

- instruktażu wstępnego na pierwszych zajęciach praktycznych – test jednokrotnego wyboru z zakresu podstaw pielęgniarstwa, fizjologii, anatomii – (załącznik nr 1)

- Instruktażu bieżącego – test znajomości materiału wykładów z zakresu psychiatrii (załącznik nr 2)

- Procesu pielęgnowania pacjenta – kryteria procesu - (załącznik nr 3)

- Oceny funkcji starszej, zabiegowej, odcinkowej – kryteria oceny (załącznik nr 4)

- Oceny postawy na zajęciach praktycznych - (załącznik nr 5)

- Instruktażu końcowego – test jednokrotnego wyboru z zakresu tematyki zajęć praktycznych załącznik nr 6)

W przypadku nieobecności usprawiedliwionej zajęcia praktyczne muszą być zrealizowane w innym terminie ustalonym z nauczycielem prowadzącym zajęcia.

Na ocenę końcową składa się:

30% oceny wiedzy + 45% oceny umiejętności + 5% oceny kompetencji społecznych + 20% oceny procesu pielęgnowania

Ocena końcowa:

5,0 – 4,90 – bardzo dobry

4,89 – 4,50 – plus dobry

4,49 – 4,0 – dobry

3,99 – 3,50 plus dostateczny

3,49 – 3,0 – dostateczny

< 3,0 - niedostateczny

Kryteria zaliczenia praktyki zawodowej:

1. 100% obecność na zajęciach

2. przestrzeganie regulaminu praktyk zawodowych

3. zaliczenie umiejętności praktycznych w „Dzienniczku umiejętności pielęgniarских" przewidzianych programem nauczania w oddziale psychiatrycznym

4. zaliczenie procesu pielęgnowania (Kryteria oceny procesu pielęgnowania zał.1)

5. pozytywna ocena kompetencji społecznych w czasie praktyki zawodowej. Postawa studenta jest monitorowana przez opiekuna praktyki, pacjenta oraz zespół terapeutyczny.

XIII. Inne przydatne informacje o przedmiocie

Tematyka samokształcenia do podawana przez prowadzącego na pierwszych zajęciach

Zajęcia odbywają się w salach WNMiT II piętro, budynek nr 3

Terminy konsultacji podawane są na pierwszych zajęciach.

Informacje na temat terminu zajęć (dzień tygodnia/godzina) – zgodnie z planem zajęć umieszczonym na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej WNMiT

Zajęcia praktyczne i praktyka zawodowa odbywają się w oddziałach psychiatrycznych

Na zajęciach obowiązuje regulamin „praktyk”

30/51/63**KARTA PRZEDMIOTU**

Nazwa przedmiotu/modułu:	ANESTEZJOLOGIA I PIELĘGNIARSTWO W ZAGROŻENIU ŻYCIA
Nazwa angielska:	ANESTHESIOLOGY AND NURSING AT THE RISK OF LIFE
Kierunek studiów:	Pielęgniarstwo
Forma studiów/ Poziom studiów:	Stacjonarne/ I-go stopnia – licencjackie
Profil studiów	Praktyczny
Jednostka prowadząca:	Karkonoska Akademia Nauk Stosowanych w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych
Prowadzący przedmiot:	prof. dr hab. n med. Małgorzata Sobieszcańska dr n. o zdr. Kamila Dobrosielska-Matusik mgr Katarzyna Zwierzchowska mgr Alicja Zuba
Status przedmiotu	obowiązkowy

I. Formy zajęć, liczba godzin z planu nauczania

Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Praca własna	Zajęcia praktyczne	Praktyka zawodowa	Łącznie	ECTS
5	40	-	15	-	-	55	2
6	-	-	-	80	80	160	6
Razem	40	-	15	80	80	215	8

II. Cel przedmiotu

- C1** Zapoznanie studenta z metodami , sposobami przygotowania i pielęgnowania pacjenta po różnego rodzaju znieczuleniach.
- C2** Zapoznanie studenta z techniką i zasadami poszczególnych etapów resuscytacji krążeniowo-oddechowej przeprowadzanej w warunkach szpitalnych.
- C3** Zapoznanie studenta z metodami rozpoznawania nagłego zagrożenia zdrowia oraz specyfiką postępowania w stanach zagrożenia życia.
- C4** Kształtowanie umiejętności szybkiej i trafnej oceny stanu zdrowia pacjenta w bezpośrednim zagrożeniu życia i podejmowania działań ratujących życie.
- C5** Wdrażanie studenta do umiejętnego rozpoznawania, planowania , rozwiązywania i dokumentowania problemów zdrowotno-opiekuńczych w procesie pielęgnowania pacjenta w intensywnej terapii.
- C6** Wykorzystanie wiedzy i nabytych umiejętności zabiegowo – diagnostyczno - opiekuńczych w procesie modyfikowania technik wykonywanych zabiegów w rzeczywistych warunkach pracy pielęgniarki.

III. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji

Znajomość podstaw anatomii, fizjologii, patologii, psychologii, badania fizykalnego, filozofii i etyki zawodu pielęgniarki oraz podstaw pielęgniarstwa.

IV. Oczekiwane efekty uczenia się

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

- D.W1.** czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku
- D.W2.** etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarzkiej nad pacjentami w wybranych chorobach
- D.W3.** zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie internistycznym, chirurgicznym, położniczo-ginekologicznym, pediatrycznym geriatrycznym, neurologicznym, psychiatrycznym, w intensywnej opiece medycznej oraz opiece paliatywnej

- D.W4.** rodzaje badań diagnostycznych i zasady ich zlecenia
- D.W5.** zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych a także zasady opieki w trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach
- D.W6.** właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania
- D.W7.** standardy i procedury pielęgniarstwa stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia
- D.W10.** zasady organizacji opieki specjalistycznej (geriatrycznej, intensywnej opieki medycznej, neurologicznej, psychiatrycznej, pediatricznej, internistycznej, chirurgicznej, paliatywnej, długoterminowej oraz na bloku operacyjnym);
- D.W14.** patofizjologię, objawy kliniczne chorób i stanów zagrożenia życia noworodka, w tym wcześniaka oraz podstawy opieki pielęgniarstwa w tym zakresie;
- D.W18.** metody, techniki i narzędzia oceny stanu świadomości i przytomności
- D.W28.** standardy i procedury postępowania w stanach nagłych i zabiegach ratujących życie
- D.W30.** metody znieczulenia i zasady opieki nad pacjentem po znieczuleniu
- D.W31.** patofizjologię i objawy kliniczne chorób stanowiących zagrożenie dla życia (niewydolność oddechowa, niewydolność krążenia, niewydolność układu nerwowego, wstrząs, sepsa);
- D.W.32** metody i skale oceny bólu, poziomu sedacji oraz zaburzeń snu oraz stanów delirycznych u pacjentów w stanach zagrożenia życia;
- D.W34.** zasady profilaktyki powikłań związanych ze stosowaniem inwazyjnych technik diagnostycznych i terapeutycznych u pacjentów w stanie krytycznym;
- D.W35.** zasady udzielania pierwszej pomocy i algorytmy postępowania resuscytacyjnego w zakresie podstawowych zabiegów resuscytacyjnych (*Basic Life Support*, BLS) i zaawansowanego podtrzymywania życia (*Advanced Life Support*, ALS);
- W zakresie umiejętności absolwent potrafi:**
- D.U1** gromadzić informacje, formułować diagnozę pielęgniarstwa, ustalać cele i plan opieki pielęgniarstwa, wdrażać interwencje pielęgniarstwa oraz dokonywać ewaluacji opieki pielęgniarstwa;
- D.U3** prowadzić profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób
- D.U4** organizować izolację pacjentów z chorobą zakaźną w miejscach publicznych i w warunkach domowych
- D.U6** dobierać technikę i sposoby pielęgnowania rany, w tym zakładania opatrunków;
- D.U7** dobierać metody i środki pielęgnacji ran na podstawie ich klasyfikacji
- D.U8** rozpoznawać powikłania po specjalistycznych badaniach diagnostycznych i zabiegach operacyjnych
- D.U9** doraźnie podawać pacjentowi tlen i monitorować jego stan podczas tlenoterapii
- D.U10** wykonywać badanie elektrokardiograficzne i rozpoznawać zaburzenia zagrażające życiu
- D.U15** dokumentować sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian i realizowaną opiekę pielęgniarstwa, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych;
- D.U17** prowadzić u dorosłych i dzieci żywienie dojelitowe (przez zgłębnik i przetokę odżywczą) oraz żywienie pozajelitowe
- D.U18** rozpoznawać powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgnacyjnego
- D.U19** pielęgnować pacjenta z przetoką jelitową oraz rurką intubacyjną i tracheotomijną
- D.U20** prowadzić rozmowę terapeutyczną
- D.U22** przekazywać informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta
- D.U23** asystować lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych
- D.U24** oceniać poziom bólu, reakcję pacjenta na ból i jego nasilenie oraz stosować farmakologiczne i niefarmakologiczne postępowanie przeciwbólowe
- D.U25** postępować zgodnie z procedurą z ciałem zmarłego pacjenta
- D.U26** przygotowywać i podawać pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza;
- D.U27** udzielać pierwszej pomocy w stanach bezpośredniego zagrożenia życia;
- D.U30** wykonywać podstawowe zabiegi resuscytacyjne u osób dorosłych i dzieci oraz stosować automatyczny defibrylator zewnętrzny (*Automated External Defibrillator*, AED) i bezprzewodowe udrożnienie dróg oddechowych oraz przyrządowe udrażnianie dróg oddechowych z zastosowaniem dostępnych urządzeń nadgłośniowych;
- W zakresie kompetencji społecznych:**
- K.S.5** – Absolwent jest gotów do rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki

V. Treści programowe

Forma zajęć: WYKŁAD

Liczba godzin

Semestr 5

Część kliniczna – 20 godzin

W.1

Organizacja opieki w anestezjologii i intensywnej terapii w Polsce, rola i zadania pielęgniarstwa

1

	anestezjologicznej.	
W.2	Przyczyny , mechanizmy , objawy NZK oraz zasady poszczególnych etapów resuscytacji w warunkach szpitalnych.	3
W.3	Intensywny nadzór przyrządowy i bezprzyrządowy- rozpoznanie stanu zagrożenia życia. Akty prawne.	2
W.4	Zasady diagnozowania i rodzaje badań diagnostycznych zleczanych w oddziale intensywnej terapii.	2
W.5	Zasady żywienia enteralnego i parenteralnego w intensywnej terapii.	1
W.6	Przygotowanie chorego i postępowanie pielęgniarskie w przypadku każdego rodzaju znieczulenia. Opieka nad pacjentem po znieczuleniu.	3
W.7	Wstrząs jego przyczyny, mechanizmy i konsekwencje	3
W.8	Postępowanie w ostrych stanach zagrożenia życia / zawał serca , zaburzenia rytmu serca, posocznica/.	3
Część pielęgniarska – 20 godzin		
W.9	Zasady postępowania z chorym nieprzytomnym. / dorosły , dziecko ,noworodek/	3
W.10	Opieka nad chorym z ostrą niewydolnością krążenia.	3
W.11	Ostra niewydolność oddechowa przyczyny, postępowanie, tlenoterapia, badania diagnostyczne	3
W.12	Postępowanie z chorym w przypadku ostrej niewydolności nerek.	3
W.13	Technika i zasady resuscytacji krążeniowo- oddechowej w warunkach szpitalnych/dorosły /dziecko/nororodek/	3
W.14	Ogólne zasady postępowania w przypadku zatruc egzogennych.	3
W.15	Ogólne zasady postępowania w przypadku zatruc endogennych.	3
W.16	Ewaluacja zrealizowanego materiału . Konstatacje poznanego materiału w odniesieniu do zastosowania w oddziale intensywnej terapii.	1
Suma godzin		40
Forma zajęć: ZAJĘCIA PRAKTYCZNE		Liczba godzin
Semestr 6		
ZP.1	Ocena stanu pacjenta w przypadku zagrożenia życia (MCSM)	10
ZP.2	Monitorowanie przyrządowe i bezprzyrządowe w intensywnej terapii (MCSM 5 godz.)	10
ZP.3	Proces pielęgnowania pacjenta w przypadku obrzęku płuc. (MCSM 5 godz.)	10
ZP.4	Podstawowe badania diagnostyczne w intensywnej terapii / gazometria, elektrolity, poziom cukru/ ułożenia w zależności od świadomości i stanu chorego (MCSM 5 godz.)	10
ZP.5	Organizacja i zasady pracy w oddziale intensywnej terapii. Poznanie zadań pielęgniarki w ramach współpracy z zespołem terapeutycznym.	10
ZP.6	Technika i zasady obsługi sprzętu i aparatury medycznej w intensywnej terapii. Podstawowe zabiegi diagnostyczne i terapeutyczne w intensywnej terapii. (MCSM 5 godz.)	10
ZP.7	Pielęgnowanie chorego z dostępem żylnym i tętnicznym. (MCSM 5 godz.)	10
ZP.8	Rozpoznanie problemów wybranego pacjenta. Ustalenie i zrealizowanie założeń procesu pielęgnowania. (MCSM 5 godz.)	10
Suma godzin		80
Forma zajęć: PRAKTYKA ZAWODOWA		Liczba godzin
Semestr 6		
PZ	Struktura organizacyjna oddziałów intensywnej terapii organizacja stanowiska intensywnej terapii, podawanie leków różnymi drogami Specyfika prowadzenia dokumentacji chorego i oddziału dla wybranej przez studenta placówki.	80
PZ	Znajomość i rozpoznawanie stanów zagrożenia życia. Metody diagnostyczne stosowane w OIT.	
PZ	Rola pielęgniarki w zapobieganiu powikłaniom wczesnym i późnym wobec pacjentów leczonych w oddziale intensywnej terapii.	

PZ	Proces pielęgnowania pacjentów z zaburzeniami funkcjonowania poszczególnych układów i narządów jako metoda pracy pielęgniarki w OIT.	
	Suma godzin	80
VI. Narzędzia dydaktyczne		
1.	Rzutnik multimedialny, prezentacje multimedialne, filmy	
2.	Plansze, fantomy resuscytacyjne dorosłego, dziecka, treningowy AED, makieta drożności dróg oddechowych, materac, scenariusz stanu poszkodowanego.	
3.	Dokumentacja procesu pielęgnowania.	
4.	Dokumentacja pacjenta i oddziału.	
5.	Sprzęt i aparatura medyczna będąca na wyposażeniu Centrum Symulacji Medycznej oraz oddziału anestezjologii i intensywnej terapii.	
VII. Metody dydaktyczne		
1.	wykład informacyjny	
2.	wykład konwersatoryjny	
3.	dyskusja dydaktyczna	
4.	opis, objaśnienie i wyjaśnienie	
5.	metoda sytuacyjna	
6.	pokaz, ćwiczenia	
7.	symulacja	
8.	projekt pisemny	
9.	metoda przypadków, problemowa	
10.	instruktaż	
VIII. Sposoby oceny		
F1	Ocena odpowiedzi ustnych	
F2	Proces pielęgnowania	
F3	Wykonanie zadania na dyżur – zajęcia praktyczne	
F4	Ocena pracy pełnionej funkcji :starsza, zabiegowa, odcinkowa	
F5	Realizacja zleceń lekarskich zgodnie z zasadami podawania leków różnymi drogami i w oparciu o obowiązujące w oddziale standardy postępowania.	
F6	Obsługa aparatury diagnostyczno - leczniczo-terapeutycznej w CSM i OIT.	
F7	Obserwacja czynności pielęgnacyjnych wykonywanych przez studenta / organizacja, przestrzeganie procedur, inicjatywa studenta/	
P1	Test podsumowujący tematykę wykładów i zajęć praktycznych	
P2	EGZAMIN ,Test, sprawdzian całościowy	
IX. Obciążenie pracą studenta		
	Forma aktywności	Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
	Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć- wykład)	40
	Samokształcenie	20
	Zajęcia praktyczne	80
	Praktyka zawodowa	80
	Przygotowanie do zajęć	10
	Przygotowanie do egzaminu	10
	SUMA GODZIN	240
	SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS PRZEDMIOTU	8
X. Literatura podstawowa i uzupełniająca		
Literatura podstawowa:		
Andres J., Dyaczyńska-Herman A., Garstka J.: Anestezjologia i intensywna terapia, Wyd. PZWL 2015		

Baranowska A., Baranowska K., Bielak A.: Standardy anestezyjologicznej opieki pielęgniarskiej, Wyd. PZWL Warszawa 2014

Wołowicka L., Dyk D., Anestezjologia i intensywne terapie. Klinika i pielęgniarstwo, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2008.

Literatura uzupełniająca:

Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2009. red. E. Kuncewicz-Czech, Stany nagłe w zarysie, PZWL, Warszawa 2008,

Kózka M., Płaszewska-Żywko L., Procedury pielęgniarskie, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2010.

Krajewska-Kuślak E., Rolka J., Jankowiak B., Standardy i procedury pielęgniarskie w stanach zagrożenia życia, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2009

Paul L. Marino, red. wyd. pol. Andrzej Kübler, Intensywne terapie, Urban & Partner, Wrocław 2009

B. Ślusarska, D. Zarzycka, K. Zahradniczek Podstawy pielęgniarstwa tom II: wybrane działania pielęgniarskie, podręcznik dla studentów i absolwentów kierunków: Pielęgniarstwo i Położnictwo, Czelej, Lublin 2008

Flake B. Lutomski, Leki w medycynie ratunkowej i intensywnej terapii, Wrocław 2005

Czasopisma: Anestezjologia Intensywne Terapie, Problemy Pielęgniarstwa,

XI. Tablica powiązań efektów przedmiotowych i kierunkowych z celami przedmiotu w odniesieniu do metod ich weryfikacji

Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu (PEK)	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
D.W1.	C3,C4	W	1,2,3,4	1,2,3,4	F
D.W2.	C3,C5,C6	W,ZP,PZ	1,2,3,4,5	1,4,7,9	F,P
D.W3.	C1,C5,C6	W,ZP,PZ	1,2,3,4,5	2,4,7,9	F
D.W4.	C3,C6	W,ZP,PZ	1,2,3,4,5	1,4,6,9,10	F
D.W5.	C1,C3,C4,C5	W,ZP,PZ	1,2,3,4,5	1, 7, 9,10	F
D.W6.	C3,C4,C6	W,ZP,PZ	1,2,3,4,5	1,5,9,10	F,P
D.W7.	C2,C5,C6	ZP,PZ	1,4	2,4,5	F
D.W10.	C3	W,ZP	1,4,5	1,4	F
D.W14.	C3	W	1,2	1,2	F,P
D.W18.	C1,C3,C4	W,ZP	1,4,5	1,4,6,7,9	F,P
D.W28.	C2,C3,C5,C6	W,ZP,PZ	1,2,4,5	1,2,3,7,9,10	F
D.W30.	C1	W,ZP	1	1,2,3,6	F,P
D.W31.	C3	W,ZP	1	2,4,7	F
D.W32.	C1,C3,C5,C6	W,ZP,PZ	1,4,5	1,3,5,9	F,P
D.W34.	C1,C2,C3,C4,C6	W,ZP	1,2,4,5	1,5,7,9	F
D.W35.	C2	W,ZP,PZ	1,2,5	1,4,6,7,10	F,P
D.U1.	C5	ZP,PZ	3,4	5,9,10	F,P
D.U3.	C1,C4,C6	ZP,PZ	1,4,5	1,3,9,10	F
D.U4.	C4,C6	ZP,PZ	4,5	5,9	F
D.U6.	C5,C6	ZP,PZ	4,5	9,10	F
D.U7.	C5,C6	ZP,PZ	4,5	9,10	F
D.U8.	C1,C3,C4	ZP,PZ	2,4,5	5,9,10	F
D.U9.	C6	ZP,PZ	5	6,9	F
D.U10.	C6	ZP,PZ	5	6,9	F
D.U15.	C6	ZP,PZ	3,4	4,9,10	F
D.U17.	C6	ZP,PZ	4,5	5,9,10	F
D.U18.	C6	ZP,PZ	4,5	5,9,10	F
D.U19.	C4,C6	ZP,PZ	2,5	6,9,10	F
D.U20.	C1,C4,C6	ZP,PZ	2,5	7,9	F
D.U22.	C3,C4	ZP,PZ	2,5	7,9	F

D.U23.	C5,C6	ZP,PZ	4,5	5,7,9	F
D.U24.	C1,C3,C4	ZP,PZ	4,5	5,7,9	F
D.U25,26.	C1,C2,C3,C4,C 6	ZP,PZ	4,5	5,7,9	F
D.U27	C1,C2,C3,C4,C 6	ZP,PZ	4,5	5,7,9	F
D.U30.	C2	ZP,PZ	1,2,5	1,4,6,7,9	F,P
K.S5	C1,C2,C3,C4,C 6	ZP,PZ	3-5	5,6,7	-

KRYTERIA OCENY OSIĄGNIĘTYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ (opisowe, procentowe, punktowe, inne formy oceny do wyboru przez wykładowcę)

EFEKTY UCZENIA SIĘ	NA OCENĘ 3,0	NA OCENĘ 3,5	NA OCENĘ 4,0	NA OCENĘ 4,5	NA OCENĘ 5,0
Wyżej wymienione formujące metody weryfikacji efektów kształcenia oceniono systemem procentowym	*60%	*70%	*80%	*90%	*100%
punktowym	17-14	21-18	24-20	27-25	30-28

Przedmiot kończy się egzaminem - semestr 6 w formie pisemnej –test. (test obejmuje tematykę wykładów, zajęć praktycznych)

Egzamin pisemny – student rozwiąże test jednokrotnego wyboru składający się z 30 pytań

Bardzo dobry – 30 - 28 punktów.

Dobry plus – 27 – 25 punktów

Dobry – 24 - 21 punktów.

Dostateczny plus – 20 – 18 punktów

Dostateczny – 17 – 14 punktów.

Niedostateczny – 13 lub mniej punktów

Kryteria zaliczenia wykładów sem.5:

1. zaliczenie testu podsumowującego tematykę wykładów zawierającego 30 zadań, w skład których wchodzi pytania jednokrotnego wyboru, dopasowania oraz uzupełnień– test mieszany, aby uzyskać pozytywną ocenę z testu student powinien udzielić 60% poprawnych odpowiedzi. Za poprawną odpowiedź student otrzymuje 1 pkt, za błędną lub brak odpowiedzi 0 pkt.

Bardzo dobry – 30 - 28 punktów

Dobry plus – 27- 26 punktów

Dobry – 25 - 23 punktów

Dostateczny plus – 22 - 21 punktów

Dostateczny – 20 - 18 punktów

Niedostateczny – 17 i mniej punktów

Zaliczenie godzin bez udziału nauczyciela:

Student uzyska pozytywną ocenę z pracy samokształceniowej. Tematy pracy aktualizowane są każdego roku akademickiego i podawane do wiadomości studentów na pierwszych zajęciach. Kryteria oraz zasady pisania pracy samokształceniowej stanowią (załącznik nr 1)

Kryteria zaliczenia zajęć praktycznych:

28. 100% obecność na zajęciach

29. przestrzeganie regulaminu zajęć praktycznych

3.Student rozwiąże test mieszany - instruktaż wstępny na początku zajęć praktycznych w oddziale Anestezjologii i intensywnej terapii (załącznik nr 2)

4.Student rozwiąże test jednokrotnego wyboru podsumowujący tematykę zajęć praktycznych (załącznik nr3)

5.Ocena dokumentacji procesu pielęgnowania–kryteria procesu stanowi (załącznik nr 4)

6. Ocena umiejętności studenta – kryteria oceny funkcyjnych stanowi (załącznik nr 5)

Kryteria zaliczenia praktyki zawodowej:

1.100% obecność na zajęciach.

2.przestrzeganie regulaminu praktyk zawodowych

3. zaliczenie umiejętności praktycznych w „Dzienniczku umiejętności pielęgniarstwa" przewidzianych programem nauczania w oddziale anestezjologii i intensywnej terapii.

4.zaliczenie procesu pielęgnowania (Kryteria oceny procesu pielęgnowania zał.1)

5.pozytywna ocena kompetencji społecznych w czasie praktyki zawodowej.

6.Postawa studenta jest monitorowana przez opiekuna praktyki, pacjenta oraz zespół terapeutyczny.

XIII. Inne przydatne informacje o przedmiocie

Tematyka samokształcenia do podawana przez prowadzącego na pierwszych zajęciach

Zajęcia odbywają się w salach Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych I piętro, oraz w MCSM II piętro budynek nr 3

Terminy konsultacji podawane są na pierwszych zajęciach.

Informacje na temat terminu zajęć (dzień tygodnia/godzina) – zgodnie z planem zajęć umieszczonym na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych

Zajęcia praktyczne i praktyka zawodowa odbywają się w oddziale anestezjologii i intensywnej terapii.

Na zajęciach obowiązuje regulamin „praktyk”

Nazwa przedmiotu/modułu:	31. PIELEŃNIARSTWO OPIEKI DŁUGOTERMINOWEJ 47/59 PIELEŃNIARSTWO W OPIECE DŁUGOTERMINOWEJ
Nazwa angielska:	31. Long-term care nursing 47/59 Nursing in long-term care
Kierunek studiów:	Pielęgniarstwo
Tryb/Poziom studiów:	Stacjonarne/I-go stopnia
Profil studiów	praktyczny
Jednostka prowadząca:	Karkonoska Akademia Nauk Stosowanych w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych
Prowadzący przedmiot:	mgr Elżbieta Grabowska mgr Bożena Tarczyńska
Status przedmiotu:	obowiązkowy

I. Formy zajęć, liczba godzin z planu nauczania

Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Praca własna	Zajęcia praktyczne	Praktyki zawodowe	Łącznie	ECTS
5	20	-	10	40	-	30	3
6	-	-	-	-	40	80	2
Razem						110	5

II. Cel przedmiotu

- C1.** Poznanie specyfiki i organizacji opieki zdrowotnej nad osobami w wieku starszym
C2. Poszerzenie wiedzy w zakresie opieki długoterminowej i rozwijanie umiejętności jej wykorzystania.
C3. Przygotowanie studenta do zadań z zakresu samodzielnego diagnozowania, planowania, realizacji i oceny sytuacji osób starszych w opiece długoterminowej w warunkach środowiska zamieszkania i instytucji.
C4. Prowadzenie edukacji podopiecznych i ich rodzin szczególnie w zakresie organizacji samoopieki, samopielęgnacji

III. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji

Podstawy pielęgniarstwa
 Choroby wewnętrzne i pielęgniarstwo internistyczne
 Geriatria i pielęgniarstwo geriatryczne
 od sem 6
 Chirurgia i pielęgniarstwo chirurgiczne
 Neurologia i pielęgniarstwo neurologiczne

IV. Oczekiwane efekty uczenia się

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

- D.W1** czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku;
D.W2 etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarzkiej nad pacjentami w wybranych chorobach;
D.W3 zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie internistycznym, chirurgicznym, położniczo-ginekologicznym, pediatrycznym, geriatrycznym, neurologicznym, psychiatrycznym, w intensywnej opiece medycznej, opiece paliatywnej, opiece długoterminowej;
D.W7 standardy i procedury pielęgniarzkie stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia;
D.W9 proces starzenia się w aspekcie biologicznym, psychologicznym, społecznym i ekonomicznym;
D.W10 zasady organizacji opieki specjalistycznej (geriatrycznej, intensywnej opieki medycznej, neurologicznej, psychiatrycznej, pediatrycznej, internistycznej, chirurgicznej, paliatywnej, długoterminowej oraz na bloku operacyjnym);
D.W12 narzędzia i skale oceny wsparcia osób starszych i ich rodzin oraz zasady ich aktywizacji;
D.W27 przebieg i sposoby postępowania rehabilitacyjnego w różnych chorobach;

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

D.U1 gromadzić informacje, formułować diagnozę pielęgniarską, ustalać cele i plan opieki pielęgniarskiej, wdrażać interwencje pielęgniarskie oraz dokonywać ewaluacji opieki pielęgniarskiej;
D.U3 prowadzić profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób;
D.U6 dobierać technikę i sposoby pielęgnowania rany, w tym zakładania opatrunków;
D.U7 dobierać metody i środki pielęgnacji ran na podstawie ich klasyfikacji;
D.U15 dokumentować sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian i realizowaną opiekę pielęgniarską, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych;
D.U16 uczyć pacjenta i jego opiekuna doboru oraz użytkowania sprzętu pielęgnacyjno-rehabilitacyjnego i wyrobów medycznych;
D.U17 prowadzić u osób dorosłych i dzieci żywienie dojelitowe (przez zgłębnik i przetokę odżywczą) oraz żywienie pozajelitowe;
D.U18 rozpoznawać powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgnacyjnego;
D.U19 pielęgnować pacjenta z przetoką jelitową oraz rurką intubacyjną i tracheotomijną;
D.U20 prowadzić rozmowę terapeutyczną;
D.U21 prowadzić rehabilitację przyłóżkową i aktywizację z wykorzystaniem elementów terapii zajęciowej;
D.U24 oceniać poziom bólu, reakcję pacjenta na ból i jego nasilenie oraz stosować farmakologiczne i niefarmakologiczne postępowanie przeciwbólowe
D.U26 przygotowywać i podawać pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza;
W zakresie kompetencji społecznych:
K.S.2 Absolwent jest gotów do kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania jego godności, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną;
K.S5 Absolwent jest gotów do rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki;

V. Treści programowe

Forma zajęć: WYKŁADY		Liczba godzin
W.1	Opieka długoterminowa nad pacjentem w Polsce. Formy organizacyjne opieki. Współczesne poglądy naukowe na proces starzenia się	1
W.2	Zasady udzielania świadczeń w zakresie opieki długoterminowej w ramach systemu ochrony zdrowia i pomocy społecznej w Polsce	1
W.3	Problemy żywieniowe w opiece długoterminowej.	1
W.4	Problemy lokomocyjne podopiecznych w opiece długoterminowej. Usprawnianie pacjenta ze schorzeniami neurologicznymi i neurodegeneracyjnymi.	2
W.5	Problemy zdrowotne osób starszych – rola pielęgniarki w przebiegu wybranych chorób przewlekłych - różnicowanie, leczenie, pielęgnowanie Cukrzyca, przetoka jelitowa, choroby nowotworowe, rany przewlekłe, przewlekłe schorzenia układu oddechowego i krążenia, RZS, choroba zwyrodnieniowa, osteoporoza, złamanie szyjki kości udowej.	4
W.6	Znaczenie ruchu i wypoczynku dla zdrowia człowieka w wieku starszym. Profilaktyka urazów i wypadków z elementami rehabilitacji.	1
W.7	Przygotowanie pielęgniarki do świadczenia samodzielnej, profesjonalnej, specjalistycznej opieki nad osobami przewlekle chorymi	2
W.8	Problemy pielęgnacyjno-opiekuńcze chorych z nietrzymaniem moczu i stolca.	2
W.9	Opieka nad osobą umierającą w domu i zakładzie.- elementy komunikacji z pacjentem i jego rodziną w terminalnym okresie choroby	2
W.10	Eliminacja i profilaktyka bólu w opiece długoterminowej. Problemy farmakoterapii w opiece długoterminowej.	2
W.11	Problemy w komunikowaniu się z pacjentami w opiece długoterminowej.	1
W.12	Otępienie jako problem w opiece długoterminowej. Problemy opiekunów rodzinnych sprawujących opiekę nad chorym.	1
Suma godzin		20
Forma zajęć: ZAJĘCIA PRAKTYCZNE		Liczba godzin
ZP.1	Problemy chorych z zaawansowaną niesprawnością (po udarze mózgu, po złamaniu szyjki kości udowej) w opiece długoterminowej. Rola pielęgniarki w edukacji chorego i jego rodziny w zakresie organizacji opieki w warunkach domowych. ODDZIAŁ	10
ZP.2	Ocena stanu zdrowia pacjenta i zasady kwalifikowania do opieki długoterminowej Problemy opieki nad chorym leżącym w domu (utrzymanie higieny osobistej, pomoc w ubieraniu się i rozbieraniu, pomoc przy siadaniu, wstawaniu z łóżka i przemieszczaniu się z łóżka na fotel/krzesło, higiena snu) . MCSM	10
ZP.3	Otępienie jako problem w opiece długoterminowej. Opieka nad chorym w głębokim stadium	10

	otępienia. Zaburzenia zachowania i zaburzenia psychiczne w zespołach otępiennych. Zapewnienie bezpieczeństwa chorym. Wykorzystanie metod terapii nefarmakologicznej u chorych z otępieniem. ODDZIAŁ	
ZP.4	Rozpoznawanie potrzeb biopsychospołecznych pacjentów opieki długoterminowej, narzędzia oceny, planowanie opieki z wykorzystaniem modeli pielęgnowania. ODDZIAŁ	10
.Suma godzin		40
Forma zajęć: PRAKTYKA ZAWODOWA		Liczba godzin
PZ1	Zadania pielęgniarstwa podczas świadczenia samodzielnej, profesjonalnej, specjalistycznej opieki nad osobami przewlekle chorymi	10
PZ2	Karmienie pacjenta z zastosowaniem różnych technik np: zgłębnik, PEG,	10
PZ3	Znaczenie ruchu i wypoczynku dla zdrowia człowieka w wieku starszym. Profilaktyka urazów i wypadków z elementami rehabilitacji	10
PZ4	Profilaktyka skutków długotrwałego unieruchomienia. Opieka długoterminowa w leczeniu ran przewlekłych.	10
Suma godzin		40
VI. Narzędzia dydaktyczne		
1.	Rzutnik multimedialny, prezentacje multimedialne, tablica, Film dydaktyczny	
2.	Dokumentacja procesu pielęgnowania.	
3.	Dokumentacja pacjenta i oddziału.	
4.	Sprzęt i aparatura medyczna będąca na wyposażeniu Centrum Symulacji Medycznej oraz oddziału szpitala lub hospicjum	
VII. Metody dydaktyczne		
1.	Wykład informacyjny	
2.	Wykład aktywizujący	
3.	Dyskusja dydaktyczna	
4.	opis, objaśnienie i wyjaśnienie	
5.	metoda sytuacyjna	
6.	pokaz, ćwiczenia	
7.	symulacja	
8.	metoda przypadków, problemowa	
9.	instruktaż	
VIII. Sposoby oceny (F – formująca, P – podsumowująca)		
F1	Testy, sprawdziany cząstkowe sprawdzające opanowanie materiału z zajęć teoretycznych	
F2	Ocena odpowiedzi ustnych	
F3	Proces pielęgnowania	
F4	Wykonanie zadania na dyżur – zajęcia praktyczne	
F5	Ocena pracy pełnionej funkcji :starsza, zabiegowa, odcinkowa	
F6	Realizacja zleceń lekarskich zgodnie zasadami podawania leków różnymi drogami i w oparciu o obowiązujące w oddziale standardy postępowania.	
F7	Obserwacja czynności pielęgnacyjnych wykonywanych przez studenta / organizacja, przestrzeganie procedur, inicjatywa studenta/	
P	Test podsumowujący tematykę wykładów i zajęć praktycznych	
IX. Obciążenie pracą studenta		
Forma aktywności		Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć- wykład)		
wykłady		20
zajęcia praktyczne		40
Praca własna, w tym:		
- opracowanie planu opieki pielęgniarstwa dla wybranego pacjenta		10

- przygotowanie do zajęć, zaliczenia, studiowanie zaleconej literatury	30
- przygotowanie do egzaminu	10
Praktyka zawodowa	40
SUMA GODZIN	150
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS PRZEDMIOTU	5

X. Literatura podstawowa i uzupełniająca

Literatura podstawowa:

Monika Biercewicz, Teresa Bułat, Damian Czarnecki. Pielęgniarstwo w opiece długoterminowej. Wyd. PZWL 2015
 Czajka D., Czekala B. Przewlekłe chory w domu. Gdzie szukać pomocy? Wydawnictwo PZWL, Warszawa 2017.
 Czajka D., Czekala B. Standardy domowej pielęgniarstwa w opiece długoterminowej. Wydawnictwo Borgis 2013.
 De Walden-Gałużko K., Kaptacz A. (2005). Pielęgniarstwo w opiece paliatywnej i hospicyjnej. Wydawnictwo Lekarskie PZWL. Warszawa.

Literatura uzupełniająca:

Koper A. : Pielęgniarstwo onkologiczne. Wydawnictwo PZWL, Warszawa 2018.
 Szczygieł B.: Niedozżywnienie związane z chorobą. Wydawnictwo PZWL, Warszawa 2017.

Muszałik M., Kędziora-Kornatowska K.: Pielęgowanie pacjentów w starszym wieku. Wydawnictwo PZWL, Warszawa 2018.

XI. Tablica powiązań efektów przedmiotowych i kierunkowych z celami przedmiotu w odniesieniu do metod ich weryfikacji

Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu (PEK)	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
D.W1	C2	W4,W5,W12, ZP1	1,3	1,4,8,9	F1,F4,F5,P
D.W2	C2	W3,W5,W9, ZP1, ZP3	1,3	1,2,4,5,8,	F1,F4,F5,P
D.W3	C1, C2	W4,W5,W9, ZP1, ZP2, ZP3,PZ1	1,2,3	2,5,7,8	F1,F2,F3,F4,F5,P
D.W7	C1, C2	W2,W3,W4,5,W8, W9,W11, ZP2, ZP3, PZ1	1,2,3,4	4,5,6,9	F2,F4,F6,F7,P
D.W9	C1, C2	W6,W8,W11, ZP3, ZP4, PZ1	1,2,3	1,2,3,5,8,	F1,F2,F7,P
D.W10	C1, C3	W1,W2,W4,W5,W7, ZP4, PZ1	1,4	1,5,9	F4,F5,F6,,P
D.W12	C1, C3	W6,W9,W12, ZP3, ZP4, PZ1	1,2,3	1,4,5,8,	F1,F2,F7,P
D.W27	C1, C2	W4,W5,W6, ZP1, ZP2, ZP4, PZ1	1,2,4	1,2,5,8,	F1,F4,F7,P
D.U1	C1, C3	ZP1, ZP2, ZP3, ZP4, PZ1	2,3	5,7,8,9	F3,F4,F7
D.U3	C2, C4	W4,W6,W11, ZP1, ZP2, ZP4, PZ1, PZ3, PZ4	2,3,4	1,2,6,9	F1,F2,F4,F7,P
D.U6	C3,C4	ZP1, PZ1, PZ4	2,3,4	1,4,5,8,9	F1,F2,F5,F6,F7
D.U7	C3,C4	ZP2, PZ1, PZ4	2,3,4	1,4,5,8,9	F1,F2,F5,F6,F7
D.U15	C1, C2, C3	ZP2, ZP3, ZP4, PZ1, PZ4	2,3,4	5,8,9	F3,F4,F5,F6,F7
D.U16	C2, C3, C4	W5,W6, ZP1, ZP2, ZP3, PZ1, PZ3,	1,2,3,4	5,8,9	F3,F4,F5,F6,F7

		PZ4			
D.U17	C3, C4	W3, ZP2, PZ1, PZ2	2,4	1,4,5,8	F1,F5,F6,F7,P
D.U18	C2, C4	W3,W10, ZP2, PZ1, PZ2, PZ3	1,2,3,4	1,5,8,9	F1,F2,F3,,P
D.U19	C3, C4	W8, ZP2, PZ1	1,2,3,4	1,4,5,6,8,9	F1,F2,F5,F7,P
D.U20	C3, C4	W4,W11, ZP2, ZP3, PZ1	2,4	2,3,5,7	F4,F5,F7
D.U21	C2, C4	W4,W6,W11,ZP1, ZP3, PZ3, PZ4	2,3,4	4,5,6,7,8,9	F1,F4,F5,F7,P
D.U24	C3, C4	W5,W10,ZP1, ZP2, PZ1	1,2,3	1,4,5,8	F1,F5,F6,F7,P
D.U26	C2, C4	W5,W9,W10, ZP1, ZP2	2,3,4	1,5,6,8	F1,F5,F6,F7,P
K.S2,K.S5	C1-4	W,ZP,PZ	1-4	1,4,5	-

XII. Zasady weryfikacji oczekiwanych efektów uczenia się

Przedmiot kończy się **egzaminem** - semestr 6 w formie pisemnej –test.

Egzamin pisemny – student rozwiąże test jednokrotnego wyboru składający się z 30 pytań

Bardzo dobry – 30 - 28 punktów.

Dobry plus – 27 – 25 punktów

Dobry – 24 - 21 punktów.

Dostateczny plus – 20 – 18 punktów

Dostateczny – 17 – 14 punktów.

Niedostateczny – 13 lub mniej punktów

Kryteria zaliczenia wykładów sem.5:

zaliczenie testu podsumowującego tematykę wykładów zawierającego 30 zadań, w skład których wchodzi pytania: jednokrotnego wyboru, dopasowania oraz uzupełnień– test mieszany, aby uzyskać pozytywną ocenę z testu student powinien udzielić 60% poprawnych odpowiedzi. Za poprawną odpowiedź student otrzymuje 1 pkt, za błędną lub brak odpowiedzi 0 pkt.

Bardzo dobry – 30 - 28 punktów

Dobry plus – 27- 26 punktów

Dobry – 25 - 23 punktów

Dostateczny plus – 22 - 21 punktów

Dostateczny – 20 - 18 punktów

Niedostateczny – 17 i mniej punktów

Zaliczenie godzin bez udziału nauczyciela:

Student uzyska pozytywną ocenę z opracowania planu opieki pielęgniarskiej dla wybranego pacjenta. Tematy pracy aktualizowane są każdego roku akademickiego i podawane do wiadomości studentów na pierwszych zajęciach. Kryteria oraz zasady pisania opracowania planu opieki pielęgniarskiej stanowią (**załącznik nr 1**)

Kryteria zaliczenia zajęć praktycznych:

1. 100% obecność na zajęciach

2. przestrzeganie regulaminu zajęć praktycznych

3.Student rozwiąże test mieszany - instruktaż wstępny na początku zajęć praktycznych w oddziale chirurgicznym (**załącznik nr 2**)

4.Student rozwiąże test jednokrotnego wyboru podsumowujący tematykę zajęć praktycznych (**załącznik nr 3**)

5.Ocena dokumentacji procesu pielęgnowania – kryteria procesu stanowi (**załącznik nr 4**)

6. Ocena umiejętności studenta – kryteria oceny funkcyjnych stanowi (**załącznik nr 5**)

Na ocenę końcową składa się :

- 30 % oceny z wiedzy teoretycznej
- 60 % oceny z umiejętności praktycznych
- 10 % oceny kompetencji społecznych

Podczas zajęć praktycznych student podlega ciągłej obserwacji przez nauczyciela prowadzącego. Zachowanie, działanie podejmowane wobec pacjentów jest monitorowane.

Ocena kompetencji społecznych odbywa się na podstawie samooceny studenta oraz oceny nauczyciela prowadzącego.

Ocena końcowa	
5,0 – 4,8	bardzo dobry
4,79 – 4,4	+dobry
4,39 – 3,9	dobry
3,85 – 3,4	+dostateczny
3,39 – 3,0	dostateczny
< 3,0	niedostateczny

Kryteria zaliczenia praktyki zawodowej:

1. 100% obecność na zajęciach
 2. przestrzeganie regulaminu praktyk zawodowych
 3. zaliczenie umiejętności praktycznych w „Dzienniczku umiejętności pielęgniarskich” przewidzianych programem nauczania w oddziale anestezjologii i intensywnej terapii.
 4. zaliczenie procesu pielęgnowania (Kryteria oceny procesu pielęgnowania zał.1)
- pozytywna ocena kompetencji społecznych w czasie praktyki zawodowej. Postawa studenta jest monitorowana przez opiekuna praktyki, pacjenta oraz zespół terapeutyczny

XIII. Dodatkowe informacje o przedmiocie

1. Informacja o tematyce samokształcenia do ustalenia przez prowadzącego.
 2. Informacje na temat miejsca odbywania się zajęć - sale MCSM budynek nr 3 ,hospicjum, oddział opieki paliatywnej
 3. Informacje na temat terminu zajęć (dzień tygodnia/godzina) – zgodnie z planem zajęć umieszczonym na tablicy
 4. informacyjnej oraz na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych
- Informacja na temat konsultacji (godziny + miejsce) – informacja w tablicy informacyjnej i na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych

32/49/61**KARTA PRZEDMIOTU**

Nazwa przedmiotu/modułu:	NEUROLOGIA I PIEŁĘGNIARSTWO NEUROLOGICZNE
Nazwa angielska:	NEUROLOGY AND NEUROLOGICAL NURSING
Kierunek studiów:	Pielęgniarstwo
Forma studiów/ Poziom studiów:	Stacjonarne/ I-go stopnia
Profil studiów	Praktyczny
Jednostka prowadząca:	Karkonoska Akademia Nauk Stosowanych w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych
Prowadzący przedmiot:	prof. Małgorzata Sobieszczęńska mgr Maria Bąk mgr Patrycja Zapora
Status przedmiotu	obowiązkowy

I. Formy zajęć, liczba godzin z planu nauczania

Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Samokształcenie	Zajęcia praktyczne	Praktyka zawodowa	Łącznie	ECTS
5	30	-	20	-	-	50	2
6	-	-	-	80	80	160	6
Razem	30	-	20	80	80	210	8

II. Cel przedmiotu

C1 Celem przedmiotu jest zdobycie przez studenta cech dystynktywnych profesjonalnej opieki pielęgniarstwie - w dziedzinie wiedzy, umiejętności oraz prawidłowej postawy w zakresie opieki nad osobami ze schorzeniami i/lub urazami układu nerwowego.

III. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji

Znajomość podstaw anatomii, fizjologii, patologii, psychologii, badania fizykalnego, filozofii i etyki zawodu pielęgniarstwa oraz podstaw pielęgniarstwa.

IV. Oczekiwane efekty uczenia się**W zakresie wiedzy**

D.W1. czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku

D.W2 etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarstwie nad pacjentami w wybranych schorzeniach

D.W3 zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie internistycznym, chirurgicznym, położniczo-ginekologicznym, pediatrycznym geriatrycznym, neurologicznym, psychiatrycznym, w intensywnej opiece medycznej, opiece paliatywnej, opiece długoterminowej

D.W4. rodzaje badań diagnostycznych i zasady ich zlecenia

D.W5. zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach

D.W6. właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania

D.W7. standardy i procedury pielęgniarstwie stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia

D.W8. reakcje pacjenta na chorobę, przyjęcie do szpitala i hospitalizację

D.W 10 zasady organizacji opieki specjalistycznej (geriatrycznej, intensywnej opieki medycznej, neurologicznej, psychiatrycznej, pediatrycznej, internistycznej, chirurgicznej, paliatywnej, długoterminowej oraz na bloku operacyjnym

W zakresie umiejętności:

- D.W3** zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie internistycznym, chirurgicznym, położniczo-ginekologicznym, pediatrycznym geriatrycznym, neurologicznym, psychiatrycznym, w intensywnej opiece medycznej, opiece paliatywnej, opiece długoterminowej
- D.U1.** gromadzić informacje, formułować diagnozę pielęgniarstwa, ustalać cele i plan opieki pielęgniarstwa, wdrażać interwencje pielęgniarstwa oraz dokonywać ewaluacji opieki pielęgniarstwa
- D.U3** prowadzić profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób
- D.U4.** organizować izolację pacjentów z chorobą zakaźną w miejscach publicznych i w warunkach domowych
- D.U6.** oceniać ryzyko rozwoju odleżyn i stosować działania profilaktyczne
- D.U7.** dobierać metody i środki pielęgnacji ran na podstawie ich klasyfikacji,
- D.U8.** rozpoznawać powikłania po specjalistycznych badaniach diagnostycznych i zabiegach operacyjnych
- D.U9.** doraźnie podawać pacjentowi tlen i monitorować jego stan podczas tlenoterapii
- D.U10.** wykonywać badanie elektrokardiograficzne i rozpoznawać zaburzenia zagrażające życiu
- D.U15** dokumentować sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian oraz realizowaną opiekę pielęgniarstwa, z uwzględnieniem informatycznych narzędzi do gromadzenia danych;
- D.U16.** uczyć pacjenta i jego opiekuna doboru i użytkowania sprzętu pielęgnacyjno-rehabilitacyjnego oraz wyrobów medycznych;
- D.U17.** prowadzić u dorosłych i dzieci żywienie dojelitowe (przez zgłębnik i przetokę odżywczą) oraz żywienie pozajelitowe
- D.U18** rozpoznawać powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgnacyjnego
- D.U22** przekazywać informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta
- D.U23** asystować lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych
- D.U24** oceniać poziom bólu, reakcję pacjenta na ból i jego nasilenie oraz stosować farmakologiczne i niefarmakologiczne postępowanie przeciwbólowe
- D.U26** przygotowywać i podawać pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza

W zakresie kompetencji społecznych:

K.S.2 Absolwent jest gotów do kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania jego godności, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną;

K.S5 Absolwent jest gotów do rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki

V. Treści programowe

Forma zajęć: WYKŁAD		Liczba godzin
Semestr 5		
Część kliniczna – 15 godzin		
W.1	Badania neurologiczne, oraz badań laboratoryjnych i specjalistycznych w ustaleniu diagnozy .	1
W.2	Zaburzenia podstawowych funkcji życiowych : krążenia, oddychania oraz zaburzeń świadomości w odniesieniu do funkcji układu nerwowego.	2
W.3	Stany zagrożenia życia w neurologii- zaburzenia świadomości, przytomności, wzmożone ciśnienie śródczaszkowe, zasady postępowania.	2
W.4	Choroby mózgu- udary, urazy, guzy, zasady postępowania.	2
W.5	Klinika chorób demielinizacyjnych, choroby zakaźne mózgu – leczenie.	2
W.6	Choroby mięśni - miastenia, padaczka - leczenie.	2
W.7	Choroba Parkinsona, choroby obwodowego układu nerwowego- objawy, leczenie.	2
W.8	Przygotowanie fizyczne i psychiczne pacjenta do badań diagnostycznych.	2
Część pielęgniarstwa – 15 godzin		
W.9	Pielęgnowanie chorego w zakażeniach układu nerwowego.	2
W.10	Specyfika postępowania z chorym w przypadku zaburzeń napięcia mięśniowego.	3
W.11	Pielęgniarka jako członek interdyscyplinarnego zespołu udarowego. Model opieki pielęgniarstwa nad pacjentem po udarze mózgu, ze szczególnym uwzględnieniem udaru niedokrwiennego. Przygotowanie pacjenta do samoopieki.	4
W.12	Opieka pielęgniarstwa nad pacjentem ze stwardnieniem rozsianym.	3
W.13	Udział pielęgniarki w procesie diagnostyczno – terapeutycznym w przypadku pacjenta z padaczką. Zapewnienie bezpieczeństwa w trakcie napadu padaczkowego.	3

		Razem	30
Forma zajęć: ZAJĘCIA PRAKTYCZNE		Liczba godzin	
Semestr 5			
ZP.1	Zapoznanie organizacją pracy i dokumentacją oddziału neurologicznego. Obserwacja neurologiczna. Rozpoznawanie problemów zdrowotnych i pielęgnacyjnych, wdrażanie pacjenta i jego rodziny do samoopieki i pielęgnacji.		10
ZP.2	Proces pielęgnowania w zakażeniach układu nerwowego. (MCSM 5 godz.)		10
ZP.3	Rozpoznanie problemów pacjenta z zaburzeniami napięcia mięśniowego – miastenia.		10
ZP.4	Proces pielęgnowania pacjenta z chorobami naczyń mózgowych. (MCSM 5 godz.)		10
ZP.5	Pielęgnowanie chorych na padaczkę – zasady udzielania pomocy w czasie napadu. (MCSM 5 godz.)		10
ZP.6	Proces pielęgnowania pacjenta w chorobach demielinizacyjnych.		10
ZP.7	Proces pielęgnowania pacjenta w przypadku guza mózgu- udział pielęgniarki w terapii p/bólowej.		10
ZP.8	Rozpoznanie problemów wybranego pacjenta. Ustalenie i zrealizowanie założeń procesu pielęgnowania. (MCSM 5 godz.)		10
		Razem	80
Forma zajęć: PRAKTYKA ZAWODOWA		Liczba godzin	
Semestr 6			
PZ	Poznanie topografii szpitala. Struktura organizacyjna oddziału w wybranej przez studenta placówce. Zapoznanie ze specyfiką funkcjonowania oddziału neurologicznego. Modele opieki pielęgniarskiej, standardy, procedury oraz dokumentacja obowiązująca w oddziale neurologicznym. Rola pielęgniarki w zespole interdyscyplinarnym; przestrzeganie norm i zasad obowiązujących oddziale neurologicznym, odpowiedzialność pielęgniarki za podejmowane decyzje. Udział pielęgniarki w zapobieganiu zakażeniom szpitalnym. Sprzęt i aparatura stosowana w oddziale. Nawiązanie kontaktu z pacjentem i jego otoczeniem.		80
PZ	Ocena i interpretacja badań diagnostycznych w schorzeniach układu nerwowego.		
PZ	Proces pielęgnowania pacjentów z chorobami naczyń mózgowych jako metoda pracy pielęgniarki.		
PZ	Proces pielęgnowania pacjentów z zaburzeniami napięcia mięśniowego – miastenia jako metoda pracy pielęgniarki.		
PZ	Proces pielęgnowania pacjentów w SM jako metoda pracy pielęgniarki.		
PZ	Proces pielęgnowania pacjentów w chorobie Parkinsona jako metoda pracy pielęgniarki.		
PZ	Edukacja pacjenta i jego rodziny w zakresie zaspakajania potrzeb biopsychospołecznych i zapobiegania powikłaniom w wybranych chorobach neurologicznych.		
		Suma godzin	80
VI. Narzędzia dydaktyczne			
1.	Rzutnik multimedialny, prezentacje multimedialne		
2.	Tablica		
3.	Testy sprawdzające z przygotowanymi zasadami wypełniania i oceniania oraz kluczem odpowiedzi		
4.	Dokumentacja pacjenta i oddziału		
5.	Sprzęt i aparatura medyczna będąca na wyposażeniu pracowni umiejętności pielęgniarskich oraz oddziału neurologicznego		
6.	Kryteria oceny postawy studenta		
VII. Metody dydaktyczne			
1.	wykład informacyjny		
2.	wykład aktywizujący		

3.	opis objaśnianie i wyjaśnianie				
4.	metoda sytuacyjna				
5.	film				
6.	pokaz ćwiczenia				
7.	dyskusja dydaktyczna				
8.	metoda przypadków				
VIII. Sposoby oceny					
F1	Testy, sprawdziany cząstkowe.				
F2	Test – instruktaż wstępny				
F3	Proces pielęgnowania.				
F4	Ocena funkcji starszej, zabiegowej, odcinkowej – zajęcia praktyczne				
F5	Test, sprawdzian końcowy				
P1	Test podsumowujący tematykę wykładów				
P2	Egzamin				
IX. Obciążenie pracą studenta					
Forma aktywności					Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć)					
wykłady					30
Zajęcia praktyczne					80
Praca własna w tym:					
- opracowanie studium przypadku					20
- przygotowanie do zajęć, zaliczenia, studiowanie zalecanej literatury					20
- przygotowanie do egzaminu					10
Praktyka zawodowa					80
SUMA GODZIN					240
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS PRZEDMIOTU					8
X. Literatura podstawowa i uzupełniająca					
Literatura podstawowa:					
Jaracz K.(red).,Pielęgniarstwo neurologiczne, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa2008					
K. Adamczyk : Pielęgniarstwo neurologiczne, Czelej, Lublin 2010					
K. Adamczyk : Pielęgnowanie chorego po udarach mózgowych, Czelej, Lublin 2003,					
Literatura uzupełniająca:					
J.D. Fix : Neuroanatomia , Urban & Partner, Wrocław 2003. Ślusarz R., Szewczyk. M., Pielęgniarstwo w neurologii, Wydawnictwo Borgis 2006					
Maślanka M.,(red.) Pielęgniarstwo ratunkowe. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2013					
XI. Tablica powiązań efektów przedmiotowych i kierunkowych z celami przedmiotu w odniesieniu do metod ich weryfikacji					
Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu (PEK)	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
D.W1.	C1	W2-5,9-14	1,2	2	F
D.W2.		W9-14, ZP.2-8, PZ 2-8	1,4,6	1,2	F
D.W3.		W9-14, ZP.1-8; PZ1-8	12,3,4,6	1,2	F
D.W7.		W1-5,8-14, ZP.1-8, PZ1-8	1,4,6	3,4	F

D.W5.		W2-5	1,2,6	3,4,5,6	F
D.W6.		W8-14, ZP.1-8; PZ1-8	1,3,5,6	3,4,5,6	F
D.W7.		W9-14, ZP.1-8; PZ1-8	5,6	3,7	F
D.W.10.		W1	1	1	F
D.U1.		W9-14	1,2,3,4,6	5,6	F
D.U3.		W9-14	1,2,3,4,6	1,3,5,6	F
D.U4.		W9-14, Zp.1-8; PZ1-8	5,6	5,6,7	F
D.U6.		W9-14, Zp.1-8; PZ1-8	5,6	5,6,7	F
D.U7.		W9-14, Zp.1-8; PZ1-8	5,6	5,6,7	F
D.U8.		ZP.1-8, PZ1-8	3,5,6	5,6,7	F
D.U9.		ZP.1-8; PZ1-8	3,5,6	5,6,7	F
D.U15		W9, ZP.1-8; PZ -8	3,5,6	5,6,7	F
D.U16.		ZP.1-8; PZ1-8	3,5,6	5,6,7	F
D.U17		ZP.1-8, PZ1-8	3,5,6	5,6,7	F
D.U18		ZP.1-8; PZ1-8	3,5,6	5,6,7	F
D.U22		W1-8, ZP2-7, PZ	3,4,5	2,4,6,	F,P
D.U22.		ZP.1-8; PZ1-8	3,5,6	5,6,7	F
D.23.		W9-14, ZP.1-8, PZ1-8	1,2,3,4,6	5,6,7	F
D.U24.	C1	ZP.1-8, PZ1-8	3,5,6	5,6,7	F
D.U26.		ZP.1-8; PZ1-8	3,5,6	5,6,7	F
K.S2, K.S.5,		ZP.1-8; PZ1-8	3,4,5,6,	5,6,7	F

Przedmiot kończy się egzaminem - semestr 6 w formie testu. Test obejmuje pytania jednokrotnego wyboru, wielokrotnego wyboru, pytania prawda/fałsz - 50 pytań

Warunkiem zaliczenia egzaminu jest uzyskanie 60% poprawnych odpowiedzi.

Skala ocen

Bardzo dobry – 50 – 48 punktów.

Dobry plus – 47 – 45 punktów

Dobry – 44 - 39 punktów.

Dostateczny plus – 38 - 36 punktów

Dostateczny - 35 – 30 punktów.

Niedostateczny - 29 - 0.

Kryteria zaliczenia wykładów sem 5:

- pozytywne zaliczenie pracy własnej – opracowanego studium przypadku
- zaliczenie testu podsumowującego tematykę wykładów zawierającego 30 zadań, w skład których wchodzi pytania: jednokrotnego wyboru, dopasowania oraz uzupełnień – test mieszany, aby uzyskać pozytywną ocenę z testu student powinien udzielić 60% poprawnych odpowiedzi. Za poprawną odpowiedź student otrzymuje 1 pkt, za błędną lub brak odpowiedzi 0 pkt.

Bardzo dobry – 30 - 28 punktów

Dobry plus – 27- 26 punktów

Dobry – 25 - 23 punktów

Dostateczny plus – 22 - 21 punktów

Dostateczny – 20 - 18 punktów

Niedostateczny – 17 i mniej punktów

Warunkiem zaliczenia zajęć praktycznych jest;

Kryteria zaliczenia zajęć praktycznych:

- 100 % obecność na zajęciach
- uzyskanie pozytywnych ocen z :
- instruktażu wstępnego na pierwszych zajęciach praktycznych – test jednokrotnego wyboru z zakresu podstaw pielęgniarstwa, fizjologii, anatomii – (załącznik nr 1)

- instruktażu bieżącego – test znajomości materiału wykładów z zakresu neurologii (załącznik nr 2) - Procesu pielęgnowania pacjenta – kryteria procesu - (załącznik nr 3)
- Oceny funkcji starszej, zabiegowej, odcinkowej – kryteria oceny (załącznik nr 4)
- Oceny postawy na zajęciach praktycznych - (załącznik nr 5)
- Instruktażu końcowego – test jednokrotnego wyboru z zakresu tematyki zajęć praktycznych załącznik nr 6)

W przypadku nieobecności usprawiedliwionej zajęcia praktyczne muszą być zrealizowane w innym terminie ustalonym z nauczycielem prowadzącym zajęcia.

Na ocenę końcową składa się:

30% oceny wiedzy + 45% oceny umiejętności + 5% oceny kompetencji społecznych + 20% oceny procesu pielęgnowania

Ocena końcowa:

5,0 – 4,90 – bardzo dobry

4,89 – 4,50 – plus dobry

4,49 – 4,0 – dobry

3,99 – 3,50 plus dostateczny

3,49 – 3,0 – dostateczny

< 3,0 - niedostateczny

Kryteria zaliczenia praktyki zawodowej:

1. 100% obecność na zajęciach
2. przestrzeganie regulaminu praktyk zawodowych
3. zaliczenie umiejętności praktycznych w „Dzienniczku umiejętności pielęgniarskich” przewidzianych programem nauczania w oddziale neurologicznym
4. zaliczenie procesu pielęgnowania (Kryteria oceny procesu pielęgnowania zał.1)
5. pozytywna ocena kompetencji społecznych w czasie praktyki zawodowej.
6. Postawa studenta jest monitorowana przez opiekuna praktyki, pacjenta oraz zespół terapeutyczny.

XIII. Inne przydatne informacje o przedmiocie

Tematyka samokształcenia do podawana przez prowadzącego na pierwszych zajęciach

Zajęcia odbywają się w salach Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych II piętro, budynek nr 3

Terminy konsultacji podawane są na pierwszych zajęciach.

Informacje na temat terminu zajęć (dzień tygodnia/godzina) – zgodnie z planem zajęć umieszczonym na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych

Zajęcia praktyczne i praktyki zawodowe odbywają się w oddziałach neurologicznych Na zajęciach obowiązuje regulamin „praktyk”

Nazwa przedmiotu/modułu:	GERIATRIA I PIELEŃNIARSTWO GERIATRYCZNE
Nazwa angielska:	GERIATRICS AND GERIATRIC NURSING
Kierunek studiów:	Pielęgniarstwo
Forma studiów/ Poziom studiów:	Stacjonarne/ I-go stopnia – licencjackie
Profil studiów	Praktyczny
Jednostka prowadząca:	Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych
Prowadzący przedmiot:	prof. dr hab. n. med. Małgorzata Sobieszcańska mgr Mirosława Kieżun-Pryszcz
Status przedmiotu	obowiązkowy

I. Formy zajęć, liczba godzin z planu nauczania

Semestr	Wykład	Praca własna	Zajęcia praktyczne	Praktyka zawodowa	Łącznie	ECTS
3	55	5	-	-	60	2
4	-	-	80	80	160	6
Razem	55	20	80	80	220	8

II. Cel przedmiotu

C1 Opanowanie przez studenta wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych z zakresu geriatry i pielęgniarstwa geriatrycznego w celu przygotowanie studenta do realizacji zadań zawodowych z zakresu pielęgniarstwa geriatrycznego oraz do sprawowania kompleksowej opieki nad pacjentem w wieku podeszłym.

III. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji

brak

IV. Oczekiwane efekty uczenia się

W zakresie wiedzy student zna i rozumie:

D.W1. czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku

D.W2. etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarstwa nad pacjentami w wybranych chorobach

D.W3. zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie internistycznym, chirurgicznym, położniczo-ginekologicznym, pediatrycznym, **geriatrycznym**, neurologicznym, psychiatrycznym, w intensywnej opiece medycznej, opiece paliatywnej, opiece długoterminowej;

D.W5. zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach

D.W6. właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania

D.W7. standardy i procedury pielęgniarstwa stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia

D.W9. proces starzenia się w aspekcie biologicznym, psychologicznym, społecznym i ekonomicznym

D.W10. zasady organizacji opieki specjalistycznej (**geriatrycznej**, intensywnej opieki medycznej, neurologicznej, psychiatrycznej, pediatrycznej, internistycznej, chirurgicznej, paliatywnej, długoterminowej oraz na bloku operacyjnym);

D.W11. etiopatogenezę najczęstszych schorzeń wieku podeszłego

D.W12. narzędzia i skale oceny wsparcia osób starszych i ich rodzin oraz zasady ich aktywizacji

W zakresie umiejętności student potrafi:

D.U1. gromadzić informacje, formułować diagnozę pielęgniarstwa, ustalać cele i plan opieki pielęgniarstwa, wdrażać interwencje pielęgniarstwa oraz dokonywać ewaluacji opieki pielęgniarstwa;

D.U2. prowadzić poradnictwo w zakresie samoopieki pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia dotyczące wad rozwojowych, chorób i uzależnień

D.U3. prowadzić profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób
D.U6. dobierać technikę i sposoby pielęgnowania rany, w tym zakładania opatrunków;
D.U11. modyfikować dawkę stałą insuliny szybko- i krótkodziałającej
D.U15. dokumentować sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian i realizowaną opiekę pielęgniarską, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych;
D.U16. uczyć pacjenta i jego opiekuna doboru oraz użytkowania sprzętu pielęgnacyjno-rehabilitacyjnego i wyrobów medycznych;
D.U17. prowadzić u dorosłych żywienie dojelitowe (przez zgłębnik i przetokę odżywczą) oraz żywienie pozajelitowe
D.U18. rozpoznawać powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgnacyjnego
D.U21. prowadzić rehabilitację przyłóżkową i aktywizację z wykorzystaniem elementów terapii zajęciowej
D.U.22. przekazywać informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta
D.U26. przygotowywać i podawać pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza

W zakresie kompetencji społecznych student:
K.S.1 - dokonywania samooceny w zakresie wiedzy i umiejętności zawodowych i do zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemów;
K.S.2 - kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania jego godności, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną;
K.S.3 – przestrzegania praw pacjenta i zachowywania w tajemnicy informacji z nim związanych
K.S.4 – ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe;
K.S.5 – rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki.

V. Treści programowe

Forma zajęć: WYKŁAD		Liczba godzin
Semestr 3		
W.1	Podstawy gerontologii. Teorie starzenia i jego uwarunkowania. Psychospołeczne aspekty wieku podeszłego. Modele starości. Style życia ludzi starszych. Prewencja geriatryczna i profilaktyka starzenia.	6
W.2	Organizacja opieki geriatrycznej w Polsce. Formy opieki zdrowotnej, społecznej, zasady ich funkcjonowania i standardy usług. Pomoc instytucjonalna na rzecz osób starszych. Aktywizacja psychospołeczna seniorów.	4
W.3	Wielkie zespoły geriatryczne. Zespoły psychopatologiczne, upośledzenia lokomocji, upadki, upośledzenia wzroku i słuchu, nieotrzymanie zwieraczy, geriatryczny, zaburzenia odżywiania i zaburzenia gospodarki wodno -elektrolitowej, zespół jatrogenny. Zespół słabości (<i>Frailty syndrome</i>).	8
W.4	Odrębności etiopatogenezy, przebiegu, terapii i problemy diagnostyczne chorób w wieku podeszłym. Problem wielochorobowości i polipragmazji. Kompleksowa ocena i opieka geriatryczna.	10
W.5	Specyfika opieki wobec pacjentów w wieku geriatrycznym. - zadania i role pielęgniarki w zespole geriatrycznym. Modele opieki stosowane w opiece nad podopiecznym w wieku geriatrycznym. Metody zbierania wywiadu z osobą w wieku podeszłym. Problemy farmakoterapii osób starszych. Problemy psycho-społeczne w wieku podeszłym. Narzędzia i skale służące kompleksowej ocenie geriatrycznej.	4
W.6	Rola i zadania pielęgniarki w procesie rehabilitacji fizycznej i psychicznej pacjenta w wieku podeszłym. Znaczenie działań usprawniających. Sprzęt pielęgnacyjno – rehabilitacyjny - zasady wykorzystania.	3
W.7	Problemy pielęgnacyjno - opiekuńcze i ocena potrzeb pacjenta w wieku geriatrycznym z pogłębiającą się niepełnosprawnością, długotrwałe unieruchomionego, dolegliwościami bólowymi wynikającymi z chorób przewlekłe postępujących. Opieka nad pacjentem w stanie terminalnym.	4
W.8	Diagnoza pielęgniarska i zasady planowania opieki, wobec pacjenta z WPG i ich konsekwencjami oraz w wybranych jednostkach chorobowych wieku podeszłego. Zasady i techniki zabiegów pielęgnacyjno – rehabilitacyjnych oraz diagnostyczno – leczniczych stosowanych w opiece nad pacjentem w wieku geriatrycznym. Zasady diagnozowania i rodzaje badań diagnostycznych zlecanych pacjentom w wieku geriatrycznym.	12
W.9	Edukacja zdrowotna człowieka i profilaktyka w wieku podeszłym. - poradnictwo dla osób starszych i ich opiekunów w zakresie zapobiegania utracie potencjału zdrowotnego, rola pielęgniarki w edukacji osób starszych z zakresie samoopieki i samopielęgnacji, zasady aktywizacji fizycznej i psychicznej osób w wieku podeszłym, zasady odżywiania i dietoterapia w wieku geriatrycznym.	4

		Suma godzin	55
Forma zajęć: ZAJĘCIA PRAKTYCZNE		Liczba godzin	
Semestr 4			
ZP.1	Zapoznanie ze specyfiką funkcjonowania oddziału geriatrycznego. Modele opieki pielęgniarskiej, standardy, procedury oraz dokumentacja obowiązująca w oddziale internistycznym. Rola pielęgniarki w oddziale geriatrycznym. Udział pielęgniarki w żywieniu osób w wieku podeszłym, farmakoterapii, dietoterapii i rehabilitacji pacjentów w wieku podeszłym. Udział pielęgniarki w zapobieganiu zakażeniom szpitalnym. Nawiązanie kontaktu z pacjentem i jego otoczeniem. (MCSM 5 godz.)	10	
ZP.2	Określenie problemów zdrowotnych i deficytu samoopieki pacjenta, zaplanowanie, wdrożenie i ocena działań pielęgnacyjno – opiekuńczych wobec pacjentów z niepełnosprawnością, długotrwale unieruchomionych i wielkimi problemami geriatrycznymi. Rozpoznawanie wskazań do wykonywania podstawowych badań diagnostycznych wraz z wystawianiem stosownych skierowań. (MCSM 5 godz.)	10	
ZP.3	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania , terapii, pielęgnowania i rehabilitacji osób w wieku podeszłym ze schorzeniami serca i układu krążenia. (MCSM 5 godz.)	10	
ZP.4	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania , terapii, pielęgnowania i rehabilitacji osób w wieku podeszłym ze schorzeniami układu oddechowego. (MCSM 5 godz.)	10	
ZP.5	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania , terapii, pielęgnowania i rehabilitacji osób w wieku podeszłym w najczęstszych zaburzeniach ze strony układu pokarmowego i w cukrzycy. (MCSM 5 godz.)	10	
ZP.6	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania , terapii, pielęgnowania i rehabilitacji osób w wieku podeszłym ze schorzeniami układu moczowego. (MCSM 5 godz.)	10	
ZP.7	Udział pielęgniarki w edukacji zdrowotnej podopiecznych i ich opiekunów ukierunkowanej na samoopiekę i samopielęgnację ludzi w wieku podeszłym oraz profilaktykę powikłań w przebiegu chorób. (MCSM 5 godz.)	10	
ZP.8	Rozpoznanie problemów, ustalenie i realizacja planu pielęgnowania wybranego pacjenta z wykorzystaniem karty procesu pielęgnowania. (MCSM 5 godz.)	10	
		Suma godzin	80
Forma zajęć: PRAKTYKA ZAWODOWA		Liczba godzin	
Semestr 4			
PZ	Struktura organizacyjna oddziału geriatrycznego w wybranej przez studenta placówce. Zapoznanie ze specyfiką funkcjonowania oddziału. Modele opieki pielęgniarskiej, standardy, procedury oraz dokumentacja obowiązująca w oddziale. Rola pielęgniarki w zespole interdyscyplinarnym; przestrzeganie norm i zasad obowiązujących oddziale, odpowiedzialność pielęgniarki za podejmowane decyzje. Udział pielęgniarki w żywieniu osób w wieku podeszłym, farmakoterapii, dietoterapii i rehabilitacji pacjentów w wieku podeszłym. Standard przyjęcia pacjenta do oddziału Udział pielęgniarki w zapobieganiu zakażeniom szpitalnym. Sprzęt i aparatura stosowana w oddziale. Nawiązanie kontaktu z pacjentem i jego otoczeniem. Zbieranie informacji o pacjencie znanymi metodami (obserwacja, wywiad ukierunkowany, rozmowa, pomiar, analiza dokumentacji, informacje od członków zespołu terapeutycznego i rodziny) dla celów diagnozy pielęgniarskiej i leczenia.		
PZ	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania , terapii i rehabilitacji osób w wieku podeszłym w obrębie schorzeń ze strony układu oddechowego, sercowo - naczyniowego, pokarmowego, kostno-stawowego, nerwowego, moczowego i cukrzycy oraz wielkich problemów geriatrycznych.		80
PZ	Wdrażanie nabytych wiadomości i umiejętności w proces samodzielnego określania problemów zdrowotnych i deficytu samoopieki pacjenta, zaplanowania, , wdrożenie i ocena działań pielęgnacyjno – opiekuńczych z uwzględnieniem planowania wspólnie z zespołem terapeutycznym i rodziną działań pozwalających na optymalne funkcjonowanie osoby starszej i skuteczne postępowanie leczniczo-pielęgnacyjno-rehabilitacyjne w określonej sytuacji.		
PZ	Udział pielęgniarki w żywieniu ludzi w wieku podeszłym. Rodzaje diet i zapotrzebowanie na składniki pokarmowe, niedobory witaminowe i mineralne		
PZ	Udział pielęgniarki w edukacji zdrowotnej podopiecznych i ich opiekunów ukierunkowanej na samoopiekę i samopielęgnację ludzi w wieku podeszłym,		

	zapobiegania utracie potencjału zdrowotnego oraz aktywizację fizyczną i psychiczną osób w wieku podeszłym, zasady odżywiania ludzi w wieku podeszłym, rodzaje diet, zapotrzebowanie na składniki pokarmowe, niedobory witaminowe i mineralne w wieku geriatrycznym.	
Suma godzin		80
VI. Narzędzia dydaktyczne		
1.	Rzutnik multimedialny, prezentacje multimedialne, plansze poglądowe, filmy dydaktyczne	
2.	Studium przypadku	
3.	Metoda sytuacyjna	
4.	Dokumentacja pacjenta i oddziału	
5.	Sprzęt i aparatura będąca na wyposażeniu oddziału szpitalnego.	
6.	Standardy i procedury obowiązujące w oddziale	
7.	Testy z instrukcją rozwiązywania, zasady przyznawania oceny oraz klucz odpowiedzi.	
8.	Kryteria oceny umiejętności praktycznych w przebiegu zajęć praktycznych i praktyk zawodowych w oddziale chorób wewnętrznych	
9.	Kryteria oceny procesu pielęgnowania prowadzonego przez studentów w ramach zajęć praktycznych i praktyk zawodowych w oddziale chorób wewnętrznych	
10.	Kryteria oceny postawy studenta na zajęciach praktycznych i praktyk zawodowych w oddziale chorób wewnętrznych	
11.	Kryteria oceny końcowej z zajęć praktycznych i praktyk zawodowych w oddziale chorób wewnętrznych	
VII. Metody dydaktyczne		
1.	wykład informacyjny	
2.	wykład aktywizujący	
3.	opis, objaśnienie i wyjaśnienie	
4.	metoda sytuacyjna	
5.	pokaz,	
6.	dyskusja dydaktyczna	
7.	metoda przypadków	
8.	analiza dokumentacji medycznej	
9.	obserwacja	
10.	proces pielęgnowania	
11.	raport ustny	
VIII. Sposoby oceny		
F1	Pytania, testy jednokrotnego wyboru i mieszane sprawdzające przygotowanie do tematyki zajęć praktycznych	
F2	Aktywność podczas zajęć	
F3	Dokumentacja procesu pielęgnowania	
F4	Instruktaż wstępny, bieżący, końcowy – zajęcia praktyczne	
F5	Obserwacja działań i postawy studenta w roli członka zespołu terapeutycznego w oddziale	
P1	Test podsumowujący tematykę wykładów	
P2	Test podsumowujący tematykę zajęć praktycznych	
P3	Ocena indywidualnej dokumentacji procesu pielęgnowania, umiejętności praktycznych i postawy	
P4	Egzamin pisemny – test	
IX. Obciążenie pracą studenta		
Forma aktywności		Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć)		
- wykład		55
- zajęcia praktyczne		80
Praca własna, w tym:		

Opracowanie prezentacji multimedialnej w zakresie zagadnień przewidzianych w formie kształcenia	10
Przygotowanie do zajęć	10
Przygotowanie do egzaminu	5
Praktyka zawodowa	80
SUMA GODZIN	240
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS PRZEDMIOTU	8

X. Literatura podstawowa i uzupełniająca

Literatura podstawowa

- Rosenthal T., Williams M., Geriatria Wyd. Czelej 2009
- Wieczorowska-Tobis K., Talarska D., Geriatria i pielęgniarstwo geriatryczne PZWL 2015

Literatura uzupełniająca

- Motzing G., Schwarz S., Pielęgniarstwo geriatryczne. Wyd. Urban & Partner 2012
- Cybulski M., Krajewska-Kułak E., Opieka nad osobami starszymi : przewodnik dla zespołu terapeutycznego PZWL 2016
- Iona Murdoch, Sarah Turpin, Bree Johnston, Alasdair MacLulich, Eve Losman ; redakcja wydania polskiego Tomasz Kostka ; [tłumaczenie z języka angielskiego Rafał Śmietana]. Stany nagłe w geriatryi. Wrocław : Edra Urban & Partner, 2017
- Murdoch I., Turpin S., Jonston B. Stany nagłe w geriatryi Wyd. Urban & Partner 2017

XI. Tablica powiązań efektów przedmiotowych i kierunkowych z celami przedmiotu w odniesieniu do metod ich weryfikacji

Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu (PEK)	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny		
D.W1.	C1	W. 3,4,7,8; ZP.2-8; PZ	1,4,7	1,2,3,4,6,7,8,9,10,11	F		
D.W2.		W. 3-8; ZP.2-8; PZ	1,4,7		F		
D.W3.		W5-9; ZP 2-8; PZ	1,4,7		F		
D.W5.		W5-9; ZP.2-8; PZ	1,4,7		F		
D.W6.		W3-9; ZP. 2-8; PZ	1,4,7		F		
D.W7.		W 5-9; ZP.1-8 PZ	1,2,4,7		F		
D.W9.		W1,3-9; ZP.1-8; PZ	1,2,4,5,6,7		F		
D.W10.		W2; ZP2-8; PZ	1,4		F		
D.W11.		W3,4; ZP.1-8; PZ	1,2,3,4,7		F		
D.W12.		W5-9; ZP.1; PZ;	1,3,4,7		F P		
D.U1.		C1	ZP.2-8, PZ		3,4,5,6,7,8,9,10,11	3,4,5,7,8,9,10,11	F
D.U2.			ZP.1-8, PZ				F
D.U3.	ZP.3-8; PZ		F				
D.U6.	ZP.2-8; PZ		F				
D.U11.	ZP.5; PZ		F				
D.U15.	ZP.1-8; PZ		F				
D.U16.	ZP.1-8; PZ		F				
D.U17.	C1		ZP.2,5,7,8; PZ	F			
D.U18.			ZP.2-8; PZ	F			
D.U21.			ZP.1-8; PZ	F			
D.U22.		ZP.1-8; PZ	F				

D.U26.		ZP.1-8; PZ		F
K.S.1-5	C1	ZP.1-8; PZ	2,3,4,5,6,7,8, 9,10,11	3,4,5,7,8,9,10,11 F

XII. Zasady weryfikacji oczekiwanych efektów uczenia się

Przedmiot kończy się egzaminem w formie testu w semestrze 4. Test obejmuje pytania jednokrotnego wyboru, dopasowania oraz uzupełnień– test mieszany, aby uzyskać pozytywną ocenę z testu student powinien udzielić 60% poprawnych odpowiedzi. Za poprawną odpowiedź student otrzymuje 1 pkt, za błędną lub brak odpowiedzi 0 pkt. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu jest pozytywne zaliczenie zajęć praktycznych.

Skala ocen

Bardzo dobry – 91% - 100%

Dobry plus – 86% - 90%

Dobry – 81% - 85%

Dostateczny plus – 76% - 80%

Dostateczny – 60% - 75%

Niedostateczny – poniżej 60%

Zaliczenie godzin bez udziału nauczyciela:

- zaliczenie przygotowanej prezentacji multimedialnej na wybrany przez siebie temat poszerzający tematykę wykładów..
Tematy prac aktualizowane są każdego roku akademickiego i podawane do wiadomości studentów na pierwszych zajęciach.
Kryteria oraz zasady przygotowania prezentacji multimedialnej stanowią (zał. nr 1)

Kryteria zaliczenia zajęć praktycznych:

- przestrzeganie regulaminu zajęć praktycznych (zał. nr 2)
- obowiązkowa 100% obecność na zajęciach
- zaliczenie procesu pielęgnowania (zał. nr 3)
- zaliczenie tematyki zajęć praktycznych (zał nr 4)
- zaliczenie umiejętności praktycznych w oddziale przewidzianych programem nauczania, (zał nr 5)
- ocena kompetencji społecznych w czasie zajęć praktycznych odbywa się na zasadzie obserwacji studenta przez nauczyciela akademickiego i zespół terapeutyczny. Kryterium oceny postawy studenta (zał. nr 6)
- ocena końcowa z zajęć praktycznych zał nr 7

Na ocenę końcową składa się:

30% oceny wiedzy + 45% oceny umiejętności + 5% oceny kompetencji społecznych (ocena postawy studenta)+ 20% oceny procesu pielęgnowania

Ocena końcowa:

5,0 – 4,90 – bardzo dobry

4,89 – 4,50 – plus dobry

4,49 – 4,0 – dobry

3,99 – 3,50 plus dostateczny

3,49 – 3,0 – dostateczny

< 3,0 - niedostateczny

Kryteria zaliczenia praktyki zawodowej:

- 1.100% obecność na zajęciach
2. przestrzeganie regulaminu praktyk zawodowych
3. zaliczenie umiejętności praktycznych w „Dzienniczku umiejętności pielęgniarских" przewidzianych programem nauczania w oddziale geriatrycznym
4. zaliczenie procesu pielęgnowania (Kryteria oceny procesu pielęgnowania zał.1)
5. pozytywna ocena kompetencji społecznych w czasie praktyki zawodowej. Postawa studenta jest monitorowana przez opiekuna praktyki, pacjenta oraz zespół terapeutyczny.

XIII. Inne przydatne informacje o przedmiocie

Tematyka samokształcenia do podawana przez prowadzącego na pierwszych zajęciach

Zajęcia odbywają się w salach Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych 202 II piętro, budynek nr 3

Terminy konsultacji podawane są na pierwszych zajęciach.

Informacje na temat terminu zajęć (dzień tygodnia/godzina) – zgodnie z planem zajęć umieszczonym na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych

Zajęcia praktyczne i praktyki zawodowe odbywają się w oddziałach, pododdziałach geriatrycznych lub placówkach pielęgnacyjno – leczniczych sprawujących opiekę nad ludźmi w wieku podeszłym

Na zajęciach obowiązuje regulamin „praktyk”

34/52/64**KARTA PRZEDMIOTU**

Nazwa przedmiotu/modułu:	OPIEKA PALIATYWNA
Nazwa angielska:	PALIATYW CARE
Kierunek studiów:	Pielęgniarstwo
Forma studiów/ Poziom studiów:	Stacjonarne/ I-go stopnia – licencjackie
Profil studiów	Praktyczny
Jednostka prowadząca:	Karkonoska Akademia Nauk Stosowanych w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych
Prowadzący przedmiot:	prof. dr hab. n med. Małgorzata Sobieszczkańska mgr Monika Kumaczek mgr Elżbieta Ostrowska
Status przedmiotu	obowiązkowy

I. Formy zajęć, liczba godzin w planie nauczania

Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Praca własna	Zajęcia praktyczne	Praktyka zawodowa	Łącznie	ECTS
3	30	-	20	40	40	130	6

II. Cel przedmiotu

- C1** Wyposażenie studentów w wiedzę i umiejętności z zakresu organizacji opieki paliatywno-hospicyjnej.
- C2** Wyposażenie studentów w wiedzę i umiejętności w zakresie sprawowania opieki paliatywno-hospicyjnej nad dorosłym i dzieckiem.
- C3** Wyposażenie studentów w wiedzę i umiejętności z zakresu rozpoznawania problemów somatycznych, psychicznych, duchowych osób nierokujących wyleczenia oraz rozwiązywania dylematów natury etycznej.
- C4** Wyposażenie studentów w wiedzę i umiejętności z zakresu rozpoznawania i zaspokajania potrzeb socjalnych pacjenta oraz jego rodziny poprzez działania własne i współpracę z wyspecjalizowanymi instytucjami.
- C5** Wyposażenie studentów w wiedzę i umiejętności niezbędnych do prowadzenia działań edukacyjnych pacjentów i ich rodzin w zakresie opieki paliatywno-hospicyjnej.
- C6** Utrwalenie opanowanej przez studenta wiedzy oraz doskonalenie nabytych umiejętności i kompetencji społecznych z zakresu opieki paliatywnej niezbędnych do realizacji zadań zawodowych oraz do sprawowania samodzielnej i profesjonalnej opieki pielęgniarstwiej nad hospitalizowanym pacjentem wymagającym opieki paliatywnej.

III. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji

Znajomość podstaw: pielęgniarstwa, anatomii, fizjologii, teorii komunikacji społecznej, psychologii i psychologii klinicznej, socjologii, badania fizykalnego, podstaw ratownictwa medycznego, filozofii i etyki zawodu pielęgniarki.

IV. Oczekiwane efekty uczenia się**W zakresie wiedzy zna:**

- D.W1.** czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku
- D.W2.** etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarstwiej nad pacjentami w wybranych chorobach;
- D.W3.** zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie internistycznym, chirurgicznym, położniczo-ginekologicznym, pediatrycznym geriatrycznym, neurologicznym, psychiatrycznym, w intensywnej opiece medycznej oraz opiece paliatywnej, długoterminowej oraz na bloku operacyjnym
- D.W4** rodzaje badań diagnostycznych i zasady ich zlecenia
- D.W5.** zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach
- D.W6.** właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od

wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania

D.W7. standardy i procedury pielęgniarstwa stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia

D.W10. zasady organizacji opieki specjalistycznej (geriatrycznej, intensywnej opieki medycznej, neurologicznej, psychiatrycznej, pediatricznej, internistycznej, chirurgicznej, paliatywnej, długoterminowej oraz na bloku operacyjnym);

W zakresie umiejętności potrafi:

- D.U1.** gromadzić informacje, formułować diagnozę pielęgniarstwa, ustalać cele i plan opieki pielęgniarstwa, wdrażać interwencje pielęgniarstwa oraz dokonywać ewaluacji opieki pielęgniarstwa;
- D.U3.** prowadzić profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób
- D.U6.** dobierać technikę i sposoby pielęgnowania rany, w tym zakładania opatrunków;
- D.U7.** dobierać metody i środki pielęgnacji ran na podstawie ich klasyfikacji
- D.U8.** rozpoznawać powikłania po specjalistycznych badaniach diagnostycznych i zabiegach operacyjnych
- D.U9.** doraźnie podawać pacjentowi tlen i monitorować jego stan podczas tlenoterapii
- D.U15** dokumentować sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian oraz realizowaną opiekę pielęgniarstwa, z uwzględnieniem informatycznych narzędzi do gromadzenia danych
- D.U16.** uczyć pacjenta i jego opiekuna doboru oraz użytkowania sprzętu pielęgnacyjno-rehabilitacyjnego i wyrobów medycznych;
- D.U17.** prowadzić u dorosłych i dzieci żywienie dojelitowe (przez zgłębnik i przetokę odżywcza) oraz żywienie pozajelitowe
- D.U18.** rozpoznawać powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgnacyjnego
- D.U20** prowadzić rozmowę terapeutyczną
- D.U22.** przekazywać informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta
- D.U23.** asystować lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych
- D.U24.** oceniać poziom bólu, reakcję pacjenta na ból i jego nasilenie oraz stosować farmakologiczne i niefarmakologiczne postępowanie przeciwbólowe
- D.U25.** postępować zgodnie z procedurą z ciałem zmarłego pacjenta
- D.U26.** przygotowywać i podawać pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza;

W zakresie kompetencji społecznych:

K.S.5 – Absolwent jest gotów do rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki

V. Treści programowe

Forma zajęć: WYKŁAD		Liczba godzin
Semestr 3		
W.1	Idee opieki paliatywnej. Cele opieki paliatywnej. Rozwój opieki paliatywnej w Polsce i na świecie. Prekursorzy opieki paliatywnej. Główne ośrodki opieki paliatywnej w Polsce.	3
W.2	Struktura organizacyjna opieki paliatywnej w Polsce. Kryteria świadczenia usług medycznych w opiece paliatywnej.	3
W.3	Zespół interdyscyplinarny, koncepcja i cele zespołu, rola pielęgniarki w zespole.	3
W.4	Standardy w opiece paliatywnej. Zasady diagnozowania w pielęgniarstwie paliatywnym i rodzaje badań zleczanych w oddziale opieki paliatywnej.	4
W.5	Zakres i charakter opieki w hospicjum/oddziale hospicyjnej opieki dziennej.	4
W.6	Cierpienie chorego i jego rodziny u kresu życia. Holizm w opiece nad pacjentem z chorobą nierokującą poprawy.	4
W.7	Wybrane zagadnienia z zakresu tanatologii i etyki.	4
W.8	Pielęgnowanie człowieka w terminalnej fazie choroby nowotworowej z uwzględnieniem wszystkich objawów i problemów chorego.	4
W.9	Podsumowanie wiedzy, umiejętności i kompetencji personalnych uzyskanych podczas kształcenia.	1
Suma godzin		30
Forma zajęć: ZAJĘCIA PRAKTYCZNE		Liczba godzin
Semestr 3		
ZP.1	Zapoznanie ze specyfiką funkcjonowania oddziału opieki paliatywnej. Modele opieki pielęgniarstwa, standardy, procedury oraz dokumentacja obowiązująca w oddziale opieki paliatywnej. Zadania pielęgniarki w oddziale opieki paliatywnej.	10

	Udział pielęgniarki w żywieniu osób w wieku podeszłym, farmakoterapii, dietoterapii i rehabilitacji pacjentów w oddziale opieki paliatywnej. Udział pielęgniarki w zapobieganiu zakażeniom szpitalnym. Nawiązanie kontaktu terapeutycznego z pacjentem i jego otoczeniem.	
ZP.2	Określenie problemów zdrowotnych i deficytu samoopieki pacjenta, zaplanowanie, wdrożenie i ocena działań pielęgnacyjno – opiekuńczych wobec pacjentów długotrwale unieruchomionych i w okresie terminalnym. (MCSM 5 godz.)	10
ZP.3	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania , terapii, pielęgnowania i rehabilitacji pacjentów objętych opieką paliatywną i terminalną. Rodzaje badań diagnostycznych . Zapisy form recepturowych substancji leczniczych w porozumieniu z lekarzem lub na jego zlecenie	10
ZP.4	Rozpoznanie problemów, ustalenie i realizacja planu pielęgnowania wybranego pacjenta oddziału opieki paliatywnej, z wykorzystaniem karty procesu pielęgnowania (MCSM 5 godz.)	10
Suma godzin		40
Forma zajęć: PRAKTYKA ZAWODOWA		Liczba godzin
Semestr 3		
PZ	<p>Zapoznanie ze strukturą i specyfiką funkcjonowania oddziału opieki paliatywnej w wybranej przez studenta placówce opieki paliatywnej. Sprzęt i aparatura stosowana w oddziale.</p> <p>Modele opieki pielęgniarskiej, standardy, procedury oraz dokumentacja obowiązująca w oddziale opieki paliatywnej. Zadania pielęgniarki w oddziale opieki paliatywnej. Udział pielęgniarki w żywieniu osób w wieku podeszłym, farmakoterapii, dietoterapii i rehabilitacji pacjentów w oddziale opieki paliatywnej.</p> <p>Udział pielęgniarki w zapobieganiu zakażeniom szpitalnym. Nawiązanie kontaktu terapeutycznego z pacjentem i jego otoczeniem.</p> <p>Wdrażanie nabytych wiadomości i umiejętności w proces samodzielnego określania problemów zdrowotnych i deficytu samoopieki pacjenta, zaplanowania, wdrożenia i ocena działań pielęgnacyjno – opiekuńczych z uwzględnieniem planowania wspólnie z zespołem terapeutycznym i rodziną działań pozwalających na optymalne funkcjonowanie pacjenta w oddziale opieki paliatywnej, skuteczne postępowanie leczniczo-pielęgnacyjno- rehabilitacyjne w wobec indywidualnego pacjenta.</p>	40
Suma godzin		40
VI. Narzędzia dydaktyczne		
1.	Prezentacje multimedialne	
2.	Dokumentacja pacjenta,	
3.	Standardy opieki paliatywnej	
4.	Skale oceny bólu, skale oceny stanu zdrowia pacjenta	
5.	Dokumentacja oddziału	
6.	Sprzęt i aparatura stanowiąca wyposażenie oddziału	
7.	Metoda sytuacyjna	
VII. Metody dydaktyczne		
1.	wykład informacyjny	
2.	wykład aktywizujący	
3.	opis, objaśnienie i wyjaśnienie	
4.	metoda sytuacyjna	
5.	pokaz, ćwiczenia	
6.	dyskusja dydaktyczna	
7.	metoda przypadków	

VIII. Sposoby oceny					
F1	Test jednokrotnego wyboru				
F2	Opracowanie procedury postępowania.				
F3	Opracowanie konspektu edukacji pacjenta z chorobą nie rokującą wyleczenia.				
F4	Obserwacja czynności pielęgnacyjnych wykonywanych przez studenta / organizacja, przestrzeganie procedur, inicjatywa studenta/ i postawy studenta w roli członka grupy i zespołu terapeutycznego				
F5	Obsługa aparatury diagnostyczno - leczniczo-terapeutycznej w oddziale				
F6	Realizacja zabiegów diagnostyczno – leczniczych zgodnie z obowiązującymi w oddziale standardami postępowania				
P1	ZALICZENIE Z OCENĄ Test uzupełnień i wyboru				
P2	Opracowanie programu edukacji pacjenta z chorobą nierokującą wyleczenia.				
P3	Objęcie całościową opieką wybranego pacjenta				
P4	Ocena indywidualnej dokumentacji procesu pielęgnowania, umiejętności praktycznych i postawy. Prowadzenie Dziennika praktyki zawodowej				
IX. Obciążenie pracą studenta					
Forma aktywności					Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć)					
Wykłady					30
Zajęcia praktyczne					40
Praca własna w tym:					
Opracowanie prezentacji multimedialnej we własnym zakresie zagadnień przewidzianych w tej formie kształcenia					10
Przygotowanie do zajęć					20
Przygotowanie do zaliczenia					10
Praktyka zawodowa					40
SUMA GODZIN					180
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS PRZEDMIOTU					6
X. Literatura podstawowa i uzupełniająca					
Literatura podstawowa:					
Monika Biercewicz, Teresa Bułat, Damian Czarnecki. Pielęgniarstwo w opiece długoterminowej. Wyd. PZWL 2015					
Czajka D., Czekala B. Przewlekłe chory w domu. Gdzie szukać pomocy? Wydawnictwo PZWL, Warszawa 2017.					
Czajka D., Czekala B. Standardy domowej pielęgniarstwa opieki długoterminowej. Wydawnictwo Borgis 2013.					
De Walden-Gałuszko K., Kaptacz A. (2005). Pielęgniarstwo w opiece paliatywnej i hospicyjnej. Wydawnictwo Lekarskie PZWL. Warszawa.					
Literatura uzupełniająca:					
Koper A. : Pielęgniarstwo onkologiczne. Wydawnictwo PZWL, Warszawa 2018.					
Szczygieł B.: Niedożywienie związane z chorobą. Wydawnictwo PZWL, Warszawa 2017.					
Muszalik M., Kędziora-Kornatowska K.: Pielęgnowanie pacjentów w starszym wieku. Wydawnictwo PZWL, Warszawa 2018.					
XI. Tablica powiązań efektów przedmiotowych i kierunkowych z celami przedmiotu w odniesieniu do metod ich weryfikacji					
Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu (PEK)	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
D.W1.	C2-3	W2-8, ZP, PZ	1,2,3,4	2,3,4,5,7	F

D.W2.	C2-3	W3,5-8, ZP, PZ	1,2,3,4	2,3,4,5,7	F
D.W3.	C2-6	W3,5-8, ZP, PZ	1,2,3,4	2,3,4,5,7	F
D.W4	C2-6	W3,5,7,ZP,PZ	1,2,3	2,3,4,5	F
D.W5.	C1-5	W1-3,5-8, ZP, PZ	1,2,3,	2,3,5,7	F
D.W6,	C6	W6, ZP, PZ	1,2,3,4	1,2,3,4	F
D.W7.	C4-3	W3,6-8, ZP, PZ	1,2,3,4	2,3,4,5,7	F
D.W10.	C1-2	W1-3,5-8, ZP, PZ	1,2,3,4	2,3,4,7	P1
D.U1.	C2-6	W1-4, ZP, PZ	1	1,3	F
D.U3.	C2	W3,5-8, ZP, PZ	1,2,3,4	2,3,4,7	F
D.U6.	C1-2,4	W3,5-8, ZP, PZ	2,3	3,5	F
D.U7.	C2-3,6	W4,8, ZP, PZ	1,2,2,4	1,2,3,4,5,6,7	F
D.U8.	C2-4	ZP1-4, PZ	2,3,4	4,5,7	F
D.U9.	C6	ZP,PZ	2,3,4	1,2,3,4,5,6,7	F
D.U15.	C2-6	ZP, PZ	2,3,4,5,6,7	4,5,7	F
D.U16.	C6	W8, PZ	5,6,7	1,2,3,4,5,6,7	F
D.U.17.	C2-4	W4,W8, ZP, PZ	1,2,3,4,5,6,7	4,5,7	F
D.U 18.	C2-6	W5-8, PZ,ZP	1,2,3,4,5,6,7	5,7	F
D.U20.	C2,5-6	W2-3,6-8, PZ,ZP	1,2,3,4, 5,6,7	1,3,4,7	F
D.U22.	C5-6	W1-8, ZP, PZ	2,3,5	1,2,3,4,5,6,7	P1
D.U23.	C1-6	ZP, PZ	2,3,5	1,2,3,4,5,6,7	P1
D.U24.	C1-6	W4,8, ZP, PZ	1,2,3,4,5,6,7	1,2,3,4,5,6,7	F
D.U25.	C1-6	W4,8, ZP, PZ	1,2,3,4,5,6,7	1,2,3,4,5,6,7	P1
D.U26.	C1-6	W3,5-8, ZP, PZ	1,2,3,4,5,6,7	1,2,3,4,5,6,7	F; P4
K.S5	C1-6	W1-9,ZP,PZ	1-7	1-7	-

XII. Zasady weryfikacji oczekiwanych efektów uczenia się

Przedmiot kończy się ZALICZENIEM NA OCENĘ w formie testu.- semestr 3

KRYTERIA OCENY OSIĄGNIĘTYCH EFEKTÓW Z ROZWIĄZYWANIA ZADAŃ TESTOWYCH

Ocena niedostateczna (2,0)

poniżej 29pkt pozytywnych odpowiedzi z rozwiązywania zadań testowych.

Odpowiedzi błędne, luki w wiadomościach

Student nie opanował założonych efektów kształcenia

Ocena dostateczna (3,0)

30-38 pkt.- pozytywnych odpowiedzi z rozwiązywania zadań testowych. Student opanował efekty kształcenia w stopniu dostatecznym

Ocena dobry (4,0)

39 -46 pkt pozytywnych odpowiedzi z rozwiązywania zadań testowych. Student opanował efekty kształcenia w stopniu dobrym, potrafi prawidłowo formułować myśli, posługiwać się wiedzą i wymaganym słownictwem medycznym

Ocena bardzo dobry (5,0)

47-50 pkt pozytywnych odpowiedzi z rozwiązywania zadań testowych. Student ma dużą wiedzę i umiejętności, samodzielnie myśli i rozwiązuje i problemy badawcze, potrafi zastosować posiadaną wiedzę do rozwiązywania zadań i problemów w nowych sytuacjach.

OCENA	PUNKTY
niedostateczna	0-29 pkt.

dostateczna	30- 38pkt
dobry	39 - 46pkt
Bardzo dobry	47-50pkt

Zaliczenie godzin bez udziału nauczyciela:

KRYTERIA OCENY PRAC Z ZAKRESU PRACY WŁASNEJ STUDENTA

1.	Wykazanie wiedzy i zrozumienia tematu	0 - 5
2.	Zgodność formułowanych wypowiedzi ze stanem aktualnej wiedzy pielęgniarstwa	0 - 5
3.	Poprawność terminologiczna i językowa	0 - 5
4.	Właściwy dobór literatury	0 - 3
5.	Logiczny układ treści	0 - 2
	LICZBA MOŻLIWYCH UZYSKANYCH PUNKTÓW	0 -20

SKALA OCEN WEDŁUG ZDOBYTEJ PUNKTACJI:

20-18 pkt. – bardzo dobry,
 17 – 15 pkt. – dobry,
 14 – 13 pkt. - dostateczny,
 12 i poniżej – niedostateczny

WARUNKI ZALICZENIA ZAJĘĆ PRAKTYCZNYCH

- 100% frekwencja na zajęciach
- Przygotowanie teoretyczne do zajęć.
- Aktywna postawa na zajęciach.
- Zaliczenie na ocenę pozytywną kolokwium końcowego (test).
- Pozytywna ocena z procesu pielęgnowania.
- W przypadku nieobecności usprawiedliwionej student ma obowiązek do powiadomienia nauczyciela i uzupełnienia zajęć w uzgodnionym terminie i formie.

OCENA POSTAWY

- Umundurowanie : odzież i obuwie spełniające wymogi bhp
- Właściwy stosunek (empatia, profesjonalizm) do pacjentów.
- Aktywny udział w procesie leczenia, diagnostyki, pielęgnacji – współpraca z personelem.
- Współpraca w grupie .
- Odpowiedzialność .

ZASADY PRZEBYWANIA W ODDZIALE

- Przestrzeganie zasad reżimu sanitarnego.
- Przestrzeganie tajemnicy zawodowej.
- Staranne wykonywanie wyznaczonych zadań.
- Obsługa sprzętu i aparatury medycznej po wcześniejszym pokazie, pod nadzorem nauczyciela.
- Przestrzeganie zasad BHP.
- Odpowiedzialność za powierzone obowiązki.

Kryteria zaliczenia praktyki zawodowej:

- 100% obecność na zajęciach
- przestrzeganie regulaminu praktyk zawodowych
- zaliczenie umiejętności praktycznych w „Dzienniczku umiejętności pielęgniarstwa" przewidzianych programem nauczania w oddziale opieki paliatywnej

4. zaliczenie procesu pielęgnowania (Kryteria oceny procesu pielęgnowania zał.1)
5. pozytywna ocena kompetencji społecznych w czasie praktyki zawodowej. Postawa studenta jest monitorowana przez opiekuna praktyki, pacjenta oraz zespół terapeutyczny.

XIII. Inne przydatne informacje o przedmiocie

Tematyka samokształcenia do podawana przez prowadzącego na pierwszych zajęciach
Zajęcia odbywają się w salach Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych II piętro, budynek nr 3
Terminy konsultacji podawane są na pierwszych zajęciach.
Informacje na temat terminu zajęć (dzień tygodnia/godzina) – zgodnie z planem zajęć umieszczonym na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych
Zajęcia praktyczne i praktyka zawodowa odbywają się w oddziałach opieki paliatywnej
Na zajęciach obowiązuje regulamin „praktyk”

Nazwa przedmiotu/modułu:		PODSTAWY REHABILITACJI					
Nazwa angielska:		BASIS OF REHABILITATION					
Kierunek studiów:		Pielęgniarstwo					
Forma studiów/ Poziom studiów:		Stacjonarne/ I-go stopnia – licencjackie					
Profil studiów		Praktyczny					
Jednostka prowadząca:		Karkonoska Akademia Nauk Stosowanych w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych					
Prowadzący przedmiot:		dr n med. Marzena Jaworska-Pełczyńska mgr Beata Dyrz					
Status przedmiotu		obowiązkowy					
I Formy zajęć, liczba godzin							
Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Praca własna	Zajęcia praktyczne	Praktyka zawodowa	Łącznie	ECTS
5	15	10	25	-	-	50	2
II Cel przedmiotu							
C 1 – Zapoznanie z podstawowymi zagadnieniami dotyczącymi rehabilitacji medycznej i społecznej oraz roli pielęgniarki w usprawnianiu pacjenta w zależności od jego stanu zdrowia i rodzaju niepełnosprawności.							
III Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji							
Znajomość podstaw: anatomii i fizjologii oraz podstaw pielęgniarstwa.							
IV Oczekiwane efekty uczenia się							
W zakresie wiedzy zna i rozumie:							
D.W26. – podstawowe kierunki rehabilitacji leczniczej i zawodowej;							
D.W27. – przebieg i sposoby postępowania rehabilitacyjnego w różnych chorobach;							
W zakresie umiejętności potrafi:							
D.U16. - uczyć pacjenta i jego opiekuna doboru oraz użytkowania sprzętu pielęgnacyjno-rehabilitacyjnego i wyrobów medycznych;							
D.U21. - prowadzić rehabilitację przyłóżkową i aktywizację z wykorzystaniem elementów terapii zajęciowej;							
W zakresie kompetencji społecznych:							
K.S.5 – Jest gotów do zasięgnięcia opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu.							
V Treści programowe							
Forma zajęć: WYKŁAD							Liczba godzin
Semestr 5							
Wykl.1	Rehabilitacja medyczna, społeczna, zawodowa. Cele i zadania poszczególnych działów rehabilitacji. Organizacja rehabilitacji w Polsce. Rola pielęgniarki w procesie rehabilitacji.						1
Wykl.2	Metody aktywizacji fizycznej, psychicznej i zawodowej osób trwale niepełnosprawnych w ich środowisku.						1
Wykl.3	Postępowanie rehabilitacyjne w przebiegu wybranych schorzeń układu ruchu.						1
Wykl.4	Postępowanie rehabilitacyjne w przebiegu wybranych schorzeń układu oddechowego.						1
Wykl.5	Postępowanie rehabilitacyjne u pacjentów w przebiegu schorzeń kardiologicznych.						2
Wykl.6	Rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną.						1

Wykl.7	Rehabilitacja osób z niepełnosprawnością sprzężoną.	1
Wykl.8	Rehabilitacja pacjentów w następstwie schorzeń i uszkodzeń układu nerwowego.	2
Wykl.9	Formy rehabilitacji osób z dysfunkcją narządu wzroku i słuchu.	1
Wykl.10	Rehabilitacja w ginekologii.	1
Wykl.11	Rehabilitacja w wieku podeszłym.	1
Wykl.12	Rehabilitacja osób przebiegu schorzeń onkologicznych.	1
Wykl.13	Odrębności rehabilitacji osób w wieku rozwojowym, problemy wczesnej interwencji.	1
Suma godzin		15
Forma zajęć: ĆWICZENIA (Placówka)		Liczba godzin
Semestr 5		
Ćwicz. 1	Planowanie i realizowanie działań pielęgnacyjnych i rehabilitacyjnych ograniczających skutki unieruchomienia (przysiężny, odleżyny, zaniki mięśniowe, zniekształcenia, zakrzepy, pogorszenie wydolności układu oddechowego).	2
Ćwicz. 2	Podstawowe działania rehabilitacyjne w przypadku wybranych dysfunkcji, z wykorzystaniem sprzętu rehabilitacyjnego i ortopedycznego.	2
Ćwicz. 3	Metody i techniki usprawniania stosowane przez pielęgniarkę w wybranych stanach (po amputacji kończyn, endoprotezoplastyce stawów biodrowego i kolanowego, po urazach kręgosłupa)	2
Ćwicz. 4	Udział pielęgniarki w procesie rehabilitacji pacjentów ze schorzeniami układu nerwowego.	2
Ćwicz. 5	Udział pielęgniarki w procesie rehabilitacji pacjentów ze schorzeniami reumatycznymi.	2
Suma godzin		10
VI Narzędzia dydaktyczne		
1	Rzutnik multimedialny, prezentacje multimedialne	
2	Studium przypadku	
3	Aparatura będąca wyposażeniem pracowni fizykoterapii, kinezyterapii, masażu oraz MCSM	
4	Testy z instrukcją rozwiązywania, zasady przyznawania oceny oraz klucz odpowiedzi.	
VII Metody dydaktyczne		
15.	wykład informacyjny	
16.	wykład konwersatoryjny	
17.	opis, objaśnienie i wyjaśnienie	
18.	metoda sytuacyjna	
19.	pokaz, ćwiczenia	
20.	dyskusja dydaktyczna	
VIII Sposoby oceny		
F1	Aktywność podczas zajęć	
F2	Demonstracja umiejętności wynikających z ćwiczeń	
P1	Test podsumowujący tematykę wykładów .	
P2	Ocena indywidualnych umiejętności praktycznych i postawy	
IX Obciążenie pracą studenta		
Forma aktywności		Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć)		
- wykłady		15

- ćwiczenia	10
- zajęcia praktyczne	-
Praca własna, w tym:	
Opracowanie pracy pisemnej w zakresie zagadnień przewidzianych w formie kształcenia	10
Przygotowanie do zajęć	10
Przygotowanie do zaliczenia	5
Praktyka zawodowa	-
SUMA GODZIN	50
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	2

X LITERATURA

Literatura podstawowa

30. Magdalena Strugała, Dorota Talarska. Rehabilitacja i pielęgowanie osób niepełnosprawnych Warszawa PZWL 2015
31. Rosiński M.: Rehabilitacja. Nauka chodu, Wyd. PZWL Warszawa 2015
32. Balcerkiewicz K., Bartochowski Ł., Brębowicz M.: Wiktora Degi ortopedia i rehabilitacja, Wyd. PZWL Warszawa 2015

Literatura uzupełniająca

1. Elżbieta Rutkowska (2002) Rehabilitacja i pielęgowanie osób niepełnosprawnych : podręcznik dla zawodowych studiów licencjackich w zakresie pielęgniarstwa ; Lublin : Wydawnictwo CZELEJ
2. Dega W., Milanowska K., red. (2011). Rehabilitacja Medyczna. PZWL Warszawa.
3. Grossman Jerzy., Standardy medyczne rehabilitacji leczniczej schorzeń narządu uchu – prowadzonej w ramach prewencji rentowej. Wyd. ZUS Warszawa. 2014
4. Kwolek A. Red. (2003). Rehabilitacja Medyczna Tom I, II. Wydawnictwo Medyczne Urban & Partner
5. Rosłowski A., Skolimowski T.. Technika wykonywania ćwiczeń leczniczych. PZWL Warszawa.2014

XI TABLICA POWIĄZAŃ EFEKTÓW PRZEDMIOTOWYCH I KIERUNKOWYCH Z CELAMI PRZEDMIOTU W ODNIESIENIU DO METOD ICH WERYFIKACJI

Efekty uczenia się	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
D.W26	C1	W. 1-2	1,4	1,2,3,6	F,P
D.W27		W. 3-13			F,P
D.U.16		Ćw. 1-5	2,3	3,4,5,6	F,P
D.U.21					F,P
K.S.5					obserwacja

XII ZASADY WERYFIKACJI OCZEKIWANYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Przedmiot kończy się zaliczeniem na ocenę w formie testu w semestrze 5. Test obejmuje pytania jednokrotnego wyboru, dopasowania oraz uzupełnień – test mieszany, aby uzyskać pozytywną ocenę z testu student powinien udzielić 60% poprawnych odpowiedzi. Za poprawną odpowiedź student otrzymuje 1 pkt, za błędną lub brak odpowiedzi 0 pkt.

Skala ocen

Bardzo dobry – 91% - 100%

Dobry plus – 86% - 90%

Dobry – 81% - 85%

Dostateczny plus – 76% - 80%

Dostateczny – 60% - 75%

Niedostateczny – poniżej 60%

Zaliczenie godzin bez udziału nauczyciela:

- zaliczenie pracy samokształceniowej na wybrany temat. Tematy prac aktualizowane są każdego roku akademickiego i podawane do wiadomości studentów na pierwszych zajęciach.

Kryteria zaliczenia ćwiczeń:

1. Aktywność na zajęciach
2. zaliczenie umiejętności praktycznych przewidzianych programem nauczania
3. ocena kompetencji społecznych w czasie zajęć odbywa się na zasadzie obserwacji studenta przez nauczyciela akademickiego.

XIII. INNE PRZYDATNE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Tematyka samokształcenia do podawana przez prowadzącego na pierwszych zajęciach.
Zajęcia odbywają się w salach Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych, salach MCSM, II piętro, budynek nr 3
Terminy konsultacji podawane są na pierwszych zajęciach.
Informacje na temat terminu zajęć (dzień tygodnia/godzina) – zgodnie z planem zajęć umieszczonym na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej WNMiT

Nazwa przedmiotu/modułu:	PODSTAWY RATOWNICTWA MEDYCZNEGO
Nazwa angielska:	EMS BASE
Kierunek studiów:	Pielęgniarstwo
Tryb/Poziom studiów:	Stacjonarne/I-go stopnia – licencjackie
Profil studiów	praktyczny
Jednostka prowadząca:	Karkonoska Akademia Nauk Stosowanych w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych
Prowadzący przedmiot:	dr n. o zdr. Kamila Dobrosielska-Matusik mgr Alicja Zuba
Status przedmiotu:	obowiązkowy

I. Formy zajęć, liczba godzin z planu nauczania

Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Praca własna	Zajęcia Praktyczne	Praktyka Zawodowa	Łącznie	ECTS
5	20	25	15	-	-	60	2

II. Cel przedmiotu

- C1 Wyposażenie studentów w wiedzę i umiejętności dotyczącą systemu ratownictwa medycznego ze szczególnym uwzględnieniem roli pielęgniarki w tym systemie.
- C2 Wyposażenie studentów w wiedzę i umiejętności udzielania pomocy osobom w stanie nagłego zagrożenia życia i zdrowia w miejscu zdarzenia jednostkowego, zdarzeniach masowych i katastrofach do czasu przybycia kwalifikowanego personelu ratowniczego.

III. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji

brak

IV. Oczekiwane efekty uczenia się

W zakresie wiedzy zna i rozumie:

- D.W18. metody, techniki i narzędzia oceny stanu świadomości i przytomności;
- D.W28. standardy i procedury postępowania w stanach nagłych i zabiegach ratujących życie;
- D.W34. zasady profilaktyki powikłań związanych ze stosowaniem inwazyjnych technik diagnostycznych i terapeutycznych u pacjentów w stanie krytycznym;
- D.W35. zasady udzielania pierwszej pomocy i algorytmy postępowania resuscytacyjnego w zakresie podstawowych zabiegów resuscytacyjnych (Basic Life Support, BLS) i zaawansowanego podtrzymywania życia (Advanced Life Support, ALS);
- D.W36. zasady organizacji i funkcjonowania systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne;
- D.W37. procedury zabezpieczenia medycznego w zdarzeniach masowych, katastrofach i innych sytuacjach szczególnych;

W zakresie umiejętności potrafi:

- D.U27. udzielać pierwszej pomocy w stanach bezpośredniego zagrożenia życia;
- D.U28. doraźnie unieruchamiać złamania kości, zwichnięcia i skręcenia oraz przygotowywać pacjenta do transportu;
- D.U29. doraźnie tamować krwawienia i krwotoki;
- D.U30. wykonywać podstawowe zabiegi resuscytacyjne u osób dorosłych i dzieci oraz stosować automatyczny defibrylator zewnętrzny (*Automated External Defibrillator, AED*) i bezprzyrządowe udrożnienie dróg oddechowych oraz przyrządowe udrażnianie dróg oddechowych z zastosowaniem dostępnych urządzeń nadgłośniowych.

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

- KS.1 Absolwent jest gotów do dokonywania samooceny w zakresie wiedzy i umiejętności zawodowych i do zasięgnięcia opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemów;
- KS.4 Absolwent jest gotów do ponoszenia odpowiedzialności za wykonywanie czynności zawodowych;

V Treści programowe

Forma zajęć: WYKŁADY		Liczba godzin
W.1	Organizacja i funkcjonowanie systemu ratownictwa medycznego w Polsce na tle rozwiązań w innych krajach, zakresy działań ratunkowych. Zagadnienia prawne zakresu ratownictwa. Rola pielęgniarki w systemie zintegrowanego ratownictwa medycznego w świetle przepisów prawa. D.W36	2
W.2	Definicje i rodzaje zdarzeń masowych i katastrof, organizacja akcji ratunkowej, segregacja medyczna i dekontaminacja poszkodowanych, zasady transportu osób w stanie zagrożenia życia. Akty terroru. D.W37.	2
W.3	Definicja resuscytacji i reanimacji; Pojęcie i przyczyny NZK; Kryteria śmierci, śmierć jako proces. Objawy NZK. Kryteria podejmowania i niepodejmowania reanimacji; Powikłania resuscytacyjne. D.W35	3
W.4	Ocena pacjenta w stanach zagrożenia życia. Algorytm podstawowych i zaawansowanych zabiegów resuscytacyjnych (BLS/ALS) dorosłego, dziecka, niemowlęcia według Wytycznych Europejskiej i Polskiej Rady Resuscytacji. Zaprzeszanie reanimacji. NZK w sytuacjach szczególnych. D.W18, D.W28.	4
W5	Postępowanie ratownicze w internistycznych i neurologicznych stany zagrożenia życia. Zawał mięśnia sercowego; Śpiączki cukrzycowe; Astma oskrzelowa; Udar mózgu; Drgawki u dorosłych i dzieci; Padaczka i stan padaczkowy.	2
W6	Postępowanie ratownicze w toksykologii. Charakterystyka środków trujących – leki i środki uzależniające, grzyby, artykuły spożywcze, tlenek węgla, alkohol; Semiotyka zatruc. Postępowanie przedlekarskie w zatruciach. Postępowanie medyczne w zatruciach, odtrutki swoiste i nieswoiste. Postępowanie ratownicze w ukąszeniach.	3
W7	Podstawy traumatologii. Pojęcie urazu. Przyczyny i objawy urazów. Obrażenia tkanek miękkich: Rany – rodzaje, objawy i niebezpieczeństwa. Amputacje urazowe. Urazy miednicy i kończyn. Urazy i ostre stany chirurgiczne jamy brzusznej. Obrażenia klatki piersiowej. Urazy głowy.	3
W.8	Podsumowanie wiedzy, umiejętności i kompetencji personalnych uzyskanych podczas kursu.	1
Suma godzin		20
Forma zajęć: ĆWICZENIA		Liczba godzin
Ćw. 1	Postępowanie z poszkodowanym nieprzytomnym nieurazowym. Przyczyny utraty przytomności. Niebezpieczeństwa wynikające z utraty przytomności u poszkodowanego. Znaczenie zachowania drożności dróg oddechowych i czynności oddychania u osoby nieprzytomnej. Procedura postępowania z nieprzytomnym. Ocena stanu przytomności. Bezpieczne podejście. Badanie poszkodowanego. Bezprzrządowe udrażnianie dróg oddechowych. Stosowanie pozycji ułożeniowych (zastana, bezpieczna).	3
ĆW. 2	Resuscytacja krążeniowo – oddechowa. Podstawowe zabiegi resuscytacyjne wobec człowieka dorosłego i dziecka (BLS). Podstawowe zabiegi resuscytacyjne z użyciem automatycznego defibrylatora zewnętrznego (BLS/AED). Przynrządowe udrażnianie dróg oddechowych, stosowanie worka AMBU, tlenoterapia. Zaawansowane zabiegi resuscytacyjne, ocena rytmów EKG (defibrylacyjny, niedefibrylacyjny).	10
ĆW. 3	Zadławienia. Przyczyny niedrożności dróg oddechowych. Zasady różnicowania niedrożności (całkowita, częściowa). Algorytm postępowania w przypadku obecności ciała obcego w drogach oddechowych w poszczególnych grupach wiekowych. Stosowanie zabiegów prowadzących do usunięcia ciała obcego z dróg oddechowych w poszczególnych grupach wiekowych (uderzenia międzyłopatkowe, uciski nadbrzusza i klatki piersiowej).	3
ĆW. 4	Podstawy traumatologii. Zakładanie kołnierza ortopedycznego, unieruchamianie poszkodowanego z urazem kręgosłupa. Zabezpieczenie transportowe. Urazy wielonarządowe. Podstawowe zasady ewakuacji.	4
ĆW. 5	Obrażenia naczyń krwionośnych. Rodzaje krwotoków, różnicowanie, zasady postępowania. Sposoby zaopatrywania ran i tamowania krwotoków zewnętrznych. Postępowanie przy krwotoku z nosa. Rodzaje opatrunków i materiały opatrunkowe: uciskowy, osłaniający, trójstronny, chustowy, Działania przeciwwstrząsowe.	3
ĆW. 6	Obrażenia termiczne, chemiczne, elektryczne.	3

	Hipo i hipertermia. Odmrożenia. Ocena ciężkości urazów termicznych; Epidemiologia oparzeń; Patomechanizm obrażeń spowodowanych urazem termicznym; Procedury postępowania i zasady udzielania pomocy doraźnej w zależności od rodzaju obrażenia.				
Ćw. 7	Urazy narządu ruchu. Zasady unieruchamiania uszkodzeń narządu ruchu (kości długie, płaskie, stawy).	2			
Ćw. 8	Podsumowanie wiedzy, umiejętności i kompetencji personalnych uzyskanych podczas kursu	2			
Suma godzin		30			
VI. Narzędzia dydaktyczne					
1.	Prezentacje multimedialne, filmy, tablica interaktywna.				
2.	Plansze, fantomy resuscytacyjne dorosłego, dziecka, trenażery do udrażniania dróg oddechowych i konikopunkcji, treningowy AED, defibrylator elektryczny, monitor EKG, symulator wysokiej wierności ARES, makieta drożności dróg oddechowych, materac, maska krtaniowa, rurka ustno – gardłowa, zestaw do intubacji, zestaw do tlenoterapii, aparat AMBU, drobny sprzęt ratowniczy.				
3.	Deska ortopedyczna, bandaże, przylepce, chusty trójkątne, koc termiczny, kołnierze ortopedyczne, zestawy unieruchamiające, zestaw symulacyjny ran, zestaw PSP R1.				
VII. Metody dydaktyczne					
1.	wykład informacyjny				
2.	wykład konwersatoryjny				
3.	dyskusja dydaktyczna				
4.	film				
5.	ekspozycja				
6.	metoda „czterech kroków” ze scenariuszem.				
7.	metoda symulacyjna				
VIII. Sposoby oceny (F – formująca, P – podsumowująca)					
F1.	Ocena aktywności w prebriefingu				
F2.	Uczestnictwo w dyskusji				
F3.	Ocena OSCE ze wskazanych zajęć				
P1.	Test wiedzy				
P2.	Symulacja medyczna				
IX. Obciążenie pracą studenta					
Forma aktywności		Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności			
Godziny kontaktowe z nauczycielem					
- wykład		20			
- ćwiczenia		25			
Praca własna, w tym:					
- przygotowanie do zajęć		5			
- analiza literatury przedmiotu w ramach samokształcenia		5			
- przygotowanie do zaliczenia		5			
SUMA GODZIN		60			
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU		2			
X. Literatura podstawowa i uzupełniająca					
Literatura podstawowa:					
1. M. Kózka, B. Rumian, M. Maślanka: Pielęgniarstwo ratunkowe, PZWL, Warszawa 2013					
Literatura uzupełniająca:					
1. Chomoncik M., Cisoń – Apanasewicz U., Kuchnia P., Nitecki J.: Pomoc przedszpitalna. PZWL Warszawa, 2018					
XI. Tablica powiązań efektów przedmiotowych i kierunkowych z celami przedmiotu w odniesieniu do metod ich weryfikacji					
Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla	Cele	Treści	Narzędzia	Metody	Sposób

całego programu (PEK)	przedmiotu	programowe	dydaktyczne	dydaktyczne	oceny
D.W18, KS.1	C2	W4, 5, 6, 7, Ćw.1	1, 2	1, 4, 3, 5, 6, 7	F1,F2,F3
D.W28, KS.1, KS.4	C2	W4, Ćw. 1-7	1, 2	1, 2, 3, 4, 5, 6	F1,F2,F3
D.W.34,	C2	W4, Ćw. 1-7	1,2	1, 2, 3, 4, 5, 6	F1,F2,F3
D.W35, KS.1	C2	W3	1, 2	1, 2, 4, 5	F1,F2,F3
D.W36, KS.1	C1	W1	1	2, 3	F1,F2,F3
D.W37, KS.1	C2	W2	1,3	1, 3, 7	F1,F2,F3
D.U27, KS.4, KS.5, KS.7	C2	Ćw. 1-7	1	2, 3	F1,F2,F3
D.U28, D.U29, KS.1, KS.4	C2	Ćw. 4, 5, 6	1, 2,3	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7	F1,F2,F3, P1
D.U30, KS.4, KS.1, KS.4	C1-2	Ćw. 2	1, 2, 3	3,6,7	P2

XII. Zasady weryfikacji oczekiwanych efektów uczenia się

Zaliczenie wykładów:

Kurs kończy się zaliczeniem na ocenę.

Ocena formująca (F1, F2): frekwencja na zajęciach, ocena aktywności, uczestnictwo w dyskusji.

Ocena podsumowująca: rozwiąże test sprawdzający wielokrotnego wyboru składający się z 30 pytań obejmujący problematykę: organizacji i funkcjonowania systemu ratownictwa, prawne, systemu segregacji składający, resuscytacja krążeniowo – oddechowa, NZK w sytuacjach szczególnych, zadławienia, podstawy traumatologii, obrażenia naczyń krwionośnych, obrażenia narządu ruchu, obrażenia energią elektryczną, chemiczną, termiczną, elementy toksykologii. (Efekty: D.W18, D.W28, D.W35, D.W36, D.W.37).

Kryteria oceny:

30 – 28 punktów – bardzo dobry

27 – 25 – dobry plus

24 – 22 punktów – dobry

21 – 19 dostateczny plus

18 – 16 punktów – dostateczny

15 i poniżej punktów – niedostateczny

Obowiązuje 100% obecność na zajęciach. Dopuszczalna jest 1 nieobecność usprawiedliwiona, którą student winien odrobić w ramach konsultacji z prowadzącym zajęcia.

Zaliczenie ćwiczeń:

Kurs kończy się zaliczeniem na ocenę z ramach egzaminu OSCE

Ocena formująca (F1, F2, F3): zaliczenie OSCE obejmujące: postępowanie z poszkodowanym nieprzytomnym (w oparciu o pacjenta standaryzowanego), BLS człowieka dorosłego, BLS dziecka, BLS/AED dorosłego, założenie opatrunku unieruchamiającego, kołnierza ortopedycznego, zaopatrzenie krwotoku, założenie maski krtaniowej, wykonanie intubacji dotchawiczej, doraźnej konikotomii.

Ocena podsumowująca:

Przeprowadzi działania ratownicze w algorytmie ALS.

Obowiązuje 100% frekwencja na zajęciach, ewentualna 1 nieobecność usprawiedliwiona winna być odpracowana w ramach indywidualnych konsultacji z prowadzącym zajęcia. Przed zajęciami student zobowiązany jest do zapoznania się ze scenariuszem.

Bardzo dobry – wykaże się znakomitą wiedzą i umiejętnościami w zakresie doboru i zastosowania procedur ratowniczych adekwatnych do rozpoznania stanu zagrożenia życia. W wykonywaniu działań ratowniczych wykazuje bardzo dobrą sprawność techniczną. Aktywny w rozwiązywaniu trudnych i złożonych problemów, przejawia wysoką samoocenę popartą umiejętnością krytycznego spojrzenia na własną wiedzę i umiejętności.

Dobry plus - bardzo dobra wiedza, umiejętności, kompetencje społeczne z drobnymi błędami manualnymi. Aktywny i samodzielny w podejmowaniu zadań, krytyczny w stosunku do własnej wiedzy i umiejętności.

Dobry –generalnie solidna praca lecz popełnia niewielkie błędy w zakresie doboru procedur ratowniczych, które nie powodują zagrożenia dla poszkodowanego. Sprawny technicznie z wiedzą wymagającą uzupełnień. Aktywny na zajęciach z niewielkim krytycyzmem w stosunku do własnej wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.

Dostateczny plus - zadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje, ale ze znacznymi niedociągnięciami w obszarze wiedzy, które jednak nie powodują zaburzeń w podejmowaniu decyzji ratowniczych. Występują niedociągnięcia w działaniach praktycznych, które nie powodują występowania błędów krytycznych. Aktywność na poziomie zadawalającym.

Dostateczny –podstawowa wiedza, umiejętności, kompetencje z licznymi niedociągnięciami i brakiem samodzielności.

Słaba sprawność manualna, ale bez błędów krytycznych. Występują okresy bierności podczas zajęć dydaktycznych. **Niedostateczny** – wykazuje znaczne niedostatki wiedzy teoretycznej, które mimo ukierunkowania uniemożliwiają podejmowanie działań ratowniczych. Lekceważący stosunek do wykonywanych działań lub (i) popełnianie licznych błędów krytycznych w podejmowanych działaniach. Bierny w większości zajęć. Szczegółowe kryteria ocen ustalane są w ramach zaliczenia OSCE.

XIII. Dodatkowe informacje o przedmiocie

1. Prezentacje multimedialne oraz scenariusze zajęć wysyłane są na grupowy adres e-mailowy studentów.
2. Zajęcia odbywają się w Monoprofilowym Centrum Symulacji Medycznej.
3. Termin zajęć – zgodnie z planem zajęć umieszczonym na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych.
4. Informacja na temat konsultacji (godziny + miejsce) – aktualizowane zgodnie z planem zajęć.

Nazwa przedmiotu/modułu:		BADANIA NAUKOWE W PIEŁĘGNIARSTWIE					
Nazwa angielska:		RESEARCH IN NURSING					
Kierunek studiów:		Pielęgniarstwo					
Forma studiów/ Poziom studiów:		Stacjonarne/I-go stopnia – licencjackie					
Profil studiów		praktyczny					
Jednostka prowadząca:		Karkonoska Akademia Nauk Stosowanych w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych					
Prowadzący przedmiot:		dr n. med. Jolanta Pietras					
Status przedmiotu		Obowiązkowy					
I Formy zajęć, liczba godzin							
Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Praca własna	Zajęcia praktyczne	Praktyka zawodowa	Łącznie	ECTS
5	25	-	5	-	-	30	1
II Cel przedmiotu							
C1 Wyposażenie studentów w wiedzę i umiejętności posługiwania się literaturą naukową, interpretacji badań w naukach medycznych w zakresie podstawowym oraz skuteczne przygotowanie do samodzielnego pisania referatów, artykułów, prac seminaryjnych i pracy dyplomowej.							
III Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji							
Znajomość zagadnień z podstaw pielęgniarstwa.							
IV Oczekiwane efekty uczenia się							
W zakresie wiedzy zna i rozumie:							
D.W38. Określa/wskazuje przedmiot, cel, obszar badań naukowych i paradygmaty pielęgniarstwa							
D.W39. Charakteryzuje metody i techniki prowadzenia badań naukowych							
D.W40. Omawia zasady etyki w prowadzeniu badań naukowych i podstawowe regulacje prawne z zakresu prawa autorskiego i prawa ochrony własności intelektualnej							
W zakresie umiejętności potrafi:							
D.U31. Krytycznie analizuje publikowane wyniki badań naukowych.							
D.U32. Przeprowadza badanie jakościowe posługując się narzędziami badawczymi.							
W zakresie kompetencji społecznych:							
K.S5 – absolwent jest gotów do rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki							
V Treści programowe							
Forma zajęć: WYKŁAD							Liczba godzin
Semestr 5							
Wykl.1	Wprowadzenie do przedmiotu: - Podstawowe pojęcia z zakresu metodologii badań naukowych. - Przedmiot, cel, obszar i paradygmaty badań w pielęgniarstwie.						2
Wykl.2	- Główne definicje i przepisy z zakresu prawa autorskiego oraz ochrony własności intelektualnej. - Zasady etyki prowadzenia badań naukowych.						2
Wykl.3	Rodzaje badań i etapy badania naukowego. Przygotowanie do badań:						6

	- Wybór przedmiotu badań/ustalenie tematu. Źródła piśmiennicze i dobór literatury. - Formułowanie celu i problemów badawczych. - Metody i techniki badań (z uwzględnieniem metody „studium przypadku”). Narzędzia badawcze (rodzaje, dobór, ogólne zasady konstrukcji). - Dobór grupy (bądź przypadku medycznego).	
Wykl.4	Prowadzenie i organizacja badań: - Zgoda na badania. - Gromadzenie materiału. - Analiza danych i sposoby wnioskowania. - Piśmiennictwo w pracy naukowej – opis bibliograficzny – zasady opracowania.	4
Wykl.5	Przygotowanie pracy - prezentacja wyników badań.	4
Wykl.6	Podsumowanie wiedzy, umiejętności i kompetencji personalnych uzyskanych podczas kursu. (P1)	2
Suma godzin		20
Forma zajęć: PRACA WŁASNA		Liczba godzin
Semestr 5		
Praca własna 1	Treści do opanowania w oparciu o literaturę przedmiotu oraz samodzielny przegląd publikacji naukowych i prac licencjackich:	2
Praca własna 2	Schematy/wzory/ wybranych rodzajów publikacji: prace teoretyczne, prace badawcze (oryginalne), praca kazuistyczna – główne składowe, różnice, zasady pisania, cele, metody i techniki, wnioskowanie.	4
Praca własna 3	- Przygotowanie prac do publikacji. - Ogólne wytyczne dotyczące pisania prac dyplomowych (licencjackich). - Różnice między publikacją w czasopiśmie, a pracą dyplomową.	3
Praca własna 4	- Konstruowanie narzędzi badawczych (rodzaje, wzory, zasady i różnice). - Badania sondażowe. - Metoda monograficzna.	3
Praca własna 5	- „ Metoda analizy indywidualnych przypadków ” - charakterystyka, narzędzia: kwestionariusz wywiadu, kwestionariusz obserwacji oraz inne sposoby pozyskiwania danych (m.in. analiza dokumentacji, pomiary wybranych parametrów i in.).	4
Praca własna 6	Opracowanie pisemne na jeden z powyższych tematów sporządzone zgodnie z zasadami przygotowywania prac naukowych.	4
Suma godzin		20
VI Narzędzia dydaktyczne		
1	Prezentacje multimedialne, foliogramy.	
2	Teksty źródłowe	
3	Prace licencjackie.	
VII Metody dydaktyczne		
1.	Wykład klasyczny, konwersatoryjny	
2.	Dyskusja	
VIII. Sposoby oceny (F – formująca, P – podsumowująca)		
F1	Ocena aktywności.	
F2	Uczestnictwo w dyskusji	
P1	Opracowanie pisemne.	
P2	Test jednokrotnego wyboru i uzupełnień.	
IX Obciążenie pracą studenta		
Forma aktywności		Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności

Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć)	
- wykłady	25
- zajęcia praktyczne	-
Praca własna, w tym:	5
SUMA GODZIN	30
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	1

X. Literatura podstawowa i uzupełniająca

Literatura podstawowa

Uchmanowicz I., Badania naukowe w pielęgniarstwie i położnictwie tom 1, Wyd. Continuo, 2014
 Uchmanowicz I., Badania naukowe w pielęgniarstwie i położnictwie tom 2, Wyd. Continuo, 2014

Literatura uzupełniająca

Watała C. i wsp. Badania i publikacje w naukach biomedycznych Tom 1-2, Wyd. Alfa Medica Press, Bielsko-Biała 2011
 Górajek – Józwick J. (red)., Filozofia i teorie pielęgnowania. Wyd. Czelej. Lublin 2007

XI TABLICA POWIĄZAŃ EFEKTÓW PRZEDMIOTOWYCH I KIERUNKOWYCH Z CELAMI PRZEDMIOTU W ODNIESIENIU DO METOD ICH WERYFIKACJI

Efekty uczenia się	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
D.W 38	C1	W1, W6	1,2,3	1,2	F1,F2, P2
D.W 39	C1	W3, W 6, S.3, S.4	1,2,3	1,2	F1,F2, P2
D.W 40	C1	W2, W6	1,2	1,2	F1, F2, P2
D.U 31	C1	W3, W4, W5, W6,	2,3	1,2	F1,F2, P1
D.U 32	C1	W3, W4.W5, S1, S2, S3,S4, S5,	2	1,2	F1,F2, P1
K.S5	C1	W1-6	1-3	1,2	-

XII ZASADY WERYFIKACJI OCZEKIWANYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Kurs kończy się zaliczeniem na ocenę.

Ocena formująca: frekwencja na zajęciach, ocena aktywności (F1), uczestnictwo w dyskusji (F2).

Zaliczenie samokształcenia (student przygotowuje pisemne opracowanie z zakresu tematyki objętej samokształceniem zgodnie z zasadami sporządzania prac naukowych) (P1)..

Ocena podsumowująca: rozwiąże test sprawdzający składający się z 30 pytań (zamkniętych i otwartych) obejmujący problematykę: etapy postępowania badawczego, metody i techniki badań, zasady interpretowania badań, podstawowe przepisy prawa autorskiego i ochrony własności intelektualnej. (Efekty: **D.W 38, D.W 39, D. W 40**) (P2).

Kryteria oceny:

30 – 28 punktów – bardzo dobry

27 – 25 – dobry plus

24 – 22 punktów – dobry

21 – 19 dostateczny plus

18 – 16 punktów – dostateczny

15 i poniżej punktów – niedostateczny

Obowiązuje 100% obecność na zajęciach. Dopuszczalna jest 1 nieobecność usprawiedliwiona, którą student winien odrobić w ramach konsultacji z prowadzącym zajęcia.

XIII. INNE PRZYDATNE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Tematyka samokształcenia do podawana przez prowadzącego na pierwszych zajęciach.

Zajęcia odbywają się w salach Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych,

Terminy konsultacji podawane są na pierwszych zajęciach.

Informacje na temat terminu zajęć (dzień tygodnia/godzina) – zgodnie z planem zajęć umieszczonym na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej WNMiT

Nazwa przedmiotu/modułu:		SEMINARIUM DYPLOMOWE					
Nazwa angielska:		DIPLOMA SEMINAR					
Kierunek studiów:		Pielęgniarstwo					
Forma studiów/ Poziom studiów:		Stacjonarne/I-go stopnia – licencjackie					
Profil studiów		praktyczny					
Jednostka prowadząca:		Karkonoska Akademia Nauk Stosowanych w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych					
Prowadzący przedmiot:		dr n. o zdr. Kamila Dobrosielska-Matusik mgr Iwona Joks-Wilimek					
Status przedmiotu		Obowiązkowy					
I Formy zajęć, liczba godzin							
Semestr	Wykład	Seminarium	Praca własna	Zajęcia praktyczne	Praktyka zawodowa	Łącznie	ECTS
5	-	20	10	-	-	30	1
6	-	20	10			30	1
Razem		40	20	-	-	60	2
II Cel przedmiotu							
C1 Wyposażenie studentów w wiedzę i umiejętności niezbędne do skutecznego przygotowanie się do przygotowania pracy dyplomowej.							
III Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji							
brak							
IV Oczekiwane efekty uczenia się							
W zakresie wiedzy:							
D.W38. Określa/wskazuje przedmiot, cel, obszar badań naukowych i paradygmaty pielęgniarstwa							
D.W39. Charakteryzuje metody i techniki prowadzenia badań naukowych.							
D.W40. Omawia zasady etyki w prowadzeniu badań naukowych i podstawowe regulacje prawne z zakresu prawa autorskiego i prawa ochrony własności intelektualnej.							
W zakresie umiejętności:							
D.U31. Krytycznie analizuje publikowane wyniki badań naukowych.							
D.U32. Przeprowadza badanie jakościowe posługując się narzędziami badawczymi.							
W zakresie kompetencji społecznych:							
K.S.5 – absolwent jest gotów do rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki							
V Treści programowe							
Forma zajęć: SEMINARIUM						Liczba godzin	
Semestr 5							
Semin.1		Charakterystyka <u>struktury</u> pracy licencjackiej kazuistycznej w oparciu o proces pielęgnowania – wzór/schemat. Wybór tematu i poprawne sformułowanie tytułu. Ustalenie planu pracy.					4
Semin.2		Podstawowe cechy <u>celu</u> oraz podziały/kategorie/ celów pracy/celów badań/ i					5

	formułowanie celu pracy (kazuistycznej). Dobór właściwych <u>technik</u> badawczych w odniesieniu do pracy kazuistycznej oraz dobór i konstrukcja stosownych <u>narzędzi</u> badawczych.	
Semin.3	Źródła informacji naukowej. Korzystanie z <u>literatury</u> . Dobór piśmiennictwa. Krytyczna analiza literatury.	5
Semin.4	<u>Planowanie projektu</u> badawczego zgodnie z procedurą badawczą.	4
Semin.5	Podsumowanie wiedzy, umiejętności i kompetencji personalnych uzyskanych podczas kursu w semestrze 5.	2
Suma godzin		20
Forma zajęć: Praca własna		Liczba godzin
Semestr 5		
1. Na podstawie wybranego artykułu każdy student <u>indywidualnie</u> przeprowadzi krytyczną analizę publikowanych wyników badań.		2
2. Opracowuje i realizuje własny projekt badawczy o charakterze kazuistycznym – praca dyplomowa.		18
Suma godzin		20
Forma zajęć: SEMINARIUM		Liczba godzin
Semestr 6		
Semin.1	Gromadzenie informacji. Opracowywanie zebranych danych	4
Semin.2	Opis wybranego przypadku (główne elementy). Etyka i ochrona danych.	5
Semin.3	Wnioskowanie, podsumowanie i dyskusja	5
Semin.4	Techniczne aspekty przygotowania pracy.	4
Semin.5	Podsumowanie wiedzy, umiejętności i kompetencji personalnych uzyskanych podczas kursu.	2
Suma godzin		20
Forma zajęć: Praca własna		Liczba godzin
Semestr 5		
Opracowuje i realizuje własny projekt badawczy o charakterze kazuistycznym – praca dyplomowa.		20
Suma godzin		20
VI Narzędzia dydaktyczne		
1.	Teksty źródłowe	
2.	Przykładowe prace licencjackie.	
VII Metody dydaktyczne		
1.	Seminarium	
2.	Analiza literatury	
3.	Projekt	
VIII. Sposoby oceny (F – formująca, P – podsumowująca)		
F1	Ocena aktywności.	
F2	Uczestnictwo w dyskusji	
P1	Sprawdzian praktyczny – projekt badawczy.	
IX Obciążenie pracą studenta		
Forma aktywności		Łączna i średnia

	liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć) - seminarium	40
Praca własna	20
SUMA GODZIN	60
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	2

X. Literatura podstawowa i uzupełniająca

Literatura podstawowa:

Uchmanowicz I., Badania naukowe w pielęgniarstwie i położnictwie tom 1, Wyd. Continuo, 2014
Uchmanowicz I., Badania naukowe w pielęgniarstwie i położnictwie tom 2, Wyd. Continuo, 2014

Literatura uzupełniająca:

Watała C. i wsp. Badania i publikacje w naukach biomedycznych Tom 1-2, Wyd. Alfa Medica Press, 2011
Górajek – Józwick J. (red)., Filozofia i teorie pielęgnowania. Wyd. Czelej. Lublin 2007

XI TABLICA POWIĄZAŃ EFEKTÓW PRZEDMIOTOWYCH I KIERUNKOWYCH Z CELAMI PRZEDMIOTU W ODNIESIENIU DO METOD ICH WERYFIKACJI

Efekty uczenia się	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
D.W 38	C1	S.I 2	1,2	1,2	F1,F2,
D.W 39	C1	S.I.2,	1,2,	1,2,3	F1,F2, P1
D.W 40	C1	S.II. 2	1,2	1,2	F1. F2,
D.U 31	C1	S.I.3, Samokształcenie 1	2	1,2	F1,F2, P1
D.U 32	C1	S.I.4, S.I.5 S.I.1, S.I.2,S.I.3, S.II 1, S.II.2, S.II.3, S.II 4, S.II5 Samokształcenie 1,2	1,2	1,2,3	F1,F2, P1
K.S5	C1	S1-5	1,2	1,2,3	-

XII ZASADY WERYFIKACJI OCZEKIWANYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Zaliczenie seminariów

Kurs kończy się zaliczeniem na ocenę.

Ocena formująca: frekwencja na zajęciach, ocena aktywności (F1), uczestnictwo w dyskusji (F2). (Efekty: **D.W 38, D.W 39, D. W 40, D.U31**).

Ocena podsumowująca: przygotuje własny projekt badawczy – pracę dyplomową (licencjacką) o charakterze kazuistycznym w oparciu o proces pielęgnowania (P1). (Efekty: **D.W 38, D.W 39, D. W 40, D.U31, D.U32**).

W sem. 5 przedstawi promotorowi opracowanie pracy przynajmniej II etapu planowania projektu (S.I.4)

W sem. 6 przedstawi promotorowi opracowanie pracy przynajmniej do etapu (S.II.3 i S.II. 4)

Zaliczenie seminariów (semestr 5)

Kurs kończy się zaliczeniem na ocenę.

Ocena formująca: student scharakteryzuje etapy postępowania badawczego, opíše metody i techniki badań, określi zasady interpretowania danych empirycznych i wnioskowania, przedstawi podstawowe przepisy z zakresu prawa autorskiego i ochrony własności intelektualnej, uczestniczy w realizacji projektu badawczego, krytycznie analizuje publikowane wyniki badań naukowych, wykorzystuje wyniki badań naukowych w zapewnianiu wysokiej jakości opieki nad pacjentem, uczestniczy w kształceniu zawodowym studentów, analizuje i opracowuje raporty z badań naukowych (np. artykuły naukowe), postępuje zgodnie z zasadami etyki badań naukowych i ochrony własności intelektualnej, systematycznie wzbogaca wiedzę zawodową i kształtuje umiejętności, dążąc do profesjonalizmu, przestrzega praw pacjenta, przestrzega tajemnicy zawodowej, ocena aktywności – uczestnictwo w dyskusji, frekwencja na zajęciach. (Efekty: **D.W 38, D.W 39, D.W 40, D.U 31, D.U 32**).

Ocena podsumowująca: multimedialne przedstawienie schematu własnego projektu badawczego w ramach badań o charakterze jakościowym (Efekty: **D.W 38, D.W 39, D.W 40, D.U 31, D.U 32...**).

Kryteria oceny

Obowiązuje 100% frekwencja na zajęciach, ewentualna 1 nieobecność usprawiedliwiona winna być odpracowana w ramach indywidualnych konsultacji z prowadzącym zajęcia.

Bardzo dobry – wykaże się znakomitą wiedzą i umiejętnością w zakresie zasad pisania pracy naukowej, samodzielnie skonstruuje narzędzia badawcze i dokona interpretacji zebranych danych badawczych przestrzegając praw pacjenta i tajemnicy zawodowej.

Dobry plus - wykaże się bardzo dobrą wiedzą i umiejętnością w zakresie zasad pisania pracy naukowej, z niewielką pomocą skonstruuje narzędzia badawcze i dokona interpretacji zebranych danych badawczych przestrzegając praw pacjenta i tajemnicy zawodowej.

Dobry – wykaże się dobrą wiedzą i umiejętnością w zakresie zasad pisania pracy naukowej, z pomocą prowadzącego skonstruuje narzędzia badawcze i dokona interpretacji zebranych danych badawczych przestrzegając praw pacjenta i tajemnicy zawodowej.

Dostateczny plus - popełnia niewielkie błędy w zakresie konstruowania narzędzi badawczych, wymaga naprowadzenia w zakresie wnioskowania.

Dostateczny – wymaga znacznego ukierunkowania w zakresie umiejętności sporządzania własnego projektu badawczego o charakterze jakościowym, wykazuje niedostatki wiedzy teoretycznej, które jednak nie uniemożliwiają sporządzenia pracy o charakterze naukowym.

Niedostateczny – wykazuje znaczne niedostatki wiedzy teoretycznej, które mimo ukierunkowania uniemożliwiają sporządzenie własnego projektu badawczego. Nie przestrzega zasady 100% frekwencji na zajęciach dydaktycznych, nie bierze udziału w dyskusji.

Zaliczenie seminariów (semestr 6)

Kurs kończy się zaliczeniem na ocenę.

Ocena formująca: student scharakteryzuje etapy postępowania badawczego, opíše metody i techniki badań, określi zasady interpretowania danych empirycznych i wnioskowania, przedstawi podstawowe przepisy z zakresu prawa autorskiego i ochrony własności intelektualnej, uczestniczy w realizacji projektu badawczego, krytycznie analizuje publikowane wyniki badań naukowych, wykorzystuje wyniki badań naukowych w zapewnianiu wysokiej jakości opieki nad pacjentem, uczestniczy w kształceniu zawodowym studentów, analizuje i opracowuje raporty z badań naukowych (np. artykuły naukowe), postępuje zgodnie z zasadami etyki badań naukowych i ochrony własności intelektualnej, systematycznie wzbogaca wiedzę zawodową i kształtuje umiejętności, dążąc do profesjonalizmu, przestrzega praw pacjenta, przestrzega tajemnicy zawodowej, ocena aktywności – uczestnictwo w dyskusji, frekwencja na zajęciach (Efekty: **D.W 38, D.W 39, D.W 40, D.U 31, D.U 32**).

Ocena podsumowująca: multimedialne przedstawienie własnego projektu badawczego (Efekty: **D.W 38, D.W 39, D.W 40, D.U 31, D.U 32...**).

Kryteria oceny

Obowiązuje 100% frekwencja na zajęciach, ewentualna 1 nieobecność usprawiedliwiona winna być odpracowana w ramach indywidualnych konsultacji z prowadzącym zajęcia.

Bardzo dobry – wykaże się znakomitą wiedzą i umiejętnością w zakresie zasad pisania pracy naukowej, samodzielnie skonstruuje narzędzia badawcze i dokona interpretacji zebranych danych badawczych przestrzegając praw pacjenta i tajemnicy zawodowej w realizowanym projekcie – praca dyplomowa.

Dobry plus - wykaże się bardzo dobrą wiedzą i umiejętnością w zakresie zasad pisania pracy naukowej, z niewielką pomocą prowadzącego skonstruuje narzędzia badawcze i dokona interpretacji zebranych danych badawczych przestrzegając praw pacjenta i tajemnicy zawodowej w realizowanym projekcie – praca dyplomowa.

Dobry – wykaże się dobrą wiedzą i umiejętnością w zakresie zasad pisania pracy naukowej, z pomocą prowadzącego skonstruuje narzędzia badawcze i dokona interpretacji zebranych danych badawczych przestrzegając praw pacjenta i tajemnicy zawodowej w realizowanym projekcie – praca dyplomowa.

Dostateczny plus - popełnia niewielkie błędy w zakresie konstruowania narzędzi badawczych, wymaga naprowadzenia w zakresie wnioskowania. Przestrzega regulaminu pisania pracy dyplomowej oraz dostosowuje się do tempa pisania pracy nadanego przez prowadzącego.

Dostateczny – wymaga znacznego ukierunkowania w zakresie umiejętności sporządzania własnego projektu badawczego o charakterze jakościowym, wykazuje niedostatki wiedzy teoretycznej, które jednak nie uniemożliwiają sporządzenia pracy o charakterze naukowym. Przestrzega regulaminu pisania pracy dyplomowej, nie zawsze dostosowuje się do tempa pisania pracy nadanego przez prowadzącego.

Niedostateczny – wykazuje znaczne niedostatki wiedzy teoretycznej, które mimo ukierunkowania uniemożliwiają sporządzenie własnego projektu badawczego. Nie przestrzega zasady 100% frekwencji na zajęciach dydaktycznych, nie bierze udziału w dyskusji. Wykazuje problemy w przestrzeganiu regulaminu pisania pracy dyplomowej, nie dostosowuje się do tempa pisania pracy nadanego przez prowadzącego. Nie przestrzega zasady 100% frekwencji na zajęciach seminaryjnych.

XIII. INNE PRZYDATNE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Tematyka samokształcenia do podawana przez prowadzącego na pierwszych zajęciach.
Zajęcia odbywają się w salach Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych,
Terminy konsultacji podawane są na pierwszych zajęciach.
Informacje na temat terminu zajęć (dzień tygodnia/godzina) – zgodnie z planem zajęć umieszczonym na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej WNMiT

Nazwa przedmiotu/modułu:		Wychowanie fizyczne			
Nazwa angielska:		Physical Education			
Kierunek studiów:		Pielęgniarstwo			
Tryb/Poziom studiów:		Stacjonarne I-go stopnia – licencjackie			
Profil studiów		praktyczny			
Jednostka prowadząca:		Karkonoska Akademia Nauk Stosowanych w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk o Kulturze Fizycznej i Zdrowiu			
Prowadzący przedmiot:					
Status przedmiotu:		obowiązkowy/zajęcia do wyboru			
I. Formy zajęć, liczba godzin					
Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Praca własna	Łącznie	ECTS
1	-	30	-	30	0
2	-	15	-	15	0
3	-	15	-	15	0
Razem				60	0
II. Cel przedmiotu:					
C1- Zapoznanie studentów z różnymi formami aktywności fizycznej. C2- Rozwijanie u studentów umiejętności ruchowych, technicznych i manualnych w wybranych dyscyplinach sportowych. C3- Przygotowanie studentów do aktywnego i świadomego uczestnictwa w kulturze fizycznej i działalności sportowo rekreacyjnej jako ważnego elementu prozdrowotnego stylu życia.					
III. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji:					
brak					
IV. Oczekiwane efekty uczenia się					
-					
V. Treści programowe:					
Forma zajęć: ćwiczenia – semestr 1- 30 godzin - semestr 2- 15 godzin - semestr 3- 15 godzin					Liczba godzin
Ćwiczenia	Zajęcia do wyboru : Gry i zabawy w wodzie, pływanie , aquaerobik Gry wodne (piłka wodna, siatkówka wodna, hokej podwodny), zabawy i ćwiczenia z wykorzystaniem sprzętu pływackiego w tym aquafitness (makarony, deski, hantle, maty pływające). Nauka i doskonalenie pływania różnymi technikami pływackimi. Sporty raketowe Nauczanie oraz doskonalenie wybranych elementów technicznych wybranych dyscyplin raketowych. Podstawowe odbicia: backhand, forehand, serwis. Znajomość zasad gry pojedynczej i deblowej, Gra szkolna. Znajomość podstawowych przepisów gry. Trening funkcjonalny Przykładowe ćwiczenia oraz testy funkcjonalne i ich wykorzystanie w życiu				

	<p>codziennym. Omówienie wzorców ruchowych. Trening plyometryczny. Trening powięziowy. Przykłady ćwiczeń z przyborami. Trening crossfit w aspekcie treningu funkcjonalnego</p> <p>Zespołowe gry sportowe Zespołowe gry sportowe (koszykówka, siatkówka, piłka nożna, piłka ręczna). Nauka i doskonalenie wybranych elementów technicznych poszczególnych gier zespołowych: poruszanie się w ataku i w obronie z piłką oraz bez piłki, rzuty, kozłowanie, podania, odbicia sposobem górnym i dolnym, serwis. Znajomość zasad i przepisów wybranych gier.</p> <p>Tańce Nauka i doskonalenie wybranych form tańca.</p> <p>Strzelectwo Przepisy regulujące posiadanie i korzystanie z broni palnej, warunki bezpiecznego posługiwania się bronią, działanie różnych rodzajów broni i amunicji, obsługa broni. Postawy strzeleckie, balistyka i zasady celowania, zasady warunkujące oddanie prawidłowego strzału. Strzelanie statyczne i dynamiczne w różnych warunkach.</p> <p>Nordic Walking Aspekty zdrowotne i korzyści wynikające z treningu Nordic Walking. Wskazania i przeciwwskazania w treningu Nordic Walking. Ćwiczenia wprowadzające do techniki chodzenia z kijkami. Doskonalenie techniki Nordic Walking w zróżnicowanym terenie.</p> <p>Turystyka rowerowa Zajęcia mogą być zrealizowane w dwóch formach: -3 jednodniowe wycieczki rowerowe propagujące spędzanie wolnego czasu na świeżym powietrzu oraz ukazujące walory turystyczno-krajoznawcze powiatu karkonoskiego Nauka czytania map i planowania tras oraz ich realizacja z uwzględnieniem zasad bezpieczeństwa poruszania się na rowerze w różnym terenie.</p> <p>Turystyka narciarska 3 jednodniowe wyjazdy (narciarstwo zjazdowe, biegowe, rakiety śnieżne) propagujące aktywność narciarską w powiecie karkonoskim. Nauczanie oraz doskonalenie wybranych elementów technicznych: poruszanie się w sprzęcie narciarskim w terenie płaskim oraz pochyłym, zjazdy, zatrzymanie, skręty, jazda na wyciągu oraz zasady zachowania bezpieczeństwa na trasach narciarskich.</p> <p>Turystyka górską Zajęcia mogą być realizowane w dwóch formach: - 3 jedno dniowe wycieczki górskie propagujące spędzanie czasu wolnego na świeżym powietrzu oraz ukazujące walory turystyczno-krajoznawcze Karkonoszy i okolic. Nauka czytania map i planowania tras oraz ich realizacja z uwzględnieniem zasad bezpieczeństwa poruszania się w górach.</p> <p>Turystyka piesza Zajęcia mogą być realizowane w dwóch formach: - 3 jednodniowe wycieczki propagujące spędzanie czasu wolnego na świeżym powietrzu oraz ukazujące walory turystyczno-krajoznawcze powiatu karkonoskiego . Nauka czytania map i planowania tras oraz ich realizacja z uwzględnieniem zasad bezpieczeństwa.</p>
VI. Narzędzia dydaktyczne:	
1	Przybory i przyrządy do ćwiczeń gimnastycznych, siłowych oraz gier sportowych i rekreacyjnych.
VII. Metody dydaktyczne:	
1	Metody podające[1], praktyczne (pokaz, instruktaż) [2], metoda zadaniowa ścisła[3], zabawowo-klasyczna[4], bezpośredniej celowości ruchu[5]
VIII. Sposoby oceny (F – formująca, P – podsumowująca)	
F1, P	Bezpośrednia obserwacja
IX. Obciążenie pracą studenta	
Forma aktywności	Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć)	60
Przygotowanie się do zajęć	-
SUMA	60

X. Literatura podstawowa i uzupełniająca**Gry i zabawy w wodzie, pływanie**

Karpiński R. 2009 rok. Pływanie. Podstawy techniki. Nauczanie. Wyd. AWF Poznań.

Elementy ratownictwa wodnego

Praca zbiorowa. 1990 rok. Prawie wszystko o ratownictwie wodnym. Wyd. Zarząd Główny Wodnego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego

Snoorkling, freediving

Munzinger P., Kasinger H. 2005 rok. Nurkowanie w sprzęcie ABC. Wyd. Almapress

Sporty walki

- Cynarski W. 2019 rok. Sztuki walki i sporty walki w kierunku ogólnej teorii. Wyd. Katedra wydawnictwo naukowe, Gdańsk

Sporty rakietowe

- Littleford J., Magrath A., [tł. Jankowska T.]. 2009 rok. Tenis: doskonal swoją grę. Wyd. Buhmann

- Nawara H. 2009 rok. Badminton. Wyd. ArkoT, Wrocław

Trening funkcjonalny

Boyle M. 2019 rok. Nowoczesny trening funkcjonalny: trenuj efektywniej i zmniejsz ryzyko kontuzji. Wyd. Galaktyka, Łódź.

Zespołowe gry sportowe

- Litkowycz R., Olex-Zarychta D. 2012 rok. Uczymy grać w koszykówkę: taktyka, technika, metodyka nauczania koszykówki w lekcjach wychowania fizycznego. Część 1. AWF Katowice.

- Grządziel G., Szade D. 2009 rok. Piłka siatkowa : technika, taktyka i elementy minisiatkówki. Wyd. Akademia Wychowania Fizycznego im. Jerzego Kukuczki w Katowicach.

- Spieszny M., Tabor R., Walczyk L. 2011 rok. Piłka ręczna: technika, metodyka, podstawy taktyki. Wyd. Kon Tekst Kraków.

- Gołaszewski J. 2003 rok. Piłka nożna. Wyd. AWF Poznań.

Tańce

Siedlecka B., Biliński W. 2003 rok. Taniec w edukacji dzieci i młodzieży : podręcznik dla nauczycieli. Wyd. AWF Wrocław.

Fitness

Glińska-Właż J., Worek A., Warchoń K. 2021 rok. Podstawowe zagadnienia teorii, metodyki i praktyki fitness. Wyd. Wydawnictwo Oświatowe FOSZE, Rzeszów.

Strzelectwo

Nowak S. 2106 rok. Broń krótka. Strzelanie bojowe i sportowe z pistoletu. Wyd. Wiedza Powrzechna

Nordic Walking

Wróblewski P. 2010 rok. Nordic walking. Wyd. Pascal, Bielsko Biała

Turystyka kajakowa

- Błachno A, Michalski M. 2013 rok. Przewodnik do szkolenia na obozach letnich i zimowych”. Wyd. KPSW Jelenia Góra

- Weckwerth M. 2006. Kajakarstwo. Wyd. Pascal, Bielsko-Biała.

Turystyka rowerowa

Wielinga R., Cowcher P., Bernabei T. 2011 rok. Jazda na rowerze: profesjonalnie o sporcie. Wyd. Muza

Turystyka narciarska

- Błachno A, Michalski M. 2013 rok. Przewodnik do szkolenia na obozach letnich i zimowych”. Wyd. KPSW Jelenia Góra.

- SITN PZN. 2018 rok. Program Nauczania Narciarstwa Zjazdowego. Wyd. SITN PZN

Turystyka góraska

Warcholik.W. 2005 rok. Karkonosze. Wyd. Kluszczyński, Kraków

Brygier W. 2021 rok. Karkonosze Polskie i Czeskie. Przewodnik. Wyd. Oficyna Wydawnicza REWASZ

Turystyka piesza

Gołaszewski J., Paterka S., Wiczorek. A. 2000 rok. Organizacja wycieczek szkolnych, obozów stałych i

wędrównych: rekreacyjne gry ruchowe. Wyd. AWF Poznań.

Toczek – Werner S. 2008 rok. Podstawy turystyki i rekreacji. Wyd. AWF Wrocław

XI Tablica powiązań efektów przedmiotowych i kierunkowych z celami przedmiotu w odniesieniu do metod ich weryfikacji

Efekty uczenia się. Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu (PEK)	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metoda dydaktyczna	Sposób oceny
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-

XII. ZASADY WERYFIKACJI OCZEKIWANYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Na zajęciach rozpoczynających kurs studentom przedstawione są zasady zaliczenia kursu.

Obserwacja działań studenta.

Zaliczenie otrzymuje student aktywnie uczestniczący we wszystkich zajęciach, nie spóźnia się na zajęcia, chętnie i poprawnie wykonuje zadane ćwiczenia ruchowe, wykazuje inicjatywę, używa poprawnego słownictwa w nazewnictwie ćwiczeń. Pomaga i współdziała w grupie.

XIII Dodatkowe informacje o przedmiocie

Zajęcia odbywają się w hali sportowej i na pływalni KANS oraz w terenie otwartym, zgodnie z zapisami w planie zajęć

Terminy konsultacji podawane są na pierwszych zajęciach.

Informacje na temat terminu zajęć (dzień tygodnia/godzina) – zgodnie z planem zajęć umieszczonym na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych